**๑๒. ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙**

## ๑. ภาพรวมข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ

### *๑.๑ สถานการณ์เศรษฐกิจในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ มีแนวโน้มชะลอตัวกว่าที่คาดการณ์ไว้ ในคราวการพิจารณากรอบวงเงินงบประมาณ ส่งผลกระทบต่องบประมาณทั้งด้านรายได้และรายจ่าย*

ในการพิจารณากรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙ ตามแผนการคลังระยะปานกลาง (ปีงบประมาณ ๒๕๖๙ – ๒๕๗๒) คณะกรรมการนโยบายการเงินการคลังของรัฐได้จัดทำประมาณการเศรษฐกิจปี พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๖๙ ไว้ว่าจะมีการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) อยู่ที่ร้อยละ ๒.๘ ทั้ง ๒ ปี และประมาณการเงินเฟ้ออยู่ที่ร้อยละ ๑ และร้อยละ ๑.๒ ตามลำดับ (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม ๒๕๖๗)

จากการประมาณการเศรษฐกิจดังกล่าว นำไปสู่การคำนวณประมาณการรายได้รัฐบาลสุทธิสำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ อยู่ที่ ๒,๙๒๐,๖๐๐ ล้านบาท และประมาณการรายจ่ายอยู่ที่ ๓,๗๘๐,๖๐๐ ล้านบาท โดยขาดดุลการคลัง ๘๖๐,๐๐๐ ล้านบาท

เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘ ประเทศสหรัฐอเมริกาประกาศใช้อัตราภาษีต่างตอบแทน (Reciprocal Tariffs) กับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่เกินดุลการค้ากับประเทศสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้แนวโน้มการเติบโตของเศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลกลดลงอย่างมีนัยสำคัญ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจึงได้ปรับลดประมาณการการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ และ พ.ศ. ๒๕๖๙ เหลือร้อยละ ๑.๘ และร้อยละ ๑.๖ ตามลำดับ ส่วนการคาดการณ์เงินเฟ้อลดลงเหลือร้อยละ ๐.๓ และ ๐.๗ ตามลำดับ (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน ๒๕๖๘)

ทั้งนี้ การที่เศรษฐกิจมีแนวโน้มชะลอตัวส่งผลให้เกิดความเสี่ยงต่องบประมาณด้านรายได้รายจ่าย และสัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

ในด้านรายได้ มีความเสี่ยงที่จะจัดเก็บรายได้ต่ำกว่าประมาณการ เนื่องจากการจัดเก็บรายได้จากภาษีลดลง โดยเฉพาะในกลุ่มภาษีซึ่งมีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจสูง อาทิ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้ประเมินผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับการจัดเก็บรายได้ เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาประจำปี (Nominal GDP) ลดลงร้อยละ ๑ จะทำให้ประมาณการรายได้ของประเทศ ลดลงร้อยละ ๐.๘๕

นอกจากนี้ การที่เศรษฐกิจโลกชะลอตัวจะส่งผลให้ราคาน้ำมันในตลาดโลกลดลงอีกด้วย ซึ่งส่งผลต่อการจัดเก็บรายได้ในส่วนของภาษีเงินได้ปิโตรเลียม และภาษีมูลค่าเพิ่มที่เก็บจากการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้ประเมินผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับการจัดเก็บรายได้เมื่อราคาน้ำมันดิบโลกลดลง ๑๐ ดอลลาร์/บาร์เรล จะส่งผลให้ประมาณการการจัดเก็บรายได้ลดลงร้อยละ ๐.๗๔ และเมื่อประเมินผลกระทบในเบื้องต้นจากประมาณการทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป พบว่า หากเศรษฐกิจขยายตัวลดลง และราคาน้ำมันดิบปรับลดลง ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติคาดการณ์ ประมาณการรายได้ที่รัฐบาลจะจัดเก็บได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ อาจต่ำกว่าที่ประมาณการไว้ราวร้อยละ ๒ ของประมาณการรายได้

ส่วนด้านรายจ่าย ในสถานการณ์ที่เศรษฐกิจตกต่ำกว่าที่คาดการณ์ รัฐบาลอาจจำเป็นต้องใช้งบประมาณเพื่อดำเนินนโยบายการคลังในการฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่เนื่องจาก ณ ช่วงเวลาที่จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ยังไม่สามารถคาดการณ์สถานการณ์ความผันผวนทางเศรษฐกิจล่วงหน้าได้ว่าจะมีการตั้งกำแพงภาษีจากประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐบาลจึงไม่ได้เตรียมงบประมาณที่จะรองรับการกระตุ้นเศรษฐกิจไว้อย่างเพียงพอ มีเพียงงบกลาง รายการค่าใช้จ่ายเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจ ที่ตั้งงบประมาณไว้ ๒๕,๐๐๐ ล้านบาทเท่านั้น ในส่วนของงบประมาณเพื่อช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบที่ตั้งไว้ในกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ กลับไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ส่วนกองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศที่มีภารกิจในการส่งเสริมผู้ประกอบการออกไปหาตลาดส่งออกใหม่ ๆ ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น ๕ ล้านบาท จาก ๗๙๕ ล้านบาท เป็น ๘๐๐ ล้านบาท

ดังนั้น หากเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหรือเกิดผลกระทบจากสงครามการค้ารุนแรง และมีเกษตรกรหรือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดตลาดสินค้า หรือมูลค่าการส่งออกหดตัวลง รัฐบาลอาจไม่มีงบประมาณมากเพียงพอเพื่อรองรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

## *๑.๒ หน่วยรับงบประมาณควรดำเนินการตามความในพระราชบัญญัติอำนาจเรียก*

ปัจจุบันพระราชบัญญัติอำนาจเรียกของคณะกรรมาธิการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๘ มีผลบังคับใช้แล้ว และได้ให้อำนาจคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ มีคำสั่งเรียกเอกสารและเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องซึ่งรวมถึงรัฐมนตรีเข้ามาชี้แจงต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้ เนื่องจากการกำกับและควบคุมหน่วยรับงบประมาณเป็นอำนาจและหน้าที่ของรัฐมนตรีตามความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

ในทางปฏิบัติการใช้จ่ายงบประมาณหลายรายการเป็นนโยบายทางการเมืองหรือนโยบายของรัฐมนตรีมากกว่าเป็นนโยบายของส่วนราชการ เช่น การใช้จ่ายงบกลาง ซึ่งการดำเนินโครงการหรือการใช้จ่ายงบประมาณเกินกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ผู้อนุมัติเพื่อดำเนินการคือ คณะรัฐมนตรี

ดังนั้น การพิจารณางบประมาณในส่วนนี้ หากคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้รับคำชี้แจงจากรัฐมนตรีหรือหัวหน้าส่วนราชการโดยตรง จะทำให้การพิจารณางบประมาณในชั้นกรรมาธิการมีประสิทธิภาพ ตรงประเด็นมากขึ้น และเป็นไปตามกฎหมาย เช่น การสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลด้านงบประมาณหรือการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณซึ่งเป็นอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการ

อย่างไรก็ตาม การเชิญหน่วยรับงบประมาณเข้ามาชี้แจงให้เป็นดุลยพินิจของคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ว่าจะให้หัวหน้าส่วนราชการ หรือรัฐมนตรี เข้าชี้แจงต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบที่แท้จริงซึ่งทราบถึงข้อมูลเชิงลึกของโครงการนั้น เป็นผู้ชี้แจงต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ

นอกจากนี้ ในการพิจารณางบประมาณของคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ปีที่ผ่านมา กรรมาธิการได้เรียกเอกสารประกอบการพิจารณางบประมาณจากหน่วยรับงบประมาณต่าง ๆ แต่มีหลายหน่วยงานส่งเอกสารงบประมาณให้กรรมาธิการพิจารณาล่าช้า ทำให้การพิจารณากระชั้นชิดและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

โดยในการจัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณางบประมาณของหน่วยรับงบประมาณที่ส่งให้คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ในเบื้องต้น ควรให้หน่วยรับงบประมาณจัดอันดับความสำคัญของรายการงบประมาณอย่างน้อย ๑ - ๓ รายการที่หน่วยรับงบประมาณเห็นว่าเป็นรายการงบประมาณที่มีความเร่งด่วนในการดำเนินการที่สำคัญที่สุด และจัดอันดับ ๑ - ๓ รายการงบประมาณที่เห็นว่าไม่มีความเร่งด่วนและอาจชะลอการใช้จ่ายงบประมาณไปในปีงบประมาณต่อไปได้หรือมีความสำคัญน้อย โดยให้แสดงรายละเอียดด้วยว่า รายการดังกล่าวเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรงหรือโดยอ้อมหรือเกี่ยวข้องเฉพาะกับหน่วยรับงบประมาณเท่านั้น

### *๑.๓ รัฐบาลตั้งงบประมาณขาดดุลในระดับสูงกว่าร้อยละ ๔ ของ GDP ต่อเนื่องกันเป็นปีที่ ๓*

รัฐบาลตั้งงบประมาณแบบขาดดุลในระดับที่สูงอย่างต่อเนื่อง เมื่อเทียบกับสัดส่วนของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ตามแผนการคลังระยะปานกลาง (ปีงบประมาณ ๒๕๖๘ - ๒๕๗๑) ฉบับทบทวน ครั้งที่ ๒ ระบุว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ตั้งงบประมาณขาดดุลร้อยละ ๔.๓ และตามแผนการคลังระยะปานกลาง (ปีงบประมาณ ๒๕๖๙ - ๒๕๗๒) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ตั้งงบประมาณขาดดุลร้อยละ ๔.๕ และปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ตั้งงบประมาณขาดดุลร้อยละ ๔.๓ ซึ่งส่งผลให้หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

แม้รัฐบาลจะมีการตั้งงบประมาณเพื่อใช้คืนต้นเงินกู้สูงถึงร้อยละ ๔ ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีก็ตาม แต่หนี้สาธารณะยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และใกล้จะถึงเพดานตามกฎหมายกำหนดที่ร้อยละ ๗๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ

ดังนั้น รัฐบาลควรปฏิบัติตามแผนการคลังระยะปานกลาง (ปีงบประมาณ ๒๕๖๙ – ๒๕๗๒) ที่ได้วางแผนการลดการขาดดุลงบประมาณลงในอนาคต โดยภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๒ การขาดดุลงบประมาณจะลดลงเหลือร้อยละ ๓.๑ เพื่อทำให้ยอดหนี้สาธารณะ และภาระดอกเบี้ยของหนี้สาธารณะไม่เติบโตเร็วเกินไป และรัฐบาลในอนาคตมีพื้นที่ทางการคลังสำรองไว้ใช้ในยามวิกฤต

### *๑.๔ การจัดเก็บรายได้ของรัฐบาลต่ำกว่าที่ควรจะเป็นต่อเนื่องเป็นเวลานาน เมื่อพิจารณาจากรายได้ของรัฐบาลเทียบกับ GDP*

ความสามารถในการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาล เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ในระยะปานกลางคาดว่าจะอยู่ในช่วงร้อยละ ๑๔ - ๑๕ โดยยังคงอยู่ในระดับต่ำกว่าช่วงก่อนการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศเกิดใหม่ (Emerging Economies)

แม้ว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ รายได้ที่จัดเก็บได้จริง อยู่ที่ ๒,๗๙๗,๖๗๙ ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ ๔.๙๑ จากปีก่อน ใกล้เคียงกับประมาณการที่ ๒,๗๙๗,๐๐๐ ล้านบาท โดยส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการมีรายได้พิเศษรวม ๖๖,๘๒๗ ล้านบาท ส่งผลให้สัดส่วนรายได้รัฐบาลสุทธิต่อ GDP (ปีปฏิทิน) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ อยู่ที่ร้อยละ ๑๕.๐๖ โดยรายได้พิเศษดังกล่าวมีที่มาจากผลประกอบการของรัฐวิสาหกิจในภาพรวมที่ปรับตัวดีขึ้น ประกอบกับบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กองทุนรวมวายุภักษ์หนึ่ง และสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล มีการนำส่งรายได้เพิ่มเติมเพื่อการบริหารการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาล รวมถึงมีรายได้พิเศษจากการชำระค่าเวนคืนเพื่อก่อสร้างโครงการรถไฟฟ้าสายสีส้ม และค่ารอนสิทธิรถไฟฟ้าสายสีม่วงของการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย จะเห็นได้ว่ามีลักษณะที่เป็นรายได้ชั่วคราวไม่สม่ำเสมอ ในขณะที่ภาษีหลายประเภทที่เคยจัดเก็บได้อย่างสม่ำเสมอกลับลดลงอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากนโยบายรัฐบาล และพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ภาษีรถยนต์และรถจักรยานยนต์ที่หดตัวลงจากปีก่อน จากปริมาณยอดขายที่ลดลง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของตลาดรถยนต์ที่เปลี่ยนมาใช้ยานยนต์ไฟฟ้ามากขึ้น หรือภาษีสรรพสามิตยาสูบที่ได้รับผลกระทบจากปริมาณการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้า และบุหรี่เถื่อน รวมถึงการปรับโครงสร้างภาษียาสูบที่ทำให้การชำระภาษีลดลงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ยังไม่มีการปรับลดประมาณการการจัดเก็บรายได้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์เชิงโครงสร้างที่เปลี่ยนแปลงไป

อย่างไรก็ดี กระทรวงการคลังได้เตรียมแผนการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีและการปรับปรุงโครงสร้างภาษี เช่น ภาษีรถยนต์ เป็นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการซื้อรถยนต์ของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไป และเตรียมแผนการปรับเพิ่มภาษีน้ำมันเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างเพียงพอสำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ และ ๒๕๖๙

## *๑.๕ เงินชดใช้เงินคงคลังในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ สูงที่สุดเป็นประวัติการณ์ สะท้อนประสิทธิภาพในการจัดสรรงบประมาณในปี พ.ศ. ๒๕๖๗*

งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ มีการตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง จำนวน ๑๒๓,๕๔๑.๑ ล้านบาท ทำให้งบประมาณรายจ่ายที่ใช้จ่ายได้จริงเหลือเพียง ๓,๖๕๗,๐๕๘.๙ ล้านบาท ทั้งนี้ เนื่องจากงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ตั้งไว้ไม่เพียงพอ

โดยรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง จำนวน ๑๒๓,๕๔๑.๑ ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายอาทิ รายจ่ายชำระดอกเบี้ย ๓๙,๗๑๙ ล้านบาท เงินเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ ๔๒,๑๒๗.๒๙ ล้านบาท ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐ ๒๓,๙๔๓.๙๐ ล้านบาท งบบุคลากร ๑๗,๐๐๘.๒๙ ล้านบาท เป็นต้น จะเห็นได้ว่าหลายรายการเป็นรายจ่ายประจำที่มีทุกปีและสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้ รัฐบาลจึงควรจัดสรรงบประมาณรายการดังกล่าวไว้อย่างเพียงพอ เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้เงินคงคลัง ซึ่งตามพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๔๙๔ กำหนดให้รัฐบาลต้องตั้งงบประมาณชดใช้เงินคงคลังในงบประมาณปีต่อไป ซึ่งจะกระทบต่องบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการพัฒนาประเทศในส่วนอื่น

## *๑.๖ งบประมาณรายจ่ายประจำหลายรายการ เช่น งบบำนาญ ค่ารักษาพยาบาลข้าราชการ ตั้งไว้ต่ำกว่าที่ต้องใช้จริงต่อเนื่องกันหลายปี*

งบประมาณรายจ่ายประจำ เช่น รายการเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ หรือค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐ ถูกตั้งไว้ต่ำกว่าที่เบิกจ่ายจริงต่อเนื่องกันหลายปี อย่างเช่น ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ การเบิกจ่ายรายการเบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญหรือค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐ สูงถึง ๓๗๕,๑๗๑ ล้านบาท แต่มีการตั้งงบประมาณไว้เพียง ๓๒๙,๔๓๐ ล้านบาท เท่ากับว่าตั้งงบประมาณไว้ต่ำกว่าที่เบิกจ่ายจริงถึงร้อยละ ๑๓ จนเป็นเหตุให้ต้องเบิกเงินคงคลังมาใช้ แต่ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ และ ๒๕๖๙ ยังคงตั้งงบประมาณต่ำกว่าคำขอจัดสรรงบประมาณ ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท และ ๕๑,๔๑๑ ล้านบาท ตามลำดับ หรือต่ำกว่าร้อยละ ๑๑ และร้อยละ ๑๔ เมื่อเทียบกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ตามลำดับ

รายการค่ารักษาพยาบาลข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐ มีการตั้งงบประมาณต่ำกว่าที่เบิกจ่ายจนต้องเบิกจ่ายเงินคงคลังมาใช้เช่นเดียวกัน แต่ได้จัดสรรเพิ่มขึ้นให้ใกล้เคียงกับการเบิกจ่ายจริง ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ และ ๒๕๖๙ แต่ยังต่ำกว่าคำของบประมาณ ราว ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท

การตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำรายการดังกล่าวต่ำกว่าที่เบิกจ่ายจริง นอกจากจะเกิดความเสี่ยงที่จะกลายเป็นภาระที่ต้องชดใช้เงินคงคลังในอนาคตแล้ว ยังทำให้สัดส่วนรายจ่ายประจำต่ำกว่าความเป็นจริง และสัดส่วนรายจ่ายลงทุนสูงกว่าความเป็นจริง ซึ่งอาจจะไม่ถึงร้อยละ ๒๐ ตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ในกฎหมายวินัยการเงินการคลัง

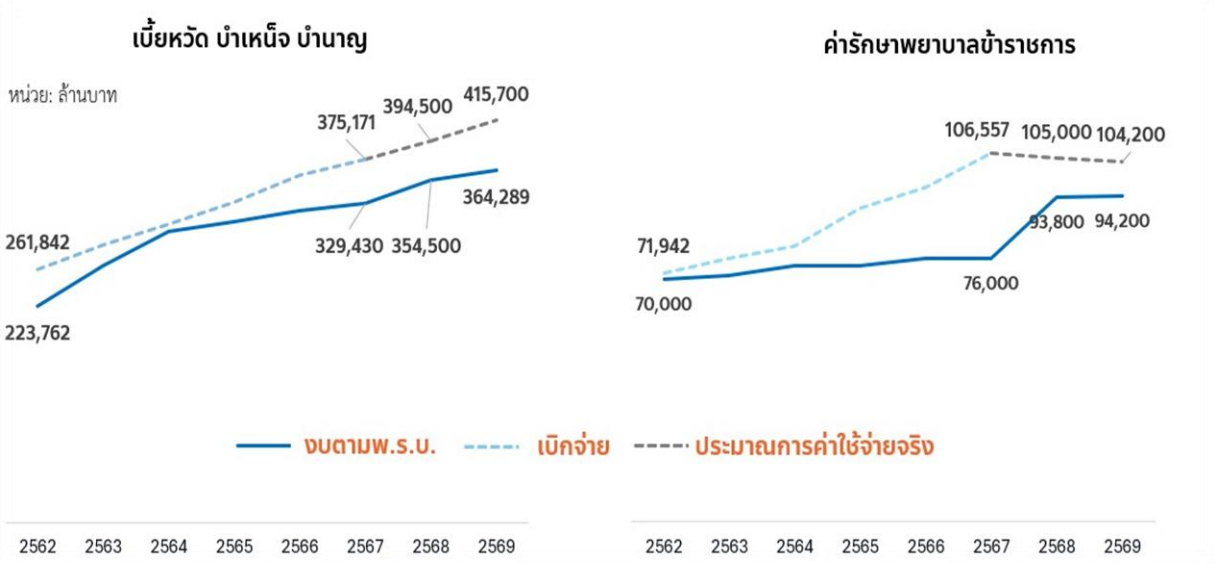

### *๑.๗ พื้นที่ทางการคลังเหลือน้อย อาจจำเป็นต้องขยายเพดานหนี้สาธารณะให้สูงกว่าร้อยละ ๗๐*

การตั้งงบประมาณขาดดุลเกินร้อยละ ๔ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เป็นระยะเวลา ๓ ปีต่อเนื่อง จะส่งผลให้ระดับหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นเป็น ๑๓.๕ ล้านล้านบาท เมื่อสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ตามแผนการบริหารหนี้สาธารณะ

อย่างไรก็ตาม หากเศรษฐกิจมีแนวโน้มชะลอตัว และขยายตัวเหลือร้อยละ ๑.๖ ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติคาดการณ์ สัดส่วนหนี้สาธารณะอาจเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๖๙ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ภายในสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ส่งผลให้พื้นที่ทางการคลัง (Fiscal Space) มีจำกัด หากไม่มีการขยายเพดานสัดส่วนหนี้สาธารณะให้มากกว่าร้อยละ ๗๐ ในอนาคต

ดังนั้น รัฐบาลจึงควรพิจารณาแผนการลดการขาดดุลการคลัง และบริหารจัดการหนี้สาธารณะให้ลดลงในระยะยาว เพื่อให้มีพื้นที่การคลังไว้ใช้ในยามที่เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ โดยไม่กระทบต่อเสถียรภาพทางการคลังในอนาคต

## *๑.๘ หน่วยงานที่มีพื้นที่ทับซ้อนกันควรเร่งทำแผนที่แนบท้าย พ.ร.ฎ. ให้สอดคล้องกับ ONE MAP*

จากกรณีที่สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ ได้จัดทำแผนที่มาตราส่วน ๑:๔,๐๐๐ (One Map) เสร็จสิ้นไปแล้ว และคณะรัฐมนตรีได้มีการอนุมัติแผนที่ดังกล่าวไปแล้ว ๔ กลุ่มจังหวัด จากทั้งหมด ๗ กลุ่มจังหวัด

หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีการถือครองที่ดินของรัฐ ควรเร่งปรับปรุงแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกาของแต่ละหน่วยงานให้สอดคล้องกับแผนที่มาตราส่วน ๑:๔,๐๐๐ (One Map) และประกาศใช้โดยเร็ว เพื่อแก้ไขปัญหาพื้นที่ทับซ้อนของแต่ละหน่วยงาน และทับซ้อนกับที่ดินของประชาชน

## *๑.๙ รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับการต่อต้านคอร์รัปชัน ตั้งแต่กระบวนการพิจารณางบประมาณ เพื่อป้องกันการทุจริต*

รัฐบาลควรกำหนดแนวทางการเพิ่มคะแนนและอันดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) โดยต้องสอดคล้องกับสิ่งที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา เช่น การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐเพื่อเพิ่มความโปร่งใส

ตัวอย่างเช่น ในกระบวนพิจารณางบประมาณของสภาผู้แทนราษฎร รัฐบาลควรจัดส่งเอกสารงบประมาณให้กับสภาผู้แทนราษฎรก่อนเข้าสู่การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีในวาระที่ ๑ ไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร มีเวลาในการศึกษาวิเคราะห์เอกสารงบประมาณได้อย่างละเอียดรอบคอบ

ทั้งนี้ เอกสารงบประมาณควรจัดส่งทั้งแบบรูปเล่มและในรูปแบบไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (Machine Readable และ PDF) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี

นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีควรมีมติให้หน่วยรับงบประมาณ เปิดเผยคำขอรับการจัดสรรงบประมาณของทุกโครงการ โดยรวมถึงข้อมูลรายละเอียดโครงการ พิกัด และข้อมูลระดับรายการ เช่น ใบเสนอราคา แบบประมาณราคา (ปร.๔ ปร.๕) เป็นต้น

## ๑.๑๐ จังหวัดและกลุ่มจังหวัดควรลดสัดส่วนของโครงการที่มีหน่วยงานส่วนกลางเป็นเจ้าภาพอยู่แล้ว

รัฐบาลควรกำหนดนโยบายการจัดสรรงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด โดยให้ความสำคัญกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในภาพรวม ทั้งในด้านอาชีพ รายได้ และปัญหาความยากจน เช่น รายได้ของเกษตรกร ความเดือดร้อนของประชาชนในแต่ละพื้นที่ การศึกษา และการรักษาพยาบาล โดยควรหลีกเลี่ยงการดำเนินโครงการเกี่ยวกับการก่อสร้างถนนหรือสาธารณูปโภคพื้นฐานที่มีหน่วยงานจากส่วนกลางได้ตั้งงบประมาณไว้เป็นจำนวนมากอยู่แล้ว เช่น กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท และกรมโยธาธิการและผังเมือง ยกเว้นเป็นโครงการปรับปรุงถนน ในโครงข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเสียหายแต่ไม่มีงบประมาณดำเนินการ

นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับปัญหาของแต่ละจังหวัดที่มีความเฉพาะเจาะจง (Specific) และแตกต่างกันไปตามบริบทในพื้นที่ ดังนั้น การวางแผนและการจัดสรรงบประมาณควรมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในพื้นที่โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

อีกทั้ง ควรเปิดโอกาสให้มีการทบทวนความจำเป็นและสภาพปัญหาให้สอดคล้องกับปัจจุบันเพื่อประสิทธิภาพในการวางแผนและการจัดสรรงบประมาณ

## ๑.๑๑ *หน่วยรับงบประมาณควรพิจารณาใช้พื้นที่อาคารสำนักงานร่วมกันก่อนของบประมาณก่อสร้างอาคารใหม่*

ก่อนการขอรับจัดสรรงบประมาณเพื่อก่อสร้างอาคารใหม่ หน่วยรับงบประมาณทุกหน่วยควรพิจารณาการใช้พื้นที่อาคารสำนักงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีภารกิจใกล้เคียงหรือมีความเชื่อมโยงกัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ลดความสิ้นเปลือง และเพื่อความสะดวกของประชาชนที่มาติดต่อราชการ

นอกจากนี้ ควรทบทวนการขอรับจัดสรรงบประมาณเพื่อก่อสร้างอาคารสำนักงานแห่งใหม่ในภูมิภาค หากไม่มีภารกิจหรือกำลังคนเพิ่มเติมที่ชัดเจน เพราะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณโดยไม่จำเป็น และในหลายกรณีไม่สามารถขยายอัตรากำลังคนได้ จึงควรเน้นการใช้อาคารร่วมกับหน่วยงานอื่น

ทั้งนี้ หน่วยรับงบประมาณ ควรหลีกเลี่ยงการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ไม่ใช่ภารกิจหลักของหน่วยงาน เช่น พิพิธภัณฑ์ อาคารพิธีการ หรือสิ่งปลูกสร้างที่ไม่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจที่กฎหมายกำหนด

## *๑.๑๒ หน่วยรับงบประมาณควรโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณเท่าที่จำเป็นและเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ*

หน่วยรับงบประมาณ ควรเพิ่มความโปร่งใสในการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ โดยการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะโดยทันที หลังจากได้รับอนุมัติให้มีการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณที่แตกต่างจากเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติในการอนุมัติงบประมาณให้หน่วยรับงบประมาณนั้นนำไปดำเนินการ

เนื่องจาก การโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณ หากมีสัดส่วนที่มากเกินไป จะสะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการพิจารณางบประมาณโดยรัฐสภา ไร้ความหมาย ไม่มีความสำคัญ และถือว่าขัดต่อเจตนารมณ์ในการพิจารณางบประมาณของฝ่ายนิติบัญญัติ

### *๑.๑๓ หน่วยรับงบประมาณควรแสดงรายละเอียดการใช้เงินนอกงบประมาณให้คณะกรรมาธิการวิสามัญฯทราบเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการจัดสรรงบประมาณ*

การแสดงข้อมูลที่เกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณต่าง ๆ จะเสนอเฉพาะรายการเงินนอกงบประมาณที่นำมาสมทบกับงบประมาณแผ่นดินเท่านั้น แต่ไม่ได้มีการแสดงข้อมูลการใช้เงินนอกงบประมาณที่แสดงให้เห็นแบบการดำเนินงานประจำปี ว่านำงบประมาณในส่วนนี้ไปใช้จ่ายในเรื่องใด หรือไม่ได้เสนอข้อมูลเกี่ยวกับที่มาของรายได้เงินนอกงบประมาณ และแผนการใช้จ่ายอื่น

ทั้งนี้ บางหน่วยรับงบประมาณมีภารกิจที่ต้องใช้จ่ายงบประมาณจำนวนมาก แต่มีการขอรับจัดสรรงบประมาณจำนวนไม่มาก เนื่องจากมีการใช้เงินนอกงบประมาณเพื่อสมทบกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

ดังนั้น หากคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เงินนอกงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณต่าง ๆ จะทำให้ทราบได้ว่าการใช้จ่ายงบประมาณในส่วนของเงินนอกงบประมาณ มีความสอดคล้องหรือซ้ำซ้อนกับการใช้งบประมาณแผ่นดินหรือไม่ เพื่อให้สามารถปรับลดหรือจัดสรรงบประมาณให้หน่วยรับงบประมาณต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อนึ่ง คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้เสนอข้อสังเกตนี้มาแล้วในปีงบประมาณก่อนหน้าหลายครั้ง หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหน่วยรับงบประมาณจะนำข้อสังเกตนี้ไปเป็นแนวทางในการเตรียมเอกสารชี้แจงงบประมาณรายจ่ายประจำปีในปีงบประมาณต่อไป เพื่อให้การพิจารณางบประมาณในชั้นกรรมาธิการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

# ๒. ข้อสังเกตการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ของกระทรวงและหน่วยงานของรัฐ

## ๒.๑ สำนักนายกรัฐมนตรี

### ๒.๑.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

(๑) หน่วยงานมีหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน ดังนั้น จึงควรมีการประเมินความพึงพอใจของประชาชนหลังจากดำเนินการร้องเรียนกับหน่วยงานแล้ว เพื่อสามารถปรับปรุงการให้บริการและพัฒนาระบบรับเรื่องร้องทุกข์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๒) โครงการส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐควรดำเนินการภายใต้มาตรฐานที่กำหนดโดยสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (DGA) โดยเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบที่คอมพิวเตอร์สามารถประมวลผลได้ (Machine-Readable Format) และเป็นข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ได้ทันที ตามมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลสากลหรือมาตรฐานของ DGA เช่น ความพร้อมใช้งาน ความครบถ้วน ความเป็นรูปแบบที่ประมวลผลได้ ความสามารถในการเข้าถึง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการใช้งบประมาณของภาครัฐ

ทั้งนี้ ควรมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการประเมินผลคุณภาพของข้อมูลที่เปิดเผยสู่สาธารณะและส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐปรับปรุงข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้จริง

(๓) คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการมีส่วนสำคัญที่จะช่วยในการขับเคลื่อนนโยบายและมาตรฐานที่ช่วยยกระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) และเสริมความความโปร่งใสในการบริหารประเทศซึ่งเป็นนโยบายของนายกรัฐมนตรี

ทั้งนี้ เป้าหมายที่ตั้งไว้ว่าประเทศไทยจะอยู่ในอันดับ ๑ ใน ๔๐ อันดับแรกของโลก แต่คะแนน CPI ของประเทศไทยมีแนวโน้มลดลงทุกปี โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ประเทศไทยอยู่ในอันดับ ๑๐๗ ของโลกจากจำนวน ๑๘๐ ประเทศ ซึ่งมีคะแนนต่ำสุดในรอบ ๑๒ ปี

ดังนั้น หน่วยงานจึงควรให้ความสำคัญและผลักดันให้คะแนน CPI สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการให้มากขึ้นเพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารประเทศ

(๔) หน่วยงานควรเร่งรัดการออกกฎหมายลำดับรองตามความในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้ อาทิ

๑. ข้อมูลการบริหารสัญญาหลังจากมีการทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง การแก้ไขสัญญา การตรวจรับมอบตามสัญญา เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบความโปร่งใสของการจัดซื้อจัดจ้างได้มากขึ้น

๒. ข้อมูลผู้ถือหุ้น เพื่อตรวจสอบความเชื่อมโยงระหว่างผู้บริหารของหน่วยงานรัฐและบริษัทในสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง

๓. รายละเอียดคำของบประมาณ เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบรายละเอียดโครงการและงบประมาณได้

๔. ข้อมูลบัญชีทรัพย์สินของนักการเมืองและผู้บริหาร เพื่อให้มีการเปิดเผยและเผยแพร่อย่างชัดเจนโดยตลอด ไม่ต้องตีความว่าเป็นการเปิดเผยชั่วคราวเท่านั้น

**๒.๑.๒ กรมประชาสัมพันธ์**

(๑) หน่วยงานควรมีการทบทวนและลดความซ้ำซ้อนของโครงการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ทั้งภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้การใช้งบประมาณเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ลดภาระงบประมาณ และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

นอกจากนี้ ควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายของผู้รับสารหรือกลุ่มเป้าหมายในแต่ละโครงการอย่างชัดเจน เพื่อสามารถประเมินผลการดำเนินงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

(๒) หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการประเมินระดับการเข้าถึงของข้อมูลหรือสื่อประชาสัมพันธ์ในแต่ละโครงการ เพื่อให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร และสามารถใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการประเมินระดับความสำเร็จของโครงการได้อย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์มีความคุ้มค่า และสามารถสะท้อนผลลัพธ์ในการสื่อสารต่อกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

(๓) หน่วยงานควรมีการเปิดเผยรวมทั้งชี้แจงแหล่งที่มาของรายได้ที่หน่วยงานได้รับจากภายนอกอย่างชัดเจนและเข้าถึงได้โดยง่าย ว่าได้รับจากแหล่งใด เพื่อความโปร่งใสในการบริหารจัดการงบประมาณ และเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ว่ารายได้นั้นมีวัตถุประสงค์และการใช้งานที่สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน

(๔) หน่วยงานควรพิจารณาดำเนินการปรับปรุงการดำเนินงานด้านการสื่อสารให้ดียิ่งขึ้น ควรจะมีการเผยแพร่ข่าวสารอย่างรวดเร็วแม่นยำ และสร้างความน่าเชื่อถือให้กับประชาชนได้มากที่สุด

(๕) หน่วยงานควรส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการสื่อสารภาครัฐเป็นภาษาต่างประเทศให้กับชาวต่างประเทศ เพราะปัจจุบันประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวและอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก

ทั้งนี้ เมื่อเกิดปัญหาภัยพิบัติหรือเรื่องของความปลอดภัยภายในประเทศ จึงควรเสนอข่าวเป็นภาษาต่างประเทศให้มากขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจในมาตรการความปลอดภัยให้กับชาวต่างประเทศที่อยู่ในประเทศไทย

**๒.๑.๓ สำนักงบประมาณ**

(๑) หน่วยงานควรทบทวนหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงฐานะทางการเงินที่แตกต่างกันของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น รายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง และรายได้ที่รัฐบาลจัดเก็บให้และแบ่งให้ เงินสะสมหรือหนี้สินไม่เท่ากัน แต่ได้รับเงินอุดหนุนเท่ากัน

ดังนั้น จึงควรกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนให้สอดคล้องกับ “เงินสะสม” ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งควรปรับการจัดสรรจากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจเป็นเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อให้มีอิสระในการพัฒนาพื้นที่ และสอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

นอกจากนี้ ควรพิจารณาจัดสรรรายจ่ายลงทุนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งให้เพียงพอ โดยคำนึงถึงภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอน ให้สามารถจัดบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของรายจ่ายลงทุนให้ไม่ต่ำกว่า ๑๐ ล้านบาทต่อปี เพื่อให้เพียงพอต่อการพัฒนาพื้นที่และภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอน

(๒) หน่วยงานควรพัฒนาระบบการบริหารจัดการงบประมาณที่สามารถเชื่อมต่อข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็นต้น เพื่อลดภาระในการบันทึกข้อมูลของหน่วยรับงบประมาณ ให้รัฐบาลเห็นภาพรวมของระบบงบประมาณทั้งประเทศ ซึ่งจะทำให้การบริหารและใช้งบประมาณเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ

(๓) หน่วยงานควรจัดทำรายงานหรือเอกสารชี้แจงผลสัมฤทธิ์และประสิทธิผลของการจัดอบรมหลักสูตรนักบริหารการงบประมาณระดับสูง (นงส.) โดยระบุผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง ผลการประเมินจากผู้เข้ารับการอบรม และผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานของผู้เข้ารับการอบรมภายหลังการอบรม เพื่อประเมินความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณ

(๔) การพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างอาคารและสิ่งก่อสร้าง ควรคำนึงถึงภาระงบประมาณในการดูแลรักษาและซ่อมบำรุงในปีต่อ ๆ ไปด้วย เพื่อไม่ให้อาคารและสิ่งก่อสร้างถูกปล่อยทิ้งร้างจนเกิดการชำรุดทรุดโทรม และไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้

รวมทั้ง การจัดสรรงบลงทุนควรมุ่งเน้นการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค เพื่อส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และภาครัฐสามารถจัดเก็บภาษีได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมเศรษฐกิจเหล่านั้น

(๕) หน่วยงานควรนำคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ หรือ ITA (Integrity and Transparency Assessment) มาประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐพัฒนาระบบบริหารจัดการภายในให้มีความโปร่งใส มีธรรมาภิบาล และสามารถตรวจสอบได้มากขึ้น อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณโดยรวมของภาครัฐ

(๖) การจัดทำเอกสารประกอบการชี้แจงงบประมาณรายจ่ายเพื่อเสนอต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ พิจารณาในปีงบประมาณต่อไป หน่วยงานควรแยกรายการชดเชยค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียรายได้ให้รัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการตามนโยบายของรัฐตามความในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ออกจากรายการอื่นให้ชัดเจน เพื่อให้การพิจารณางบประมาณของคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๗) หน่วยงานควรจัดเตรียมเอกสารประกอบการชี้แจงงบประมาณสำหรับรายการเสนอขอเพิ่มและเปลี่ยนแปลงงบประมาณให้มีรายละเอียดอย่างชัดเจนเทียบเท่ากับเอกสารประกอบการชี้แจงงบประมาณตามปกติ เพื่อให้คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ สามารถพิจารณาได้อย่างรอบคอบรัดกุม

นอกจากนี้ หน่วยงานควรกำชับให้หน่วยรับงบประมาณจัดเตรียมเอกสารประกอบการชี้แจงงบประมาณทั้งในคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ และคณะอนุกรรมาธิการฯ ทุกคณะ ให้ครบถ้วนตามรูปแบบที่สำนักงบประมาณกำหนด

(๘) การพิจารณางบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดควรให้ความสำคัญกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในภาพรวม ทั้งในด้านอาชีพ รายได้ และปัญหาความยากจน เช่น รายได้ของเกษตรกรหรือความเดือดร้อนของประชาชนในแต่ละพื้นที่ การศึกษาและการรักษาพยาบาล

โดยควรหลีกเลี่ยงการดำเนินโครงการที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานจากส่วนกลางที่ได้รับงบประมาณจัดสรรไว้แล้ว เช่น โครงการเกี่ยวกับถนนหรือสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและตรงกับปัญหาของประชาชนมากที่สุด

(๙) หน่วยงานควรร่วมมือกับสำนักงบประมาณของรัฐสภา (PBO) เพื่อสนับสนุนข้อมูลและบทวิเคราะห์ร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การวิเคราะห์งบประมาณสามารถดำเนินไปได้อย่างละเอียด รอบด้านซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพของการตรวจสอบและถ่วงดุลจากฝ่ายนิติบัญญัติให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

**๒.๑.๔ สำนักงานขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง**

(๑) หน่วยงานควรมีการจัดทำเอกสารหรือรายงานชี้แจงนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่หน่วยงานรับผิดชอบในการขับเคลื่อนอย่างชัดเจน โดยระบุรายละเอียดของแต่ละนโยบาย แนวทางการดำเนินงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผลสัมฤทธิ์หรือความคืบหน้า เพื่อให้สามารถติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของหน่วยงานในการสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล

(๒) หน่วยงานควรให้ความระมัดระวังต่อความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากผลประโยชน์ทับซ้อน ในกรณีที่มีการเปิดให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือสนับสนุนงบประมาณโครงการภาครัฐ

ทั้งนี้ ควรกำหนดแนวทางและมาตรการป้องกันอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การเปิดเผยข้อมูล การกำกับดูแลโดยหน่วยงานอิสระ และการกำหนดเงื่อนไขที่ชัดเจนในการเข้าร่วมโครงการ รวมถึงควรมีระบบในการประเมินและคำนวณผลประโยชน์ที่รัฐจะได้รับจากความร่วมมือดังกล่าวอย่างรอบด้าน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและคุ้มค่ากับการใช้ทรัพยากรของภาครัฐ

(๓) หน่วยงานควรมีการกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการประเมินผลการดำเนินโครงการที่เกี่ยวกับ Soft Power ซึ่งเป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญของรัฐบาล โดยหน่วยงานเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อให้สามารถสะท้อนถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนโยบายดังกล่าว และนำไปสู่การปรับปรุงหรือพัฒนานโยบายในระยะต่อไปได้อย่างเหมาะสม

**๒.๑.๕ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา**

(๑) หน่วยงานเป็นหน่วยงานด้านกฎหมาย ดังนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ในต่างประเทศควรพิจารณาทางเลือกในการปฏิบัติภารกิจที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศอย่างเหมาะสม เช่น การประชุมหารือผ่านช่องทางออนไลน์ แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ จึงให้บุคลากรเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ในต่างประเทศ

(๒) หน่วยงานควรกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการยกร่างกฎหมายให้ชัดเจน ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำการรับฟังความคิดเห็น ไปจนถึงการยื่นร่างกฎหมายเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ว่ามีความล่าช้าในขั้นตอนใด ตลอดจนควรปรับปรุงรูปแบบการพิจารณาให้มีความรวดเร็วมากขึ้น เพื่อสามารถปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยได้ทันการณ์

(๓) หน่วยงานควรกำหนดหลักเกณฑ์การให้ความเห็นทางกฎหมายกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้หน่วยงานขอความเห็นทางกฎหมายกับหน่วยงานด้านกฎหมายภายในของหน่วยงานนั้นก่อน หากเป็นปัญหาทางกฎหมายซึ่งเกินกว่าที่จะพิจารณาโดยหน่วยงานด้านกฎหมายภายในหน่วยงานต่าง ๆ ได้ จึงส่งมาขอความเห็นจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเป็นการลดภาระงานที่มากจนดำเนินการล่าช้า

(๔) หน่วยงานควรแสดงความเห็นด้านกฎหมายโดยให้ความสำคัญและยึดหลักการของรัฐธรรมนูญเป็นแนวทางในการเสนอแนะฝ่ายบริหาร ไม่ให้มีการดำเนินงานที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือสุ่มเสี่ยงที่จะถูกร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

**๒.๑.๖ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน**

(๑) หน่วยงานควรมีการพัฒนาระบบเว็บไซต์สำหรับการรับสมัครสอบให้มีความสะดวกรวดเร็ว และเสถียรยิ่งขึ้น รวมถึงควรพิจารณาเพิ่มจำนวนสถานที่สอบให้สอดคล้องกับจำนวนผู้สมัครตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ เพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้เข้าสอบที่ต้องไปสอบห่างไกลจากภูมิลำเนา ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าถึงโอกาสของประชาชนอย่างเท่าเทียม

(๒) หน่วยงานควรปรับจำนวนคนที่สามารถเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง (นบส.) ให้เหมาะสมกับตำแหน่งของผู้เข้ารับการอบรม ไม่ควรมีผู้เข้ารับการอบรมมากจนเกินไปเพื่อไม่ให้เกิดการสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดิน รวมทั้งควรปรับลดงบประมาณในการศึกษาดูงานหรือการจัดหลักสูตรในต่างประเทศให้เหมาะสมด้วย

(๓) จำนวนผู้สมัครและผู้ได้รับทุนรัฐบาลไปศึกษาต่อต่างประเทศมีจำนวนลดลงอย่างมากจากเป้าหมายผู้ได้รับทุนใหม่ ๕๐๐ ทุน เหลือผู้ได้รับทุนใหม่ไม่ถึง ๓๐๐ ทุนต่อปี แต่การจัดสรรงบประมาณไม่ได้ปรับลดลงยังคงตั้งไว้สำหรับทุนใหม่ ๕๐๐ ทุน เท่าเดิมทุกปี หน่วยงานควรปรับลดงบประมาณให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง หรือควรปรับปรุงเงื่อนไขการรับทุนให้น่าดึงดูดมากขึ้น เพื่อทำให้ยอดผู้สมัคร และผู้ได้รับทุนรัฐบาลมีจำนวนเพิ่มขึ้น

(๔) หน่วยงานควรกำหนดแนวทางในการติดตามและประเมินผลการให้ทุนการศึกษาของสำนักงาน ก.พ. อย่างเป็นระบบ รวมถึงการตรวจสอบข้อมูลสาขาวิชาที่ขาดแคลนที่มีผู้สมัครเข้ารับทุน เพื่อให้สามารถวางแผนการจัดสรรทุนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการกำลังคนของประเทศในอนาคต

(๕) หน่วยงานควรหาแนวทางให้การโยกย้ายข้าราชการมีความเสรีและยืดหยุ่นมากขึ้น โดยอาจจัดให้มีการโยกย้ายประจำปี โดยใช้คะแนนประเมินประสิทธิภาพของหน่วยงานต่าง ๆ มาเป็นหลักเกณฑ์ ในการเพิ่มกำลังคน แต่ไม่ควรเพิ่มอัตรากำลังโดยรวม

**๒.๑.๗ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค**

(๑) หน่วยงานควรทำความร่วมมือในการรับเรื่องร้องเรียนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขยายพื้นที่การดำเนินงานไปในต่างจังหวัด เพื่อให้ประชาชนสามารถร้องเรียนหรือขอความช่วยเหลือได้สะดวกรวดเร็วขึ้น

(๒) หน่วยงานควรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการจำหน่ายบุหรี่ไฟฟ้าอย่างจริงจัง

(๓) หน่วยงานควรบูรณาการดำเนินการในเชิงรุกเพื่อแก้ไขปัญหาผู้บริโภคหรือประชาชนถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการหรือมิจฉาชีพในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากขึ้นโดยการประสานความร่วมมือกับประชาชน สภาองค์กรของผู้บริโภค ภาคเอกชนในกลุ่มอุตสาหกรรมหรือเครือข่ายภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือและคุ้มครองผู้บริโภคร่วมกับหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๔) หน่วยงานควรดำเนินการสุ่มตรวจคุณภาพ มาตรฐาน และความปลอดภัยของสินค้าและบริการที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค เช่น ยาดอง-เหล้าเถื่อน ที่เป็นพิษต่อร่างกายเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด

**๒.๑.๘ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน**

(๑) ควรทบทวนหรือยกเลิกการให้สิทธิประโยชน์ของหน่วยงานที่ให้กับนักลงทุนต่างประเทศที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ทั้งการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ละเมิดมาตรฐานสิ่งแวดล้อม และลักลอบนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบเชิงลบจากนักลงทุนต่างประเทศเหล่านี้

(๒) หน่วยงานควรปรับปรุงรูปแบบการให้บริการให้เป็นรูปแบบ One Stop Service อย่างจริงจัง เนื่องจากยังพบว่าผู้ประกอบการยังคงต้องติดต่อกับกรมศุลกากร กระทรวงแรงงาน หรือหน่วยงานท้องถิ่นซึ่งก่อให้เกิดความไม่สะดวกและใช้ระยะเวลาดำเนินการ การปรับปรุงดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินการทุกขั้นตอนที่เกี่ยวข้อง ณ จุดเดียวได้อย่างครบวงจร ลดภาระในการติดต่อหลายภาคส่วน และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำธุรกิจโดยรวม

(๓) หน่วยงานควรหาแนวทางให้ผู้ประกอบการไทยมีโอกาสในการจับคู่ธุรกิจเชื่อมโยงกับสถาบันศึกษาวิจัยเพื่อสร้างโอกาสทางการค้าให้กับผู้ประกอบการไทยให้มากขึ้น

ทั้งนี้ หน่วยงานควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการลงทุนและสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ

**๒.๑.๙ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรสร้างแบบจำลอง (Simulation) ที่นำข้อมูลการไหลของน้ำ การเคลื่อนตัวของน้ำ และข้อมูลความลึก หรือระดับน้ำ มาใช้ประกอบการบริหารจัดการน้ำ การออกแบบโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำ และการทำนายพฤติกรรมการไหลของน้ำในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วม และน้ำแล้ง เป็นต้น

ทั้งนี้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการบริหารจัดการน้ำของประเทศ ตลอดจนการเพิ่มประสิทธิภาพการแจ้งเตือนภัยให้แก่ประชาชนได้อย่างรวดเร็วจะช่วยลดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินเมื่อเกิดภัยพิบัติ นอกเหนือจากการบรรเทาปัญหาภัยพิบัติแล้วยังสามารถใช้ในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณในการขุดลอกแหล่งน้ำเพื่อตรวจสอบความลึกของระดับน้ำที่แท้จริงได้

(๒) หน่วยงานควรหาแนวทางให้ทุกจังหวัดมีแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ เพื่อป้องกันการเกิดน้ำท่วมและใช้ในการกักเก็บน้ำใช้ในช่วงฤดูแล้ง โดยให้บูรณาการข้อมูลปริมาณน้ำและแหล่งน้ำกับศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกรมอุตุนิยมวิทยา

นอกจากนี้ ควรมีการสำรวจพื้นที่อยู่อาศัยของประชาชนว่าพื้นที่ใด มีโอกาสเกิดน้ำท่วมและพื้นที่ใดความเสี่ยงน้อยเพื่อวางแผนการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงจุด

(๓) หน่วยงานควรประสานกับกรมชลประทานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อบริหารจัดการน้ำให้ประชาชน เช่น การจัดทำประตูน้ำ หรือการทดน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคและทำการเกษตร โดยเฉพาะช่วงฤดูแล้งอย่างเพียงพอ และป้องกันการเกิดน้ำท่วมอย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) หน่วยงานควรปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนการนำเข้าข้อมูลสู่ระบบ Thai Water Plan ให้มีความง่าย ลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน ยุ่งยาก เพื่ออำนวยความสะดวกให้หน่วยรับงบประมาณในการเสนอของบประมาณเพื่อการพัฒนาแหล่งน้ำและระบบน้ำประปา เนื่องจากในปัจจุบันมีข้อจำกัดทั้งเรื่องระยะเวลาในการนำเข้าข้อมูล รวมถึงการนำเข้าข้อมูลเดิมซ้ำ ๆ หลายครั้ง ทั้งที่มีข้อมูลอยู่แล้วในระบบ

โดยควรกำหนดให้มีฐานข้อมูลพื้นที่ที่ขาดแคลนน้ำหรือระบบน้ำประปาที่ไม่มีคุณภาพ พร้อมทั้งจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนและผลกระทบต่อประชาชน เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความจำเป็นที่แท้จริง

(๕) หน่วยงานควรมีแนวทางการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเสนอโครงการเข้าสู่ระบบ Thai Water Plan เพื่อให้โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้าสู่การพิจารณาของหน่วยงานได้โดยง่าย

(๖) หน่วยงานควรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการศึกษาปรากฏการณ์ลานีญา เอลนีโญ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ที่ส่งผลกระทบต่อสภาพอากาศในแต่ละภูมิภาค รวมถึงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางภูมิประเทศและประสบปัญหาด้านน้ำที่ซับซ้อน ทั้งปัญหาอุทกภัย และปัญหาภัยแล้ง

ทั้งนี้ หน่วยงานควรปรับแผนแม่บทเกี่ยวกับลุ่มน้ำ เช่น ลุ่มน้ำปัตตานี ลุ่มน้ำสายบุรี ลุ่มน้ำโก-ลก และทบทวนการใช้งบประมาณในการใช้น้ำทั้งระบบเพื่อสร้างความมั่นคงด้านน้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน

**๒.๑.๑๐ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรดำเนินการแก้ไขปัญหาและต่อต้านปฏิบัติการข้อมูลข่าวสาร (IO) ที่เผยแพร่ข้อมูลเท็จโดยการปล่อยข่าวบิดเบือนข้อมูลลงสื่อโซเชียล จากกรณีความขัดแย้งชายแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา

(๒) หน่วยงานควรเพิ่มมิติการทำงานด้านต่างประเทศให้มากขึ้น เพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามใหม่ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ และเพื่อสร้างความเข้าใจและความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ เช่น ปัญหายาเสพติด ที่จำเป็นต้องแสวงหาความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามจากประเทศต้นกำเนิด หรือประเทศที่ผลิตสารตั้งต้น เป็นต้น

(๓) หน่วยงานควรมีระบบติดตามและกำกับดูแลแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อสามารถบริหารจัดการแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกหนึ่งในการรักษาความมั่นคงของชาติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความปลอดภัย

(๔) หน่วยงานควรมีมาตรการที่เป็นรูปธรรม ในการตรวจสอบรายชื่อผู้ที่ได้รับค่าตอบแทนพิเศษจากการปฏิบัติหน้าที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า ผู้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ ลงพื้นที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จริงหรือไม่ เพราะหากมีแต่รายชื่อผู้ปฏิบัติงาน และได้รับค่าตอบแทนพิเศษ แต่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ที่หน้างานจริง จะทำให้ผู้ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่จริงมีภาระงานมากขึ้น เพราะภารกิจจะถูกมอบหมายตามอัตรากำลังคน และเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ที่เอาภารกิจด้านความมั่นคงมาบังหน้า และสุ่มเสี่ยงอย่างมาก ที่จะทำให้วัตถุประสงค์ของภารกิจสำคัญด้านความมั่นคงล้มเหลว

**๒.๑.๑๑ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรทบทวนและประเมินผลความสำเร็จของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ อย่างรอบด้าน ก่อนดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับใหม่ เพื่อให้การกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะต่อไปเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับข้อเท็จจริง และไม่กลายเป็นเพียงเครื่องมือของหน่วยงานราชการในการขอรับจัดสรรงบประมาณโดยขาดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาที่กำหนดไว้

(๒) หน่วยงานในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ควรให้คณะกรรมการฯ มีบทบาทในการกำกับหน่วยงานของรัฐ ในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยบังคับใช้มาตรา ๒๖ ของ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ อย่างจริงจัง

เนื่องจากปัจจุบัน มีการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐที่เป็นอุปสรรคการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย เช่น มาตรการทางภาษีที่ไม่ได้มีการปรับปรุง จนเป็นอุปสรรคในการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ ทั้งที่อุตสาหกรรมป้องกันประเทศเป็นอุตสาหกรรมเป้าหมาย ลำดับที่ ๑๑ ตามยุทธศาสตร์ชาติ

(๓) หน่วยงานในฐานะคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดโดยตำแหน่ง ควรมีระบบการประเมินผลและสรุปบทเรียนการใช้งบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ Best Practice และใช้เป็นต้นแบบสำหรับการจัดทำงบประมาณในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้การใช้งบประมาณเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และตอบโจทย์ปัญหาเฉพาะพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

**๒.๑.๑๒ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี**

(๑) เนื่องจากงบประมาณในการซ่อมแซมเครื่องราชอิสริยาภรณ์มีมูลค่าสูง จึงควรมีการพิจารณาทบทวนวัสดุที่ใช้ในการจัดสร้างเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้มีความคงทน แข็งแรง และเหมาะสมต่อการใช้งาน เพื่อเป็นการลดภาระงบประมาณในระยะยาว และเพิ่มความสะดวกในการใช้งานของผู้ได้รับพระราชทาน โดยยังคงไว้ซึ่งความสง่างามและคุณค่าทางสัญลักษณ์ของเครื่องราชอิสริยาภรณ์

(๒) กรณีที่คณะรัฐมนตรีมีการแก้ไขรายละเอียดของร่างกฎหมายหลังผ่านการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน หน่วยงานควรจัดให้มีการรับฟังความเห็นของประชาชนขึ้นใหม่ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรมกับประชาชนมากยิ่งขึ้น

(๓) หน่วยงานควรพิจารณาปรับบทบาทจากการเป็นเพียง ‘ผู้แจ้งมติ’ ไปสู่การเป็น ‘กลไกติดตามเชิงรุกและผลักดันผลสัมฤทธิ์ของนโยบายรัฐ’ โดยเฉพาะในประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อประชาชน เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบาย

(๔) หน่วยงานควรพัฒนาระบบปฏิบัติงานดิจิทัลแบบครบวงจร ครอบคลุมตั้งแต่กระบวนการเสนอเรื่อง การจัดวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี ไปจนถึงการติดตามผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี และข้อสั่งการนายกรัฐมนตรี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการบริหารงานภาครัฐ

(๕) หน่วยงานควรจัดทำ Dashboard เพื่อติดตามความคืบหน้าของนโยบายรัฐบาลที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้

ทั้งนี้ ยังช่วยให้สมาชิกรัฐสภาสามารถติดตามความคืบหน้านโยบายสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีลักษณะการทำงานใกล้เคียงกับระบบ GFMIS ของกระทรวงการคลัง

**๒.๑.๑๓ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดวันสิ้นสุดชั้นความลับของงบรายจ่ายอื่น ในส่วนของเงินราชการลับ หากเวลาล่วงเลยไปจนไม่จำเป็นต้องรักษาความลับอีกต่อไป ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติในการยกเลิกชั้นความลับที่ใช้อย่างแพร่หลายในหลายประเทศทั่วโลก

ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนรับรู้ รับทราบข้อมูลการใช้จ่ายเงินราชการลับ สร้างความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเกิดความรับผิดรับชอบต่องบประมาณที่มาจากภาษีของประชาชน

(๒) กรณีที่นายกรัฐมนตรีไม่สามารถเข้าร่วมการตอบกระทู้สดต่อที่ประชุมได้ ควรจัดทำเอกสารชี้แจงเหตุผลอย่างเป็นทางการต่อรัฐสภา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของฝ่ายนิติบัญญัติ และคงไว้ซึ่งหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลตามระบอบประชาธิปไตย

ทั้งนี้ แม้ว่าฝ่ายบริหารจะมีรัฐมนตรีกำกับดูแลหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งอาจตอบกระทู้ถามแทนนายกรัฐมนตรีได้ แต่ในบางกรณีฝ่ายนิติบัญญัติมีความจำเป็นต้องสอบถามกับนายกรัฐมนตรีเท่านั้น

(๓) หน่วยงานควรหาแนวทางและให้ความสำคัญกับการสื่อสารเชิงยุทธศาสตร์และการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับผลการดำเนินงานของรัฐบาลมากขึ้น ให้ประชาชนทุกระดับสามารถรับรู้ผลการดำเนินงานของรัฐบาลได้ เพราะในปัจจุบันภาครัฐมีนโยบายและโครงการที่ดีจำนวนมาก ซึ่งประชาชนทุกคนควรรู้

**๒.๑.๑๔ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร**

(๑) หน่วยงานควรวางแผนการของบประมาณของแต่ละโครงการอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐอื่น เพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนของโครงการ ทั้งในด้านเป้าหมาย กิจกรรม และงบประมาณที่ใช้ อันจะช่วยให้สามารถจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ลดความสูญเปล่า และส่งเสริมการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายรัฐโดยรวมอย่างแท้จริง

(๒) หน่วยงานควรดำเนินโครงการที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เช่น การมุ่งเน้นไปที่การสร้างผลลัพธ์ที่วัดผลได้และส่งผลเชิงบวกต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนโดยตรง ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงที่ยั่งยืนในระยะยาว นอกเหนือจากการดำเนินโครงการในลักษณะจัดการประชุมหรือแจกสิ่งของให้ประชาชน

ทั้งนี้ ควรกำหนดรายละเอียดของโครงการให้ครบถ้วน และเป็นโครงการที่ไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น

(๓) หน่วยงานควรพิจารณายกเลิกโครงการ “สายด่วน ๑๓๗๔ กอ.รมน.” เนื่องจากมีความซ้ำซ้อนกับโครงการสายด่วนของหน่วยงานอื่นที่มีภารกิจและศักยภาพเฉพาะทางในการจัดการปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า

เช่น สายด่วนของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สายด่วนศูนย์ดำรงธรรม ๑๕๖๗ หรือสายด่วนศูนย์บริการข้อมูลภาครัฐ ๑๑๑๑ อีกทั้งผลลัพธ์ที่ได้รับอาจไม่สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

(๔) หน่วยงานควรแก้ปัญหายาเสพติดโดยพิจารณาถึงต้นทางของการแก้ไขปัญหาซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เอื้อให้เกิดการลักลอบค้ายาเสพติด เป็นผลให้หน่วยงานไม่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ เช่น การทุจริตในหน้าที่ รับผลประโยชน์เพื่อละเว้นในหน้าที่

ทั้งนี้ หากหน่วยข่าวของหน่วยงานมีประสิทธิภาพ ย่อมมีข้อมูลเจ้าหน้าที่รัฐหรือตำรวจที่มีส่วนพัวพันหรือละเว้นในการปฏิบัติหน้าที่ ปล่อยให้มีการค้ายาเสพติดต่อไป และเรียกรับผลประโยชน์ และสามารถแก้ปัญหานี้ได้

**๒.๑.๑๕ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)**

(๑) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะแรงงานในอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า เพื่อให้เป็นยานยนต์ไฟฟ้ากลายเป็นสินค้าสำคัญของประเทศไทยในตลาดโลก

(๒) หน่วยงานควรดำเนินการเชิงรุกเพื่อแก้ปัญหาเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา โดยอาจมีโครงการที่มุ่งเน้นรับเยาวชนเหล่านั้นมาฝึกอบรมกับหน่วยงานจนได้รับใบประกาศนียบัตรและมีอาชีพ และรายได้ที่มั่นคง โครงการรูปแบบนี้สามารถสร้างผลลัพธ์ที่สร้างผลกระทบเชิงบวกให้กับสังคม

(๓) หน่วยงานควรพัฒนาและผลักดันระบบการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพของไทยให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพระดับสากล (Accreditation) เพื่อเป็นโอกาสในการยกระดับทักษะทางวิชาชีพของคนไทย สู่เวทีโลก ซึ่งจะทำให้แรงงานทักษะสูงของไทย มีโอกาสหารายได้เข้าสู่ประเทศ

ทั้งนี้ หน่วยงานควรสร้างการยอมรับในการรับรองทักษะทางด้านช่าง และทักษะด้านอุตสาหกรรม เพื่อยกระดับทักษะแรงงานภายในประเทศ และยกระดับค่าจ้างของแรงงานทักษะสูง เพื่อส่งเสริมการเติบโตทางด้านอุตสาหกรรมของประเทศ

**๒.๑.๑๖ สถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน)**

หน่วยงานควรเร่งรัดกระบวนการจัดตั้งธนาคารที่ดินให้แล้วเสร็จโดยเร็ว หลังจากที่ได้มีการขยายระยะเวลาของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว มาแล้ว ๓ ครั้ง ครั้งละ ๓ ปี แต่การจัดตั้งธนาคารที่ดินยังไม่แล้วเสร็จ ล่าสุดจึงได้ขอขยายระยะเวลาออกไปอีก ๕ ปี จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๗๓ รวมระยะเวลาการจัดตั้งล่าช้ามากกว่า ๑๔ ปี

ทั้งนี้ เพื่อให้รัฐสามารถนำที่ดินที่ไม่มีการใช้ประโยชน์มาบริหารจัดการให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม เกิดการกระจายการถือครองที่ดินได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น เกษตรกรและผู้ยากจนได้รับการแก้ไขปัญหาด้านที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัยได้อย่างเต็มรูปแบบตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

**๒.๑.๑๗ สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรหาแนวทางเชิงรุกเพื่อยกระดับความปลอดภัยด้านไซเบอร์ของประเทศ สร้างความเชื่อมั่นกับประชาชนว่าประเทศไทยมีความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และสามารถแก้ไขปัญหาการรั่วไหลข้อมูลของส่วนราชการและข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชนเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) หน่วยงานควรเร่งบรรจุบุคลากรตามอัตรากำลังที่ได้รับจัดสรร และให้ความสำคัญกับการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาในการป้องกันภัยคุกคามไซเบอร์

เช่น ปัญหาการโจมตีเว็บไซต์หรือฐานข้อมูลภาครัฐ เพื่อเรียกค่าไถ่ หรือจารกรรมข้อมูลภาครัฐและข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน ปัญหาการแทรกเว็บไซต์การพนันออนไลน์ในเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐ (Back Link) ให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุมทั้งประเทศ

(๓) หน่วยงานควรกำหนดแนวปฏิบัติ (Guidelines) สำหรับการทำเว็บไซต์ภาครัฐ ให้มีการอุดช่องโหว่ที่อาจถูกโจมตีทางไซเบอร์ได้ เพราะปัญหาในปัจจุบันคือ หลายเว็บไซต์ภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเว็บไซต์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผู้รับจ้างคนเดียวกัน เมื่อแฮกเกอร์สามารถเจาะช่องโหว่ได้ในเว็บไซต์ใด เว็บไซต์หนึ่ง จะใช้ช่องโหว่เดียวกันในการเจาะระบบของเว็บไซต์ที่เหลือ รวมไปถึงแนวปฏิบัติสำหรับการป้องกันความปลอดภัยของบัญชีผู้ใช้ในโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ที่ควรใช้ระบบการยืนยันตัวตนหลายขั้นตอน (Multi-factor Authentification) เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับความปลอดภัยของข้อมูลภาครัฐและข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน

(๔) หน่วยงานควรบูรณาการกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ขอรับงบประมาณรายการที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ไม่ว่าจะเป็นการติดตั้งระบบ Sectoral Cert ระบบป้องกัน Ransomware ระบบป้องกัน Malware ให้มีการประเมินความเสี่ยงและจัดลำดับความจำเป็นในการติดตั้งระบบดังกล่าว เนื่องจากในปัจจุบันรัฐบาลจัดสรรงบประมาณเป็นจำนวนมากสำหรับระบบป้องกันความปลอดภัยทางไซเบอร์ให้กับหน่วยรับงบประมาณ หากมีการประเมินความเสี่ยง และจัดลำดับความจำเป็นจะช่วยให้สามารถลดภาระงบประมาณให้กับประเทศได้

**๒.๑.๑๘ สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน)**

(๑) หน่วยงานควรปรับตัวชี้วัดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและสังคมในการให้บริการความรู้ให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

(๒) โครงการส่งเสริม Soft Power ควรมีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงการดำเนินกิจกรรมที่อาจขัดต่อกฎหมายหรือระเบียบราชการ อีกทั้ง ควรกำหนดกลไกการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การส่งเสริม Soft Power ของประเทศไทยสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและภาพลักษณ์ของประเทศได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

**๒.๑.๑๙ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)**

(๑) หน่วยงานควรเป็นเจ้าภาพหรือหน่วยงานกลางในการจัดหาปัญญาประดิษฐ์ให้กับทุกหน่วยงานเพื่อประหยัดงบประมาณมากกว่าการให้แต่ละหน่วยงานจัดหาเอง

(๒) หน่วยงานควรพัฒนาโครงการที่เกี่ยวกับการนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ให้มากขึ้น โดยบูรณาการกับหน่วยงานของรัฐให้ใช้ปัญญาประดิษฐ์ เช่น ChatGPT หรือ Deep Seek มาเป็นเครื่องส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่บริการประชาชน เพราะหน่วยงานเป็นหน่วยงานหลักของรัฐในเรื่องการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล

(๓) หน่วยงานควรหาแนวทางกระจายการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การบริหารและการพัฒนาในระดับท้องถิ่นมีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองการปฏิบัติงานเพื่อประชาชนได้ดีขึ้น

(๔) หน่วยงานควรมีเอกสารหรือรายงานชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดทำแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่ได้มีการจัดตั้งขึ้นในหลายหน่วยงาน โดยไม่จำเป็น ซึ่งในแต่ละแพลตฟอร์มควรระบุวัตถุประสงค์ ผลการดำเนินงาน และกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจน

ทั้งนี้ ควรมีการทบทวนเพื่อลดความซ้ำซ้อนของแพลตฟอร์มที่มีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกัน อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ และเสริมสร้างประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

**๒.๑.๒๐ สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน)**

หน่วยงานควรศึกษาและวิเคราะห์ภาพรวมของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการประชุม (Meeting, Incentive Travel, Conventions, Exhibitions: MICE) ทั้งก่อนและหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมของตลาด รูปแบบการตัดสินใจของผู้จัดงานและผู้เข้าร่วม ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนเชิงนโยบายและการจัดสรรงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

**๒.๑.๒๑ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรใช้กลไกและความร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่มีความเข้มแข็งและมีงบประมาณสนับสนุนจำนวนมาก ให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและสร้างการรับรู้ได้มากขึ้น

(๒) หน่วยงานควร ใช้กลไกภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบนโยบายสาธารณะ กรณีที่เกิดข้อถกเถียงในสังคม ให้มีข้อสรุปและนำมาซึ่งการออกกฎหมายของภาครัฐ เช่น การควบคุมการใช้กัญชง กัญชา เพื่อการแพทย์ หรือกฎหมายบุหรี่ไฟฟ้า เป็นต้น

**๒.๑.๒๒ ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล**

การพัฒนาพื้นที่ร่วมระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย (JDA) บริเวณสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จะสร้างรายได้ให้กับประเทศไทยอย่างมาก

ดังนั้น หน่วยงานจึงควรหาแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาพื้นที่ร่วม (JDA) เหมือนกับประเทศมาเลเซียที่ประชาชนในพื้นที่การพัฒนาร่วมได้รับประโยชน์อย่างมาก เช่น การพัฒนาด้านอุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว เป็นต้น

**๒.๑.๒๓ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สำหรับกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม**

หน่วยงานได้รับจัดสรรงบประมาณโครงการ Matching Fund สำหรับ ผู้ประกอบการรายย่อย ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวน ๕,๐๐๐ ล้านบาท โดยจะเป็นการให้สินเชื่อกับผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ ไม่ใช่การร่วมลงทุนกับผู้ประกอบการ ตามชื่อของโครงการ แต่กระบวนการการกำหนดหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อมีความล่าช้าทำให้จนถึงปัจจุบัน หน่วยงานยังไม่สามารถให้สินเชื่อกับผู้ประกอบการได้แม้แต่รายเดียว

ดังนั้น เมื่อกระบวนการเสร็จสิ้น หน่วยงานควรสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนทราบถึงบทบาทและ ภารกิจตามโครงการดังกล่าวของหน่วยงานว่ามีความแตกต่างจากสินเชื่ออื่นๆ จากธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย หรือธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ อย่างไร โดยเฉพาะในแง่ของภารกิจของหน่วยงานที่มุ่งเน้นในด้านสาธารณะ นโยบายรัฐ หรือการเติมเต็มในส่วนที่กลไกตลาดไม่สามารถตอบสนองได้

นอกจากนี้ หน่วยงานควรสร้างการรับรู้ให้ประชาชนทราบถึงความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรอบด้าน เพื่อสร้างความเข้าใจถึงเหตุผลและความจำเป็นในการดำเนินงานของหน่วยงานอย่างชัดเจน

**๒.๑.๒๔ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ**

(๑) หน่วยงานไม่ควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินผลและให้รางวัลมากเกินไปจนอาจเป็นภาระของหน่วยราชการต่าง ๆ

ทั้งนี้ หน่วยงานควรกำหนดช่วงระยะเวลาเข้าตรวจสอบและประเมินผลหน่วยราชการในลักษณะสุ่มตรวจ แทนการกำหนดวันที่ลงตรวจล่วงหน้า เพื่อให้สามารถประเมินผลจากสถานการณ์จริงในการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานที่เข้ารับการประเมิน

นอกจากนี้ หลังจากที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้รับรางวัลจากการประเมินแล้ว ควรมีการติดตามประเมินผลหลังจากได้รับรางวัลด้วยว่าหน่วยงานนั้นยังคงดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่ได้รับรางวัลนั้น ๆ หรือไม่

(๒) หน่วยงานควรมีระบบการประเมินผลและสรุปบทเรียนการใช้งบประมาณในแต่ละจังหวัดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ Best Practice และใช้เป็นต้นแบบสำหรับการจัดทำงบประมาณในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้การใช้งบประมาณเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และตอบโจทย์ปัญหาเฉพาะพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

**๒.๑.๒๕ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานเป็นหน่วยงานใหม่ที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนั้นจึงควรมีอัตรากำลังที่เพียงพอให้ประชาชนเข้าถึงการบริการได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่สามารถอ่านแผนที่และภาพถ่ายทางอากาศ รวมทั้งการถ่ายภาพพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ

(๒) หน่วยงานควรจัดทำคู่มือการบริหารจัดการที่ดินทั่วประเทศว่าเกี่ยวกับหน่วยงานใดครอบครองในช่วงเวลาใด มีสิทธิเพียงใดและประชาชนสามารถเข้าถึงที่ดินได้หรือไม่เพื่อรองรับระบบ One Map

(๓) หน่วยงานควรร่วมมือกับกรมธนารักษ์ในการดำเนินการสำรวจที่ดินของรัฐหรือที่ราชพัสดุที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน เพื่อนำมาพัฒนาหรือจัดสรรให้ประชาชนเช่าใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่เหมาะสม อันจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงทรัพยากรที่ดิน และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประชาชนในระดับฐานราก รวมทั้งเพิ่มรายได้ให้กับภาครัฐจากการให้เช่าที่ดินด้วย

(๔) หน่วยงานควรออกแนวนโยบายในการผ่อนผันการพิสูจน์สิทธิที่กำหนดให้ประชาชนจะต้องแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ไว้เป็นหลักฐานในการพิสูจน์สิทธิ เพราะในอดีตหลายพื้นที่การเดินทางไม่สะดวกและการสื่อสาร หรือการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ นั้นเข้าถึงยากทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่พื้นที่มานานไม่ได้ดำเนินการแจ้งการครอบครองที่ดินต่อภาครัฐ

(๕) หน่วยงานควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพิสูจน์ที่มาของสิทธิในที่ดิน เพื่อให้ประชาชนทราบว่าพื้นที่ใดสามารถเข้าไปทำกินได้ และมีระบบป้องกันไม่ให้ที่ดินที่ให้ประชาชนตกไปอยู่กับนายทุนอีกทอดหนึ่ง

ทั้งนี้ หน่วยงานควรมีเทคโนโลยีที่สนับสนุนให้หน่วยงานอื่น ๆ สามารถใช้ประโยชน์ได้

(๖) หน่วยงานควรทบทวนการขยายกิจกรรมที่ทำได้ในเขตพื้นที่ของโครงการจัดทำที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล (คทช.) เช่น สามารถพัฒนาพื้นที่เพื่อการพาณิชย์ได้นอกเหนือจากการทำการเกษตร

**๒.๑.๒๖ สำนักงานพัฒนาพิงคนคร (องค์การมหาชน)**

หน่วยงานควรบูรณาการแผนงานไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกันกับหน่วยงานอื่น และควรศึกษาระยะเวลาแผนงานของโครงการที่ดำเนินการในพื้นที่เดียวกันก่อนการจัดสรรงบประมาณ เช่น การปรับปรุงถนนหรือทางเท้าที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นซึ่งเป็นภาระงบประมาณโดยไม่จำเป็น

**๒.๑.๒๗ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน)**

โครงการส่งเสริม Soft Power ควรมีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม และอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงการดำเนินกิจกรรมที่อาจขัดต่อกฎหมายหรือระเบียบราชการ อีกทั้ง ควรกำหนดกลไกการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลโครงการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การส่งเสริม Soft Power ของประเทศไทยสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและภาพลักษณ์ของประเทศได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

**๒.๑.๒๘ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ**

หน่วยงานควรมีระบบติดตามและกำกับดูแลแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถบริหารจัดการแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกหนึ่งในการรักษาความมั่นคงของชาติทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และความปลอดภัย

**๒.๑.๒๙ ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์**

(๑) หน่วยงานควรมีการพัฒนาระบบบริการเภสัชกรรมทางไกล (Telepharmacy) ในลักษณะเดียวกับระบบบริการการแพทย์ทางไกล (Telemedicine) ไปสู่ร้านขายยาที่ต้องมีเภสัชกรประจำซึ่งส่งผลกระทบต่อการเปิดร้านขายยาโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล หากสามารถปรับเปลี่ยนไปสู่ระบบบริการเภสัชกรรมทางไกล โดยการให้คำปรึกษาและแนะนำผ่านระบบเทคโนโลยีจะเกิดประโยชน์ต่อวิชาชีพเภสัชกรและประชาชน

(๒) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสร้างองค์ความรู้ด้านการแพทย์เวชศาสตร์ป้องกัน (Preventive Medicine) เพื่อส่งเสริมสุขภาวะที่ดีของประชาชน รวมทั้งลดจำนวนผู้ป่วยและงบประมาณของรัฐที่ต้องใช้ในการรักษาระยะยาว

**๒.๑.๓๐ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนนี้ควรร่วมกันกำกับและติดตามการดำเนินโครงการของกองทุนอย่างใกล้ชิดไม่ให้เกิดการประกวดราคาโดยการล็อกสเป็กหรือใช้จ่ายงบประมาณของกองทุนอย่างไม่เหมาะสม

(๒) หน่วยงานควรมีการพัฒนาข้อมูลกลางของกองทุนเพื่อตรวจสอบการใช้จ่ายของกองทุนเป็นข้อมูลภายในของหน่วยงานและจัดให้มีการประชุมร่วมกันของสมาชิกปีละ ๑ ครั้ง รวมทั้งเผยแพร่ผลการดำเนินงานของหน่วยงานให้ประชาชนทราบเพื่อสร้างความโปร่งใสให้กับกองทุน

(๓) หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัด (Key Performance Indicators - KPIs) ที่ชัดเจนในการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน เพื่อให้มั่นใจว่าการใช้เงินกองทุนเป็นไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในแต่ละระยะ

นอกจากนี้ ควรแบ่งกลุ่มของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้ภาครัฐสามารถพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับหมู่บ้านที่ใช้งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพตามตัวชี้วัดดังกล่าว

(๔) หน่วยงานควรจัดให้มีระบบติดตามและสุ่มตรวจโครงการอย่างเป็นระบบโดยครอบคลุมทั้งผลการดำเนินงาน งบประมาณที่ได้รับ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

นอกจากนี้ ควรมีการประเมินผลลัพธ์ของทุกโครงการอย่างรอบด้าน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนควรเปิดช่องทางให้ประชาชนสามารถร้องเรียนหรือให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ได้โดยสะดวก เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของสาธารณะในการกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐ

## ๒.๒ กระทรวงกลาโหม

### ๒.๒.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

(๑) หน่วยงานควรสำรวจอัตรากำลังและบทบาทหน้าที่ของนายพล และพิจารณาปรับอัตรากำลังพลให้เหมาะสมตามภารกิจหน้าที่ และไม่บรรจุทดแทนอัตราที่ไม่จำเป็นรวมทั้งเร่งผลักดันโครงการเกษียณอายุก่อนกำหนด (Early Retirement) เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างแท้จริง โดยการปรับปรุงสิทธิประโยชน์ให้มีความเหมาะสมและเพียงพอที่จะจูงใจให้ข้าราชการสมัครเข้าร่วมโครงการ โดยต้องประเมินเปรียบเทียบงบประมาณอย่างรอบด้านว่าการให้ข้าราชการนายทหารบางส่วนเกษียณก่อนกำหนด มีความคุ้มค่า และช่วยลดภาระงบประมาณมากกว่าการปล่อยให้ดำรงตำแหน่งอยู่จนครบอายุราชการ

ทั้งนี้ สิทธิประโยชน์ที่กำหนดควรสอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี หรืออย่างน้อยไม่ต่ำกว่าข้อเสนอเดิม เพื่อให้การบริหารจัดการกำลังพลและการจัดสรรงบประมาณของกองทัพเกิดความคล่องตัว และเกิดประโยชน์สูงสุดในภาพรวม อย่างไรก็ดี หากสิทธิประโยชน์ไม่จูงใจเพียงพอจนไม่มีผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ ย่อมจะส่งผลให้โครงการไม่บรรลุผล และอาจทำให้ภาระงบประมาณโดยรวมสูงกว่าที่ควรจะเป็น

(๒) หน่วยงานควรปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การส่งกำลังพลไปศึกษาต่อให้สอดคล้องกับพลวัตของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในระยะยาว ควรให้ความสำคัญกับการจัดส่งกำลังพลเข้าร่วมการอบรมระยะสั้นในต่างประเทศที่มีความหลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ อันจะนำไปสู่การบริหารความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ และหุ้นส่วนความมั่นคงระหว่างประเทศอย่างสมดุล และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อยุทธศาสตร์ด้านภูมิรัฐศาสตร์ของประเทศในระยะยาว

(๓) หน่วยงานควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกำลังพล โดยกำหนดระเบียบอย่างชัดเจนให้เงินเดือนสุทธิหลังหักชำระหนี้สหกรณ์แล้ว ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของรายได้ และต้องไม่ต่ำกว่า ๙,๐๐๐ บาท พร้อมกันนี้ควรมอบหมายให้นายทหารพระธรรมนูญทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิของกำลังพลในการเจรจาต่อรองกับสถาบันการเงินที่เป็นเจ้าหนี้ เพื่อป้องกันการถูกเอารัดเอาเปรียบ

ทั้งนี้ ปัญหาหนี้สินของกำลังพลเป็นปัจจัยสำคัญที่กระทบต่อความมั่นคงทางจิตใจ และอาจลุกลามไปสู่ปัญหาครอบครัว และพัฒนาการของบุตรหลานของกำลังพล ซึ่งนับเป็นภัยคุกคามเชิงสังคมที่บ่อนทำลายสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ด้านความมั่นคงในระยะยาว

(๔) หน่วยงานควรส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยอย่างเป็นระบบและยั่งยืน โดยส่งเสริมความร่วมมือกับภาคเอกชนไทย เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในเชิงรูปธรรม ควบคู่กับการใช้งบประมาณด้านความมั่นคงให้เป็นกลไกในการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ควรบังคับใช้มาตรา ๒๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

นอกจากนี้ หน่วยงานควรกำหนดระเบียบเพื่อระบุสัดส่วนการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์และเทคโนโลยีป้องกันประเทศจากผู้ผลิตภายในประเทศอย่างชัดเจน พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการปรับเพิ่มสัดส่วนดังกล่าวแบบขั้นบันไดในระยะยาว ควบคู่กับการดำเนินนโยบายสนับสนุนทางภาษี และศุลกากรสำหรับผู้ประกอบการไทยที่มีความจำเป็นต้องนำเข้าชิ้นส่วนหรือวัสดุเพื่อการผลิตหรือประกอบภายในประเทศ

อีกทั้ง ในส่วนของความร่วมมือระหว่างประเทศ ควรมีนโยบายส่งเสริมการร่วมลงทุนกับพันธมิตรต่างชาติ และกำหนดแนวทางการดำเนินนโยบายชดเชยผลประโยชน์ (Offset Policy) อย่างชัดเจน โดยมีการจัดทำกฎหมายกำกับให้รัดกุม เพื่อให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาองค์ความรู้ และนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สามารถยกระดับศักยภาพของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศไทยให้เข้มแข็ง และแข่งขันได้ในระดับสากล

นอกจากนี้ หน่วยงานควรมีกลไกบูรณาการข้ามกระทรวงระหว่าง กระทรวงกลาโหม กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมกระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อสร้างระบบนิเวศอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ (Defense Industrial Ecosystem) ที่เป็นระบบ และมีความต่อเนื่องตั้งแต่ การวิจัยและพัฒนา (R&D) จนถึงการผลิตและส่งออก

(๕) หน่วยงานควรจัดเตรียมและจัดส่งเอกสารชี้แจงประกอบคำของบประมาณตามที่คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ร้องขอ อย่างครบถ้วนและทันเวลา เพื่อให้กระบวนการพิจารณางบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความต่อเนื่องในการตรวจสอบในปีงบประมาณถัดไป หน่วยงานควรรายงานต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ถึงผลการดำเนินการในปีงบประมาณที่ผ่านมา ว่าสามารถจัดส่งเอกสารชี้แจงประกอบคำของบประมาณได้ครบถ้วนเพียงใด

(๖) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการรับฟังความคิดเห็นจากอดีตทหารกองประจำการ โดยจัดให้มีการสัมภาษณ์ หรือสำรวจความคิดเห็นนอกพื้นที่ค่ายทหาร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนประสบการณ์จริง ทั้งในด้านข้อดี ข้อจำกัด และทัศนคติต่อการเป็นทหาร รวมถึงความเต็มใจในการแนะนำให้ผู้อื่นเข้ารับราชการทหารกองประจำการต่อไปหรือไม่ ข้อมูลเชิงลึกเหล่านี้จะช่วยให้หน่วยงานสามารถวางแนวทางในการพัฒนาการรับสมัครประชาชนทั่วไปเป็นทหารกองประจำการให้มีความน่าสนใจ และน่าดึงดูดมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายยกเลิกระบบการเกณฑ์ทหารในอนาคตได้อย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ ควรพิจารณาทบทวนรูปแบบการปฏิบัติงานของพลทหาร ภายหลังเสร็จสิ้นระยะการฝึกขั้นพื้นฐาน โดยเปิดให้สามารถปฏิบัติงานในลักษณะ “เข้าไปเย็นกลับ” หรือจัดระบบการปฏิบัติงานเป็นกะที่มีวันหยุดพักผ่อนถี่ขึ้นตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ และชีวิตส่วนตัว แนวทางดังกล่าวจะช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจในการสมัครเข้ารับราชการทหารในระบบสมัครใจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๗) หน่วยงานควรจัดทำแผนทบทวนการให้สิทธิประโยชน์ค่าตอบแทนเหมาจ่าย และการจัดหาสิทธิประโยชน์รถประจำตำแหน่งให้เทียบเท่ากับหน่วยงานรัฐอื่น ให้มีความเหมาะสมกับความจำเป็นในการใช้งาน ทั้งนี้ เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณมีประสิทธิภาพ และสามารถลดค่าใช้จ่ายในส่วนที่ไม่จำเป็น

(๘) หน่วยงานควรบูรณาการความร่วมมือระหว่างเหล่าทัพในการดำเนินนโยบายชดเชยผลประโยชน์ (Offset Policy) ซึ่งแต่ละเหล่าทัพอาจมีแนวทาง และรูปแบบการดำเนินการที่แตกต่างกัน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ ถอดบทเรียน และสังเคราะห์ข้อดี-ข้อจำกัดจากประสบการณ์ที่ผ่านมา อันจะนำไปสู่การปรับปรุงแนวทางการดำเนินนโยบายดังกล่าวให้มีความเหมาะสมและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องของนโยบายชดเชยในระดับกองทัพโดยรวม และสามารถสร้างประโยชน์สูงสุดในเชิงยุทธศาสตร์ต่อการเสริมสร้างศักยภาพด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ และความมั่นคงของประเทศในระยะยาว

(๙) หน่วยงานควรตรวจสอบและกำกับดูแลการดำเนินงานขององค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก โดยเฉพาะในประเด็นการจัดสรรเงินรางวัลให้กับคณะกรรมการบริหารกิจการที่ผลประกอบการไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริการ

เช่น กิจการสลากกินแบ่งรัฐบาล องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกได้รับโควตาสลากจำนวนเท่ากันทุกปี และจำหน่ายให้ผู้รับซื้อรายใหญ่ในราคาคงที่เท่ากันทุกปี แต่กลับมีการจัดสรรกำไรให้กับคณะผู้บริหาร กว่า ๑๐๐ ล้านบาท แทนที่จะเป็นการจัดสรรโควตาให้กับทหารผ่านศึกไปจำหน่าย หรือปันผลกำไรเป็นสวัสดิการเพิ่มเติม

**๒.๒.๒ กองบัญชาการกองทัพไทย**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกโครงการที่หน่วยงานอื่นๆ ขอรับโครงการ สำหรับการขอรับการจัดสรรงบประมาณให้มีความชัดเจน โปร่งใส เพื่อให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น โครงการทำถนน และขุดบ่อน้ำ เป็นต้น โดยต้องสื่อสารกับประชาชน และหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งในพื้นที่

(๒) หน่วยงานควรพิจารณาทบทวนและปรับลดโครงการที่มีลักษณะซ้ำซ้อนกับภารกิจของหน่วยงานอื่น เช่น โครงการด้านเกษตรกรรมประมง ตู้กดน้ำดื่ม หรือโครงการที่ทำในพื้นที่เขตชายแดน เป็นต้น

ทั้งนี้ ควรมุ่งเน้นการดำเนินโครงการในพื้นที่ที่มีปัญหาด้านความมั่นคง ซึ่งมีความจำเป็นให้ทหารเข้าไปมีบทบาทโดยตรง ส่วนในพื้นที่ทั่วไปควรปล่อยให้เป็นภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานราชการที่มีภารกิจหลักด้านนั้น ๆ โดยเฉพาะ

(๓) การดำเนินงานของทหารอาสาพัฒนาควรสำรวจความคิดเห็นของประชาชนหรือชุมชนในพื้นที่ก่อนดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน เพื่อให้การใช้งบประมาณมีความคุ้มค่าตรงต่อความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยให้มีการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานด้วย

(๔) ในการปราบปรามแก๊งคอลเซ็นเตอร์ โดยอาศัยมาตรการ “ตัดไฟ ตัดอินเทอร์เน็ต และตัดน้ำมันเชื้อเพลิง” หน่วยงาน ศอ.ปชด. ควรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ อาทิ ศ.ปอท. กสทช. และ ธปท. เป็นต้น เพื่อเร่งรัดขั้นตอนการจับกุมแก๊งคอลเซ็นเตอร์ให้รวดเร็วขึ้น และเพิ่มประสิทธิผลของมาตรการเพื่อสกัดกั้นการกระทำความผิด รวมทั้งทบทวนและประเมินผลของยุทธวิธีดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นให้สามารถสร้างแรงกดดัน และผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อเครือข่ายอาชญากรไซเบอร์ในพื้นที่เป้าหมาย ขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทยในพื้นที่ รวมถึงเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อให้มาตรการที่นำมาใช้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจำกัดความเสียหายต่อภาคส่วนอื่นให้น้อยที่สุด

(๕) หน่วยงานควรทบทวนและปรับยุทธศาสตร์การส่งกำลังพลเข้ารับการฝึกอบรมในต่างประเทศ ทั้งในหลักสูตรระยะสั้น และระยะยาว ให้สอดคล้องกับบริบทของภูมิรัฐศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง โดยควรขยายความร่วมมือกับประเทศคู่ค้า และพันธมิตรที่มีบทบาทสำคัญในเวทีระหว่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของกำลังพลในหลากหลายมิติ และเปิดโอกาสให้เรียนรู้แนวทางการปฏิบัติในระบบความมั่นคงที่แตกต่างกัน การดำเนินยุทธศาสตร์เช่นนี้จะช่วยให้กองทัพสามารถถ่วงดุลอิทธิพลระหว่างประเทศมหาอำนาจได้และส่งเสริมผลประโยชน์ของชาติในบริบททางภูมิรัฐศาสตร์อย่างสมดุล และยั่งยืน

**๒.๒.๓ กองทัพบก**

(๑) หน่วยงานควรขับเคลื่อนนโยบายการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ที่สามารถผลิตได้ภายในประเทศในสัดส่วนที่เหมาะสมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อส่งเสริมการพึ่งพาตนเองด้านการป้องกันประเทศ และสนับสนุนการเติบโตของอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในประเทศ อันจะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของชาติในระยะยาว

ทั้งนี้ ควรกำหนดแนวทางดังกล่าวให้เป็นระเบียบหรือเกณฑ์ที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีการปรับเพิ่มสัดส่วนการจัดซื้อจากผู้ผลิตภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต และยกระดับอุตสาหกรรมป้องกันประเทศของไทยให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

(๒) หน่วยงานควรเร่งรัดการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามและการบำบัดผู้ติดยาเสพติด โดยมีดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ในขณะเดียวกัน หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการจัดหาอุปกรณ์สำหรับการตรวจสอบยาเสพติดตามที่ได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ให้ทันท่วงที

โดยอาจพิจารณานำแนวทางของหน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำแม่น้ำโขงมาใช้เป็นต้นแบบ ซึ่งมอบอำนาจให้ผู้บัญชาการสามารถตัดสินใจในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นได้โดยไม่ต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการภายในหน่วยงาน อันจะช่วยให้กระบวนการจัดซื้อมีความคล่องตัวและสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงที

(๓) หน่วยงานควรจัดทำระบบ Clearing House ที่เชื่อมต่อกับแอปพลิเคชัน “ทางรัฐ” เพื่อบริหารจัดการผู้ที่สมัครใจเป็นทหาร ให้สอดคล้องกับอัตรากำลังที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีประชาชนประสงค์จะสมัครใจเป็นทหารเป็นจำนวนมาก แต่ไม่สามารถเข้ารับการคัดเลือกได้ เนื่องจากพื้นที่ที่ตนสังกัดมีจำนวนผู้สมัครเต็มอัตรา ในขณะที่พื้นที่อื่นยังมีอัตราว่างอยู่

นอกจากนี้ ควรพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ที่เปิดให้ประชาชนสามารถลงบัญชีทหารกองเกินในภูมิลำเนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของตนเอง และสามารถปรับเปลี่ยนภูมิลำเนาทหารได้ตามที่กฎหมายกำหนด โดยอ้างอิงตามมาตรา ๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๔๙๗ ทั้งสองแนวทางนี้ จะช่วยให้สามารถกระจายอัตรากำลังได้อย่างสมดุล เปิดโอกาสให้ผู้มีความตั้งใจสมัครเป็นทหารได้เข้ารับราชการตามความสมัครใจ และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกำลังพลของกองทัพในภาพรวม

(๔) หน่วยงานควรหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนสาธารณูปโภคพื้นฐาน อาทิ ระบบประปา และระบบไฟฟ้า สำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ซึ่งอยู่ในความครอบครองของกองทัพ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการตั้งถิ่นฐานมาอย่างยาวนาน

ทั้งนี้ ควรพิจารณาอำนวยความสะดวกในกระบวนการยื่นขออนุญาตใช้สาธารณูปโภคดังกล่าวให้มีความชัดเจน รวดเร็ว และเป็นธรรม เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานได้อย่างเหมาะสมและทั่วถึง

(๕) หน่วยงานควรพิจารณานำพื้นที่ของกองทัพมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพ โดยจัดสรรให้ประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียงสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม เช่น พื้นที่ต้นแบบในอำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีการใช้พื้นที่ในการส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการเกษตร การสร้างอาชีพ และการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ เพื่อให้ทรัพยากรที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่รกร้างได้รับการใช้ประโยชน์สูงสุดในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และชุมชน สร้างรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงที่ดิน และส่งเสริมบทบาทของกองทัพในการสนับสนุนความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับฐานรากอย่างเป็นรูปธรรม

**๒.๒.๔ กองทัพเรือ**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการต่อเรือรบภายในประเทศ และเร่งรัดการจัดหาเรือฟริเกตให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ในสมุดปกขาว รวมถึงเพื่อทดแทนเรือฟริเกตที่ใกล้ครบอายุการใช้งานและเตรียมปลดประจำการในอนาคต การจัดหาเรือฟริเกตควรดำเนินการในคลาสเดียวกันอย่างน้อย ๒ ลำขึ้นไป เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าทางงบประมาณตามหลักการประหยัดจากขนาด (Economy of Scale) ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนต่อหน่วย ลดภาระค่าใช้จ่ายด้านการบำรุงรักษา การจัดหาอะไหล่ และการฝึกอบรมกำลังพล

เนื่องจากระบบอาวุธและระบบอำนวยการรบมีความเหมือนกัน ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเอื้อต่อการวางกำลังทางยุทธวิธีในระยะยาว ที่ผ่านมา หน่วยงานประสบปัญหาจากการมีเรือในคลาสเดียวกันเพียงลำเดียว เช่น กรณีเรือหลวงภูมิพล ซึ่งแบกรับภาระการใช้งานจนเกินขีดจำกัด ส่งผลให้เครื่องยนต์เสียหายทั้งสองเครื่อง และต้องใช้เวลาซ่อมแซมยาวนาน โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๗๑

ดังนั้น หน่วยงานจึงควรตระหนักและพิจารณาดำเนินการจัดหาเรือรบในลักษณะกองเรือที่ประกอบด้วยเรือในคลาสเดียวกันอย่างเหมาะสม เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาซ้ำเดิม และเสริมสร้างความพร้อมรบอย่างยั่งยืน

ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานจึงควรเสนอแผนการจัดหายุทโธปกรณ์ให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามแนวทางเดียวกับการจัดหาเครื่องบินโจมตีขับไล่เป็นฝูงบินของกองทัพอากาศ แนวทางดังกล่าวจะช่วยให้หน่วยงานสามารถดำเนินการจัดหาเรือฟริเกตได้อย่างครบถ้วนตามจำนวนที่จำเป็นทางยุทธวิธีตามที่กำหนดไว้ในสมุดปกขาว โดยไม่ก่อให้เกิดภาระงบประมาณเกินความจำเป็น และสอดคล้องกับการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) หน่วยงานควรแยกรายการซ่อมบำรุงที่มากเป็นพิเศษ เช่น เรือหลวงภูมิพลออกจากรายการงบประมาณซ่อมบำรุงตามปกติ เพื่อเร่งรัดการซ่อมแซมให้แล้วเสร็จโดยเร็วไม่ควรกระทบงบประมาณจากหมวดการบำรุงรักษารวม ซึ่งอาจส่งผลให้การซ่อมบำรุงเรือรบลำอื่น ๆ ต้องดำเนินการอย่างจำกัด และกระทบต่อความพร้อมรบและการคงสภาพยุทโธปกรณ์ในระยะยาว

(๓) การจัดหายุทโธปกรณ์ของหน่วยงาน เช่น เรือฟริเกต ถือว่าเป็นก้าวสำคัญในการส่งเสริมการพึ่งพาตนเองและสร้างระบบนิเวศทางความมั่นคงอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ กองทัพเรือ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันสร้างมาตรการสนับสนุนอุตสาหกรรมต่อเรือและอิเล็กทรอนิกส์ทางทหารในประเทศ เช่น การลดภาษีนำเข้าวัตถุดิบ การให้เงินทุนหมุนเวียน หรือการให้สิทธิประโยชน์กับบริษัทที่ผ่านการรับรองจากกองทัพ

**๒.๒.๕ กองทัพอากาศ**

หน่วยงานควรพิจารณาการจัดหาเครื่องบินลำเลียงทดแทนเครื่องบินที่มีอายุการใช้งานยาวนานและควรปลดระวาง เนื่องจากไม่คุ้มค่าต่อการซ่อมบำรุงในระยะยาว โดยการจัดหาควรคำนึงถึงภารกิจที่สามารถใช้งานร่วมกับภาคพลเรือนได้ ทั้งในด้านการทหารและการช่วยเหลือประชาชน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศในการรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ควรพิจารณาความคุ้มค่าและความเหมาะสมในการใช้งาน รวมถึงบริบทด้านภูมิรัฐศาสตร์ โดยให้การจัดหาดำเนินไปในแนวทางที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมหาอำนาจอย่างสมดุลในเชิงยุทธศาสตร์

**๒.๒.๖ สถาบันเทคโนโลยีป้องกันประเทศ**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดเป้าหมายด้านการเพิ่มรายได้จากการวิจัยและพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการผลิตและจัดจำหน่ายอาวุธยุทโธปกรณ์ รวมถึงเทคโนโลยีป้องกันประเทศที่พัฒนาขึ้นภายในประเทศให้แก่กองทัพ

ทั้งนี้ กองทัพควรกำหนดนโยบายและระเบียบที่ชัดเจนในการจัดหาอาวุธที่ผลิตโดยหน่วยงานของรัฐในจำนวนที่เหมาะสม เพียงพอต่อการสนับสนุนให้หน่วยงานสามารถดำเนินธุรกิจอย่างมีศักยภาพ และต่อยอดการวิจัย พัฒนา และสร้างนวัตกรรมในระยะยาวอย่างยั่งยืน

(๒) หน่วยงานควรกำหนดแนวทางในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น และส่งเสริมความร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาผลงานวิจัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพของผลงานให้สามารถนำไปใช้ได้จริงในระดับการปฏิบัติการ อันจะเป็นการยกระดับขีดความสามารถของหน่วยงานอย่างยั่งยืน

(๓) เนื่องจากมีหลายหน่วยงาน ขอรับจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ (UAV) หน่วยงานควรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาคพลเรือนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับร่วมกัน โดยกำหนดบทบาทและหน้าที่ในการพัฒนาเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับระหว่างกัน

เช่น การพัฒนาทางวิศวกรรม การพัฒนาแอปพลิเคชันทางทหาร และการพัฒนาแอปพลิเคชันในการจัดการทรัพยากร เป็นต้น

(๔) หน่วยงานควรเปิดเผยข้อมูลการใช้งบประมาณอย่างโปร่งใส พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานอย่างชัดเจนว่า งบประมาณที่ได้รับสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าในด้านต่าง ๆ หรือไม่ อาทิ การวิจัยและพัฒนาองค์ประกอบพื้นฐานของระบบอากาศยานไร้คนขับ การพัฒนาเทคโนโลยีด้านความมั่นคง การลดการพึ่งพาการนำเข้าอาวุธยุทโธปกรณ์จากต่างประเทศ ตลอดจนการเสริมสร้างขีดความสามารถในการสร้างความมั่นคงภายในประเทศ

ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถประเมินความคุ้มค่าและผลสัมฤทธิ์ของการลงทุนงบประมาณภาครัฐได้อย่างเหมาะสมและตรวจสอบได้

(๕) หน่วยงานควรทบทวนบทบาทหน้าที่ของตนเอง โดยยึดหลักการเป็น “ศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีป้องกันประเทศของชาติ” อย่างแท้จริง มิใช่ทำหน้าที่จัดหาอาวุธหรือยุทโธปกรณ์โดยอ้างชื่อการวิจัยร่วมเท่านั้น โดยต้องเปิดเผยข้อมูลโครงการวิจัยและพัฒนาอย่างโปร่งใส โดยเฉพาะโครงการที่อ้างว่าเป็นความร่วมมือกับต่างประเทศ ต้องมีรายละเอียดแสดงให้เห็นถึงองค์ความรู้ที่ฝ่ายไทยได้พัฒนาเองหรือสิทธิบัตร/กรรมสิทธิ์ทางปัญญาที่ฝ่ายไทยได้รับจริง

นอกจากนี้ ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนไทยในระบบอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ โดยเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม และใช้กลไกของหน่วยงานกลางที่สามารถกำกับดูแลได้อย่างอิสระ โดยให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติร่วมกำหนดเป้าหมายด้านอุตสาหกรรมป้องกันประเทศในระดับนโยบาย เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคง และการสร้างขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเอง รวมทั้งต้องกำหนดตัวชี้วัดที่เป็นสากล หากพบว่ามีโครงการใดที่แอบอ้าง ต้องมีอำนาจในการระงับโครงการ และมีบทลงโทษอย่างชัดเจน

## ๒.๓ กระทรวงการคลัง

### ๒.๓.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง

(๑) ธนาคารแห่งประเทศไทยควรเร่งพิจารณาแนวทางในการควบคุมธนาคารพาณิชย์ในโครงการ “พักทรัพย์ พักหนี้” สำหรับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มีภาระหนี้สิน เพื่อไม่ให้ผู้เข้าร่วมโครงการถูกเพ่งเล็งและตีตราว่าเป็นลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้หรือกลายเป็นผู้มีหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) อันจะส่งผลเสียต่อสถานะทางการเงินของผู้ประกอบการในการดำเนินกิจการและการกู้ยืมในอนาคต

ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ควรได้รับการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเอาเปรียบและสร้างความเหลื่อมล้ำในระบบการเงินซึ่งจะเป็นการลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว

ดังจะเห็นได้จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ภาคธุรกิจและผู้ประกอบการอื่น ๆ ล้วนได้รับผลกระทบ แต่ธนาคารพาณิชย์ กลับมีผลประกอบการดีขึ้นจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะหน่วยงานกำกับดูแลนโยบายการเงินควรดำเนินบทบาทในการควบคุมส่วนต่างอัตราส่วนเงินฝากและเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับเงินฝืดและสภาพคล่องในระบบด้วย

(๒) จากกรณีที่หน่วยงานได้ระบุว่าค่าใช้จ่ายในการกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการจ่ายเงินแก่กลุ่มเป้าหมายจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท/คน นับเป็นรายจ่ายประจำร้อยละ ๒๐ และเป็นรายจ่ายลงทุนร้อยละ ๘๐

ต่อมา เมื่อมีการสำรวจพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินตามโครงการดังกล่าว โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ประชาชนที่ได้รับเงินนำไปใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคถึงร้อยละ ๗๕.๘ ชำระหนี้ร้อยละ ๑๒.๘ และเก็บออมร้อยละ ๑๑.๔ โดยในการใช้จ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคร้อยละ ๙๕.๑ เป็นเรื่องการซื้ออาหารและเครื่องดื่ม

ดังนั้น การกำหนดสัดส่วนรายจ่ายลงทุนสูงถึงร้อยละ ๘๐ สำหรับค่าใช้จ่ายกระตุ้นเศรษฐกิจเป็นการตั้งสมมุติฐานที่สูงเกินจริง และควรมีการทบทวนการกำหนดสัดส่วนรายจ่ายลงทุน สำหรับ

ค่าใช้จ่ายดังกล่าว ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น

(๓) หน่วยงานได้รายงานผลการดำเนินงาน รวมถึงอุปสรรคและปัญหาในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ๒๕๖๗ ๒๕๖๘ และ ๒๕๖๙ เป็นข้อมูลเดียวกัน คือการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน การพัฒนาเสริมสร้างคุณภาพบุคลากร และการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร

ส่วนในเรื่องปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการและแนวทางแก้ไขปัญหายังเป็นปัญหาเดียวกันทั้ง ๓ ปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ดังนั้น หน่วยงานควรเสนอแผนการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนซึ่งปฏิบัติได้และนำเสนอต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ในปีงบประมาณต่อไป

(๔) เนื่องด้วยหน่วยงานมีบทบาทในการบูรณาการข้อมูลทางเศรษฐกิจและการคลังกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของเศรษฐกิจการคลัง

ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญในเรื่องความถูกต้อง แม่นยำ และทันสมัยของข้อมูล ซึ่งส่งผลต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความเชื่อมั่นของประชาชน

(๕) เงินฝากค่าใช้จ่ายเก็บภาษีท้องถิ่นของสำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง เป็นการโอนเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานจัดเก็บรายได้มาไว้ที่หน่วยงานเพื่อใช้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย แต่กลับไม่ถือเป็นเงินนอกงบประมาณ และไม่ได้มีการรายงานรายได้ในส่วนนี้ในเอกสารชี้แจงงบประมาณ

ดังนั้น ควรต้องมีการทบทวนระเบียบหรือข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การรายงานสถานะเงินนอกงบประมาณ การใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณมีความโปร่งใส และตรวจสอบได้

**๒.๓.๒ กรมธนารักษ์**

(๑) หน่วยงานควรเร่งแก้ไขปัญหาที่ราชพัสดุที่ทับซ้อนกับที่ดินของประชาชน เช่น บริเวณพื้นที่เกาะต่าง ๆ ทั่วประเทศ รวมทั้งปรับแก้แผนที่แนบท้ายกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามแผนที่ One Map เพื่อลดปัญหาการทับซ้อนของที่ราชพัสดุกับที่ดินรัฐของหน่วยงานอื่นและที่ดินของประชาชน

(๒) หน่วยงานควรเร่งช่วยเหลือประชาชนที่อาศัยอยู่บนที่ดินของรัฐตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๖๗ ให้สามารถเข้าถึงระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้าและน้ำประปา ในส่วนของพื้นที่ของกรมธนารักษ์ที่กองทัพบกครอบครองพื้นที่อยู่

(๓) หน่วยงานควรนำที่ราชพัสดุของหน่วยงานที่มีจำนวนมากมาใช้ในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยอาจใช้งบประมาณของหน่วยงานหรือของภาคเอกชนที่ต้องการทำประโยชน์เพื่อสังคม (CSR)

(๔) หน่วยงานควรหาแนวทางนำที่ราชพัสดุไปใช้ประโยชน์ สร้างมูลค่า และช่วยหารายได้ให้กับประเทศ โดยอาจปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถเช่าที่ราชพัสดุที่มีราคาสูงและ

หน่วยงานไม่ได้ใช้ประโยชน์ รวมถึงการคำนึงถึงต้นทุนที่แท้จริงของที่ราชพัสดุที่เป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการด้วยการคิดค่าธรรมเนียมสำหรับการใช้ทรัพย์สินของแผ่นดิน (Capital Charge) ยกเว้นที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มเปราะบาง

(๕) จากการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่สังคมไร้เงินสด (Cashless Society) อย่างต่อเนื่อง หน่วยงานควรมีแผนบริหารจัดการเหรียญกษาปณ์ที่ยังคงหมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจจำนวนมาก เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับพฤติกรรมการใช้เงินของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไป และสามารถช่วยลดภาระงบประมาณในการผลิตเหรียญกษาปณ์ใหม่ในอนาคต

(๖) หน่วยงานควรดำเนินการสำรวจการใช้งานสิ่งปลูกสร้างบนที่ราชพัสดุว่ามีการใช้งานน้อยกว่าที่ควรจะเป็นหรือถูกปล่อยทิ้งร้างมากน้อยเพียงใด เพื่อนำมาพิจารณาการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดความคุ้มค่า ลดภาระงบประมาณที่ไม่จำเป็น และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารทรัพยากรของรัฐ รวมถึงใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการขอรับจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงหรือพัฒนาในอนาคต

(๗) หน่วยงานควรพิจารณาอนุมัติให้ประชาชนสามารถเช่าพื้นที่ สำหรับการพัฒนาพื้นที่เชิงพาณิชย์ในแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดต่าง ๆ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ร้านกาแฟ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มมูลค่าของที่ราชพัสดุ และยังเป็นการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสร้างความเจริญให้เกิดขึ้นในพื้นที่

(๘) หน่วยงานควรปรับระบบการประเมินราคาที่ดินจากแบบรายโซน ให้เป็นแบบรายแปลง โดยสามารถคำนวณปัจจัยที่มีผลต่อราคาของที่ดินแต่ละแปลง

เช่น รูปทรงของแปลง ขนาดของแปลง ทำเลเฉพาะเจาะจงของแปลง ที่ดินแปลงทำมุม ที่ดินแปลงตาบอด ที่ดินแปลงใกล้รถไฟฟ้า

ทั้งนี้ เพื่อให้ราคาประเมินของกรมธนารักษ์มีความสอดคล้องกับราคาตลาดในปัจจุบัน ซึ่งจะส่งผลให้การจัดเก็บภาษีที่อิงจากราคาประเมินมีความเหมาะสมและสะท้อนมูลค่าที่แท้จริงของทรัพย์สิน อันจะนำไปสู่การเพิ่มรายได้ของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๙) อัตราค่าเช่าที่ราชพัสดุในเชิงพาณิชย์ควรแตกต่างกับการเช่าที่ราชพัสดุที่เป็นสาธารณประโยชน์ เช่น การเช่าเพื่อให้บริการสาธารณูปโภค

ทั้งนี้ หน่วยงานควรผ่อนผันค่าเช่าที่ราชพัสดุหรือคิดค่าเช่าในอัตราที่เหมาะสมหากเป็นประโยชน์กับประชาชน

**๒.๓.๓ กรมบัญชีกลาง**

(๑) หน่วยงานควรปรับปรุงข้อมูลที่ใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบันทั้งหมด

เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อส่วนราชการ และควรประสานงานกับพาณิชย์จังหวัดเพื่อปรับปรุงข้อมูลราคาสินค้า ที่ใช้ในการกำหนดราคากลางและราคาที่ใช้สำหรับอ้างอิงการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐที่เป็นปัจจุบันและถูกต้อง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเรื่องของราคาที่ถูกบังคับในการจัดซื้อจัดจ้างจนทำให้เกิดการทิ้งงานจากผู้รับงาน

ทั้งนี้ หน่วยงานควรเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหานี้

(๒) ในฐานะที่หน่วยงานมีบทบาทด้านการกำกับดูแลการจัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบ e-bidding หน่วยงานควรดำเนินการประเมินและเปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่างรูปแบบการประมูลแบบเดิมกับรูปแบบที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเพื่อพิจารณาว่ารูปแบบใดมีประสิทธิภาพในการประหยัดงบประมาณแผ่นดินมากกว่ากัน

(๓) หน่วยงานควรกำหนดหลักเกณฑ์และตัวชี้วัดเชิงคุณภาพที่ชัดเจนในการคัดเลือกผู้รับจ้างนอกเหนือจากการพิจารณาคุณสมบัติเบื้องต้นและราคาที่ต่ำที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ได้ผู้รับจ้างที่มีศักยภาพอย่างแท้จริง

เนื่องจากที่ผ่านมา พบว่ามีผู้รับจ้างจำนวนหนึ่งไม่สามารถดำเนินงานได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ส่งผลให้เกิดปัญหาการทิ้งงานและพฤติกรรมทุจริตในโครงการของรัฐ ซึ่งก่อให้เกิดภาระแก่ภาครัฐในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างใหม่ แม้จะมีการตรวจสอบโครงการอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงพบข้อบกพร่องอยู่ หน่วยงานจึงควรจัดทำแนวทางที่เป็นรูปธรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบ

(๔) หน่วยงานควรขยายขอบเขตข้อตกลงคุณธรรมสำหรับการจัดซื้อจัดจ้างที่มีความเสี่ยงสูง เช่น เวชภัณฑ์ อาวุธ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT)

(๕) หน่วยงานควรจัดทำข้อมูลจัดซื้อจัดจ้างสรุปในรูปแบบแดชบอร์ดกลาง (Dashboard) ที่แสดงข้อมูลปแบบ Real-Time เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลโครงการและตรวจสอบได้ทันที

(๖) หน่วยงานควรขับเคลื่อน “Dual Transparency System” เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่ดำเนินโครงการที่มีมูลค่าสูงกว่า ๕๐๐ ล้านบาท ต้องใช้โครงการความโปร่งใสในการก่อสร้างภาครัฐ หรือ CoST และ ข้อตกลงคุณธรรม ควบคู่กัน โดยหากมีหน่วยงานใด ไม่ดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว ควรให้มีบทลงโทษ

(๗) หน่วยงานควรจัดทำระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ร่วมกับสภาหอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และผู้ประกอบการไทย เพื่อเร่งรัดการพัฒนา

การใช้แพลตฟอร์มกลางการจัดซื้อภาครัฐ (E-shop) ซึ่งจะเป็นการป้องกันการทุจริต สร้างความโปร่งใส และเพิ่มโอกาสให้กับผู้ค้า

(๘) หน่วยงานควรบูรณาการกับ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

(๙) หน่วยงานควรเผยแพร่คำตอบข้อหารือในลักษณะการจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management: KM) เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและเรียนรู้แนวทางการวินิจฉัยเกี่ยวกับการอุทธรณ์ได้อย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มความโปร่งใส ลดความซ้ำซ้อนในการตอบข้อหารือ และเสริมสร้างความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมทางปกครองอย่างทั่วถึง

(๑๐) หน่วยงานควรมีแนวทางในการปฏิบัติกรณีผู้ประสงค์จะมาก่อสร้างในโครงการภาครัฐที่ถูกทิ้งงานที่จะมาก่อสร้างโดยไม่ใช้งบประมาณของภาครัฐ

**๒.๓.๔ กรมศุลกากร**

(๑) หน่วยงานควรเพิ่มประสิทธิภาพของแนวทางในการป้องกันการลักลอบนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผิดกฎหมายซึ่งทำให้ภาครัฐเกิดความเสียหายกว่า ๒๕,๐๐๐ ล้านบาท สร้างผลกระทบกับร้านค้าปลีก และเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบจำนวนมาก

ทั้งนี้ มีการดำเนินคดีกับผู้ลักลอบนำเข้าบุหรี่เถื่อนจากชายแดนเพียง ๓๐๐ กว่าคดีเท่านั้น ซึ่งน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับการพบบุหรี่เถื่อนในหลายพื้นที่

(๒) หน่วยงานควรวางมาตรการเข้มงวดในการควบคุมการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรคุณภาพต่ำจากประเทศเพื่อนบ้านที่ส่งผลกระทบต่อตลาดสินค้าเกษตรภายในประเทศ

(๓) หน่วยงานควรเพิ่มระบบตรวจสอบตู้คอนเทนเนอร์ด้วยเครื่องเอกซเรย์แบบขับผ่านในการตรวจสอบสินค้านำเข้าให้เพียงพอกับการใช้งาน

**๒.๓.๕ กรมสรรพสามิต**

(๑) เงินอุดหนุนที่ใช้ในการสนับสนุนโครงการรถยนต์ไฟฟ้า เพื่อจูงใจให้ประชาชนหันมาใช้รถยนต์ไฟฟ้ามากขึ้น แม้จะช่วยกระตุ้นตลาด แต่กลับก่อให้เกิดความท้าทายใหม่ เช่น การแข่งขันด้านราคาที่รุนแรง หรือสงครามการค้าที่กระทบตลาดรถยนต์ไฟฟ้า

อีกทั้งยังมีการแข่งขันจากผู้ผลิตต่างชาติ โดยเฉพาะจากประเทศจีน ซึ่งมีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าผู้ผลิตภายในประเทศ อันนำไปสู่ความผันผวนของราคารถยนต์ไฟฟ้าและอาจกระทบต่ออุตสาหกรรมยานยนต์ของประเทศไทยในระยะยาว

นอกจากนี้ ยังมีความเสี่ยงจากการที่บริษัทเอกชนที่ได้รับเงินอุดหนุน ประสบปัญหาทางการเงินถึงขั้นล้มละลาย จนไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญา ที่จะต้องมีการผลิตรถยนต์ไฟฟ้าในประเทศในจำนวนเท่ากับหรือมากกว่ารถยนต์ไฟฟ้าที่นำเข้า นอกจากจะไม่สามารถเรียกคืนเงินอุดหนุนได้แล้ว

ยังจะทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าในประเทศหยุดชะงักอีกด้วย

(๒) การกำหนดสัดส่วนการใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศ (Local Content) ในมาตรการผลิตชดเชย อาจก่อให้เกิดช่องว่างที่เปิดโอกาสให้นักลงทุนต่างชาติใช้พื้นที่ในประเทศไทยเป็นฐานการผลิตด้วยตนเอง

ทั้งนี้ หน่วยงานและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องจึงควรส่งเสริมการเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนภายในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ไทยและอุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์ที่สามารถเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการผลิตภายในประเทศ รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านซอฟต์แวร์สำหรับยานยนต์ไฟฟ้าในอนาคต

(๓) การลงทุนในเทคโนโลยี Generative AI ควรได้รับการส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้ร่วมกันในระดับกระทรวง หรือระหว่างกรมที่มีหน้าที่จัดเก็บรายได้มากกว่าการจำกัดอยู่เพียงในระดับกรมเท่านั้น

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อระบบราชการในภาพรวม และสามารถลดค่าใช้จ่ายด้านงบประมาณในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) หน่วยงานควรปรับปรุงอัตราภาษีสุราชุมชนชนิดสุรากลั่นหรือสุราแช่ ให้แตกต่างจากสุรากลั่นชนิดสุราขาวที่ผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อให้ผู้ประกอบการสุราชุมชนสามารถมีรายได้เลี้ยงชีพและอนุรักษ์สุราพื้นบ้าน

**๒.๓.๖ กรมสรรพากร**

(๑) หน่วยงานควรร่วมกับกรมศุลกากรเพื่อขอข้อมูลบัญชีทรัพย์สินของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติกรรมน่าสงสัยจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมาใช้ในการตรวจสอบทรัพย์สิน รายได้ ค่าใช้จ่าย รูปถ่ายทรัพย์สิน และหนี้สินว่าได้มาอย่างถูกต้องตามกฎหมายและผ่านการเสียภาษีอากรหรือไม่

หากมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ หน่วยงานอาจตรวจสอบเพื่อประเมินภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อไปได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามความในมาตรา ๑๐ แห่งประมวลรัษฎากร

(๒) หน่วยงานควรมีตัวชี้วัดหรือหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการจำแนกว่าผู้ใดคือผู้มีสถานะเป็นอินฟลูเอนเซอร์ที่มีรายได้เกินเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดเก็บภาษีหรือรายได้เข้ารัฐได้อย่างถูกต้อง โปร่งใสและเป็นธรรม รวมถึงเป็นการส่งเสริมความเสมอภาคในการเสียภาษีระหว่างแรงงานดิจิทัลกับแรงงานในภาคเศรษฐกิจรูปแบบอื่น

(๓) หน่วยงานควรพิจารณาแนวทางการจัดเก็บภาษีและจัดสรรรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สะท้อนถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยเฉพาะในกรณีที่บริษัทเอกชนเปิดสาขา และเข้ามา

ประกอบธุรกิจในพื้นที่หนึ่ง และสร้างผลกระทบด้านต่าง ๆ

เช่น การทิ้งขยะหรือใช้ทรัพยากรในพื้นที่ของประชาชน แต่เมื่อชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม หรือภาษีธุรกิจเฉพาะกลับชำระผ่านสำนักงานใหญ่ที่ตั้งอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้รับการจัดสรรรายได้ตามที่ควรจะได้รับ โดยควรปรับเปลี่ยนรูปแบบการยื่นภาษีจากเดิมที่เป็นระบบรวมศูนย์ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้เป็นการกำหนดให้ผู้ประกอบการยื่นภาษีแบบแยกรายจังหวัด

ทั้งนี้ การปฏิรูปการจัดเก็บ และจัดสรรภาษีให้สอดคล้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้การจัดเก็บภาษีสะท้อนรายได้ที่แท้จริงของแต่ละพื้นที่ จะช่วยให้ท้องถิ่นมีงบประมาณในการบริหารจัดการบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมมากขึ้น

(๔) หน่วยงานควรเร่งดำเนินการแก้ไขงบการเงินให้ได้รับการรับรองจากผู้ตรวจสอบบัญชีตามมาตรฐาน เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่น ความโปร่งใส และความรับผิดชอบในการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้กับประชาชนผู้เสียภาษี

(๕) หน่วยงานควรมีการกำหนดมาตรการในการจัดการปัญหาการเลี่ยงภาษีของธุรกิจอีคอมเมิร์ซ (E-commerce) หรือการซื้อขายสินค้าและบริการผ่านช่องทางออนไลน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบการเสียภาษีอย่างเป็นระบบ

(๖) หน่วยงานควรมีการกำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการให้บุคคลธรรมดาซึ่งยังไม่เคยยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้เข้าสู่ระบบภาษี กล่าวคือ ในปัจจุบันการดำเนินงานของหน่วยงานจะมุ่งเน้นเฉพาะเรื่องของการจัดเก็บภาษีให้ได้ตามเป้าหมายการจัดเก็บรายได้ภาครัฐเป็นหลัก โดยแหล่งที่มาของรายได้ภาครัฐส่วนใหญ่มาจากภาษีเงินได้นิติบุคคล ทำให้การติดตามผู้มีเงินได้พึงประเมินตามเกณฑ์ที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ตามกฎหมายแต่ไม่ได้ยื่นแบบอาจถูกจัดให้มีความสำคัญรองลงมา โดยเมื่อพิจารณาจากจำนวนผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาย้อนหลัง ๑๐ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๖ จะพบว่ามีจำนวนผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มขึ้นไม่ถึง ๒ ล้านคน

ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปตามหลักความเป็นธรรมและความมีประสิทธิภาพ หน่วยงานจึงควรกำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการนำบุคคลธรรมดาเข้าสู่ระบบภาษีเพิ่มขึ้น เช่น จำนวนของผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เพิ่มขึ้นต่อปี หรือบุคลากรภาครัฐยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครบถ้วนร้อยละ ๑๐๐

(๗) หน่วยงานควรอำนวยความสะดวกให้การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดารูปแบบใหม่ นอกเหนือจาก ภ.ง.ด. ๙๐ และ ภ.ง.ด. ๙๑ เพื่อให้การยื่นแบบแสดงรายการ

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความสะดวกมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้มีรายได้น้อยที่อาจยังขาดความรู้ความเข้าใจในการกรอกแบบแสดงรายการภาษีที่ใช้อยู่ในปัจจุบันซึ่งมีความยุ่งยากซับซ้อน เพื่อให้รัฐบาลมีฐานข้อมูลรายได้ของประชาชนที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นสำหรับใช้เป็นฐานในการออกแบบนโยบายสาธารณะให้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้นต่อไป

**๒.๓.๗ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ**

(๑) ข้อจำกัดตามระเบียบที่กำหนดเพดานเงินเดือนของผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ อาจเป็นอุปสรรคต่อการดึงดูดผู้บริหารมืออาชีพที่มีความสามารถเข้ามาร่วมขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

ทั้งนี้ หน่วยงานจึงควรหาแนวทางลดข้อจำกัดดังกล่าว โดยทบทวนระบบค่าตอบแทนของรัฐวิสาหกิจให้ขึ้นอยู่กับผลประกอบการและผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของหน่วยงาน เพื่อเปิดโอกาสให้รัฐวิสาหกิจสามารถสรรหาผู้บริหารที่มีศักยภาพในการกำหนดทิศทางการลงทุนซึ่งกระบวนการสรรหาต้องโปร่งใสให้ประชาชนได้รับรู้ เช่น มีการถ่ายทอดสดสดการแสดงวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร เป็นต้น

(๒) หน่วยงานควรหาแนวทางให้รัฐวิสาหกิจด้านการบริการที่เกี่ยวกับการคมนาคม เช่น การรถไฟแห่งประเทศไทย การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย สามารถใช้พื้นที่ดินที่มีการเวนคืนมาบริหารพื้นที่เพื่อสร้างรายได้โดยรอบสถานีขนส่งอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยอาจประมูลต่อให้เอกชนเข้ามาลงทุนได้ โดยเฉพาะการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์บนที่ดินเวนคืน โดยรอบสถานี หรือ TOD (Transit Oriented Development) เพื่อสร้างรายได้ให้กับรัฐวิสาหกิจให้มากขึ้นซึ่งเป็นการลดภาระงบประมาณของประเทศ

(๓) ในอดีตมีการสนับสนุนจากรัฐวิสาหกิจโดยตรงต่อสโมสรฟุตบอลหรือทีมชาติ ซึ่งถือเป็นการส่งเสริมวงการกีฬาไทยผ่านการจัดสรรงบประมาณ

ดังนั้น หน่วยงานควรพิจารณาทบทวนแนวทางดังกล่าวอีกครั้ง เพื่อฟื้นฟูบทบาทในการสนับสนุนกีฬาอย่างเป็นรูปธรรม และส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของนักกีฬาไทยในระดับประเทศ

(๔) หน่วยงานควรออกกฎหมาย หรือระเบียบเพื่อขยายระยะเวลาห้ามดำรงตำแหน่งในบริษัทเอกชนคู่สัญญาหลังจากพ้นวาระการดำรงตำแหน่ง ผู้บริหารระดับสูงของรัฐวิสาหกิจ และมีบทลงโทษที่เด็ดขาดรุนแรงมากขึ้น กรณีพบว่ามีผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดขึ้น เนื่องจากมีความสุ่มเสี่ยงอย่างมากต่อ "ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)" ที่อาจทำให้รัฐเสียหาย

**๒.๓.๘ สำนักงานความร่วมมือพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน)**

(๑) หน่วยงานควรจัดทำแผนงานที่สอดคล้องกับพันธกิจที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรพิจารณาคัดเลือกโครงการที่ส่งเสริม

ให้เกิดผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริง แทนการดำเนินโครงการที่มุ่งเน้นเพียงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การก่อสร้างถนน โดยขาดแผนการพัฒนาเศรษฐกิจต่อเนื่องในระยะยาว และอาจไม่สอดคล้องกับบทบาทและพันธกิจหลักของหน่วยงาน

(๒) หน่วยงานควรทบทวนการให้ความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ ที่ไม่ใช่ด้านมนุษยธรรมต่อประเทศเพื่อนบ้าน ท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งบริเวณแนวชายแดน ไทย–กัมพูชา โดยควรใช้ความช่วยเหลือดังกล่าวเป็นกลไกในการเจรจาต่อรองเชิงยุทธศาสตร์ ควบคู่กับการดำรงจุดยืนด้านมนุษยธรรมอย่างเหมาะสม

**๒.๓.๙ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย**

(๑) หน่วยงานควรมีบทบาทในการช่วยเหลือผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จำนวนมากที่มักประสบปัญหาขาดหลักประกันตามที่สถาบันการเงินทั่วไปกำหนด เช่น โฉนดที่ดิน อาคาร หรือเครื่องจักร ให้สามารถเข้าถึงสินเชื่อที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าธนาคารพาณิชย์ทั่วไป ซึ่งจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ

(๒) ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ หน่วยงานควรกำหนดแนวทางการประเมินผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน พร้อมทั้งระบุมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงด้านการเข้าถึงข้อมูลทางไซเบอร์ โดยเฉพาะข้อมูลทางธุรกิจของกลุ่มลูกค้าที่มีความอ่อนไหว เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลและสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้บริการ

(๓) หน่วยงานควรสนับสนุนผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่หน่วยงานสนับสนุนจนประสบความสำเร็จให้มีผลประกอบการดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยไม่จำเป็นที่จะต้องสนับสนุนให้ลงทุนใหม่เท่านั้น

**๒.๓.๑๐ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดเงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในเรื่องอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งควรพิจารณาให้ดอกเบี้ยลดลงอย่างเหมาะสม เพื่อบรรเทาภาระทางการเงินและส่งเสริมให้ประชาชนสามารถฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ

(๒) หน่วยงานควรส่งเสริมแนวทางการให้สินเชื่อเพื่อลดปัญหามลพิษทางอากาศ (PM 2.5) ให้แก่ชาวนาที่ไม่เผาซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยว เช่นเดียวกับโครงการสินเชื่อชาวไร่อ้อยไม่เผา ที่ส่งเสริมให้ชาวไร่อ้อยเปลี่ยนพฤติกรรมการเก็บเกี่ยวจากการเผาอ้อยไปสู่การตัดอ้อยสดเพื่อลดปัญหามลพิษทางอากาศ

(๓) หน่วยงานควรวิเคราะห์สภาพตลาดมันสำปะหลังในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศจีนซึ่งเป็นประเทศนำเข้ามันสำปะหลังจากประเทศไทยมากที่สุดว่ามีความต้องการซื้อมันสำปะหลังจากประเทศไทยจำนวนมากเหมือนในอดีต

หรือไม่ เพื่อให้การให้สินเชื่อปลูกมันสำปะหลังมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๔) หน่วยงานควรมีมาตรการปรับโครงสร้างหนี้เกษตรกรอย่างต่อเนื่องและหลากหลาย เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้สามารถแก้ไขปัญหาสภาพคล่องและฟื้นฟูศักยภาพในการประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน

(๕) หน่วยงานควรกำหนดแนวทางการประเมินผลการดำเนินงานจากการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งระบุมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงด้านการเข้าถึงข้อมูลทางไซเบอร์โดยเฉพาะข้อมูลทางธุรกิจของกลุ่มลูกค้าที่มีความอ่อนไหว เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลและสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้บริการ

**๒.๓.๑๑ ธนาคารออมสิน**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดเงื่อนไขในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในเรื่องอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ซึ่งควรพิจารณาให้ดอกเบี้ยลดลงอย่างเหมาะสม เพื่อบรรเทาภาระทางการเงินและส่งเสริมให้ประชาชนสามารถฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ

(๒) หน่วยงานควรกำหนดแนวทางการประเมินผลการดำเนินงานจากการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งระบุมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงด้านการเข้าถึงข้อมูลทางไซเบอร์โดยเฉพาะข้อมูลทางธุรกิจของกลุ่มลูกค้าที่มีความอ่อนไหว เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลและสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้บริการ

(๓) การให้สินเชื่อและการค้ำประกันเงินกู้ของหน่วยงานให้กับประชาชนที่ซื้อหรือเช่าที่พักอาศัยของการเคหะแห่งชาติที่ประกอบอาชีพค้าขาย ที่ไม่ใช่งานประจำ ซึ่งจะไม่มีหลักฐานการจ่ายเงินจากนายจ้าง

ทั้งนี้ ในปัจจุบันหน่วยงานของรัฐสามารถที่จะพิจารณาการรับรู้รายได้ผ่านบัญชีธนาคาร ซึ่งเป็น Alternative Credit Rating ที่สามารถพิจารณาได้ เนื่องจากปัจจุบันประชาชนที่ไม่ได้มีเงินเดือนประจำแต่มีการเดินบัญชีผ่านบัญชีธนาคารอย่างต่อเนื่อง มีสัดส่วนเป็นจำนวนมาก

(๔) หน่วยงานควรส่งเสริมโครงการความร่วมมือกับสถานศึกษาในการปลูกฝังวินัยทางการเงินผ่านกิจกรรมส่งเสริมการออมสำหรับเด็กตั้งแต่ระดับประถมศึกษา เพื่อสร้างนิสัยรักการออมตั้งแต่เยาว์วัย และวางรากฐานด้านวินัยทางการเงินอย่างยั่งยืนในระยะยาว

**๒.๓.๑๒ บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม**

หน่วยงานควรกำหนดแนวทางการประเมินผลการดำเนินงานจากการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งระบุมาตรการในการป้องกัน

ความเสี่ยงด้านการเข้าถึงข้อมูลทางไซเบอร์ โดยเฉพาะข้อมูลทางธุรกิจของกลุ่มลูกค้าที่มีความอ่อนไหว เพื่อรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล และสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้ใช้บริการ

**๒.๓.๑๓ กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา**

(๑) หน่วยงานควรพิจารณาจัดทำมาตรการที่เหมาะสมในการรองรับปัญหากรณีผู้กู้ผิดนัดชำระหนี้ เพื่อรักษาเสถียรภาพในการใช้จ่ายงบประมาณของกองทุน และไม่ตัดโอกาสของผู้กู้รายใหม่ที่จะได้รับสิทธิในการเข้าถึงแหล่งทุนทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม

(๒) หน่วยงานควรปรับปรุงหรือพัฒนาระบบปรับโครงสร้างหนี้ออนไลน์ เพื่อให้ผู้กู้ยืมสามารถใช้งานได้สะดวก และมีความถูกต้องแม่นยำ เพื่อลดความกังวลของทั้งผู้กู้เงินและผู้ค้ำประกัน

(๓) จากจำนวนผู้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจำนวนเกือบ ๔ ล้านคน มีหนี้สูญจำนวนกว่า ๒ ล้านคน และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ หน่วยงานมีหนี้สูญสูงถึงร้อยละ ๖๐-๗๐ ซึ่งสูงกว่าช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ซึ่งมีหนี้สูญร้อยละ ๔๗

ทั้งนี้ หน่วยงานควรปรับปรุงระเบียบของหน่วยงานให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยซึ่งตามกฎหมายไม่ให้เกินร้อยละ ๑ การจ่ายค่าปรับ ไม่เกินร้อยละ ๐.๕ ซึ่งกฎหมายมีผลย้อนหลังให้กับลูกหนี้ด้วย เพื่อลดภาระของผู้กู้ยืมเงินจากหน่วยงาน แต่หน่วยงานยังไม่ได้ดำเนินการตามกฎหมายเพราะอ้างเรื่องการติดตั้งระบบคอมพิวเตอร์ล่าช้า ซึ่งหากหน่วยงานยังไม่เร่งดำเนินการอาจทำให้เกิดกรณีผู้กู้ยืมเพิกเฉยไม่ยอมใช้หนี้จนกลายเป็นหนี้สูญ

**๒.๓.๑๔ กองทุนการออมแห่งชาติ**

หน่วยงานควรเพิ่มประสิทธิภาพการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานเพื่อกระตุ้นการออมของกลุ่มคนรุ่นใหม่หรือแรงงานนอกระบบให้มากขึ้น โดยอาจร่วมมือกับธนาคารพาณิชย์อื่น ๆ

ทั้งนี้ การจัดบูธตามงานแสดงสินค้าที่หน่วยงานดำเนินการอยู่อาจทำให้ได้กลุ่มการออมกลุ่มเดิม แต่อาจไม่สามารถกระตุ้นให้กลุ่มคนรุ่นใหม่หรือแรงงานนอกระบบออมเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

**๒.๓.๑๕ กองทุนประชารัฐสวัสดิการเพื่อเศรษฐกิจฐานรากและสังคม**

หน่วยงานควรปรับปรุงหลักเกณฑ์การตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิในบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้ครอบคลุม และให้ความสำคัญกับประชาชนกลุ่มเปราะบาง รวมทั้งประชาชนกลุ่มผู้ที่มีรายได้ใกล้เส้นความยากจน เพื่อให้สามารถเข้าถึงสิทธิในการรับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐได้อย่างเป็นธรรม

นอกจากนี้ ยังเป็นการลดปัญหาการตกหล่นของผู้มีสิทธิในบัตร เนื่องจากปัจจุบันพบว่า ผู้มีสิทธิในบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ มีจำนวนมากกว่าจำนวนประชาชนที่ถือว่าอยู่ในภาวะยากจนถึงประมาณ ๓ เท่า แต่ในขณะเดียวกันกลับมีประชาชนบางส่วนโดยเฉพาะผู้ที่มีรายได้อยู่ใต้เส้นความยากจนตกหล่น

และไม่ได้รับสิทธิ ทั้งที่ควรได้รับความช่วยเหลือ
และได้รับสิทธิจากทางภาครัฐ

## ๒.๔ กระทรวง
## การต่างประเทศ

**๒.๔.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ**

(๑) หน่วยงานควรใช้ตัวชี้วัดและคะแนนการจัดอันดับในมิติต่าง ๆ ที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการวัดระดับศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของประเทศ มากำหนดเป็นตัวชี้วัดของหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานยกระดับเกียรติภูมิของประเทศ

(๒) หน่วยงานควรปรับเปลี่ยนบทบาทและกลยุทธ์การดำเนินการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกและภูมิรัฐศาสตร์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของชาติและคนไทยในต่างแดนท่ามกลางความไม่แน่นอนของสถานการณ์โลกที่เพิ่มขึ้น

(๓) หน่วยงานควรมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายของแต่ละโครงการที่จัดขึ้นในต่างประเทศอย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินโครงการสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ได้อย่างตรงจุด และเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) หน่วยงานควรให้ความสำคัญและปรับปรุงเอกสารชี้แจงงบประมาณที่นำเสนอต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ให้มีคุณภาพและสะดวกในการศึกษามากกว่านี้ เพื่อให้การพิจารณางบประมาณมีประสิทธิภาพ เช่น การเพิ่มความระมัดระวังในการจัดส่งข้อมูลให้แก่คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ โดยเฉพาะข้อมูลที่อาจเข้าข่ายละเมิดต่อพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ (Personal Data Protection Act: PDPA)

ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความเสี่ยงทางกฎหมายและรักษาความปลอดภัยของข้อมูลอย่างเคร่งครัด

นอกจากนี้ การนำเสนอเอกสารและข้อมูลงบประมาณควรมีรายละเอียดและมีรูปแบบที่อ่านเข้าใจง่ายขึ้น

(๕) หน่วยงานควรดูแลและประสานกับต่างประเทศกรณีที่แรงงานไทยที่ทำงานในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศอิสราเอล ประเทศมาเลเซีย และสาธารณรัฐอินโดนีเซีย รวมทั้งกลุ่มประเทศแถบสแกนดิเนเวีย เป็นต้น ซึ่งแรงงานไทยประสบปัญหาการถูกควบคุมตัวหรือถูกจับกุมจำนวนมาก จากเรื่องของการไม่ได้ต่ออายุวีซ่าในการทำงาน

(๖) หน่วยงานควรหาแนวทางให้สามารถใช้หนังสือเดินทางติดต่อราชการแทนบัตรประชาชนได้ เพื่อให้ประชาชนที่อยู่ต่างประเทศหรือในประเทศสามารถติดต่อราชการได้โดยสะดวกหรือหากบัตรประชาชนหมดอายุสามารถใช้หนังสือเดินทางในการติดต่อราชการแทนได้

(๗) หน่วยงานควรกำหนดมาตรการปกป้องผลประโยชน์ของชาติในสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างประเทศทางด้านความมั่นคงของชาติ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และดูแลความปลอดภัยของคนไทยในต่างประเทศในการจัดการภาวะวิกฤต เช่น การแจ้งเตือนภัย การอพยพ และส่งกลับประเทศ

(๘) หน่วยงานควรตระหนักถึงความสำคัญของภารกิจของหน่วยงานในการเจรจา กดดัน และทำข้อตกลงระหว่างประเทศที่มีสาระสำคัญเพื่อนำไปสู่มาตรการเชิงรุก และความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม หรือมีมาตรการตอบโต้หากประเทศคู่สัญญาไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง

ทั้งนี้ หน่วยงานควรมีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เช่น ปัญหามลพิษฝุ่นควันข้ามพรมแดนที่ทำให้เกิดฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM 2.5 หรือปัญหาสารพิษจากเหมืองแร่ที่ปล่อยลงสู่แม่น้ำที่ไหลมาจากประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น

# ๒.๕ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

## ๒.๕.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

(๑) หน่วยงานควรกำหนดนิยามของคำว่า “การท่องเที่ยวคุณภาพสูง” ให้มีความชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้การวางแผนพัฒนาและจัดสรรทรัพยากรสามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อบริบทของการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

(๒) หน่วยงานควรกระจายงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและกีฬา เนื่องจากมีความเข้าใจบริบทและศักยภาพของพื้นที่ตนเองเป็นอย่างดี ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

(๓) กรณีที่กฎหมายที่เกี่ยวกับสถานบันเทิงครบวงจร (Entertainment Complex) ผ่านการเห็นชอบของรัฐสภา หน่วยงานควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสมเพื่อลดความเสี่ยงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในระยะยาวโดยเฉพาะกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

(๔) หน่วยงานควรมีแนวนโยบายและแนวทางการสื่อสารในการตอบกลับความคิดเห็นหรือข้อร้องเรียนบนแพลตฟอร์มสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น TripAdvisor เพื่อแสดงถึงความใส่ใจและรับฟังความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว อันจะส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างความเชื่อมั่นต่อการให้บริการของหน่วยงาน

(๕) หน่วยงานควรคำนึงถึงดัชนีการพัฒนาการเดินทางและการท่องเที่ยว (Travel & Tourism Competitiveness Index : TTCI) ที่จัดทำโดยสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) เพื่อสร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นด้านการท่องเที่ยวในเรื่องของความปลอดภัย และยกระดับความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศให้ดียิ่งขึ้น

(๖) หน่วยงานควรจัดให้กลุ่มข้าราชการเกษียณอายุได้มีส่วนร่วมเป็นอาสาสมัคร เพื่อใช้ทรัพยากรบุคคลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งยังเป็นแนวทางที่ช่วยลดภาระงบประมาณด้านบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ

(๗) กองทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยควรมีองค์ประกอบคณะกรรมการที่มีผู้แทนจากหลายภาคส่วน เพื่อให้การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกองทุนมีการกำหนดทิศทางการใช้จ่ายอย่างเหมาะสม

(๘) หน่วยงานควรกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรรายได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามสัดส่วนของรายได้ที่แต่ละพื้นที่จัดเก็บ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ส่งเสริมความเข้มแข็งของท้องถิ่น และสร้างแรงจูงใจให้หน่วยงานในพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง

(๙) หน่วยงานควรมียุทธศาสตร์เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่าง ๆ เพื่อรองรับการจัดงานขนาดใหญ่ต่าง ๆ เช่น งานมหกรรมพืชสวนโลกอุดรธานี พ.ศ. ๒๕๖๙ หรือการจัดการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ครั้งที่ ๓๓ โดยให้เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ รวมทั้งประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดเพื่อต่อยอดประโยชน์จากการจัดงานขนาดใหญ่ให้เกิดความยั่งยืน

(๑๐) หน่วยงานควรจัดเก็บข้อมูลรายได้จากการท่องเที่ยวในลักษณะเม็ดเงินสุทธิที่ประชาชนในพื้นที่ได้รับจริง เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลกระทบเปรียบเทียบและประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจอย่างเป็นระบบ เนื่องจากหลายเมืองท่องเที่ยวมักประสบปัญหาค่าครองชีพสูง อาชญากรรมเพิ่มขึ้น มีปัญหาสิ่งแวดล้อมอันส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ถดถอย

(๑๑) หน่วยงานควรหามาตรการรองรับการแก้ไขปัญหาการรั่วไหลของเม็ดเงินการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในกรณีที่บริษัทต่างชาติเปิดแพลตฟอร์มจองที่พักหรือบริการท่องเที่ยว และไม่เสียภาษีอย่างเหมาะสมส่งผลให้รายได้ที่หมุนเวียนเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจภายในประเทศลดลงอย่างเห็นได้ชัด

ดังนั้น หน่วยงานควรเร่งหาแนวทางลดการรั่วไหลของเม็ดเงิน พร้อมกำหนดมาตรการสนับสนุนผู้ประกอบการท้องถิ่น และพัฒนากลไกการบริหารจัดการรายได้จากการท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่

(๑๒) หน่วยงานควรตระหนักถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่อาจถูกทำลายจากการท่องเที่ยวที่ขาดการควบคุม และควรกำหนดแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวหนาแน่นซึ่งมีความสัมพันธ์ กับการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

(๑๓) หน่วยงานควรกำหนดขอบเขตและบทบาทหน้าที่ระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ให้ชัดเจน เพื่อป้องกันความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายด้านการท่องเที่ยวของประเทศ

**๒.๕.๒ กรมการท่องเที่ยว**

(๑) หน่วยงานควรทบทวน ควบรวมและบูรณาการแอปพลิเคชันที่ใช้งานอยู่ในแต่ละโครงการ เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการพัฒนาและดูแลระบบ ซึ่งจะช่วยประหยัดงบประมาณ พร้อมทั้งเอื้อต่อการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพในภาพรวม

(๒) หน่วยงานควรดำเนินมาตรการอย่างจริงจังในการจัดการกับกลุ่มผู้มีอิทธิพลหรือมาเฟียชาวต่างชาติที่ก่ออาชญากรรมในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในฐานะจุดหมายปลายทางด้านการท่องเที่ยวระดับโลก

(๓) หน่วยงานควรมีมาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหา กรณีแอปพลิเคชันจองที่พักต่างชาติที่ไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทยหรือไม่ได้มีสำนักงานใหญ่ในประเทศไทยอาจไม่ได้นำส่งภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) หรือภาษีเงินได้นิติบุคคลจากการดำเนินธุรกิจในประเทศไทย ทำให้รัฐสูญเสียรายได้และสร้างความไม่เท่าเทียมในการแข่งขันกับผู้ประกอบการไทยที่เสียภาษีอย่างถูกต้อง

**๒.๕.๓ กรมพลศึกษา**

(๑) หน่วยงานควรพิจารณาความเหมาะสมของรายจ่ายในการจัดซื้อครุภัณฑ์กีฬาอย่างรอบคอบ โดยควรกำหนดรายละเอียดของชนิดและรายการย่อยของอุปกรณ์แต่ละชุด รวมถึงควรระบุราคาต่อหน่วย เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) หน่วยงานควรหาแนวทางในการจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการแข่งขันกีฬานักเรียนทั้งจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี และประสานผู้สนับสนุนโดยร่วมมือกับภาคเอกชนภายใต้ระเบียบราชการอย่างเคร่งครัด เพื่อให้สามารถจัดการแข่งขันได้ตามเป้าหมายและระยะเวลาที่กำหนด

**๒.๕.๔ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดนโยบายการคัดเลือก พัฒนา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านกีฬาให้มากขึ้น เพื่อรองรับปัญหาจำนวนนักเรียนที่มีแนมโน้มลดลง ซึ่งจะช่วยรักษาระดับและคุณภาพการผลิตนักกีฬาของประเทศให้มีคุณภาพที่ดีต่อไปในอนาคต

(๒) หน่วยงานควรปรับปรุงการนำเสนอข้อมูลในเอกสารชี้แจงงบประมาณที่เสนอให้คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ พิจารณา โดยระบุรายละเอียดอย่างชัดเจนว่ามีการจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละรายการอย่างไร เช่น การจัดซื้ออุปกรณ์กีฬา ควรระบุรายละเอียด จำนวน และรายการของอุปกรณ์แต่ละชุดอย่างชัดเจน รวมทั้งควรพิจารณาความเหมาะสมของรายจ่ายในการจัดซื้ออุปกรณ์กีฬาอย่างรอบคอบเพื่อให้เกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้

(๓) หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ (KPI) สำหรับบุคลากรที่เตรียมเข้าสู่อาชีพในสายงานกีฬาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการแข่งขันทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ เพื่อยกระดับสมรรถนะทางวิชาชีพ และเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันในภาคส่วนกีฬาและการบริหารจัดการกีฬาอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ควรกำหนดตัวชี้วัดให้สามารถเป็นเกณฑ์ในการจ้างงานและการสร้างรายได้หลังสำเร็จการศึกษา เพื่อให้บัณฑิตมีหลักประกันด้านอาชีพที่มั่นคง และสามารถเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจได้อย่างแท้จริง

(๔) หน่วยงานควรส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้เยาวชนเข้าศึกษาด้านการกีฬาให้มากยิ่งขึ้นหน่วยงาน เพื่อสร้างโอกาสทางอาชีพที่หลากหลายและสามารถสร้างรายได้ที่ดีในอุตสาหกรรมการกีฬา

**๒.๕.๕ การกีฬาแห่งประเทศไทย**

(๑) หน่วยงานควรส่งเสริมให้มวยไทยเป็น Soft Power ที่ได้รับความนิยมไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยจัดทำหลักเกณฑ์และกำหนดมาตรฐานด้านต่าง ๆ ให้เป็นสากล

(๒) หน่วยงานควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการเล่นกีฬา เพื่อพัฒนาทักษะด้านกีฬาของเยาวชนและประชาชนทั่วไป ตลอดจนปลูกฝังค่านิยมในการออกกำลังกายและสร้างเสริมสุขภาพอย่างยั่งยืน

(๓) หน่วยงานควรประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจจากการจัดกิจกรรม Formula 1 ในประเทศไทยอย่างรอบด้าน ทั้งนี้ หน่วยงานควรเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ เช่น การจัดหาผู้สนับสนุน (Sponsorship) เพื่อให้การจัดงานเกิดความยั่งยืน ลดภาระงบประมาณของรัฐ และสร้างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างแท้จริง

(๔) หน่วยงานควรปรับปรุงคุณภาพของช่องกีฬาของหน่วยงาน หรือช่อง T-Sports 7 ให้มีคุณภาพครบถ้วนและเหมาะสมกับงบประมาณที่ได้รับ เช่น การถ่ายทอดกีฬาทุกครั้ง ควรมีผู้พากย์กีฬาให้การดูกีฬาของประชาชนมีความสนุกมากขึ้น

(๕) หน่วยงานควรทบทวน ควบรวมและบูรณาการแอปพลิเคชันด้านการกีฬาที่ใช้งานอยู่ในแต่ละโครงการ เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการพัฒนาและดูแลระบบ ซึ่งจะช่วยประหยัดงบประมาณ พร้อมทั้งเอื้อต่อการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพในภาพรวม

(๖) หน่วยงานควรทำแผนการเพิ่มรายได้เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การพัฒนาที่ดินหรือทรัพย์สินร่วมกับภาคเอกชน การให้บริการฟื้นฟูสุขภาพ/กายภาพบำบัดเชิงพาณิชย์ การจัดงานกีฬาระดับนานาชาติ เป็นต้น

(๗) หน่วยงานควรมีการประเมินผลของโครงการเมืองกีฬาหรือ Sports City จำนวน ๑๖ จังหวัด เพื่อพัฒนาโครงการดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

ทั้งนี้ การประเมินผลโครงการเมืองกีฬา (Sports City) ควรนำไปสู่การพิจารณายกเลิกหรือปรับปรุง หากผลการประเมินชี้ว่า โครงการไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้

**๒.๕.๖ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย**

(๑) การจัดงานเทศกาลสงกรานต์ Maha Songkran World Water Festival ของหน่วยงานที่ผ่านมาสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทยอย่างมาก ดังนั้นหน่วยงานควรมีแผนการจัดงานและขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศแทนการใช้งบกลาง

(๒) หน่วยงานควรบูรณาการโครงการในด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศ หรือโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลให้ชัดเจนและสอดคล้องกับพันธกิจขององค์กร โดยเฉพาะเป้าหมายในการขับเคลื่อนองค์กรสู่ High Performance Organization ด้วยการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายหรือนักท่องเที่ยวคุณภาพให้หันมาท่องเที่ยวในประเทศไทยให้มากขึ้น

นอกจากนี้ ควรผลักดันการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เนื่องจากประชาชนในพื้นที่จะเป็นผู้รับประโยชน์และมีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งส่งเสริมบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในการวางแผนและบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ของตนเอง

(๔) หน่วยงานควรใช้งบประมาณจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยเพื่อสนับสนุนหน่วยงานอื่นในการดูแลแหล่งท่องเที่ยวไม่ให้เสื่อมโทรม ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถานต่าง ๆ อาทิ กรมศิลปากร กรมการท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

# ๒.๖ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

### ๒.๖.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(๑) กองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ควรเชื่อมโยงข้อมูลด้านการค้ามนุษย์กับกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือเหยื่อการค้ามนุษย์ และสามารถติดตามสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที

(๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายที่มุ่งเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการมีบุตร โดยมุ่งเน้นการสร้างแรงจูงใจและความเชื่อมั่นในการเลี้ยงดูบุตร ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างยั่งยืน และลดผลกระทบจากการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศในระยะยาว

(๓) หน่วยงานควรพัฒนาระบบข้อมูลกลาง โดยใช้กลไกของสำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ซึ่งกำหนดให้เป็นเจ้าภาพหลัก เพื่อบูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานในสังกัด โดยให้สามารถส่งต่อข้อมูลของผู้ประสบปัญหาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยไม่ต้องร้องทุกข์ซ้ำอีก และสามารถเชื่อมโยงกับระบบฐานข้อมูลสิทธิสวัสดิการที่มีอยู่ในการสนับสนุนการอนุมัติและจ่ายเงินสงเคราะห์แบบดิจิทัล (Digital Disbursement)

(๔) หน่วยงานควรพิจารณาเชื่อมโยงข้อมูลเว็บไซต์ต่าง ๆ ของหน่วยงานในกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลของประชาชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพราะแต่ละเว็บไซต์มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์และให้ข้อมูลที่ดี แต่ขาดการเชื่อมโยงกันทำให้ข้อมูลเหล่านั้นไม่ได้รับการเข้าถึงอย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

### ๒.๖.๒ กรมกิจการเด็กและเยาวชน

(๑) หน่วยงานควรกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์เพื่อให้กระบวนการคัดเลือกสภาเด็กและเยาวชนเป็นไปอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม พร้อมเปิดกว้างให้เด็กและเยาวชนที่ไม่ได้เข้าสู่ระบบการคัดเลือกระดับตำบลหรือระดับจังหวัดสามารถเข้ามารับการคัดเลือกระดับประเทศได้

ทั้งนี้ หน่วยงานควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของเด็กกับสภาเด็กและเยาวชนแห่งชาติให้มากขึ้น รวมถึงให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสในการกำหนดอนาคตหรือทิศทางของประเทศด้วย

นอกจากนี้ หน่วยงานควรมีกลไกที่ยืนยันได้ว่าการเสนอความเห็นหรือแนวคิดทางสังคมต่อภาครัฐของเด็กและเยาวชนจะได้รับความสนใจและถูกรับฟังจากภาครัฐอย่างแท้จริง

(๒) หน่วยงานควรกำหนดแนวทางให้สภาเด็กและเยาวชนแห่งชาติมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ รวมทั้งได้รับงบประมาณจากแหล่งอื่นที่แยกออกจากงบประมาณของรัฐ เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบในการดำเนินงานและสร้างความยั่งยืนของภาคเยาวชน รวมทั้งหน่วยงานยังสามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างเสรีและมีประสิทธิภาพ

(๓) หน่วยงานควรบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจดูแลเด็กและเยาวชน เพื่อให้การช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กและเยาวชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๔) หน่วยงานควรบูรณาการกับกระทรวงสาธารณสุขในการดูแลและส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก โดยเฉพาะในเด็กช่วงอายุ ๐ – ๕ ปี เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมและครอบคลุมทุกมิติ

(๕) หน่วยงานควรบูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนในระบบฐานข้อมูลกลางที่ใช้ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างครบถ้วน ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดนโยบายและการให้ความช่วยเหลือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการที่แท้จริง

(๖) งบประมาณในภาพรวมของหน่วยงานมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้ หน่วยงานควรพิจารณาถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลลัพธ์ที่จะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในระยะยาว

**๒.๖.๓ กรมกิจการผู้สูงอายุ**

(๑) หน่วยงานควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรทุกช่วงวัย รวมถึงผู้สูงอายุ โดยการบูรณาการข้อมูลและงบประมาณในการแก้ไขปัญหาการเข้าถึงบริการที่ไม่ทั่วถึง การขาดแคลนบุคลากร และการสร้างความตระหนักให้สังคมเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และพึ่งพาตนเองได้ในสังคมสูงวัย

(๒) หน่วยงานควรใช้งบประมาณในการพัฒนากิจการผู้สูงอายุเป็นสำคัญเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมมากกว่าการใช้งบประมาณกับการจัดฝึกอบรม

ทั้งนี้ ควรกำหนดตัวชี้วัดในการฝึกอบรมที่เป็นรูปธรรม เช่น การนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

(๓) หน่วยงานควรหาแนวทางป้องกันการเกิดหนี้เสียของกองทุนผู้สูงอายุเพราะจะทำให้เกิดปัญหาในการกู้เงินครั้งใหม่ และส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน โดยอาจปรับวิธีการให้กู้เงินใหม่หรือชะลอการกู้เงินเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาหนี้เสียมากขึ้น

(๔) หน่วยงานควรหาแนวทางที่เหมาะสมในการช่วยเหลือลูกหลานของผู้สูงอายุที่ป่วยในระยะพึ่งพิง ซึ่งส่งผลให้ลูกหลานต้องลาออกจากงานมาดูแล

นอกจากนี้ หน่วยงานควรเพิ่มจำนวนของนักบริบาลผู้สูงอายุให้เพียงพอต่อสัดส่วนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล เนื่องจากปัจจุบันมีนักบริบาลผู้สูงอายุเพียง ๑ คน ต่อผู้สูงอายุประมาณ ๑๐๐ คน ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อการดูแล นอกจากนี้ หน่วยงานควรส่งเสริมให้นักบริบาลผู้สูงอายุมาจากคนในชุมชน เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และกระจายรายได้ในระดับชุมชนควบคู่ไปกับการดูแลผู้สูงอายุอย่างใกล้ชิด

**๒.๖.๔ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ**

(๑) หน่วยงานควรเพิ่มโอกาสในการส่งเสริมอาชีพสำหรับคนพิการ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้มีศักยภาพที่สามารถพัฒนาได้หากได้รับการสนับสนุนอย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ หน่วยงานควรจัดทำโครงการที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างทักษะและศักยภาพ เพื่อให้คนพิการสามารถประกอบอาชีพ มีรายได้ และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

(๒) หน่วยงานควรกำหนดและเผยแพร่ลักษณะหรือเงื่อนไขที่ใช้ในการออกบัตรประจำตัวคนพิการอย่างชัดเจน เพื่อส่งเสริมความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างเจ้าหน้าที่และประชาชน อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผนและประมาณการรายจ่ายที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม

(๓) หน่วยงานควรหาแนวทางช่วยเหลือคนพิการที่ถูกอ้างสิทธิ์เพื่อขอโควตาจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาล ซึ่งหน่วยงานควรไปตรวจสอบและช่วยเหลือคนพิการโดยทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขอโควตาสลากกินแบ่งรัฐบาล ให้กับคนพิการเพื่อให้สามารถเลี้ยงชีพได้

(๔) หน่วยงานควรยกระดับบทบาทความร่วมมือและบูรณาการการทำงานกับกระทรวงศึกษาธิการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การช่วยเหลือและพัฒนาเด็กพิการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เช่น ศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีการจัดจ้างบุคลากรเพื่อสอนเด็กพิการ รวมทั้งให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการดูแลบุตรหลานที่เป็นเด็กพิเศษ

(๕) หน่วยงานควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อให้การบริหารจัดการเงินของกองทุนมีความคล่องตัว และมีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการมากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันการเบิกจ่ายเงินในกองทุนเป็นไปด้วยความยากลำบาก เกิดผลกระทบต่อคนพิการและนายจ้าง โดยเมื่อภาคเอกชนยินยอมที่จะจ่ายเงินเข้ากองทุนนี้ แทนการจ้างงานคนพิการ ทำให้คนพิการได้รับการจ้างงานลดลง ประกอบกับกองทุนนี้มีประสิทธิภาพการเบิกจ่ายต่ำ ทำให้คนพิการไม่ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ท้ายสุดแล้วคนที่ได้รับผลกระทบมากที่สุด คือคนพิการ

**๒.๖.๕ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ**

หน่วยงานควรกระจายงบประมาณให้กับชุมชนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เป็นระบบและไม่ซ้ำซ้อนในแต่ละพื้นที่ โดยนำระบบติดตามการใช้บริการ พม. หรือ Service Tracking System มาใช้เพื่อให้ข้อมูลการกระจายงบประมาณในการพัฒนาสังคมสามารถเปิดเผยต่อสาธารณะ ซึ่งจะทำให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน

**๒.๖.๖ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว**

หน่วยงานควรทบทวนการใช้คำว่า “สตรี” ในชื่อของหน่วยงาน เนื่องจากในบริบทปัจจุบัน สังคมไทยให้ความสำคัญกับความเสมอภาค และความหลากหลายทางเพศมากขึ้น การใช้คำที่ระบุเฉพาะเจาะจงเพศหญิงอาจไม่ครอบคลุมกลุ่มประชากรเป้าหมายทั้งหมด โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของบุคคลในครอบครัว ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่เพียงเพศหญิงอีกต่อไป ทั้งนี้ การปรับชื่อให้สะท้อนแนวคิดเรื่องความเท่าเทียมทางเพศและครอบครัวจะช่วยให้การดำเนินนโยบายครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

**๒.๖.๗ การเคหะแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรปรับปรุงแก้ไขระเบียบการจัดสรร "รายได้จากค่าเช่าพื้นที่เชิงพาณิชย์" ในโครงการที่พักอาศัยส่วนหนึ่งให้กับ "นิติบุคคล" ของอาคารชุด เพื่อใช้ในการบำรุงรักษาและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมภายในโครงการ ภายใต้การดูแลของการเคหะแห่งชาติ เพื่อให้การซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคาร และสาธารณูปโภค ที่จำเป็นต่าง ๆ ดำเนินการได้อย่างทันท่วงที

(๒) หน่วยงานควรพิจารณาการให้สินเชื่อและการค้ำประกันเงินกู้ให้กับประชาชนประกอบอาชีพค้าขายไม่มีเงินเดือนประจำ ทำให้ไม่สามารถขอหนังสือรับรองเงินเดือนเพื่อใช้ประกอบการซื้อหรือเช่าที่พักอาศัยผ่านบัญชีธนาคารซึ่งสามารถใช้ประเมินความเสี่ยงเป็น Alternative Credit Rating เนื่องจากปัจจุบันประชาชนที่ไม่ได้มีเงินเดือนประจำแต่มีการเดินบัญชีผ่านบัญชีธนาคารอย่างต่อเนื่อง มีสัดส่วนเป็นจำนวนมาก

(๓) หน่วยงานควรพิจารณาให้ธนาคารของรัฐมีบทบาทแทนหน่วยงานในการปล่อยสินเชื่อให้กับผู้มีรายได้น้อย เนื่องจากการอุดหนุนธนาคารรัฐสามารถดำเนินการผ่านการชดเชยดอกเบี้ยซึ่งใช้งบประมาณน้อยกว่าการให้งบประมาณแก่หน่วยงานไปปล่อยสินเชื่อเอง

**๒.๖.๘ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)**

หน่วยงานควรพิจารณาลดอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมให้กลุ่มผู้มีรายได้น้อยหรือผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนฐานรากให้ดีขึ้น และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

## ๒.๗ กระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

### ๒.๗.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

(๑) หน่วยงานควรปรับปรุงหลักสูตรให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน โดยปรับปรุงหลักสูตรที่ล้าสมัย และสนับสนุนการเปิดและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับตลาดแรงงานและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในอนาคต

(๒) ปัจจุบันอัตราการเกิดลดลงซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อจำนวนนักศึกษา ในขณะที่จำนวนมหาวิทยาลัยมีมากขึ้นประกอบกับมหาวิทยาลัยชั้นนำจากต่างประเทศมีการเปิดหลักสูตรออนไลน์ และคนรุ่นใหม่เลือกไปศึกษายังต่างประเทศมากขึ้น รวมทั้งค่านิยมที่ไม่เห็นความสำคัญของปริญญาบัตร

ดังนั้น หน่วยงานควรเตรียมพร้อมรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบทั้งในเรื่องนโยบายของหน่วยงาน และการวางแผนทรัพยากรเพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

(๓) หน่วยงานควรจัดทำข้อมูลสถิติการฝึกงานของนักศึกษาอย่างเป็นระบบตลอดจนรวบรวมข้อมูลการได้รับค่าตอบแทนจากหน่วยงานที่เข้าฝึกงาน เพื่อใช้ส่งเสริมและพัฒนาทักษะในการทำงาน

นอกจากนี้ ควรพิจารณาแนวทางการสนับสนุนงบประมาณสำหรับภาคเอกชนที่รับนักศึกษาฝึกงาน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการเข้าร่วมโครงการฝึกงานของนักศึกษามากขึ้น ซึ่งจะช่วยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะในสถานการณ์จริงอย่างทั่วถึง

(๔) หน่วยงานควรให้ความสำคัญในการวิจัยด้านการเกษตรโดยใช้นวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรและการพัฒนาผู้ประกอบการรายย่อย เพื่อให้งานวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง และส่งผลไปสู่ประชาชนระดับฐานรากเพื่อสร้างรายได้ให้กับประชาชน

(๕) หน่วยงานควรมีมาตรการตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินงานสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม ให้มีความโปร่งใสตรวจสอบได้ ป้องกันระบบอุปถัมภ์หรือการใช้เส้นสาย เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยที่เกิดประโยชน์กับประชาชนและประเทศต่อไป

(๖) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัย ควรแจ้งผลการพิจารณาแก่ผู้ที่ขอรับทุนวิจัยให้ทราบ ทั้งกรณีที่โครงการผ่านและไม่ผ่านการพิจารณา

(๗) หน่วยงานควรทบทวนการให้บริการท่อร้อยสายเคเบิลใยแก้วนำแสง (UniNet) โดยเปลี่ยนแนวทางให้สถาบันการศึกษาสามารถเลือกใช้ระบบเครือข่ายของภาคเอกชนแทน

ซึ่งมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่าเดิม และหากพบว่าไม่คุ้มค่าและไม่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของสถาบันอุดมศึกษาแล้ว สามารถยกเลิกการใช้ท่อร้อยสายเคเบิลใยแก้วนำแสงตามดุลพินิจของสถาบันอุดมศึกษาได้

**๒.๗.๒ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรมุ่งเน้นการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ในระดับประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกร เช่น การวิจัยเพื่อป้องกันและควบคุมโรคใบด่างในมันสำปะหลัง ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลผลิตมันสำปะหลังในวงกว้าง

นอกจากนี้ ผลจากการวิจัยควรมีการส่งต่อและบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการนำไปใช้จริงในเชิงปฏิบัติ และสร้างประโยชน์สูงสุดต่อภาคเกษตรกรรมและเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ

(๒) หน่วยงานควรส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การใช้งานแอปพลิเคชัน “Traffy Fondue” ให้เข้าถึงประชาชนในระดับท้องถิ่นและทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรับเรื่องร้องเรียนและแก้ไขปัญหาในพื้นที่ อันจะนำไปสู่ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง

(๓) หน่วยงานควรระบุคุณสมบัติเฉพาะครุภัณฑ์ในบัญชีนวัตกรรม เช่น โคมไฟนวัตกรรม ให้มีระยะเวลารับประกันนานขึ้น เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์มีความคุ้มค่ากับงบประมาณ

(๔) รายการและราคาในบัญชีนวัตกรรมควรมีการทบทวนและปรับปรุงเป็นประจำทุกปี เนื่องจากเมื่อผู้ประกอบการสามารถจำหน่ายสินค้าได้ในปริมาณมาก ราคาต้นทุนต่อหน่วยย่อมมีแนวโน้มลดลง ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดทำบัญชีนวัตกรรม ที่มุ่งส่งเสริมการใช้นวัตกรรมพร้อมควบคุมความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณแผ่นดิน

นอกจากนี้ ยังควรลดระยะเวลาของการขึ้นบัญชีนวัตกรรมของสินค้าชนิดใหม่ เนื่องจากในปัจจุบันครอบคลุมระยะเวลายาวนานถึง ๘ ปี ซึ่งยาวนานเกินไป

**๒.๗.๓ สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)**

(๑) หน่วยงานควรเร่งดำเนินการพัฒนาโครงการควบคุมยุงลายด้วยการฉายรังสีให้เกิดผลเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเป็นแนวทางที่ช่วยลดการแพร่ระบาดของโรคที่มียุงลายเป็นพาหะ เช่น ไข้เลือดออก และไข้ซิกา ได้อย่างยั่งยืน โดยเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ มากกว่าการมุ่งเน้นการป้องกันที่ตัวบุคคลผ่านการฉีดวัคซีน

(๒) หน่วยงานควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้เท่าทันในการนำพลังงานนิวเคลียร์มาใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ ซึ่งเป็นทางเลือกในการลดต้นทุนพลังงานในระยะยาว รวมทั้งมีความปลอดภัยในการผลิตไฟฟ้าเหมือนกับการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาด้านพลังงานของประเทศในอนาคตต่อไป

**๒.๗.๔ สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)**

(๑) หน่วยงานควรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับปรุงศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ท้องฟ้าจำลอง) ให้เป็นศูนย์เรียนรู้ใหม่ของประเทศที่อยู่ใจกลางเมือง เพื่อให้ตอบโจทย์กลุ่มครอบครัวที่ต้องการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ และเป็นการพัฒนาความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ให้กับเด็กและเยาวชนของประเทศ

(๒) หน่วยงานควรสร้างแรงบันดาลใจและสร้างการรับรู้ให้แก่นักเรียน ครู และผู้ปกครอง เพื่อให้เห็นความสำคัญของดาราศาสตร์ต่อการพัฒนาวงการวิทยาศาสตร์ในอนาคต

(๓) หน่วยงานควรพัฒนาการให้บริการดาราศาสตร์สู่สังคมเพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางระดับโลก เช่น โครงการศูนย์ฝึกอบรมดาราศาสตร์นานาชาติ ภายใต้องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ให้สามารถขยายบทบาทการทำงานได้มากขึ้น

**๒.๗.๕ สถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน (องค์การมหาชน)**

(๑) หน่วยงานควรจัดทำแผนการลงทุนและแผนการดำเนินงานของเครื่องกำเนิดแสงซินโครตรอนทั้งเครื่องใหม่ที่จังหวัดระยอง และเครื่องเดิมที่จังหวัดนครราชสีมา เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนที่กำหนดและเกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ

(๒) หน่วยงานควรมีแผนเตรียมความพร้อมสำหรับการย้ายสถานที่ไปยังที่ทำการแห่งใหม่อย่างเป็นระบบ โดยพิจารณาการใช้สถานที่เดิมควบคู่กันในระยะเปลี่ยนผ่าน เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและลดความสูญเปล่าจากทรัพย์สินและโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่เดิม

**๒.๗.๖ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน)**

(๑) หน่วยงานควรดำเนินการจัดตั้งและพัฒนาระบบศูนย์ข้อมูลทรัพยากรน้ำบริเวณพื้นที่ทุ่งรับน้ำภาคกลางเพิ่มเติมจากศูนย์ข้อมูลทรัพยากรน้ำจังหวัด เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในด้านการลดผลกระทบจากน้ำท่วม การบริหารจัดการน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและเกษตรกรรม และการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ รวมทั้งสามารถให้ข้อมูลกับประชาชนได้อย่างเพียงพอ

(๒) หน่วยงานควรประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่นในการเพิ่มการติดตั้งสถานีโทรมาตรในจุดวิกฤต และการเตรียมความพร้อมของสถานีให้สามารถแก้ไขวิกฤตด้านน้ำได้อย่างทันท่วงที

(๓) หน่วยงานควรพัฒนาโครงการสำรวจและจัดทำแผนที่ภูมิประเทศแบบสามมิติความละเอียดสูงในพื้นที่ลุ่มน้ำของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง เพื่อสามารถวางแผนป้องกันได้อย่างแม่นยำ ซึ่งจะลดผลกระทบต่อประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๔) หน่วยงานควรประชาสัมพันธ์ ThaiWater แอปพลิเคชัน หรือคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติให้ประชาชนทราบ เนื่องจากเป็นการรวบรวมข้อมูลจาก ๑๒ กระทรวง ซึ่งสามารถรายงานสถานการณ์น้ำท่วมที่เกิดขึ้นแบบ Real Time เพื่อให้ประชาชนหลีกเลี่ยงเส้นทางน้ำท่วมหรือติดตามสถานการณ์น้ำเฉพาะพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ควรเพิ่มจำนวนเป้าหมายผู้ใช้งานแอปพลิเคชันให้ครอบคลุมทุกจังหวัด เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากแอปพลิเคชันอย่างคุ้มค่า โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรายงานสถานการณ์ผ่านแอปพลิเคชันได้

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานควรประสานข้อมูลผ่านดาวเทียมของกรมอุตุนิยมวิทยานอกเหนือจากสถานีโทรมาตร เพื่อให้ได้ข้อมูลน้ำที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด

**๒.๗.๗ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)**

(๑) หน่วยงานควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไป ภาคประชาสังคม หน่วยงานของรัฐและหน่วยงานอิสระ สามารถเข้าถึงข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียมได้โดยง่าย เพื่อให้การใช้ดาวเทียมเกิดความคุ้มค่า เพราะข้อมูลดาวเทียมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายมิติ

(๒) หน่วยงานควรรายงานภาพถ่ายผ่านดาวเทียมในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ข้อมูลของหน่วยงานในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมได้อย่างทันท่วงทีและประชาชนสามารถเตรียมการรับมือกับสถานการณ์น้ำท่วมได้

(๓) หน่วยงานควรพิจารณาทบทวนกระบวนการตรวจวัดและรายงานข้อมูลพื้นที่เผาไหม้ เนื่องจากในปีที่ผ่านมาข้อมูลที่เผยแพร่และการอ่านค่าในบริเวณที่มีการเผาไหม้ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงในพื้นที่ หน่วยงานควรมีการพัฒนาระบบวัดผลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันเพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้

(๔) หน่วยงานควรพัฒนาระบบการเข้าถึงข้อมูลทางอวกาศให้มีความสะดวก รวดเร็ว และครอบคลุม เพื่อส่งเสริมให้ภาคประชาสังคม เครือข่ายนักวิจัยอิสระ หน่วยงานของรัฐ และภาคส่วนต่าง ๆ สามารถนำข้อมูลที่มีอยู่ไปใช้ในการวิเคราะห์ วางแผน และตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

(๕) หน่วยงานควรมีกลไกป้องกันการผูกขาดการจัดซื้อจัดจ้างในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการอวกาศและวงโคจรดาวเทียมวงโคจรต่ำผ่านการผลักด้านร่างกฎหมายด้านกิจการอวกาศให้มีผลบังคับใช้

(๖) หน่วยงานควรบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการใช้เทคโนโลยีจากดาวเทียม THEOS-2 (ธีออส-2) ในการเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์ และบริหารจัดการภัยพิบัติจากน้ำท่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากนี้ ควรนำระบบ AI Modeling AI (Artificial Intelligence) มาปรับใช้เพื่อจำลองเหตุการณ์เสมือนจริง เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ และอุบัติเหตุฉุกเฉิน เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้ทันท่วงที รวมทั้งควรประสานงานกับหน่วยงานต่างประเทศเพื่อเชื่อมต่อเครือข่ายดาวเทียมในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนผลักดันให้ประเทศไทยก้าวไปสู่การเป็นท่าอวกาศยานฐานปล่อยดาวเทียมในระดับภูมิภาค

**๒.๗.๘ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัดของโครงการพลิกโฉมอาหารหมักของไทยด้วยวิถีเศรษฐกิจสร้างสรรค์และพลังสู่ Soft Power ระดับโลก ให้สะท้อนผลสัมฤทธิ์เชิงคุณภาพ เช่น ความก้าวหน้าในการสร้าง Soft Power หรือการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ เพื่อให้สามารถวัดความคุ้มค่าและประสิทธิผลของการใช้จ่ายงบประมาณ

ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวมีระยะเวลาดำเนินงานเพียง ๑ ปี อาจมีข้อจำกัดในการประเมินผลสัมฤทธิ์ โดยเฉพาะในประเด็นการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์หรือการยอมรับอาหารหมักของประเทศไทยในเวทีโลก จึงควรขยายระยะเวลาของโครงการให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

(๒) แม้งานวิจัยภายในประเทศจะมีความหลากหลายและครอบคลุมหลายสาขา แต่ยังไม่ปรากฏแน่ชัดว่ามีบริษัทข้ามชาติหรือบริษัทต่างประเทศขนาดใหญ่เข้ามาลงทุนในประเทศอย่างเป็นรูปธรรม หน่วยงานจึงควรกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ในการผลิตและพัฒนานักวิจัยที่มีศักยภาพสูง รวมทั้งมีมาตรการจูงใจเพื่อดึงดูดนักวิจัย เพื่อใช้เป็นกลไกในการดึงดูดการลงทุนจากภาคอุตสาหกรรม และเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบบวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย

**๒.๗.๙ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรจัดตั้งพิพิธภัณฑ์หรือศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม แผ่นดินไหว หรือไฟป่า เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักรู้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ซึ่งจะช่วยให้สามารถเตรียมความพร้อมและรับมือกับเหตุการณ์เหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

(๒) หน่วยงานควรส่งเสริมการประเมินผลเชิงคุณภาพเพื่อวิเคราะห์ลักษณะการรับรู้และเนื้อหาความรู้ที่เยาวชนได้รับจากพิพิธภัณฑ์ นอกเหนือจากข้อมูลเชิงปริมาณที่เน้นเพียงจำนวนการเข้าชม ซึ่งการประเมินผลเชิงคุณภาพจะช่วยให้เข้าถึงข้อมูลเชิงลึกได้ตรงเป้าหมาย และนำไปสู่การพัฒนาพิพิธภัณฑ์ให้ตอบสนองต่อการเรียนรู้ของเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

**๒.๗.๑๐ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ**

หน่วยงานควรปรับลดการศึกษาดูงานในต่างประเทศให้เหลือเท่าที่จำเป็น และให้ความสำคัญกับงานวิจัยและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณให้มากขึ้น

**๒.๗.๑๑ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดรายละเอียดและหลักเกณฑ์การประเมินค่าจ้างที่ปรึกษาแต่ละโครงการให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสตรวจสอบได้ และมั่นใจได้ว่าที่ปรึกษาที่ได้รับการคัดเลือกมีคุณสมบัติเหมาะสมกับลักษณะของโครงการนั้น ๆ เพื่อให้เกิดการใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่า

(๒) หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการประเมินผลลัพธ์ของโครงการทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาทักษะของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้สามารถติดตามความก้าวหน้า ประเมินความคุ้มค่าในการดำเนินโครงการ และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงหรือขยายผลในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น โครงการพัฒนาผู้ประกอบการภายใต้ยุทธศาสตร์ซอฟต์พาวเวอร์ของประเทศในอุตสาหกรรมบอร์ดเกม

(๓) หน่วยงานควรร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถขยายผลงานวิจัยไปสู่ระดับพื้นที่และเพิ่มศักยภาพของนวัตกรรมระดับรากหญ้า ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกล สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ เทคโนโลยี และโครงการพัฒนาต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

(๔) หน่วยงานควรมีมาตรการช่วยเหลือหรือเร่งรัดขั้นตอนการอนุมัติงบประมาณให้กับผู้รับทุนของหน่วยงานที่มีการสำรองจ่ายค่าจัดทำงานวิจัยไปก่อน เพราะผู้ได้รับทุนส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) หรือผู้เริ่มทำธุรกิจ (Start-up) ซึ่งมีความเปราะบางทางการเงิน

(๕) แม้งานวิจัยภายในประเทศจะมีความหลากหลายและครอบคลุมหลายสาขา แต่ยังไม่ปรากฏแน่ชัดว่ามีบริษัทข้ามชาติหรือบริษัทต่างประเทศขนาดใหญ่เข้ามาลงทุนในประเทศอย่างเป็นรูปธรรม หน่วยงานจึงควรกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ในการผลิตและพัฒนานักวิจัยที่มีศักยภาพสูง รวมทั้งมีมาตรการจูงใจเพื่อดึงดูดนักวิจัย เพื่อใช้เป็นกลไกในการดึงดูดการลงทุนจากภาคอุตสาหกรรม และเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบบวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย

(๖) หน่วยงานควรส่งเสริมการพัฒนาและใช้บอร์ดเกมในมิติที่หลากหลาย โดยสนับสนุนให้บอร์ดเกมสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้น เช่น ผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีความเสี่ยงต่อภาวะสมองเสื่อม เด็กเล็กที่ต้องการเสริมพัฒนาการ โดยเน้นการใช้บอร์ดเกมเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นสมอง ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และพัฒนาทักษะที่เป็นประโยชน์ในเชิงสุขภาพและการเรียนรู้ รวมถึงสนับสนุนการเข้าถึงบอร์ดเกมสำหรับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ห่างไกล หรือมีข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ

**๒.๗.๑๒ ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน)**

หน่วยงานควรเชื่อมโยงการใช้งบประมาณในการดำเนินงานของหน่วยงานกับแผนวิจัยวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม โดยให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสุขภาพของคนไทย

**๒.๗.๑๓ สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรมีแนวทางที่ชัดเจนและเด็ดขาดในการจัดการ กรณีของ “มหาวิทยาลัยศูนย์เหรียญ” เนื่องจากเป็นหน้าที่โดยตรงในการกำกับดูแลคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อภาพลักษณ์ของระบบการศึกษาไทยและคุณภาพของบัณฑิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีการดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาเพียงในทางนิตินัย เช่น ไม่มีการจัดการเรียนการสอนจริงมีเพียงการนำชื่ออาจารย์มาแสดงไว้ รวมถึงพฤติกรรมที่อาจเข้าข่ายการจำหน่ายใบปริญญาบัตร ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย

ทั้งนี้ แม้ว่าในทางกฎหมาย มหาวิทยาลัยเหล่านั้นจะจัดตั้งขึ้นในประเทศไทย และมีการถือหุ้นโดยนิติบุคคลไทย แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่าโครงสร้างการถือหุ้นมีลักษณะซับซ้อน โดยมีการถือหุ้นไขว้ผ่านบุคคลหรือบริษัทตัวแทน (Nominee) ซึ่งเชื่อมโยงกับนักลงทุนชาวจีนในสัดส่วนมากกว่าร้อยละ ๘๐

ดังนั้น หน่วยงานจึงควรเร่งตรวจสอบโครงสร้างความเป็นเจ้าของ และใช้มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการแสวงหาประโยชน์จากระบบการศึกษาไทยอย่างไม่ถูกต้อง

(๒) แม้งานวิจัยภายในประเทศจะมีความหลากหลายและครอบคลุมหลายสาขา แต่ยังไม่ปรากฏแน่ชัดว่ามีบริษัทข้ามชาติหรือบริษัทต่างประเทศขนาดใหญ่เข้ามาลงทุนในประเทศอย่างเป็นรูปธรรม หน่วยงานจึงควรกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ในการผลิตและพัฒนานักวิจัยที่มีศักยภาพสูง เพื่อใช้เป็นกลไกในการดึงดูดการลงทุนจากภาคอุตสาหกรรม และเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบบวิจัยและพัฒนาของประเทศไทย

**๒.๗.๑๔ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม**

(๑) หน่วยงานควรเพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการพิจารณาและจัดสรรงบประมาณสำหรับโครงการวิจัย กรณีที่มีการปฏิเสธการให้ทุน หน่วยงานควรมีการชี้แจงเหตุผลอย่างชัดเจนต่อผู้เสนอขอรับทุน และกำหนดเกณฑ์การพิจารณาที่เป็นระบบที่สามารถตรวจสอบได้

นอกจากนี้ ควรตรวจสอบความเหมาะสมของโครงการวิจัยที่ได้รับงบประมาณในปัจจุบัน เนื่องจากพบว่าบางโครงการมีชื่อเรียกที่ไม่ชัดเจนหรือไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม อาจส่งผลให้เกิดความคลุมเครือในการใช้จ่ายงบประมาณและลดทอนความน่าเชื่อถือของกระบวนการสนับสนุนงานวิจัย

(๒) หน่วยงานควรเร่งรัดกระบวนการจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดอย่างเคร่งครัด เพื่อให้นักวิจัยมีระยะเวลาเพียงพอในการดำเนินงานและบรรลุผลตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้

(๓) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีอำนาจในการกำหนดทิศทางนโยบายและกำกับดูแลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้งบประมาณการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ถูกใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ทั้งนี้ หน่วยงานควรเพิ่มอำนาจในการตรวจสอบหน่วยบริหารและจัดการทุนวิจัย หรือ PMU เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล และเพื่อให้การสนับสนุนงานวิจัยสามารถตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรได้อย่างแท้จริง

(๔) หน่วยงานควรเร่งแก้ไขปัญหาความล่าช้าในการเบิกจ่ายงบประมาณสำหรับโครงการวิจัยที่ได้รับอนุมัติแล้ว เนื่องจากส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องและประสิทธิภาพของการดำเนินงานวิจัย โดยเฉพาะในส่วนของการให้ทุนสนับสนุนการวิจัย ซึ่งควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในทุกขั้นตอน

ทั้งนี้ ควรมุ่งเน้นให้การดำเนินงานของกองทุนมีลักษณะของกองทุนอย่างแท้จริง โดยไม่จำเป็นต้องรอการจัดสรรงบประมาณรายปีประจำปี

**๒.๗.๑๕ สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ**

หน่วยงานควรตรวจสอบและทบทวนภารกิจที่อาจซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นก่อนที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณมีประสิทธิภาพ เช่น การวิจัยและพัฒนาสมุนไพร

**๒.๗.๑๖ มหาวิทยาลัยของรัฐ ๑๐ แห่ง**

(๑) มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรแสดงรายได้จากการจัดเก็บค่าเล่าเรียน ข้อมูลบุคลากร และพื้นที่การใช้ประโยชน์ของมหาวิทยาลัย รวมทั้งขีดความสามารถในการรับนักศึกษา อัตราส่วนนักศึกษาไทยและนักศึกษาต่างชาติ เพื่อให้ทราบความสามารถของมหาวิทยาลัยว่าเหมาะสมกับจำนวนของนักศึกษาหรือไม่ ซึ่งจะทำให้คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ พิจารณางบประมาณที่มหาวิทยาลัยของรัฐได้รับในแต่ละปีได้อย่างเหมาะสม

(๒) มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับภาคธุรกิจและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในพื้นที่ เพื่อเพิ่มโอกาสในการมีงานทำแก่นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา รวมทั้งควรมีการสำรวจความคิดเห็นจากภาคธุรกิจในระดับท้องถิ่นเกี่ยวกับความต้องการแรงงาน ทั้งในด้านลักษณะบุคลากรและทักษะที่จำเป็น เพื่อให้การจัดการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรตลอดจนการพัฒนาทักษะของนักศึกษาสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานได้อย่างแท้จริง

ทั้งนี้ ในปัจจุบันความรู้ด้านเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการทดแทนและเสริมศักยภาพการทำงานของมนุษย์ จึงควรเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาสามารถปรับตัวและสามารถแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทของโลกยุคดิจิทัล

(๓) มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรส่งเสริมให้งานวิจัยของมหาวิทยาลัยนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยกำหนดแนวทางในการคัดเลือก สนับสนุน และต่อยอดผลงานที่ตอบโจทย์ปัญหาได้อย่างแท้จริง

(๔) มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

ทั้งนี้ ควรมีบทบาทในการสนับสนุนและผลักดันยุทธศาสตร์ ตลอดจนเป้าหมายการพัฒนาของจังหวัดที่ตั้งอยู่หรือจังหวัดใกล้เคียง เพื่อให้การดำเนินงานเกิดความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

(๕) มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรดำเนินการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศอย่างแท้จริง โดยกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีงานทำ และรายได้เฉลี่ยหลังจบการศึกษา เพื่อให้แน่ใจว่านิสิตนักศึกษาจะได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพจริง

**๒.๗.๑๗ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ๓๘ แห่ง**

(๑) เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏหลายแห่งประสบปัญหาจำนวนนักศึกษาลดลงอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งควรกำหนดแนวทางในการปรับตัวและมาตรการรองรับสถานการณ์ดังกล่าวอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการปรับปรุงหลักสูตร การเพิ่มความหลากหลายของช่องทางการเรียนรู้ และการสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้มหาวิทยาลัยราชภัฏ สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และสามารถพัฒนาประเทศได้ต่อไป

(๒) มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งควรจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของสังคมผู้สูงอายุที่กำลังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถพัฒนาตนเองและประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม ทั้งหลักสูตรระยะสั้นหรือระยะยาว

(๓) มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งควรส่งเสริมให้เยาวชนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏที่อยู่ประจำจังหวัดของตนเอง เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และควรจัดทำฐานข้อมูลนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในจังหวัดเดียวกับมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่ง เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนานโยบายการศึกษาและจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น

(๔) มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งควรผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ โดยควรพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพ มีทักษะ และมีศักยภาพที่สามารถแข่งขันได้ในตลาดแรงงานยุคใหม่ เพื่อให้การศึกษาตอบสนองต่อเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ทั้งนี้ การมุ่งเน้นการเสริมสร้างคุณภาพบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน จะช่วยฟื้นฟูความเชื่อมั่นในบทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏ และเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของบัณฑิตในตลาดแรงงานได้อย่างยั่งยืน

(๕) มหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งควรทบทวนบทบาทและทิศทางการพัฒนาให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับจุดแข็งดั้งเดิมของสถาบัน เช่น การผลิตครูและการพัฒนาท้องถิ่น แทนที่จะขยายหลักสูตรไปสู่สาขาที่ต้องใช้ทรัพยากรสูง เช่น พยาบาลศาสตร์ แพทยศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์สุขภาพ ซึ่งอาจยังไม่มีความพร้อมเพียงพอเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยเฉพาะทาง

(๖) มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรดำเนินการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศอย่างแท้จริง โดยกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีงานทำ และรายได้เฉลี่ยหลังจบการศึกษา เพื่อให้แน่ใจว่านิสิตนักศึกษาจะได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพจริง

**๒.๗.๑๘ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ๒๖ แห่ง**

(๑) มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัด (KPI) ด้านอัตราการมีงานทำของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา และอัตราการเป็นผู้ประกอบการภายหลังจบการศึกษา เพื่อใช้ประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรและแนวทางการผลิตบัณฑิตให้เชื่อมโยงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

(๒) มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรนำผลงานวิจัยไปพัฒนาต่อยอดในเชิงพาณิชย์ เช่น การจดสิทธิบัตร การถ่ายทอดเทคโนโลยี หรือการให้บริการวิชาการ ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับมหาวิทยาลัย ลดภาระงบประมาณจากภาครัฐ รวมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยให้เป็นที่รู้จัก สามารถดึงดูดนักวิจัยและนักศึกษาให้เข้ามาทำงานร่วมกันได้

(๓) มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรจัดทำโครงการพัฒนาหลักสูตรด้านการต่อต้านการทุจริต เพื่อปลูกฝังจริยธรรมและค่านิยมด้านความโปร่งใสให้แก่นักศึกษา หรือบุคลากรภาครัฐ ทั้งนี้ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงานในอนาคต และเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล

(๔) มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรแสดงรายได้จากการจัดเก็บค่าเล่าเรียน ข้อมูลบุคลากร และพื้นที่การใช้ประโยชน์ของมหาวิทยาลัย รวมทั้งขีดความสามารถในการรับนักศึกษา อัตราส่วนนักศึกษาไทยและนักศึกษาต่างชาติ เพื่อให้ทราบความสามารถของมหาวิทยาลัยว่าเหมาะสมกับจำนวนของนักศึกษาหรือไม่ ซึ่งจะทำให้คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ พิจารณางบประมาณที่มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐได้รับจัดสรรในแต่ละปีได้อย่างเหมาะสม

(๕) มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

ทั้งนี้ ควรมีบทบาทในการสนับสนุนและผลักดันยุทธศาสตร์ ตลอดจนเป้าหมายการพัฒนาของจังหวัดที่ตั้งอยู่หรือจังหวัดใกล้เคียง เพื่อให้การดำเนินงานเกิดความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม

(๖) หาวิทยาลัยทุกแห่งควรจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับภาคธุรกิจและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในพื้นที่ เพื่อเพิ่มโอกาสในการมีงานทำให้แก่นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา รวมทั้งควรมีการสำรวจความคิดเห็นจากภาคธุรกิจในระดับท้องถิ่นเกี่ยวกับความต้องการแรงงาน ทั้งในด้านลักษณะบุคลากรและทักษะที่จำเป็น เพื่อให้การจัดการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรตลอดจนการพัฒนาทักษะของนักศึกษาสามารถตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานได้อย่างแท้จริง

(๗) มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรพัฒนางานด้านวิชาการหรืองานวิจัยที่เป็นประโยชน์แก่เกษตรกร คนยากจน และการพัฒนาประเทศให้เป็นผู้นำด้านงานวิจัยในภูมิภาคอาเซียน

ทั้งนี้ การสนับสนุนงานวิจัยควรกระจายไปยังนักวิจัยที่หลากหลาย ไม่ควรสนับสนุนงานวิจัยให้เฉพาะอาจารย์หรือผู้วิจัยที่มีชื่อเสียงด้านวิชาการเท่านั้น

(๘) มหาวิทยาลัยทุกแห่งที่มีโรงพยาบาลควรควบคุมค่ารักษาพยาบาลไม่ให้สูงจนเกินไป เนื่องจากงบประมาณในการสร้างโรงพยาบาลมาจากภาษีของประชาชน จึงควรมีค่ารักษาพยาบาลที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้

(๙) มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนวิทยาศาสตร์พื้นฐาน (เช่น ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา คณิตศาสตร์) เพิ่มขึ้น เนื่องจากวิชาดังกล่าวเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างบุคลากรที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาบูรณาการข้ามศาสตร์ และสร้างสรรค์นวัตกรรมในระยะยาว

(๑๐) มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรดำเนินการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศอย่างแท้จริง โดยกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีงานทำ และรายได้เฉลี่ยหลังจบการศึกษา เพื่อให้แน่ใจว่านิสิตนักศึกษาจะได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพจริง

(๑๑) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ควรเพิ่มการสนับสนุนทุนการศึกษาให้นักศึกษายากจนในพื้นที่รอบวิทยาเขตของมหาวิทยาลัย เพื่อพัฒนาการศึกษาให้กับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาชุมชนทั้งด้านเทคโนโลยีและการท่องเที่ยว

**๒.๗.๑๙ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ๙ แห่ง**

(๑) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทุกแห่งควรผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ โดยควรพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพ มีทักษะ และมีศักยภาพที่สามารถแข่งขันได้ในตลาดแรงงานยุคใหม่ เพื่อให้การศึกษาตอบสนองต่อเศรษฐกิจ สังคม และการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง

(๒) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทุกแห่งควรปรับปรุงหลักสูตร โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะดิจิทัลและทักษะด้านภาษาผ่านการฝึกปฏิบัติจริง โดยอาจทำข้อตกลงร่วมกัน (MOU) ระหว่างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและสถานประกอบการ เพื่อรับนักศึกษาฝึกงานและเพิ่มโอกาสให้นักศึกษามีงานทำหลังสำเร็จการศึกษา

(๓) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทุกแห่งควรแสดงให้เห็นถึงบทบาทของบัณฑิตในแต่ละสาขาวิชาในการบูรณาการความรู้ร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนการสร้างอุตสาหกรรมใหม่ของประเทศ โดยไม่จำกัดเพียงการระบุสัดส่วนผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเท่านั้น แต่ควรชี้ให้เห็นถึงเทคโนโลยีสำคัญที่สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และสะท้อนภาพรวมว่ามหาวิทยาลัยกำลังมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจและอนาคตของประเทศไทยอย่างไร

(๔) มหาวิทยาลัยทุกแห่งควรดำเนินการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในและต่างประเทศอย่างแท้จริง โดยกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีงานทำ และรายได้เฉลี่ยหลังจบการศึกษา เพื่อให้แน่ใจว่านิสิตนักศึกษาจะได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพจริง

## ๒.๘ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

### ๒.๘.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(๑) หน่วยงานควรพิจารณานำดัชนีความยากจนมาใช้เป็นหนึ่งในปัจจัยการคัดเลือกพื้นที่ดำเนินการและกลุ่มเป้าหมายเพื่อดำเนินโครงการโดยให้ความสำคัญกับความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และนโยบายการพัฒนาในระดับประเทศ การลดความเหลื่อมล้ำ การกระจายพื้นที่การใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและตอบสนองต่อความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริง

(๒) หน่วยงานควรพิจารณาบรรจุ “ดัชนีความยากจนระดับจังหวัด” เป็นหนึ่งในปัจจัยเชิงนโยบายในการขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายลงทุนเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณระหว่างจังหวัดที่มีศักยภาพต่างกัน และเพื่อให้พื้นที่ที่ยังขาดการพัฒนา ได้มีโอกาสเติบโตอย่างทัดเทียมและสมดุลในระยะยาว

(๓) หน่วยงานควรกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณที่เกี่ยวข้องกับสถานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนเกษตรกร เช่น ระดับหนี้ต่อครัวเรือน เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดที่สะท้อนถึงความมั่นคงในชีวิตและความสามารถในการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรอย่างแท้จริง

(๔) หน่วยงานควรแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำจากการนำเข้าพืชผลการเกษตรจากต่างประเทศส่งผลให้ราคาสินค้าเกษตรภายในประเทศสู้ราคาสินค้าเกษตรจากต่างประเทศไม่ได้ เกษตรกรขายสินค้าไม่ได้ ประสบภาวะขาดทุน ไม่มีเงินลงทุนต่อในการเพาะปลูกและเกษตรกรไม่สามารถกู้เงินลงทุนใหม่ได้อีก

(๕) หน่วยงานควรพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับพันธกิจที่กำหนดให้ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม อย่างสมดุลและยั่งยืนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามทิศทางและเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

(๖) หน่วยงานควรมีมาตรการกำกับดูแลและป้องกันการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรที่ไม่มีมาตรฐาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ราคาสินค้าเกษตรภายในประเทศและความมั่นคงทางรายได้ของเกษตรกรในระยะยาว

(๗) หน่วยงานควรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการคลัง เพื่อแก้ไขปัญหาการลักลอบนำเข้าพืชผลทางการเกษตร เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด ยางพารา เป็นต้น ซึ่งทำให้ราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ

นอกจากนี้ หน่วยงานควรกำหนดมาตรฐานสินค้าพืชผลทางการเกษตรโดยระบุข้อมูลและตัวชี้วัดเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำได้อย่างยั่งยืน

(๘) หน่วยงานควรมีตัวชี้วัดในเรื่องของความสามารถด้านการแข่งขันของประเทศไทย เช่น ตัวชี้วัดการทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง หรือตัวชี้วัดการลดพื้นที่การเผาไหม้ เพื่อให้ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีตัวชี้วัดและเป้าหมายในการดำเนินการร่วมกันให้เกิดผลสัมฤทธิ์

(๙) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลตอบแทนและผลสัมฤทธิ์ของโครงการและมาตรการต่าง ๆ ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยควรกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนวัดผลได้ และความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดสรรงบประมาณของภาครัฐเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและประเทศชาติ โดยประเมินวิธีการ ลักษณะ และความเหมาะสมของการจัดสรรงบประมาณของปีที่ผ่านมาด้วย

(๑๐) หน่วยงานควรทบทวนมาตรการนำเข้าข้าวโพดดัดแปรพันธุกรรม (GMO) และมาตรการการนำเข้าข้าวสาลีจากสหรัฐอเมริกา ในการเจรจามาตรการตอบโต้ทางภาษีศุลกากร เนื่องจากการยอมผ่อนปรนเงื่อนไขดังกล่าวอาจส่งผลกระทบรุนแรงต่อเกษตรกรและผู้ประกอบการในห่วงโซ่อุปทานข้าวโพดของประเทศ ทั้งในด้านราคาผลผลิต รายได้ครัวเรือนของเกษตรกร

(๑๑) หน่วยงานควรศึกษาความเป็นไปได้เกี่ยวกับระเบียบและกฎหมายการจัดโซนนิ่งพื้นที่ส่งเสริมพืชผลทางการเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่และประสิทธิภาพในการบริหารอุปทานของการเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตร ซึ่งจะทำให้ราคาผลผลิตทางการเกษตรของประเทศไทยอยู่ในระดับที่เหมาะสมตลอดห่วงโซ่อุปทาน อันจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับต่างประเทศ

(๑๒) การจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนเกษตรกรอาจยังไม่สอดคล้องกับการดูแลเกษตรกรจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมเกษตรกรในเรื่องความรู้ทางวิชาการและการประกอบอาชีพให้เหมาะสมและเพียงพอ เพื่อแก้ไขปัญหารายได้และความไม่มั่นคงทางอาชีพของเกษตรกรจากราคาผลผลิตแปรผันตามตลาด โดยที่เกษตรกรไม่มีอำนาจต่อรอง และขาดแคลนช่องทางจำหน่ายที่เป็นธรรม เป็นต้น

**๒.๘.๒ กรมการข้าว**

(๑) หน่วยงานควรทบทวนการปรับปรุงนโยบาย ทำวิจัยพันธุ์ข้าว และคิดค้นให้พันธุ์ข้าวมีขนาดและน้ำหนักเพิ่มขึ้น มีลักษณะทนแล้ง ทนโรค ลดต้นทุนการผลิต เพาะปลูกได้หลายรอบต่อปี และเป็นพันธุ์ข้าวที่เหมาะกับสภาพภูมิอากาศของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพและกำลังการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีมีคุณภาพสูง (พันธุ์ข้าวพรีเมี่ยม) เพื่อสร้างมูลค่าข้าวของประเทศไทยให้สูงขึ้น ซึ่งจะช่วยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมข้าวไทย และสร้างความมั่นคงในอาชีพของเกษตรกรได้อย่างยั่งยืน

(๒) หน่วยงานควรศึกษาแนวทางให้การดำนาครั้งเดียวสามารถเก็บเกี่ยวได้ ๒ ครั้ง เพื่อลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวทั้งในช่วงนาปีและนาปรัง

(๓) หน่วยงานควรปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการผลิตสื่อออนไลน์หรือดำเนินงานในเชิงรุกเพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือต่าง ๆ ได้สะดวกมากขึ้น เช่น การตรวจดิน คุณภาพน้ำ การขอรับจุลินทรีย์ วิธีการป้องกันความเสียหายจากปัจจัยต่าง ๆ เป็นต้น

(๔) หน่วยงานควรเลือกสายพันธุ์ข้าวให้เหมาะสมกับพื้นที่ปลูกเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่ให้มากขึ้น และเพิ่มคุณภาพของพันธุ์ข้าวให้ดีขึ้นซึ่งจะทำให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้

(๕) หน่วยงานควรส่งเสริมให้เกษตรกรปรับลดการปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมทางเกษตรกรรม หรือพื้นที่ที่มีผลผลิตต่อไร่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ เนื่องจากไม่คุ้มค่าในการผลิต โดยควรมีแนวทางสนับสนุนการปรับเปลี่ยนไปสู่การปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า เพื่อเพิ่มรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

**๒.๘.๓ กรมชลประทาน**

(๑) หน่วยงานควรถอดบทเรียนจากการใช้จ่ายงบประมาณในปีที่ผ่านมาซึ่งไม่สามารถบรรลุตัวชี้วัดที่ตั้งไว้ได้อย่างครบถ้วน โดยใช้ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงแผนงาน และแนวทางการบริหารงบประมาณ เพื่อให้การดำเนินงานในอนาคตสามารถตอบสนองเป้าหมายและตัวชี้วัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) หน่วยงานควรเร่งรัดการดำเนินโครงการขนาดเล็กที่ไม่เข้าข่ายต้องจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) เพื่อให้สามารถเบิกจ่ายและใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันควรรักษามาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมในทุกระดับของโครงการ

(๓) การจัดสร้างเขื่อนรับน้ำหรือโครงการอ่างเก็บน้ำของหน่วยงานควรให้ความสำคัญกับความคิดเห็นและผลกระทบที่อาจจะเกิดกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ หรือวิถีชีวิตที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งควรพิจารณาถึงผลกระทบด้านระบบนิเวศ โดยเฉพาะในพื้นที่ป่าสงวน

(๔) หน่วยงานควรพิจารณากำหนดแผนงาน/โครงการคลองส่งน้ำเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่มากขึ้น ซึ่งจะเป็นการขยายพื้นที่ทางการเกษตรและประชาชนสามารถเข้าถึงระบบชลประทานของหน่วยงานได้มากขึ้น

(๕) หน่วยงานควรมีแนวทางแก้ไขปัญหาพื้นที่ที่มีน้ำท่วมหรือเกิดอุทกภัยบ่อยครั้ง เช่น บริเวณลุ่มน้ำยมตอนกลาง และลุ่มน้ำน่าน เป็นต้น เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน รวมทั้งแก้ไขปัญหาฝายตื้นเขินโดยการขุดลอกในพื้นที่ต่าง ๆ ด้วย

(๖) หน่วยงานควรตรวจสอบการออกแบบโครงสร้างของคลองไส้ไก่ หรือคลองส่งน้ำขนาดเล็กที่มีจำนวนมากให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

(๗) หน่วยงานควรปรับเปลี่ยนแผนการส่งน้ำเพื่อให้การบริหารจัดการน้ำมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสถานการณ์จริง และตอบสนองความต้องการของเกษตรกรและผู้ใช้น้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยไม่ใช้แหล่งข้อมูลจากประกาศของกรมอุตุนิยมวิทยาแต่เพียงอย่างเดียว

**๒.๘.๔ กรมประมง**

(๑) หน่วยงานควรส่งเสริมอาชีพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยการแก้ปัญหาต้นทุนการเลี้ยงสัตว์น้ำที่สูงกว่าราคาจำหน่าย จนกระทบกับการประกอบอาชีพของเกษตรกร โดยใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในประเทศ รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(๒) หน่วยงานควรส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรประมงอย่างยั่งยืน การสร้างกลไกที่ชุมชนสามารถมีส่วนรวมในการเพิ่มทรัพยากรสัตว์น้ำได้เองซึ่งจะนำไปสู่การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศทางทะเลและสร้างความมั่นคงทางอาชีพในระยะยาว เช่น ธนาคารปูซึ่งเป็นโครงการที่ชาวประมงนำแม่ปูที่มีไข่มาอนุบาลจนเป็นตัวอ่อนที่สามารถดำรงชีวิตได้ แล้วปล่อยคืนกลับสู่ธรรมชาติ

(๓) หน่วยงานควรบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์เชิงรุก พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อควรปฏิบัติแก่ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสารพิษในแม่น้ำกกและแม่น้ำโขง เพื่อให้ประชาชนสามารถรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างถูกต้องและลดความเสี่ยงต่อสุขภาพ

(๔) หน่วยงานควรเตรียมมาตรการรองรับการแก้ไขปัญหาประมง กรณีคณะกรรมาธิการยุโรป (European Commission : EC) มีการส่งสัญญาณเตือนและแสดงความกังวลในประเด็นเกี่ยวกับการแก้ไขกฎหมายประมงของประเทศไทย และความเสี่ยงที่จะกลับไปสู่ปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU Fishing) ซึ่งอาจส่งผลให้มีการพิจารณามาตรการกีดกันการประมงกับประเทศไทย

**๒.๘.๕ กรมปศุสัตว์**

(๑) หน่วยงานควรมีมาตรการดูแลเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการอย่างเหมาะสม เนื่องจากในปัจจุบันมีเกษตรกรจำนวนหนึ่งได้รับผลกระทบจากการกู้เงินตามนโยบายโครงการของกรมปศุสัตว์ร่วมกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ส่งผลให้เกษตรกรต้องรับภาระหนี้สินและปัจจุบันกำลังจะถูกดำเนินการฟ้องร้อง

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งทบทวนแนวทางดำเนินโครงการ พร้อมหามาตรการแก้ไขและเยียวยาโดยเร่งด่วน

(๒) หน่วยงานควรกำกับดูแลกระบวนการนำเข้าสัตว์จากต่างประเทศทุกขั้นตอน ตั้งแต่การกักกันโรค เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบในทางลบต่อผู้บริโภคและผู้ประกอบการในประเทศ ทั้งในด้านต้นทุน การแข่งขัน และความมั่นคงทางเศรษฐกิจของภาคปศุสัตว์ภายในประเทศ

(๓) หน่วยงานควรส่งเสริมและหาแนวทางช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคและสุกรให้มากขึ้น เพื่อแก้ปัญหาราคาโคและสุกรตกต่ำอย่างมาก จนกระทบกับการประกอบอาชีพเกษตรกรผู้เลี้ยงโคและสุกร และเสริมสร้างความมั่นคงในการผลิต รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(๔) การติดฉลากอาหารสัตว์ ควรระบุชื่อของวัตถุดิบและแหล่งที่มาของการผลิตอาหารสัตว์ด้วย เพื่อให้เกษตรกรสามารถเลือกอาหารที่เหมาะสมกับสัตว์มากที่สุดตามความต้องการของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์

(๕) หน่วยงานควรเพิ่มมาตรการในการส่งเสริมความยั่งยืนภาคการผลิตโคนมและผลิตภัณฑ์นม โดยมุ่งเน้นการลดต้นทุนการเลี้ยงโคนมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกษตรกรได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง เสริมสร้างความเข้มแข็งในอุตสาหกรรมโคนมไทยในระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพ

(๖) หน่วยงานควรมีมาตรการจัดการปัญหาจากการลักลอบนำเข้าโคเถื่อน โดยการสร้างระบบป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อยและสารเร่งเนื้อแดง ซึ่งเกิดจากปัญหาโคเถื่อนถูกนำเข้ามาอย่างผิดกฎหมาย หลบเลี่ยงการกักกันโรค ทำให้ประเทศไทยเสียโอกาสทางเศรษฐกิจอย่างมากในการส่งออกโคไปยังต่างประเทศ

**๒.๘.๖ กรมฝนหลวงและการบินเกษตร**

(๑) หน่วยงานควรยกระดับภารกิจและเป็นหน่วยงานหลักในการรับมือปัญหาฝุ่น PM 2.5 และไฟป่า โดยกำหนดเป็นภารกิจหลัก และเป็นหนึ่งในภารกิจสำคัญเร่งด่วน นอกเหนือจากการช่วยเหลือภัยแล้ง

(๒) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในทุกพื้นที่ของประเทศ โดยประสานความร่วมมือกับระบบแจ้งเตือน เช่น LINE SMS หรือ CBS เป็นต้น เพื่อแจ้งเตือนเวลาฝนตกล่วงหน้า ซึ่งจะทำให้ประชาชนเตรียมพร้อมในการกักเก็บน้ำในช่วงฤดูแล้งได้ถูกต้องตามความเหมาะสมของเวลา

**๒.๘.๗ กรมพัฒนาที่ดิน**

(๑) หน่วยงานควรฝึกอบรมหมอดินอาสาที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นกลไกขับเคลื่อนงานพัฒนาที่ดินในระดับพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแกนนำและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินและตรวจสอบคุณภาพดิน การปรับปรุงบำรุงดิน รวมทั้งการอนุรักษ์ดินและน้ำให้แก่เกษตรกร โดยเฉพาะเรื่องการปรับปรุงหน้าดินและการใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนการใช้ปุ๋ยเคมี

ทั้งนี้ หน่วยงานควรผลักดันการยกระดับคุณภาพดินอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต และสามารถทำการเกษตรได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

(๒) หน่วยงานมีแอปพลิเคชันจำนวนมากและมีการดำเนินงานซ้ำซ้อนกัน ดังนั้น จึงควรพิจารณายกเลิกแอปพลิเคชันที่ไม่มีผู้เข้าใช้งานเพื่อไม่ให้เสียค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษา

(๓) หน่วยงานควรพิจารณาทบทวนแนวทางการจำแนกที่ดินป่าไม้ถาวร โดยการสำรวจและวิเคราะห์พื้นที่ที่มีประชาชนอาศัยอยู่ในเขตป่าถาวรอย่างเป็นระบบและรอบคอบ เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดสรรที่ดินทำกินให้กับชุมชนที่อยู่จริงและมีความจำเป็นโดยไม่กระทบต่อการอนุรักษ์ป่าไม้ในภาพรวม

**๒.๘.๘ กรมวิชาการเกษตร**

(๑) หน่วยงานควรเสริมสร้างประสิทธิภาพของด่านตรวจพันธุ์พืช ในด้านการป้องกันโรคระบาดและศัตรูพืช ทั้งที่ติดมากับพืช ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากพืชหรือวัสดุบรรจุหีบห่อที่นำเข้า ส่งออก และนำผ่าน โดยต้องพัฒนาทั้งบุคลากร เครื่องมือ และมาตรการควบคุม เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรคระบาดในพืชและศัตรูพืช เช่น โรคใบด่างในมันสำปะหลังไปยังพื้นที่การเกษตรอื่น ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านการผลิตและเศรษฐกิจของเกษตรกรในวงกว้าง

(๒) หน่วยงานควรวิจัยสารเคมีปนเปื้อนในสินค้าเกษตร โดยเฉพาะในพืชเศรษฐกิจ เช่น การตรวจพบสาร BY2 และแคดเมียมในทุเรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภค ความเชื่อมั่นในคุณภาพสินค้าเกษตรไทยที่อาจส่งผลกระทบต่อการส่งออก ราคาผลผลิตทุเรียนตกต่ำ และกระทบต่อรายได้ของเกษตรกรในระยะยาว

(๓) หน่วยงานควรส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีสารสกัดจากสมุนไพรไทยให้ได้มาตรฐานระดับ Medical Grade เพื่อรองรับการใช้ในด้านการแพทย์และสุขภาพ ตลอดจนผลักดันให้สมุนไพรไทยก้าวสู่ระดับสากลอย่างเป็นรูปธรรม

(๔) หน่วยงานควรกำหนดและควบคุมมาตรฐานการผลิตทุเรียนให้เข้มงวดมากยิ่งขึ้นทั้งในด้านการใช้สารเคมี การเก็บเกี่ยว และการบรรจุภัณฑ์ด้วยกระบวนการควบคุมผ่านระบบ GAP ซึ่งเป็นระบบการจัดการสวนทุเรียนตามหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

นอกจากนี้ หน่วยงานควรป้องกันการสวมสิทธิใบรับรอง GAP เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคและคู่ค้าต่างประเทศ เนื่องจากหากขาดมาตรฐานที่ชัดเจนและเป็นระบบ อาจส่งผลให้ทุเรียนไทยถูกปฏิเสธจากตลาดโลก และส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์สินค้าเกษตรและเศรษฐกิจของประเทศในวงกว้าง

(๕) หน่วยงานควรเร่งส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้ขยายตัวตามเป้าหมาย เนื่องจากปัจจุบันการขยายตัวของสินค้าเกษตรอยู่ในระดับต่ำกว่าที่กำหนด รวมถึงสินค้าเกษตรอินทรีย์ยังมีแนวโน้มติดลบ การกำหนดเป้าหมายให้สินค้าเกษตรอินทรีย์ขยายตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ จะช่วยกระตุ้นตลาดและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เกษตรกร

(๖) หน่วยงานควรส่งเสริมตลาดซื้อขายวัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตรกรรม อาทิ ซังข้าวโพด ต้นและใบของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อัดโดยใช้เครื่องจักรเพื่อลดการเผา ลดปัญหาขยะและมลภาวะ รวมทั้งสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและรายได้ให้แก่เกษตรกร

(๗) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือด้านเมล็ดพันธุ์ ต้นกล้า ท่อนพันธุ์เป็นลำดับแรก ให้เหมาะสมกับพื้นที่เพาะปลูก เนื่องจากเป็นปัจจัยพื้นฐานที่เกษตรกรต้องการมากที่สุดและมีผลโดยตรงต่อผลผลิต ซึ่งการจัดหาเมล็ดพันธุ์ที่ดี มีคุณภาพ มีผลโดยตรงกับเกษตรกร

ขณะที่การแจกจ่ายปัจจัยอื่น เช่น สารเคมีหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ควรพิจารณาตามความจำเป็น เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้ทรัพยากรและลดภาระงบประมาณของภาครัฐในระยะยาว

**๒.๘.๙ กรมส่งเสริมการเกษตร**

(๑) หน่วยงานควรจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมเพื่อการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มมูลค่าผลผลิต และสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคเกษตรกรรม

(๒) หน่วยงานควรแก้ปัญหาโรคเชื้อราใบยางร่วงที่ส่งผลให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่การเกษตรภาคตะวันออกเดือดร้อน สูญเสียรายได้

ทั้งนี้ หน่วยงานควรหาวิธีการป้องกันโรคเชื้อราใบยางร่วงให้มีความชัดเจน และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับทราบ

(๓) หน่วยงานควรเร่งผลักดันโครงการ Young Smart Farmer ให้เกษตรกรรุ่นใหม่ในแต่ละจังหวัดที่มีความพร้อม ได้ถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะโดยเฉพาะในด้านเกษตรดิจิทัล และการเป็นผู้ประกอบการให้แก่เกษตรกรในจังหวัด

(๔) หน่วยงานควรกระจายการส่งเสริมผ่านโครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมเกษตรกรทั่วประเทศให้มากขึ้น ไม่จำกัดเฉพาะกลุ่มเกษตรกรบางกลุ่ม

นอกจากนี้ ควรจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการในการสนับสนุนเทคโนโลยี เครื่องจักรและน้ำ เป็นต้น แทนการใช้งบประมาณจำนวนมากในการจัดอบรมสัมมนา

อีกทั้ง ควรมีการติดตามตัวชี้วัดหรือประเมินผลการดำเนินโครงการจากรายได้ของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้นหลังจากร่วมโครงการเป็นสำคัญ

**๒.๘.๑๐ กรมส่งเสริมสหกรณ์**

(๑) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีในการส่งเสริมสหกรณ์รวมถึงวางระบบข้อมูลของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๒) หน่วยงานควรเพิ่มบทบาทของการเป็นผู้ประสานความร่วมมือเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการลดการเผาวัสดุทางการเกษตร เช่น สร้างความร่วมมือระหว่างสหกรณ์ทางการเกษตรชาวนา เพื่อนำฟางไปจำหน่ายให้สหกรณ์ที่เลี้ยงโคเนื้อ โดยความร่วมมือกับสหกรณ์ที่ให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตร

(๓) หน่วยงานควรบริหารจัดการงบประมาณค่าใช้จ่ายในการอบรมสัมมนาบุคลากรสำหรับโครงการต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความซ้ำซ้อน ลดการใช้จ่ายที่ไม่เหมาะสมและสร้างความโปร่งใส

(๔) หน่วยงานควรพิจารณาจัดการอบรมสัมมนาผ่านแพลตฟอร์มกลางที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้เกิดการอบรมออนไลน์ สำหรับบุคลากรและสมาชิกสหกรณ์แต่ละประเภท โดยครอบคลุมเนื้อหาที่จำเป็นและทันสมัย เพื่อลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุคลากรและสมาชิกสหกรณ์ทั่วประเทศ

(๕) หน่วยงานควรพิจารณาแยกการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนที่เป็นสถาบันการเงินที่มีสินทรัพย์มากเกือบ ๔ ล้านล้านบาท ซึ่งทำหน้าที่ระดมเงินฝากและปล่อยกู้เป็นหลักและมีความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) และความเสี่ยงเชิงระบบ (Systemic Risk) สูง หากเกิดปัญหาอาจส่งผลกระทบในวงกว้างคล้ายสถาบันการเงินทั่วไป ซึ่งแตกต่างจากสหกรณ์ของภาคการผลิต (การเกษตร บริโภค บริการ และประมง) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมอาชีพและคุณภาพชีวิตของสมาชิกในภาคการผลิตต่างๆ

(๖) หน่วยงานควรส่งเสริมให้สหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน ส่งข้อมูลเข้าบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (เครดิตบูโร) เพื่อลดความเสี่ยงการเกิดหนี้เสียซ้ำซ้อนของสหกรณ์และการบริหารหนี้ครัวเรือนทั้งหมดเป็นไปอย่างครบถ้วน

นอกจากนี้ ยังทำให้เห็นภาพรวมหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ เพิ่มประสิทธิภาพการพิจารณาสินเชื่อ ส่งเสริมวินัยทางการเงินให้สมาชิกสหกรณ์ และสร้างความมั่นคงให้ระบบสหกรณ์โดยรวม

(๗) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเกษตรกรเป็นหลัก เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากปัญหาทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ทั้งนี้ ควรมีการขยายรูปแบบหรือแนวทางการส่งเสริมสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จไปยังพื้นที่อื่น ๆ เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่ที่มีความยากลำบากสามารถเข้าถึงระบบสหกรณ์และได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง

(๘) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสหกรณ์การเกษตรที่มีสัดส่วนสูงกว่าของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน โดยการเร่งการปรับโครงสร้างหนี้และให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ รวมไปถึงสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการประเมินความเสี่ยงผู้กู้ให้กับเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์การเกษตร

**๒.๘.๑๑ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์**

(๑) ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ได้เสนอให้หน่วยงานแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันของสหกรณ์ต่าง ๆ ดังนั้น หน่วยงานควรติดตามเร่งรัดการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันอย่างต่อเนื่องและรายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ในปีต่อ ๆ ไป ให้ทราบถึงผลการแก้ไขปัญหาดังกล่าวของหน่วยงาน

(๒) หน่วยงานควรกำหนดนิยามของคำว่า “ดีขึ้นไป” ให้มีความชัดเจนในหลักเกณฑ์การประเมินผล เพื่อให้การตีความเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และควรกำหนดเครื่องมือหรือดัชนีชี้วัดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมิน เพื่อให้สามารถตรวจสอบและวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

**๒.๘.๑๒ กรมหม่อนไหม**

(๑) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมผ้าไหมไทยให้มีชื่อเสียงมากขึ้นในต่างประเทศ โดยพัฒนาและยกระดับผ้าไหมไทยสู่ตลาดสากล เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและเผยแพร่อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยให้เป็นที่รู้จักในระดับนานาชาติ

(๒) หน่วยงานควรส่งเสริมการวิจัย พัฒนาและยกระดับคุณภาพของผ้าท้องถิ่นชนิดอื่น ๆ ควบคู่กับผ้าไหม เพื่อขยายโอกาสทางการตลาดและเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์สิ่งทอไทย รวมทั้งเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนผู้ผลิตสิ่งทอไทย

(๓) หน่วยงานควรปรับปรุงการดำเนินงานให้ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัดการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ (ITA) ของหน่วยงาน ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ มี ๕ ตัวชี้วัดจาก ๑๐ ตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ได้แก่ การใช้ทรัพย์สินของราชการ การแก้ไขปัญหาการทุจริต การปรับปรุงการทำงาน การเปิดเผยข้อมูล และการป้องกันการทุจริต

**๒.๘.๑๓ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม**

(๑) หน่วยงานควรหาแนวทางปรับปรุงเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑ ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้นโดยเฉพาะพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้ในพื้นที่ให้กับเกษตรกรได้มากขึ้น

(๒) หน่วยงานควรพิจารณาหลักเกณฑ์เพื่อขยายโอกาสให้บุคคลที่มีความสนใจสามารถเข้าอบรมที่ศูนย์ศิลปาชีพบางไทรได้ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์เริ่มแรกของการดำเนินงานของหน่วยงานในการสร้างอาชีพและรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรและคนรุ่นใหม่

**๒.๘.๑๔ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร**

(๑) หน่วยงานควรหาแนวทางร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ในการแก้ไขปรับการผลิตสับปะรดให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในประเทศ

(๒) หน่วยงานควรปรับบทบาทจากการวิเคราะห์ข้อมูลผลผลิตในอดีต เป็นการคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการประเมินว่าสินค้าเกษตรชนิดใดจะมีความต้องการเพิ่มขึ้นในตลาดโลก พร้อมทั้งพัฒนากลไกการวิเคราะห์ราคาที่แม่นยำ เพื่อให้การวางแผนนโยบายภาคเกษตรสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดโลกได้อย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ

(๓) หน่วยงานควรจัดเก็บและนำเสนอข้อมูลรวมทั้งนโยบายในการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกด้านตลาดแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และสร้างความยั่งยืนให้กับรายได้ของเกษตรกร

(๔) หน่วยงานควรเตรียมความพร้อมทั้งในด้านงบประมาณและทรัพยากรของกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ (กองทุน FTA) เพื่อรับมือกับการเปิดตลาดสินค้าตามข้อตกลงระหว่างประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกาที่กำลังจะเกิดขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยง การเก็บภาษีต่างตอบแทน จากประเทศสหรัฐอเมริกาโดยเฉพาะข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

**๒.๘.๑๕ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรหาแนวทางการพัฒนามาตรฐานสินค้าสับปะรด ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ปัญหากรณีสับปะรดภูแลไม่สามารถส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เนื่องจากมาตรฐานด้านสุขอนามัย ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสับปะรดภูแลให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

(๒) หน่วยงานควรพัฒนาดัชนีสำหรับวัดผลกระทบจากมาตรการที่ดำเนินการต่อเกษตรกร เช่น การเปลี่ยนแปลงของรายได้ภายหลังจากการได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP

ทั้งนี้ ควรมีการจัดทำรายงานผลกระทบอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงนโยบายในอนาคต

(๓) หน่วยงานควรพัฒนาเทคโนโลยีหรือระบบดิจิทัลที่เอื้อต่อการติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงานตรวจสอบขั้นตอนการรับรองมาตรฐาน เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว

(๔) หน่วยงานควรส่งเสริมความร่วมมือกับสถาบันการเกษตรในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการถ่ายทอดและประยุกต์ใช้มาตรฐานทางการเกษตรให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

**๒.๘.๑๖ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)**

หน่วยงานควรปรับปรุงโครงการเพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการออกแบบโครงการตั้งแต่ต้นจนจบโครงการ

**๒.๘.๑๗ สำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)**

หน่วยงานควรมีตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการวัดผลการจัดนิทรรศการและกิจกรรมของหน่วยงานว่ามีผลตอบรับจากประชาชนดีหรือไม่ อย่างไร

**๒.๘.๑๘ การยางแห่งประเทศไทย**

(๑) หน่วยงานควรหาแนวทางสนับสนุนสถาบันหรือเกษตรกรส่งออกยางไปยังต่างประเทศโดยตรง ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าและส่งเสริมการขยายตลาดในต่างประเทศ

(๒) หน่วยงานควรดำเนินการตามพันธกิจในการดูแลเสถียรภาพของราคายางพาราโดยเฉพาะอย่างยิ่งการป้องกันไม่ให้ราคาตกต่ำจนส่งผลกระทบต่อรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกร

(๓) หน่วยงานควรกำหนดกรอบเวลาและเผยแพร่ประกาศที่ชัดเจนสำหรับเงินกองทุนพัฒนาชาวสวนยางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือและพัฒนากิจการยางพาราของเกษตรกรชาวสวนยางในมิติต่าง ๆ ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป การตลาด ไปจนถึงการยกระดับคุณภาพชีวิตและสวัสดิการ โดยควรระบุขั้นตอนของการขอรับเงินจนถึงการเบิกจ่าย เพื่อให้เกษตรกรสามารถวางแผนและติดตามได้

ทั้งนี้ กรณีที่การจ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกรล่าช้า หน่วยงานควรเร่งตรวจสอบและวิเคราะห์หาสาเหตุขั้นตอนความล่าช้าในการดำเนินการ เพื่อให้สามารถปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและสามารถส่งความช่วยเหลือถึงเกษตรกรได้ทันทีและตรงตามวัตถุประสงค์

(๔) หน่วยงานควรบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเร่งปราบปรามพ่อค้าที่ลักลอบนำเข้ายางพาราและผลิตภัณฑ์ยางจากต่างประเทศมาสวมสิทธิ์จำหน่ายยางให้ประเทศที่สามซึ่งสร้างความเสียหายต่ออุตสาหกรรมยางพาราของไทยและส่งผลกระทบโดยตรงต่อเกษตรกรชาวสวนยางไทย

**๒.๘.๑๙ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดแนวทางการดำเนินการที่เป็นธรรมต่อผู้ประกอบการหรือผู้ค้าทุกกลุ่ม ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความโปร่งใส เป็นธรรม และคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

(๒) หน่วยงานควรมีบทบาทเชิงรุกและเพิ่มกลไกการระบายสินค้าการเกษตรในช่วงผลผลิตล้นตลาด เพื่อแก้ไขปัญหาราคาสินค้าการเกษตรตกต่ำและสร้างเสถียรภาพให้กับภาคเกษตรกรรมในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก

(๓) หน่วยงานควรเปิดกว้างในการศึกษาการปรับบทบาทและรูปแบบธุรกิจที่เหมาะสมของหน่วยงาน ไม่ควรศึกษาเฉพาะเจาะจงเพื่อให้เกิด “ล้งแห่งชาติ” เท่านั้น แต่ให้มีทางเลือกอื่นหรือมีรูปแบบที่หลากหลาย (Models) ในการป้องกันและแก้ปัญหาพ่อค้าคนกลางจากต่างประเทศที่เอาเปรียบเกษตรกรไทย

(๔) หน่วยงานควรบูรณาการกับหน่วยงานอื่นภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการดูแลและให้ความช่วยเหลือเกษตรกร โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาตลาดเพื่อเกษตรกรอาทิ ผ่านกลไกของสหกรณ์การเกษตร เพื่อให้การช่วยเหลือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรได้อย่างแท้จริง

**๒.๘.๒๐ สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)**

หน่วยงานควรส่งเสริมและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนวิจัยสำหรับเกษตรกรท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น เพื่อสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมในระดับพื้นที่ และเสริมสร้างขีดความสามารถของเกษตรกรในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการผลิตอย่างยั่งยืน

## ๒.๙ กระทรวงคมนาคม

**๒.๙.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดนโยบายการก่อสร้างอาคารให้มีความโปร่งใสและเหมาะสมกับความจำเป็น โดยเฉพาะโครงการก่อสร้างอาคารที่ทำการแห่งใหม่ของกระทรวงคมนาคม ซึ่งควรพิจารณาขนาดห้องทำงานของรัฐมนตรีให้เหมาะสม รวมทั้งกำหนดจำนวนห้องประชุมให้สอดคล้องกับความจำเป็นในการใช้งาน

ทั้งนี้ ควรออกแบบอาคารให้เหมาะสมต่อภารกิจและการให้บริการประชาชน โดยต้องอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงานเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้สะดวกยิ่งขึ้น ตลอดจนการออกแบบอาคารที่คำนึงถึงประสิทธิภาพการทำงาน การประหยัดพลังงาน และการใช้เทคโนโลยีอาคารเพื่อลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน

(๒) หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของแต่ละโครงการให้มีความชัดเจนท้าทาย และสามารถประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การติดตามผลและการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

(๓) อุทกภัยที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมาได้ส่งผลกระทบต่อหลายพื้นที่ โดยพบว่าบางโครงการก่อสร้างของหน่วยงานด้านคมนาคมเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ ดังนั้น หน่วยงานควรบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดมาตรการป้องกันความเสี่ยงจากภัยพิบัติโดยเฉพาะอุทกภัย ให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวางแผนและดำเนินโครงการเพื่อป้องกันและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้ สำหรับโครงการเดิมที่เป็นปัญหาควรจัดทำแผนการปรับปรุงและแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม

(๔) หน่วยงานควรจัดทำและนำเสนอภาพรวมการจัดสรรงบประมาณด้านความปลอดภัยทางถนนให้มีความชัดเจน โดยครอบคลุมประเด็นสำคัญ เช่น การปรับปรุงทางแยก ทางข้ามทางรถไฟ เนื่องจากหลายประเทศให้ความสำคัญกับการเพิ่มสัดส่วนงบประมาณด้านความปลอดภัยทางถนนมากขึ้นเพื่อลดอุบัติเหตุและเพิ่มความปลอดภัย

**๒.๙.๒ กรมการขนส่งทางบก**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดแนวนโยบายในการกระจายอำนาจการให้บริการขนส่งสาธารณะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างชัดเจน เช่น มาตรการและแนวทางในการออกใบอนุญาตหรือให้สัมปทาน พร้อมทั้งจัดให้มีระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งควรปรับปรุง แก้ไข หรือจัดระเบียบเส้นทางการเดินรถสาธารณะให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการและสภาพการเดินทางในปัจจุบัน

ทั้งนี้ ควรกำหนดแนวทางเพื่อจัดตั้งสถานีขนส่งสาธารณะให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการเดินทางอย่างเท่าเทียมและลดความเหลื่อมล้ำของประชาชนผู้ใช้บริการ

(๒) หน่วยงานควรกำหนดแนวทางและมาตรการที่ชัดเจนและเข้มงวด เพื่อยับยั้งและป้องกันการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นเสียชีวิต โดยควรกำหนดบทลงโทษที่รุนแรงขึ้น เช่น การยึดใบอนุญาตขับขี่ตลอดชีวิต เพื่อสร้างความเกรงกลัวต่อการกระทำผิดและยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยบนท้องถนน

นอกจากนี้ ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย วินัย จราจรและความปลอดภัยแก่ผู้ขับรถโดยสาร ทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดอย่างทั่วถึง เพื่อยกระดับมาตรฐานการให้บริการและลดอุบัติเหตุทางถนนในระยะยาว

(๓) หน่วยงานควรนำเทคโนโลยีมาใช้กำกับดูแลและติดตามผลการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ เช่น การใช้ระบบปัญญาประดิษฐ์ (AI) ร่วมกับภาพจากกล้องวงจรปิดอัตโนมัติ การพัฒนาแอปพลิเคชันที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแส หรือการรายงานการกระทำความผิด ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใส เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

(๔) หน่วยงานควรกำกับดูแลและป้องกันการทุจริตของเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบยานพาหนะนอกสถานที่ โดยเฉพาะกรณีรถป้ายแดงซึ่งอยู่ระหว่างรอการจดทะเบียนและใช้ป้ายชั่วคราวที่อาจไม่ได้รับมักไม่มีการตรวจสอบจริง เนื่องจากเป็นรถใหม่จากโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งกลายเป็นช่องทางในการเรียกรับผลประโยชน์ โดยศูนย์จำหน่ายรถยนต์บางแห่งเรียกเก็บเงินจากประชาชนเพื่อนำส่งให้เจ้าหน้าที่

ทั้งนี้ ควรพิจารณาแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยอนุญาตให้ศูนย์จำหน่ายรถยนต์กรอกข้อมูลทางทะเบียนของรถยนต์ใหม่ที่เพิ่งผลิตแทน โดยไม่จำเป็นต้องตรวจสภาพรถ เพื่อป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากเจ้าหน้าที่รัฐ

(๕) หน่วยงานควรกำหนดแนวทางให้นำป้ายทะเบียนเลขสวยที่ขาดการต่อทะเบียนเกิน ๓ ปี กลับเข้าสู่ระบบการประมูล เพื่อนำรายได้เข้าสู่กองทุนเพื่อความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน (กปถ.) แทนการปล่อยให้นายทะเบียนใช้ดุลพินิจจัดสรร ซึ่งสุ่มเสี่ยงต่อการลักลอบนำไปจำหน่ายโดยภาคเอกชนและอาจเข้าข่ายการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

(๖) หน่วยงานควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีระบบระบุตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS) ในการติดตามตำแหน่งของยานพาหนะอย่างแม่นยำ พร้อมทั้งเพิ่มมาตรการยืนยันตัวตนของผู้ขับขี่ เพื่อยกระดับความปลอดภัยและความโปร่งใสในระบบรถโดยสารสาธารณะและระบบขนส่ง

นอกจากนี้ ควรนำเทคโนโลยี Weigh in Motion มาใช้กับรถบรรทุกในการตรวจสอบน้ำหนักให้อยู่ในเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดอย่างเคร่งครัด เพื่อลดการเอื้อประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่รัฐในการตรวจสอบการบรรทุกน้ำหนักของรถบรรทุก

(๗) หน่วยงานไม่ควรพัฒนาแอปพลิเคชันที่เกี่ยวกับค่าปรับเพิ่มเติม เนื่องจากสามารถใช้แอปพลิเคชัน “ทางรัฐ”ที่มีอยู่เดิม ได้อยู่แล้ว แต่ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงช่องทางการใช้แอปพลิเคชันทางรัฐให้ได้รับความนิยมมากขึ้น

(๘) หน่วยงานควรเร่งรัดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลการจัดการค่าปรับของผู้ขับขี่ที่กระทำผิดกฎจราจรอย่างจริงจังและเป็นระบบ และเร่งออกประกาศเกณฑ์การกำหนดอัตราค่าปรับและรูปแบบใบสั่งเพื่อให้สามารถบริหารจัดการค่าปรับได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มรายได้ให้แก่รัฐ และยกระดับการบังคับใช้กฎหมายให้ผู้กระทำความผิดเกรงกลัวต่อการกระทำผิดในอนาคต

นอกจากนี้ หน่วยงานควรบูรณาการร่วมกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการติดตามปัญหาและปราบปราม รถน้ำหนักเกิน ควันดำ และรถยนต์วิ่งนอกเวลา เป็นต้น

(๙) หน่วยงานควรติดตาม ตรวจสอบและแก้ไขปัญหากรณีแท็กซี่โก่งราคา ไม่กดมิเตอร์และปฏิเสธการรับผู้โดยสารอย่างจริงจัง โดยให้ดำเนินการเป็นวาระเร่งด่วน เนื่องจากปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน รวมทั้งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวของประเทศ

(๑๐) หน่วยงานควรปรับปรุงระเบียบกรมการขนส่งทางบกว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการใช้จ่ายเงินเป็นค่าอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการอันเนื่องมาจากการประสบภัยที่เกิดจากการใช้รถใช้ถนน พ.ศ. ๒๕๕๙ ในการเพิ่มสวัสดิการสำหรับผู้พิการที่เป็นเด็กและเยาวชนซึ่งประสบอุบัติเหตุทางถนน โดยให้สามารถยื่นขอรับการจัดสรรเงินเพื่อเป็นค่าเลี้ยงดูตนเองหรือทุนการศึกษาเพิ่มเติม นอกเหนือจากค่าอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้พิการที่ได้รับอยู่เดิมได้

(๑๑) หน่วยงานควรเร่งรัดการแก้ไขพระราชบัญญัติทางหลวง และประกาศที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้รถเครนใช้ทางหลวง เนื่องจากปัจจุบันรถเครนที่ผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรมตามมาตรฐานวิศวกรรม ถูกจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับรถบรรทุก ทำให้ถือว่าผิดกฎหมาย ทั้งที่มีลักษณะการใช้งานแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง และสถานะทางกฎหมายที่ไม่ชัดเจนนี้ ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องเผชิญกับปัญหาการเรียกรับผลประโยชน์จากเจ้าหน้าที่

ทั้งนี้ หากไม่มีการแก้ไขกฎหมายอย่างเป็นรูปธรรม จะส่งผลกระทบให้หน่วยงานราชการอื่น ๆ ไม่สามารถนำรถเครนมาใช้บนทางหลวงได้ และจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดหาและใช้งานรถเครนของภาครัฐในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญ

**๒.๙.๓ กรมการขนส่งทางราง**

หน่วยงานควรจัดทำแนวทางการปรับปรุงการบริการของรถไฟโดยสาร เพื่อยกระดับมาตรฐานความปลอดภัย ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ สร้างความพึงพอใจ และใส่ใจความสะอาด โดยจัดทำแผนการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม และกำหนดตัวชี้วัดความพึงพอใจ นอกเหนือจากการปรับปรุงรถไฟเพื่อการท่องเที่ยว

**๒.๙.๔ กรมเจ้าท่า**

(๑) หน่วยงานควรควบคุม ตรวจสอบ และบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ในกรณีที่โครงการของหน่วยงานรัฐอื่น ๆ มีความเกี่ยวข้องกับการก่อสร้างบริเวณริมคลอง แม่น้ำ น่านน้ำ หรือชายฝั่ง รวมถึงการเดินเรือ โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการดำเนินการไม่เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๒) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการจัดอัตรากำลังให้เพียงพอต่อภารกิจ การปรับปรุงเครื่องมือและเครื่องจักรสำหรับการขุดลอกร่องน้ำ ในฤดูกาลที่เหมาะสม โดยเฉพาะในพื้นที่ประมงชายฝั่งหรือพื้นที่ที่ประชาชนใช้เรือเป็นพาหนะในการสัญจรประจำวัน เพื่อยกระดับความปลอดภัยในการเดินเรือและสนับสนุนอาชีพประมงพื้นบ้าน

นอกจากนี้ ควรพิจารณาดำเนินโครงการว่าจ้างภาคเอกชน หรือใช้รูปแบบโครงการขุดลอกร่องน้ำแบบต่างตอบแทน โดยอนุญาตให้เอกชนขุดลอกร่องน้ำ และนำทรายหรือเลนจากการขุดลอกไปใช้ประโยชน์เป็นการแลกเปลี่ยน ซึ่งจะช่วยลดภาระงบประมาณของรัฐ พร้อมทั้งส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มั่นคงและยั่งยืนยิ่งขึ้น

(๓) หน่วยงานควรสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานของศูนย์ฝึกพาณิชย์นาวี รวมทั้งสร้างพันธมิตรกับภาคเอกชนในการผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพเพื่อรองรับอุตสาหกรรมทางเรือ ซึ่งเป็นการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชน

(๔) หน่วยงานควรประเมินความคุ้มค่าของงบประมาณที่ใช้ในการเติมทรายชายหาดและก่อสร้างเขื่อนป้องกันการกัดเซาะตลิ่งอย่างรอบด้าน ทั้งในด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และชุมชนในระยะยาว พร้อมทั้งควรบูรณาการร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและเสนอความเห็นต่อการจัดสรรงบประมาณดังกล่าว เพื่อให้การดำเนินโครงการมีความเหมาะสมและตอบสนองต่อบริบทพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

**๒.๙.๕ กรมทางหลวง**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาโครงการก่อสร้างและบำรุงรักษาถนนให้มีความทั่วถึงและเป็นธรรม โดยคำนึงถึงความจำเป็นและศักยภาพของแต่ละพื้นที่ เช่น การออกแบบถนนและระดับความสูงของสะพานให้สัมพันธ์กับเรือที่สัญจรและสภาพพื้นที่มีการรับฟังความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งกระจายการดำเนินโครงการให้ครอบคลุมทุกจังหวัด เพื่อส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศให้ทั่วถึงทุกพื้นที่

(๒) หน่วยงานควรจัดให้มีระบบไฟส่องสว่างในเส้นทางที่อยู่ในความรับผิดชอบอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีการสัญจรในเวลากลางคืนเป็นประจำ รวมทั้งทางแยก สะพาน อุโมงค์ หรือทางกลับรถขนาดใหญ่ เพื่อยกระดับความปลอดภัยในการใช้ถนนของประชาชน และลดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทั้งนี้ ควรศึกษาและประเมินความเป็นไปได้ในการใช้พลังงานแสงอาทิตย์หรือพลังงานสะอาดอื่น ๆ สำหรับระบบไฟส่องสว่างบนถนนในทุกสายทาง เพื่อส่งเสริมการประหยัดพลังงาน ลดค่าใช้จ่ายในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายพลังงานสะอาดและการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ

(๓) หน่วยงานควรเพิ่มการสร้างจุดพักรถไม่ให้ผู้ขับขี่จอดรถข้างทางซึ่งสุ่มเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุบนถนน โดยการออกแบบจุดพักรถต้องมีมาตรฐานความปลอดภัย มีไฟส่องสว่างและสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนเพื่อความปลอดภัย

(๔) หน่วยงานควรดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์ชั้นดินอย่างละเอียดในทุกเส้นทางก่อนการก่อสร้างหรือปรับปรุงถนน เพื่อให้สามารถออกแบบและวางแผนโครงการได้อย่างเหมาะสม ลดความเสี่ยงจากปัญหาด้านโครงสร้าง และลดการสิ้นเปลืองงบประมาณจากการรื้อถอนสิ่งที่อยู่ใต้ชั้นดิน หรือการซ่อมแซมถนนในอนาคต

ทั้งนี้ ควรดำเนินการก่อสร้างระบบระบายน้ำควบคู่กับการก่อสร้างถนนที่เชื่อมผ่านแต่ละชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยพิจารณาขยายไหล่ทางพร้อมระบบระบายน้ำจากเดิม ๖-๘ เมตร เป็น ๙-๑๒ เมตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำและลดปัญหาน้ำท่วมฉับพลันกรณีฝนตกหนัก ซึ่งเป็นการเพิ่มความปลอดภัยให้แก่ผู้ใช้ถนน และเกิดความคุ้มค่าในการลงทุนเนื่องจากจะช่วยลดค่าบำรุงรักษาในระยะยาว

(๕) หน่วยงานควรให้ความร่วมมือในการเร่งรัดปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดชั้นผู้รับเหมางานก่อสร้างทาง เนื่องจากข้อมูลจากกรมบัญชีกลางระบุว่า การประกวดราคาโครงการที่มีวงเงินเกิน ๖๐๐ ล้านบาท ซึ่งจำกัดเฉพาะผู้รับเหมาชั้นพิเศษมีสัดส่วนการประหยัดงบประมาณต่ำกว่าร้อยละ ๐.๕ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากโครงการที่มีวงเงินต่ำกว่า ๖๐๐ ล้านบาท ซึ่งเปิดกว้างให้ผู้รับเหมาหลายระดับเข้าร่วม และสามารถประหยัดงบประมาณได้มากกว่าร้อยละ ๑๕ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณและป้องกันการฮั้วประมูล

ทั้งนี้ หน่วยงานควรรายงานผลการประกวดราคาจำแนกตามชั้นผู้รับเหมา พร้อมระบุอัตราการประหยัดงบประมาณของแต่ละชั้น ให้คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ทราบในทุกปีงบประมาณ

(๖) หน่วยงานควรพิจารณาจัดสรรโครงการก่อสร้างทางให้แบ่งออกเป็นตอน ๆ โดยเพิ่มสัดส่วนโครงการที่มีวงเงินต่ำกว่า ๖๐๐ ล้านบาท เพื่อเร่งรัดการดำเนินโครงการให้แล้วเสร็จเร็วขึ้น และเปิดโอกาสให้เกิดการแข่งขันในการประกวดราคากว้างขึ้น อันจะนำไปสู่การประหยัดงบประมาณแผ่นดิน

ปัจจุบัน การแบ่งโครงการของหน่วยงานมักอยู่ในลักษณะที่เอื้อให้เฉพาะผู้รับเหมาชั้นพิเศษสามารถเข้าร่วมประกวดราคาได้ จึงเข้าข่ายเป็นการกีดกันผู้รับเหมาชั้น ๑ก และชั้น ๑ ทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการเลื่อนชั้นของผู้รับเหมาชั้น ๑ก ส่งผลให้การประกวดราคาโครงการมูลค่าสูงกว่า ๖๐๐ ล้านบาทตกอยู่ในสภาพกึ่งผูกขาดโดยผู้รับเหมาชั้นพิเศษเพียงกลุ่มเดียว

(๗) หน่วยงานควรกำหนดมาตรการกำกับดูแลการจ้างช่วงของผู้รับเหมาชั้นพิเศษอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะกรณีที่ผู้รับเหมาใช้เพียงชื่อนิติบุคคลและประวัติเดิมในการเข้าประกวดราคา แล้วส่งงานต่อให้รายย่อย พร้อมรับส่วนต่างโดยไม่ดำเนินงานเอง ซึ่งเป็นต้นเหตุสำคัญของปัญหาการทิ้งงาน เนื่องจากผู้รับจ้างช่วงมักได้รับกำไรต่ำ และเมื่อประเมินแล้วว่าไม่คุ้มทุนก็มักยุติการทำงานกลางคัน

ทั้งนี้ หน่วยงานควรมีมาตรการลงโทษอย่างจริงจังต่อผู้รับเหมาที่ทิ้งงานหรือส่งมอบงานล่าช้า เช่น การลดชั้น หรือเพิกถอนสิทธิในการเข้าประกวดราคาในอนาคต แม้จะมีการเปลี่ยนชื่อนิติบุคคลก็ตาม เพื่อยกระดับความรับผิดชอบและป้องกันพฤติกรรมแสวงหาผลประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพและระยะเวลาของโครงการ

(๘) หน่วยงานควรบูรณาการความร่วมมือกับกรมทางหลวงชนบท จังหวัด กรมชลประทาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานเจ้าของเขตพื้นที่ เพื่อขอรับจัดสรรงบประมาณของจังหวัด แก้ไขปัญหาแนวเขตพื้นที่ทางหลวงที่เป็นรอยต่อระหว่างทางหลวงกับทางหลวงชนบทประมาณ ๕-๑๐ เมตร ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างได้ เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอเพื่อแก้ไขปัญหาพื้นที่รอยต่อของทางหลวงให้สามารถก่อสร้างได้

(๙) หน่วยงานควรพิจารณานำโครงการที่มีวงเงินไม่เกิน ๑,๐๐๐ ล้านบาท แต่เป็นโครงการที่มีความเกี่ยวข้องกัน โดยเมื่อรวมงบประมาณเข้าด้วยกันแล้วมีวงเงินเกิน ๑,๐๐๐ ล้านบาท เข้าร่วมโครงการข้อตกลงคุณธรรมในการป้องกันการทุจริตในการดำเนินโครงการของหน่วยงานภาครัฐ หรือให้มีผู้สังเกตการณ์อิสระเข้าร่วมสังเกตการณ์และตรวจสอบการดำเนินงานของโครงการเพื่อความโปร่งใสและประหยัดงบประมาณ

(๑๐) หน่วยงานควรเร่งดำเนินการติดตั้งเครื่องชั่งน้ำหนักยานยนต์ขณะเคลื่อนที่ โดยใช้เทคโนโลยี Weigh in Motion ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่มีการใช้ทางหลวง เพื่อให้สามารถควบคุมและตรวจสอบน้ำหนักของรถบรรทุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาการบรรทุกน้ำหนักเกิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพผิวถนนและความปลอดภัยในการเดินทางของประชาชน

(๑๑) หน่วยงานควรบริหารงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับเงินชดเชยค่างานก่อสร้างตามสัญญาแบบปรับราคาได้ (ค่า K) ภายใต้กรอบวงเงินงบประมาณที่หน่วยงานได้รับจัดสรรอย่างชัดเจน เพื่อให้ค่าใช้จ่ายสำหรับค่า K สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินชดเชยค่างานสิ่งก่อสร้าง เนื่องจากอาจส่งผลต่อความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินงาน รวมทั้ง สะท้อนถึงการวางแผนงบประมาณที่ไม่เป็นระบบ

(๑๒) หน่วยงานควรพิจารณาการเชื่อมโยงโครงข่ายถนนเข้ากับระบบรางอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการจราจรและการขนส่งให้มีความคล่องตัว สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาระบบคมนาคมแบบบูรณาการและรองรับการขยายตัวของเมืองและเศรษฐกิจในอนาคต

(๑๓) หน่วยงานควรลดความสำคัญของโครงการก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองและโครงการก่อสร้างโครงข่ายทางหลวงแผ่นดิน และเพิ่มความสำคัญของโครงการก่อสร้างสะพานลอย ศาลาพักผู้โดยสาร ไฟฟ้าแสงสว่างเกาะกลางถนน และซ่อมบำรุงถนนที่ชำรุดแทน

(๑๔) หน่วยงานควรเชื่อมต่อแอปพลิเคชัน “Traffy Fondue” เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถแจ้งปัญหาหรือเรื่องร้องทุกข์ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานสามารถรับทราบปัญหาในพื้นที่ได้อย่างทันท่วงที และดำเนินการแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงจุด

(๑๕) หน่วยงานควรมีมาตรการบังคับผู้รับเหมาในการซ่อมบำรุง ให้มีระบบความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ถนน เช่น ไฟฟ้าส่องสว่าง หรือเส้นทางที่พอเพียงในการสัญจร เนื่องจากการซ่อมแซมถนนบางส่วนทำให้เกิดอุบัติเหตุต่อผู้ขับขี่อยู่เสมอ ดังนั้น หากมีแผนความปลอดภัย มีไฟส่องสว่างที่เพียงพอ และแผนป้องกันการจราจรติดขัดจะทำให้ผู้ใช้ถนนมีความปลอดภัยและสะดวกมากยิ่งขึ้น

(๑๖) หน่วยงานควรเร่งรัดการแก้ไขพระราชบัญญัติทางหลวง และประกาศที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตให้รถเครนใช้ทางหลวง เนื่องจากปัจจุบันรถเครนที่ผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรมตามมาตรฐานวิศวกรรมถูกจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับรถบรรทุก ทำให้ถือว่าผิดกฎหมาย ทั้งที่มีลักษณะการใช้งานแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง และสถานะทางกฎหมายที่ไม่ชัดเจนนี้ ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องเผชิญกับปัญหาการเรียกรับผลประโยชน์จากเจ้าหน้าที่

ทั้งนี้ หากไม่มีการแก้ไขกฎหมายอย่างเป็นรูปธรรม จะส่งผลกระทบให้หน่วยงานราชการอื่น ๆ ที่ไม่สามารถนำรถเครนมาใช้บนทางหลวงได้ และจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดหาและใช้งานรถเครนของภาครัฐในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญ

(๑๗) หน่วยงานควรกำหนดแนวทางการถ่ายโอนภารกิจและงบประมาณด้านการบำรุงรักษาถนนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

**๒.๙.๖ กรมทางหลวงชนบท**

(๑) หน่วยงานควรจัดให้มีระบบไฟส่องสว่างและสัญญาณไฟจราจรในเส้นทางที่อยู่ในความรับผิดชอบ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการสัญจรในเวลากลางคืนเป็นประจำ เพื่อยกระดับความปลอดภัยในการใช้ถนนของประชาชน และลดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ

(๒) หน่วยงานควรดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์ชั้นดินอย่างละเอียดในทุกเส้นทางก่อนการก่อสร้างหรือปรับปรุงถนน เพื่อให้สามารถออกแบบและวางแผนโครงการได้อย่างเหมาะสม ลดความเสี่ยงจากปัญหาด้านโครงสร้าง และลดการสิ้นเปลืองงบประมาณจากการรื้อถอนสิ่งที่อยู่ใต้ดิน หรือซ่อมแซมถนนในอนาคต

ทั้งนี้ ควรดำเนินการก่อสร้างระบบระบายน้ำควบคู่กับการก่อสร้างถนนที่เชื่อมผ่านแต่ละชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยพิจารณาขยายไหล่ทางพร้อมระบบระบายน้ำจากเดิม ๖-๘ เมตร เป็น ๙-๑๒ เมตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำและลดปัญหาน้ำท่วมฉับพลันกรณีฝนตกหนัก ซึ่งเป็นการเพิ่มความปลอดภัยให้แก่ผู้ใช้ถนน และเกิดความคุ้มค่าในการลงทุน เนื่องจากจะช่วยลดค่าบำรุงรักษาในระยะยาว

(๓) หน่วยงานควรบูรณาการความร่วมมือกับกรมทางหลวงชนบท จังหวัด กรมชลประทาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานเจ้าของเขตพื้นที่ เพื่อขอรับจัดสรรงบประมาณของจังหวัด แก้ไขปัญหาแนวเขตพื้นที่ทางหลวงที่เป็นรอยต่อระหว่างทางหลวงกับทางหลวงชนบทประมาณ ๕-๑๐ เมตร ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างได้ เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ เพื่อแก้ไขปัญหาพื้นที่รอยต่อของทางหลวงให้สามารถก่อสร้างได้

(๔) หน่วยงานควรพิจารณานำโครงการที่มีวงเงินไม่เกิน ๑,๐๐๐ ล้านบาท แต่เป็นโครงการที่มีความเกี่ยวข้องกัน โดยเมื่อรวมงบประมาณเข้าด้วยกันแล้วมีวงเงินเกิน ๑,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อเข้าร่วมโครงการข้อตกลงคุณธรรมในการป้องกันการทุจริตในการดำเนินโครงการของหน่วยงานภาครัฐ

หรือให้มีผู้สังเกตการณ์อิสระเข้าร่วมสังเกตการณ์และตรวจสอบการดำเนินงานของโครงการเพื่อความโปร่งใสและประหยัดงบประมาณ

(๕) หน่วยงานควรสนับสนุนโครงการอบรมช่างท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มศักยภาพด้านแรงงานของชุมชน และช่วยยกระดับความสามารถในการพัฒนาและซ่อมแซมโครงสร้างพื้นฐานภายในท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

(๖) หน่วยงานควรเร่งดำเนินการติดตั้งเครื่องชั่งน้ำหนักยานยนต์ขณะเคลื่อนที่ โดยใช้เทคโนโลยี Weigh in Motion ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ที่มีการใช้ทางหลวง เพื่อให้สามารถควบคุมและตรวจสอบน้ำหนักของรถบรรทุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาการบรรทุกน้ำหนักเกิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพผิวถนนและความปลอดภัยในการเดินทางของประชาชน

(๗) หน่วยงานควรบริหารงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับเงินชดเชยค่างานก่อสร้างตามสัญญาแบบปรับราคาได้ (ค่า K) ภายใต้กรอบวงเงินงบประมาณที่หน่วยงานได้รับจัดสรรอย่างชัดเจน เพื่อให้ค่าใช้จ่ายสำหรับค่า K สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องขอรับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินชดเชยค่างานสิ่งก่อสร้าง เนื่องจากอาจส่งผลต่อความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินงาน รวมทั้ง สะท้อนถึงการวางแผนงบประมาณที่ไม่เป็นระบบ

(๘) หน่วยงานควรใช้แอปพลิเคชัน “Traffy Fondue” เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถแจ้งปัญหาหรือร้องเรียนเรื่องร้องทุกข์ต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ทั้งนี้ เพื่อให้หน่วยงานสามารถรับทราบปัญหาในพื้นที่ได้อย่างทันท่วงที และดำเนินการแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงจุด

(๙) หน่วยงานควรให้ความร่วมมือในการเร่งรัดปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดชั้นผู้รับเหมางานก่อสร้างทาง เนื่องจากข้อมูลจากกรมบัญชีกลางระบุว่า การประกวดราคาโครงการที่มีวงเงินเกิน ๖๐๐ ล้านบาท ซึ่งจำกัดเฉพาะผู้รับเหมาชั้นพิเศษมีสัดส่วนการประหยัดงบประมาณต่ำกว่าร้อยละ ๐.๕ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากโครงการที่มีวงเงินต่ำกว่า ๖๐๐ ล้านบาท ซึ่งเปิดกว้างให้ผู้รับเหมาหลายระดับเข้าร่วม และสามารถประหยัดงบประมาณได้มากกว่าร้อยละ ๑๕ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณและป้องกันการฮั้วประมูล หน่วยงานควรรายงานผลการประกวดราคาจำแนกตามชั้นผู้รับเหมา พร้อมระบุอัตราการประหยัดงบประมาณของแต่ละชั้น ให้คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ทราบในทุกปีงบประมาณ

(๑๐) หน่วยงานควรพิจารณาจัดสรรโครงการก่อสร้างทางให้แบ่งออกเป็นตอน ๆ โดยเพิ่มสัดส่วนโครงการที่มีวงเงินต่ำกว่า ๖๐๐ ล้านบาท เพื่อเร่งรัดการดำเนินโครงการให้แล้วเสร็จเร็วขึ้น และเปิดโอกาสให้เกิดการแข่งขันในการประกวดราคากว้างขึ้น อันจะนำไปสู่การประหยัดงบประมาณแผ่นดิน

ปัจจุบัน การแบ่งโครงการของหน่วยงานมักอยู่ในลักษณะที่เอื้อให้เฉพาะผู้รับเหมาชั้นพิเศษสามารถเข้าร่วมประกวดราคาได้ จึงเข้าข่ายเป็นการกีดกันผู้รับเหมาชั้น ๑ก และชั้น ๑ ทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการเลื่อนชั้นของผู้รับเหมาชั้น ๑ก ส่งผลให้การประกวดราคาโครงการมูลค่าสูงกว่า ๖๐๐ ล้านบาทตกอยู่ในสภาพกึ่งผูกขาดโดยผู้รับเหมาชั้นพิเศษเพียงกลุ่มเดียว

(๑๑) หน่วยงานควรกำหนดมาตรการกำกับดูแลการจ้างช่วงของผู้รับเหมาชั้นพิเศษอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะกรณีที่ผู้รับเหมาใช้เพียงชื่อนิติบุคคลและประวัติเดิมในการเข้าประกวดราคา แล้วส่งงานต่อให้รายย่อย พร้อมรับส่วนต่างโดยไม่ดำเนินงานเอง ซึ่งเป็นต้นเหตุสำคัญของปัญหาการทิ้งงาน เนื่องจากผู้รับจ้างช่วงมักได้รับกำไรต่ำ และเมื่อประเมินแล้วว่าไม่คุ้มทุนก็มักยุติการทำงานกลางคัน

ทั้งนี้ หน่วยงานควรมีมาตรการลงโทษอย่างจริงจังต่อผู้รับเหมาที่ทิ้งงานหรือส่งมอบงานล่าช้า เช่น การลดชั้น หรือเพิกถอนสิทธิในการเข้าประกวดราคาในอนาคต แม้จะมีการเปลี่ยนชื่อนิติบุคคลก็ตาม เพื่อยกระดับความรับผิดชอบและป้องกันพฤติกรรมแสวงหาผลประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพและระยะเวลาของโครงการ

(๑๒) หน่วยงานควรกำหนดแนวทางการถ่ายโอนภารกิจและงบประมาณด้านการบำรุงรักษาถนนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง

**๒.๙.๗ กรมท่าอากาศยาน**

(๑) หน่วยงานควรเร่งจัดสรรงบประมาณในการขยายท่าอากาศยานเพื่อจ่ายเงินค่าเวนคืนสำหรับที่ดินที่เวนคืนแล้วให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อบริการประชาชนในการเดินทางด้วยเครื่องบินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๒) หน่วยงานควรเร่งรัดการพัฒนาท่าอากาศยานให้มีความพร้อม เพื่อรองรับการขยายตัวของภาคเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว รวมทั้งควรออกแบบให้สามารถเชื่อมโยงกับระบบการขนส่งทางรางอย่างไร้รอยต่อ เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเดินทางของประชาชน และส่งเสริมศักยภาพด้านโลจิสติกส์ของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) หน่วยงานควรจัดให้มีทางลาดสำหรับอำนวยความสะดวกในการขึ้น–ลงอากาศยาน แก่ผู้โดยสารให้เป็นมาตรฐานตามหลักการสิทธิมนุษยชน เพื่อส่งเสริมการให้บริการที่สะดวก ปลอดภัย และได้มาตรฐานสากล (Universal Design) โดยคำนึงถึงการเข้าถึงของประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ที่มีข้อจำกัดด้านการเคลื่อนไหว ซึ่งจะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ด้านการเดินทางและการท่องเที่ยวของประเทศ ส่งผลให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวของประเทศได้

(๔) หน่วยงานควรทบทวนความเหมาะสมในการลงทุนก่อสร้างสนามบินแห่งใหม่ โดยให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากสนามบินที่มีอยู่เดิมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะการปรับปรุงทางวิ่งเครื่องบินที่ไม่สามารถใช้งานให้กลับมาใช้งานได้ อาทิ สนามบินเพชรบูรณ์ และสนามบินเบตง ที่ปัจจุบันมีการใช้ประโยชน์ไม่เต็มศักยภาพ และมีลักษณะคล้ายถูกทิ้งร้าง

ทั้งนี้ หน่วยงานควรฟื้นฟูและส่งเสริมการใช้งานสนามบินดังกล่าวก่อนที่จะมีการลงทุนใหม่ รวมถึงการพิจารณาปรับโครงสร้างภาษีหรือค่าโดยสารเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึง

นอกจากนี้ การลงทุนก่อสร้างควรกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการพิจารณาการก่อสร้างท่าอากาศยานอย่างรอบคอบ โดยให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาว เพื่อป้องกันไม่ให้ปัญหาเดิมเกิดขึ้นซ้ำอีก ซึ่งจะทำให้การลงทุนเกิดประโยชน์สูงสุด และสอดคล้องกับความจำเป็นในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ

(๕) หน่วยงานควรปรับปรุงหลักเกณฑ์การก่อสร้างท่าอากาศยานโดยคำนึงถึงความคุ้มค่าของการก่อสร้างและการใช้งานของสนามบินเป็นสำคัญ ไม่ควรนำเอาหลักเกณฑ์ระยะห่างไม่เกิน ๑๕๐ กิโลเมตร เป็นเหตุผลในการก่อสร้าง

(๖) หน่วยงานควรจัดทำโครงการสนามบินมีชีวิตให้ประชาชนมีส่วนร่วมและจัดทำพื้นที่สีเขียวให้มากขึ้น

**๒.๙.๘ การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย**

(๑) หน่วยงานควรนำทรัพย์สินของหน่วยงานโดยเฉพาะที่ดินมาสร้างรายได้ด้วยการให้ภาคเอกชนเช่าและนำรายได้มาพัฒนาการบริการของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๒) หน่วยงานควรหาแนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดจากประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณแนวรถไฟฟ้า บริเวณใต้สถานีรถไฟฟ้าหรือที่ดินของหน่วยงาน ซึ่งสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก

**๒.๙.๙ การรถไฟแห่งประเทศไทย**

(๑) หน่วยงานควรเร่งปรับปรุงและซ่อมแซมถนนบริเวณสถานีรถไฟและพื้นที่โดยรอบ เพื่อความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากมีข้อร้องเรียนจำนวนมาก

(๒) หน่วยงานควรกำหนดแนวทางบริหารจัดการกระบวนการเวนคืนที่ดินให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดความล่าช้าของโครงการและสร้างความเป็นธรรมให้แก่ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบอย่างเหมาะสม

(๓) หน่วยงานควรเร่งแก้ไขปัญหาจุดตัดทางรถไฟกับถนน โดยเฉพาะในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และปรับปรุงระบบบริหารจัดการการจราจรบริเวณจุดตัดทางรถไฟกับถนนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยเฉพาะในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกซึ่งส่งผลกระทบอย่างมากต่อการจราจรในจุดวิกฤติ ซึ่งในระยะสั้นอาจเปลี่ยนแผ่นปูพื้นรางรถไฟ/ปรับปรุงพื้นผิวจราจรติดตั้งไม้กั้นทางรถไฟให้เพียงพอ และให้มีขนาดที่ไม่สั้นจนเกินไป รวมทั้งควรศึกษานำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาปรับใช้เพื่อความปลอดภัย เพิ่มความสะดวกสบายแก่ผู้ใช้รถ รวมถึงขยายช่องทางเดินรถบริเวณจุดตัดทางรถไฟเพื่อป้องกันปัญหาคอขวด

ส่วนในระยะยาว ควรดำเนินการก่อสร้างสะพานข้าม (Overpass) หรืออุโมงค์ (Underpass) เพื่อรองรับปริมาณรถที่เพิ่มขึ้นและป้องกันการจราจรติดขัดในอนาคต

(๔) หน่วยงานควรหาแนวทางนำที่ดินของหน่วยงานมาสร้างรายได้หรือสร้างประโยชน์ให้มากขึ้น โดยเฉพาะที่ดินที่รกร้างที่อยู่กลางใจเมืองซึ่งมีมูลค่าสูง โดยให้มีการเปิดประมูลเชิงพาณิชย์อย่างโปร่งใส

**๒.๙.๑๐ การท่าเรือแห่งประเทศไทย**

(๑) หน่วยงานควรเร่งรัดการแก้ไขปัญหาจราจรบริเวณท่าเรืออย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากในปัจจุบัน รถบรรทุกต้องใช้เวลาเฉลี่ยถึง ๑๐ ชั่วโมงต่อเที่ยวในการเข้าไปรับ–ส่งตู้คอนเทนเนอร์ ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการขนส่งและเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่บางรายเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ประกอบการเพื่อแลกกับการลัดคิว

นอกจากนี้ ควรกำหนดให้มีการบังคับใช้สัญญาอย่างเข้มงวดกับผู้ประกอบการท่าเทียบเรือเอกชน เพื่อให้ดำเนินการปรับปรุงอุปกรณ์สำหรับยกตู้คอนเทนเนอร์ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เนื่องจากข้อจำกัดด้านสมรรถนะของเครื่องจักรเป็นหนึ่งในสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาคอขวดในระบบโลจิสติกส์ที่ท่าเรือในปัจจุบัน

(๒) หน่วยงานควรหาแนวทางนำที่ดินของหน่วยงานมาสร้างรายได้หรือสร้างประโยชน์ให้มากขึ้นโดยเฉพาะที่ดินที่รกร้างซึ่งอยู่กลางใจเมืองและมีมูลค่าสูง โดยให้มีการเปิดประมูลเชิงพาณิชย์อย่างโปร่งใส

**๒.๙.๑๑ องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ**

หน่วยงานควรศึกษาเส้นทางเดินรถใหม่ให้สอดคล้องกับเส้นทางเดินเรือและรถไฟฟ้าให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยคำนึงถึงพื้นที่ที่อยู่อาศัยใหม่และบูรณาการเส้นทางร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

**๒.๙.๑๒ สถาบันการบินพลเรือน**

หน่วยงานควรพิจารณาการพัฒนาสนามบินที่ไม่ได้ใช้งานหรืออยู่ในสภาพรกร้างให้สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม โดยนำมาใช้เป็นสถานที่สำหรับการพัฒนาบุคลากรด้านการบินของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

# ๒.๑๐ กระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม

**๒.๑๐.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม**

(๑) หน่วยงานควรดำเนินการตรวจสอบข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดรอบคอบ ก่อนแจ้งให้ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมประเทศไทย ประกาศยืนยันต่อสาธารณชนว่าเป็นข่าวจริงหรือข่าวปลอม ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความสับสนของประชาชน ในกรณีที่หน่วยงานหนึ่งระบุว่าเป็นข่าวจริง ขณะที่อีกหน่วยงานกลับประกาศว่าเป็นข่าวปลอม

(๒) หน่วยงานควรบูรณาการความร่วมมือกับบริษัทผู้ให้บริการแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดีย เพื่อร่วมกันลดจำนวนเพจปลอมและการเผยแพร่ข้อมูลเท็จที่อาจสร้างความเข้าใจผิดแก่ประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมโดยรวม

(๓) หน่วยงานควรเร่งพัฒนาระบบแพลตฟอร์มข้อมูลเมือง (City Data) และการขับเคลื่อนสู่รัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ สามารถบูรณาการข้อมูลในการบริการประชาชนร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ การจัดทำผังวิศวกรรมใต้ดิน ผังท่อน้ำดิบของภาครัฐและเอกชนพร้อมใบอนุญาต ผังท่อแก๊ส ท่อน้ำมัน ผังระบบโทรคมนาคมและไฟฟ้า เพื่อให้ทุกการดำเนินการในพื้นที่เป็นไปอย่างครบถ้วนทุกระบบงาน ลำดับการทำงานอย่างมีแบบแผนด้วยความรวดเร็ว รอบคอบ และประหยัดงบประมาณ

ทั้งนี้ การจัดทำระบบข้อมูลดังกล่าวควรคำนึงถึงการเตรียมระบบฐานข้อมูลผังเมืองและระบบโฉนดที่ดินดิจิทัลที่เชื่อมโยงกันทั้งประเทศด้วย

(๔) หน่วยงานควรเร่งดำเนินการออกกฎหมายลำดับรองตามพระราชกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๘ เพื่อให้สามารถคุ้มครองประชาชนจากแก๊งคอลเซ็นเตอร์ และอาชญากรรมทางเทคโนโลยีรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที

(๕) หน่วยงานควรจัดให้มีระบบรวบรวมและเชื่อมโยงฐานข้อมูลซิมม้า และบัญชีม้าที่ผู้เสียหายได้แจ้งผ่านศูนย์ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมออนไลน์ (ศูนย์ AOC ๑๔๔๑) และแจ้งความตามสถานีตำรวจต่าง ๆ พร้อมทั้งเร่งดำเนินการระงับบัญชีม้าและซิมม้าอย่างมีประสิทธิภาพ โดยในปัจจุบัน ธนาคารแห่งประเทศไทย มีระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลเส้นทางการเงินของภาคธนาคาร (Central Fraud Registry) ที่สามารถระงับบัญชีม้า ในระดับหนึ่งแล้ว

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ยังไม่มีระบบดังกล่าว ส่งผลให้ให้ซิมม้ายังถูกนำมาใช้ในการโทรหลอกลวงประชาชนอย่างต่อเนื่อง และทำให้จำนวนผู้เสียหายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(๖) ปัจจุบันหน่วยงานยังขาดกลไกในการดึงดูดให้ประชาชนเข้าใช้แอปพลิเคชัน DE-FENCE ดังนั้น หน่วยงานจึงควรพิจารณาประสานงานหรือออกมาตรการบังคับให้ผู้จำหน่ายโทรศัพท์มือถือทุกรายติดตั้งแอปพลิเคชันนี้ล่วงหน้ามาพร้อมกับโทรศัพท์ (Pre-installed Application)

ทั้งนี้ ควรมีตัวชี้วัด เพื่อทบทวนประสิทธิภาพ และความคุ้มค่าของแอปพลิเคชันดังกล่าว หากไม่สามารถจูงใจให้ประชาชนใช้แอปพลิเคชันดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรนำงบประมาณไปดำเนินมาตรการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการระงับและสกัดกั้นซิมม้าที่อาจเกิดประสิทธิผลมากกว่าระบบการส่งข้อความสั้นสำหรับการแจ้งเตือนต่างเหตุการณ์ต่างๆ (SMS Alert)

นอกจากนี้ ควรดำเนินการประสานงานกับแอปพลิเคชัน Whoscall ซึ่งมีฐานข้อมูลที่ครอบคลุมกว่า โดยอาจดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนใช้แอปพลิเคชันดังกล่าว เพื่อป้องกันตนเองจากภัยคุกคามต่าง ๆ

(๗) หน่วยงานควรทำหน้าที่เป็นตัวกลางร่วมกับธนาคารแห่งประเทศไทยในการกำหนดมาตรฐานและนิยามของบัญชีม้าแต่ละประเภทให้มีความชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ทั้งนี้ ปัจจุบันบัญชีม้าดำถูกขึ้นบัญชีเป็นผู้กระทำผิดโดยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) และบัญชีม้าเทาที่ถูกแจ้งความว่าอยู่ในเส้นทางเงินผิดกฎหมาย โดยธนาคารพาณิชย์หลายแห่งมีนิยามในการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกันแล้ว

อย่างไรก็ตาม ทางบัญชีม้าน้ำตาลที่เป็นบัญชีที่มีรูปแบบการทำธุรกรรมต้องสงสัย ธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งยังมีมาตรฐานในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน และอาจจะยังไม่มีการแบ่งปันข้อมูลร่วมกัน หากไม่มีการกำหนดนิยามของบัญชีม้าให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและยังขาดการแบ่งปันข้อมูลบัญชีม้าในบางประเภท อาจทำให้เกิดช่องโหว่ในการปกป้องประชาชนจากแก๊งคอลเซ็นเตอร์และอาชญากรรมทางเทคโนโลยีได้

(๘) หน่วยงานควรร่วมบูรณาการกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ (AI) เช่น สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เพื่อคัดกรองโครงการการขอรับจัดสรรงบประมาณซึ่งมีหน่วยรับงบประมาณขอรับจัดสรรเป็นจำนวนมาก และส่งเสริมกำกับดูแลการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ให้หน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการไปในทิศทางเดียวกันเพื่อประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งมีความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ

**๒.๑๐.๒ กรมอุตุนิยมวิทยา**

(๑) หน่วยงานควรดำเนินการแก้ปัญหาความล่าช้าในการเบิกจ่ายงบลงทุน ซึ่งมีสาเหตุมาจากอุปสรรคในการขออนุญาตที่เกี่ยวข้อง โดยหน่วยงานควรตรวจสอบการขออนุญาตต่าง ๆ ให้รอบคอบและรอบด้านก่อนการของบประมาณ เพื่อป้องกันมิให้งบประมาณที่ได้รับการอนุมัติไปไม่สามารถเบิกจ่ายได้ตามแผน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภารกิจของหน่วยงาน และเป็นการเสียโอกาสของหน่วยรับงบประมาณอื่น ที่มีความจำเป็นในการใช้จ่ายงบประมาณดังกล่าว

(๒) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการข้อมูลด้านอุตุนิยมวิทยาเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งนานาประเทศกำลังร่วมกันปรับตัวต่อผลกระทบกับการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ และ ส่งเสริมภูมิต้านทานและความสามารถในการฟื้นตัว

(๓) หน่วยงานควรศึกษาแนวทางการแจ้งเตือนแผ่นดินไหวให้มีความรวดเร็วเพื่อให้ประชาชนสามารถรับมือกับเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่เกิดขึ้นอย่างไม่ตื่นตระหนก อันจะช่วยเพิ่มโอกาสในการป้องกันความเสียหาย และลดความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

**๒.๑๐.๓ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล**

(๑) หน่วยงานควรทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการสร้างความโปร่งใสให้กับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเน้นการยกระดับมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ควบคู่กับการสร้างความโปร่งใสให้กับหน่วยงานของรัฐที่มีการอ้างอิงข้อมูลส่วนบุคคล ด้วยเหตุผลของการไม่เปิดเผยข้อมูล

นอกจากนี้ ยังควรเป็นศูนย์กลางในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อมูลที่สามารถเปิดเผยได้โดยไม่กระทบกับมาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน

(๒) หน่วยงานควรดำเนินการประชาสัมพันธ์บทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานต่อหน่วยราชการอื่น เพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิและขอบเขตในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนส่งเสริมให้ภาคราชการ ภาคประชาชน และภาคธุรกิจ มีความเข้าใจและปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ อย่างถูกต้อง

**๒.๑๐.๔ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล**

(๑) หน่วยงานควรเร่งสร้างผลงานที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม โดยสอดคล้องกับอำนาจ หน้าที่ และงบประมาณที่ได้รับจัดสรร เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศ พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบการดำเนินงานดังกล่าวอย่างทั่วถึง

(๒) หน่วยงานควรพิจารณาลดหรือหลีกเลี่ยงการดำเนินงานโครงการที่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะโครงการที่เป็นเรื่องใหม่ เช่น โครงการเกี่ยวกับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความซับซ้อนในการดำเนินงาน และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น

# ๒.๑๑ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

## ๒.๑๑.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๑) หน่วยงานควรมีแนวทางในการรับมือและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม ต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ที่ทวีความรุนแรงขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทั่วประเทศ

เช่น ภัยแล้ง ไฟป่า ฝุ่นละอองขนาดเล็ก คลื่นความร้อน และน้ำท่วม โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงคมนาคม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รวมทั้งพิจารณาบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ทั้งหมดและที่กำลังจะตราขึ้น เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ร่างพระราชบัญญัติบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. .... เป็นต้น เพื่อให้เกิดการบูรณาการความช่วยเหลือประชาชนได้อย่างครอบคลุมและตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น

(๒) หน่วยงานควรหาแนวทางฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมที่มีมากกว่า ๑๓๐,๐๐๐ ไร่ โดยเพิ่มพื้นที่สีเขียวของป่าให้มากขึ้นด้วยการกำหนดมาตรการในการปรับปรุงและติดตามผลการฟื้นฟูป่าอย่างเข้มงวด เปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยจัดสรรพื้นที่บางส่วนให้ประชาชนได้อาศัยทำกินและอยู่ร่วมกันกับป่า เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการอนุรักษ์ให้เกิดขึ้นควบคู่กัน

(๓) หน่วยงานควรให้ความสำคัญและรณรงค์การลดการใช้พลาสติกที่ย่อยสลายไม่ได้และโฟมซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะภาชนะบรรจุอาหารพลาสติกและโฟมที่เกิดจากบริการส่งอาหาร (Delivery) พร้อมทั้งกำหนดมาตรการที่ชัดเจนในการควบคุม ป้องกันและลดการใช้พลาสติกและโฟมแบบใช้ครั้งเดียว รวมทั้งส่งเสริมการใช้ภาชนะบรรจุอาหารที่ทำจากวัสดุธรรมชาติเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมแนวทางการบริโภคอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ หน่วยงานควรหามาตรการเพื่อจูงใจให้ผู้ประกอบการร้านอาหารและผู้ให้บริการส่งอาหารลดการใช้พลาสติกและโฟมลง เช่น สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ หรือการลดหย่อนภาษีด้านต่าง ๆ ได้

(๔) หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัดในการดำเนินงานที่สะท้อนถึงการป้องกันความรุนแรงของภัยพิบัติที่เกิดขึ้นจริง หรือความรวดเร็วในการแก้ไข

ปัญหาภัยพิบัติของหน่วยงาน แทนการกำหนดตัวชี้วัดเป็นจำนวนของพื้นที่ที่หน่วยงานสามารถแก้ไขปัญหาภัยพิบัติได้ เพราะไม่สามารถวัดผลได้ว่าจำนวนที่ได้รับการแก้ไขปัญหาเป็นสัดส่วนเท่าใดของจำนวนทั้งหมดที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ เช่น ตัวชี้วัดจำนวนการแก้ไขปัญหาได้ในจำนวนร้อยหมู่บ้าน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงอาจเป็นจำนวนหมื่นหมู่บ้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการแก้ไขปัญหาสามารถดำเนินการได้น้อย

(๕) หลังจากคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบผลการดำเนินการปรับปรุงแนวเขตที่ดินของรัฐ (One Map) ใน ๔ กลุ่มพื้นที่แล้ว (จากทั้งหมด ๗ กลุ่มพื้นที่) หน่วยงานที่มีพื้นที่ทับซ้อนกันควรเร่งทำแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกาของแต่ละหน่วยงานให้ประกาศใช้โดยเร็ว เพื่อแก้ไขปัญหาพื้นที่ทับซ้อนของแต่ละหน่วยงาน โดยให้พิจารณาว่าจะใช้หลักเกณฑ์ใดให้สอดคล้องกัน

**๒.๑๑.๒ กรมควบคุมมลพิษ**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดจังหวัดเป้าหมายในการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศอย่างชัดเจน เพื่อให้สามารถวางแผน และดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน

นอกจากนี้ หน่วยงานควรมีตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อการประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) หน่วยงานควรเร่งดำเนินมาตรการที่ชัดเจนและเข้มงวดมากยิ่งขึ้นเพื่อรับมือกับปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก หรือ PM 2.5 ที่เกินมาตรฐานในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศ และป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบในวงกว้างต่อภาคการท่องเที่ยวในระยะยาว

(๓) หน่วยงานควรแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในเขตเมืองหลักอย่างเร่งด่วน เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ มีการร้องเรียนจากประชาชนเกี่ยวกับเรื่องของมลพิษ ประมาณ ๑๒,๐๐๐ เรื่อง ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๘ จากปีที่ผ่านมา

ทั้งนี้ การแก้ไขปัญหาของหน่วยงานควรมีการรายงานผลการดำเนินการต่อสาธารณะเป็นรายปีและรายไตรมาสด้วย

นอกจากนี้ ควรเพิ่มมาตรการตรวจสอบและควบคุมมลพิษอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะการตั้งจุดตรวจรถยนต์ควันดำ เสียงจากท่อไอเสีย และติดตามการตรวจน้ำเสียในคูคลองหลัก เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

(๔) หน่วยงานควรตรวจสอบบ่อขยะทั่วประเทศว่ามีการกระทำผิดกฎหมาย หรือก่อให้เกิดมลพิษเกินกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ และควรดำเนินการกับผู้กระทำผิดตามกฎหมายอย่างรวดเร็วและเด็ดขาด เพื่อให้เกิดผลในการป้องปรามและลดผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม

**๒.๑๑.๓ กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม**

(๑) หน่วยงานควรหาแนวทางอย่างเป็นระบบเพื่อยกระดับอันดับของประเทศไทยในดัชนี

ประสิทธิภาพการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (CCPI) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินความโปร่งใสและความก้าวหน้าด้านนโยบายสภาพภูมิอากาศของแต่ละประเทศในเวทีโลก

(๒) หน่วยงานควรเร่งดำเนินการฟื้นฟูและป้องกันพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่ประสบปัญหาการกัดเซาะจากปรากฏการณ์น้ำทะเลหนุนสูงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศชายฝั่ง และลดผลกระทบต่อชุมชนและประชาชนในพื้นที่

(๓) หน่วยงานควรพิจารณาปรับลดโครงการหรือกิจกรรมการฝึกอบรมและการสัมมนาเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการให้ความสำคัญต่อโครงการที่มีผลลัพธ์เป็นรูปธรรม วัดผลได้ชัดเจน มีประสิทธิภาพ และคุ้มค่ามากกว่า โดยยังคงเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้แก่ประชาชน

(๔) หน่วยงานควรศึกษาและเร่งหาแนวทางเตรียมความพร้อมโดยบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับกรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการลงทุนขนาดใหญ่ทั้งระบบ เพื่อปกป้องกรุงเทพมหานครจากปัญหาน้ำท่วมอันเนื่องมาจากภูมิประเทศที่อยู่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเล การทรุดตัวของแผ่นดินและภาวะโลกรวน ซึ่งปัญหานี้ถูกหยิบยกเป็นปัญหาสำคัญในหลายงานวิจัย

**๒.๑๑.๔ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**

(๑) หน่วยงานควรหาแนวทางเพิ่มเติมในการฟื้นฟูป่าชายเลนที่รกร้างว่างเปล่าให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ เช่น การขึ้นทะเบียนพื้นที่อนุรักษ์นอกเขตคุ้มครองหรือการประเมินคาร์บอนเครดิต เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่เจ้าของที่ดิน นอกเหนือจากสิทธิประโยชน์ด้านการลดหย่อนภาษีที่ดิน

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานควรหาแนวทางลดหย่อนภาษีที่ดินบริเวณป่าชายเลนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยไม่ต้องให้เจ้าของที่ดินไปปลูกไม้ผลเพื่อหลบเลี่ยงภาษี

(๒) หน่วยงานควรพิจารณาสำรวจระบบนิเวศอ่าวไทยตอนใน และนำองค์ความรู้จากโมเดลโครงการป้องกันการรุกล้ำของน้ำทะเลที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศมาปรับใช้อย่างเหมาะสม เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปกป้องทรัพยากรทางทะเลและพื้นที่ชายฝั่ง อีกทั้ง ยังเป็นการลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน

(๓) จำนวนหญ้าทะเลในพื้นที่ทะเลอันดามันลดลงเป็นจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลโดยรวม โดยเฉพาะต่อสัตว์ทะเลเศรษฐกิจที่สำคัญซึ่งพึ่งพาหญ้าทะเลเป็นแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัย

ดังนั้น หน่วยงานควรจัดทำแผนงานหรือโครงการศึกษาเพื่อวิเคราะห์สาเหตุของการลดลงของหญ้าทะเล พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูให้ระบบนิเวศหญ้าทะเลกลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง เพื่อรักษาสมดุลสิ่งแวดล้อม

ทางทะเลและส่งเสริมความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติในระยะยาว

**๒.๑๑.๕ กรมทรัพยากรน้ำ**

(๑) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการบำรุงรักษาสถานีโทรมาตรจำนวนกว่า ๒,๐๐๐ แห่งที่มีอยู่ทั่วประเทศ เพราะเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับน้ำ การวางแผนบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำต่าง ๆ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการคาดการณ์และเตือนภัยน้ำท่วม น้ำแล้ง และดินถล่ม ซึ่งช่วยให้ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเตรียมรับมือและลดความเสียหายได้ทันท่วงที และหน่วยงานควรปรับปรุงตัวชี้วัดเรื่องของระบบเตือนภัย เป็นจำนวนสถานีที่พร้อมใช้งานได้

(๒) หน่วยงานควรบูรณาการความร่วมมือกับกรมส่งเสริมการเกษตรในด้านการบริหารจัดการน้ำ เพื่อสนับสนุนพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตสินค้าเกษตรแต่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเนื่องจากอยู่นอกเขตชลประทาน เพื่อพัฒนาและใช้ศักยภาพของพื้นที่ได้อย่างเต็มที่ อันจะนำไปสู่การผลิตทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะยาว

(๓) หน่วยงานควรจัดสรรงบประมาณเพื่อขยายขอบเขตการแจ้งเตือนภัยน้ำท่วมให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงที่ประสบปัญหาเป็นประจำ พร้อมทั้งบูรณาการข้อมูลร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีแผนการดำเนินงานที่คล้ายคลึงกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

**๒.๑๑.๖ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล**

(๑) หน่วยงานควรจัดสรรงบประมาณและลงพื้นที่ในการดูแล บำรุงรักษา และฟื้นฟูบ่อน้ำบาดาล รวมทั้งระบบจัดเก็บน้ำที่ได้เคยจัดทำไว้ในอดีตอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำน้ำที่มีคุณภาพกลับมาใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำของประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) หน่วยงานควรมุ่งเน้นการวางแผนการสำรวจ การพัฒนาและการจัดสรรทรัพยากรน้ำบาดาลให้เกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องจากต้นทุนในการเจาะบ่อน้ำบาดาลมีมูลค่าสูง โดยเฉพาะการนำมาใช้สนับสนุนเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลและนอกเขตชลประทาน เพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำสำหรับการเกษตรได้อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง อันจะช่วยลดความเสี่ยงจากปัญหาภัยแล้งและส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจของเกษตรกรในระยะยาว

(๓) หน่วยงานควรบูรณาการความร่วมมือกับกรมส่งเสริมการเกษตรในด้านการบริหารจัดการน้ำ เพื่อสนับสนุนพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตสินค้าเกษตรแต่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเนื่องจากอยู่นอกเขตชลประทาน เพื่อพัฒนาและใช้ศักยภาพของพื้นที่ได้อย่างเต็มที่ อันจะนำไปสู่การ

ผลิตทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระยะยาว

(๔) การเสนอรายละเอียดข้อมูลในเอกสารชี้แจงงบประมาณของหน่วยงานที่เกี่ยวกับโครงการขุดเจาะบ่อบาดาลและการปรับปรุงระบบประปาที่ใช้แหล่งน้ำบาดาล ยังปรากฏข้อมูลที่คลุมเครือและขาดความชัดเจน

ดังนั้น หน่วยงานควรเสนอข้อมูลให้ชัดเจนในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะการระบุพื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยแล้งและขาดแคลนน้ำ เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีลักษณะปัญหาที่แตกต่างกัน การวางแผนแก้ไขจึงต้องเฉพาะเจาะจง เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงบประมาณภาครัฐ

**๒.๑๑.๗ กรมทรัพยากรธรณี**

หน่วยงานควรมีการบูรณาการเครื่องมือข้อมูล และระบบตรวจวัดร่วมกับกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจวัดและติดตามการเกิดแผ่นดินไหว และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ร่วมกันอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในด้านการเตือนภัย การวางแผนรับมือ และการลดความเสี่ยงต่อประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย

**๒.๑๑.๘ กรมป่าไม้**

(๑) หน่วยงานควรปรับปรุงการดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายและระเบียบที่เกี่ยวข้องของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อให้เกษตรกรมีการจัดตั้งระบบสาธารณูปโภคในพื้นที่และเพื่อให้เกษตรกรผู้ยากไร้ที่ได้รับการจัดสรรที่ดินจากรัฐสามารถเข้าถึงระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานได้โดยสะดวก

(๒) หน่วยงานควรหาแนวทางในการปรับปรุงตัวชี้วัดการดำเนินงานในเรื่องการป้องกันไฟป่าและหมอกควันให้มีความท้าทายมากขึ้นให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับเพิ่มขึ้น และความรุนแรงของปัญหาที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

(๓) หน่วยงานควรเร่งออกแนวปฏิบัติหรือเอกสารอนุญาตใช้พื้นที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ที่ตั้งอยู่ในที่ดินของกรมป่าไม้และขาดเอกสารสิทธิใช้ที่ดิน ทำให้ไม่สามารถขอรับจัดสรรงบประมาณมาปรับปรุงหรือก่อสร้างอาคารได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการให้บริการสาธารณสุขกับประชาชน

(๔) หน่วยงานควรเร่งดำเนินการออกสมุดประจำตัวผู้ได้รับการแก้ไขปัญหาการอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ หรือสมุดพกชั่วคราวให้กับประชาชน ภายหลังการออกแผนที่แปลงรวมเพื่อให้ประชาชนสามารถนำไปใช้ได้ก่อนที่สมุดพกเล่มจริงจะมีผลบังคับใช้ ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจในสิทธิครอบครองที่ดินและป้องกันปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับที่ดินทำกินในอนาคต

**๒.๑๑.๙ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช**

(๑) หน่วยงานควรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดูแลความปลอดภัยและจัดระเบียบท่าเทียบเรือท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยาน เช่น หมู่เกาะสิมิลัน หมู่เกาะพีพี และหมู่เกาะตะรุเตา

โดยควรออกแบบท่าเรือให้ได้มาตรฐานและรองรับการใช้งานของประชาชน กลุ่มเปราะบาง และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วย พร้อมทั้งควรจัดระบบการจอดเรือไม่ให้เบียดเสียดนักท่องเที่ยวหรือกีดขวางทางสัญจร และป้องกันอุบัติเหตุ

(๒) หน่วยงานควรกำหนดนโยบายและระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับการพิจารณาอนุญาตและควบคุมการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น สายส่งไฟฟ้า ท่อประปา หรือถนนในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้เกิดความชัดเจน โปร่งใส และเป็นธรรมในการพิจารณาอนุญาตโดยไม่กระทบต่อเป้าหมายการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

ทั้งนี้ ควรคำนึงถึงความจำเป็นพื้นฐานของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โดยรอบหรือในเขตพื้นที่ผ่อนผันของหน่วยงาน โดยมีหลักเกณฑ์ที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน และสามารถประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์เพื่อชุมชนอย่างยั่งยืน

(๓) หน่วยงานควรพัฒนาระบบจำหน่ายบัตรผ่านเข้าอุทยานแห่งชาติในความรับผิดชอบให้เป็นรูปแบบ E-ticket หรือระบบลงทะเบียนพาหนะที่นำนักท่องเที่ยวเข้าอุทยาน เพื่อเพิ่มความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และป้องกันการรั่วไหลของรายได้ เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีระบบการตรวจสอบอย่างเป็นทางการ

นอกจากนี้ หน่วยงานควรเข้มงวดกับการตรวจสอบข้อมูลของนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่อ้างว่าเป็นคนไทย เพื่อจ่ายค่าธรรมเนียมในราคาที่ถูกลงด้วย

(๔) หน่วยงานควรศึกษาและประกาศเพิ่มให้สัตว์ป่าคุ้มครองบางชนิด ภาคเอกชนสามารถเพาะเลี้ยงได้ เช่น นกปรอดหัวโขน (นกกรงหัวจุก)

(๕) หน่วยงานควรบูรณาการกับกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการแก้ไขปัญหาช้างป่าบุกรุกพื้นที่เกษตรกรรม สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมถึงความสูญเสียต่อช้างป่า เช่น การจัดทำแนวกั้นช้าง ติดตั้งระบบ GPS หรือจัดตั้งกองทุนเยียวยาเกษตรกรที่ได้รับความเสียหายจากช้างป่า

**๒.๑๑.๑๐ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้ พร้อมทั้งควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเพิ่มความน่าเชื่อถือในกระบวนการติดตามและประเมินผลโครงการ เพื่อให้โครงการของหน่วยงานสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) หน่วยงานควรจัดทำแผนผังภูมินิเวศที่มีความหลากหลาย ครอบคลุม และยืดหยุ่นต่อการปรับใช้ พร้อมทั้งบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาพื้นที่และรับมือกับวิกฤตสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

**๒.๑๑.๑๑ องค์การสวนพฤกษศาสตร์**

หน่วยงานควรส่งเสริมการเรียนรู้ด้านพฤกษศาสตร์แก่เด็กและเยาวชนในรูปแบบสร้างสรรค์ เช่น บอร์ดเกมหรือหนังสือนิทาน เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และสร้างแรงบันดาลใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

**๒.๑๑.๑๒ องค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทย**

(๑) หน่วยงานควรยกระดับของที่ระลึกให้เป็นสินค้าเพื่อการเรียนรู้ ปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสัตว์ป่าในเด็กและเยาวชน ซึ่งจะช่วยเพิ่มมูลค่าสินค้าและสอดคล้องกับพันธกิจของหน่วยงาน

(๒) หน่วยงานควรบูรณาการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์สัตว์ป่าหายากและที่ใกล้สูญพันธุ์ตามแผนปฏิบัติการคุ้มครองสัตว์ป่าหายากและใกล้สูญพันธุ์

**๒.๑๑.๑๓ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้**

หน่วยงานควรสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ช้าง โดยร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างองค์ความรู้ และนำผลวิจัยไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ หน่วยงานควรจัดตั้งศูนย์ทางวิชาการระดับโลกที่มีการวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ช้างเป็นการเฉพาะ

## ๒.๑๒ กระทรวงพลังงาน

### ๒.๑๒.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน

(๑) การดำเนินงานของสำนักงานพลังงานจังหวัดควรเป็นไปตามอำนาจหน้าที่หรือเป็นภารกิจด้านพลังงานเท่านั้น เช่น การพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ด้านพลังงาน และไม่ควรทำภารกิจที่ไม่มีความจำเป็นแม้ว่าจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของพลังงาน

(๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรทบทวนและปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย (Power Development Plan : PDP) ซึ่งเป็นแผนแม่บทสำคัญด้านพลังงานไฟฟ้าให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน แนวโน้มการใช้พลังงานในอนาคต และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ เป็นต้น

(๓) หน่วยงานควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการนำเข้าก๊าซ LNG ที่ชัดเจนและโปร่งใส เพื่อเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันเสรี โดยให้สิทธิการนำเข้าแก่ผู้ที่สามารถนำเข้าได้ในราคาถูกที่สุด ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนพลังงานของประเทศ และส่งผลดีต่อราคาค่าไฟฟ้าและเศรษฐกิจโดยรวม

(๔) หน่วยงานควรศึกษาโครงสร้างการผลิตไฟฟ้าของประเทศที่พึ่งพาก๊าซธรรมชาติถ่านหินเป็นหลัก (ประมาณร้อยละ ๕๐-๖๐ ของเชื้อเพลิงทั้งหมดของประเทศ) ซึ่งเป็นเชื้อเพลิงที่ราคาผันผวนตามตลาดโลก และทำให้เกิดปัญหาค่าไฟฟ้าแพง เพื่อนำไปสู่แหล่งพลังงานทางเลือกหรือพลังงานหมุนเวียนหลากหลายรูปแบบที่เหมาะสมกับประเทศไทย มีความสะอาดมากขึ้น และมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่า

(๕) หน่วยงานควรสนับสนุนการติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์บนหลังคาอาคารหรือบ้านเรือน โดยใช้งบประมาณจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกองทุนดังกล่าว

ทั้งนี้ หากไม่สามารถใช้กองทุนดังกล่าวได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาขอรับการจัดสรรงบประมาณจากแหล่งอื่นเพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดอย่างเป็นรูปธรรม

**๒.๑๒.๒ กรมธุรกิจพลังงาน**

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหาแนวทางในการผลักดัน และประชาสัมพันธ์แผนงานหรือยุทธศาสตร์เกี่ยวกับตลาดคาร์บอนภาคสมัครใจ (Voluntary Carbon Market) ให้ประชาชนทั่วไปรับทราบอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะการเน้นย้ำถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างยั่งยืน

**๒.๑๒.๓ กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน**

(๑) หน่วยงานควรจัดทำแผนลดการใช้พลังงานฟอสซิลอย่างจริงจังและเหมาะสม เนื่องจากเชื้อเพลิงฟอสซิลเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ค่าไฟฟ้าและค่าน้ำมันมีราคาสูงในปัจจุบัน

ทั้งนี้ ควรเร่งส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดหรือพลังงานหมุนเวียนให้มากขึ้น เพื่อสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

(๒) หน่วยงานควรจัดสรรโควตาการติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์บนหลังคาอาคารหรือบ้านเรือนเพื่อผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์สำหรับใช้เอง และสามารถจำหน่ายไฟฟ้าส่วนเกินที่ผลิตได้คืนให้กับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เพื่อขับเคลื่อนนโยบายด้านพลังงานทดแทน และการอนุรักษ์พลังงานได้อย่างเป็นรูปธรรมและทั่วถึง

(๓) หน่วยงานควรเพิ่มบทบาทใหม่ควบคู่ไปกับการสนับสนุนการผลิตน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติสู่การกำกับดูแลพลังงานรูปแบบใหม่ ๆ เช่น พลังงานไฮโดรเจน เชื้อเพลิงสังเคราะห์ (Synthetic fuel / e-fuels) ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาพลังงานอย่างยั่งยืน

**๒.๑๒.๔ สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน**

หน่วยงานควรเร่งดำเนินการเปลี่ยนผ่านระบบพลังงานของประเทศอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งวางแผนยุทธศาสตร์และจัดทำโครงการที่ชัดเจน เพื่อมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอนและการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero Emissions) โดยควรมีเป้าหมายที่ชัดเจน แนวทางการดำเนินงานที่วัดผลได้ และบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

## ๒.๑๓ กระทรวงพาณิชย์

### ๒.๑๓.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์

(๑) หน่วยงานควรควบรวมจำนวนแอปพลิเคชันของหน่วยงานที่มีถึง ๒๑ แอปพลิเคชัน ให้เหลือเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งานให้สามารถเข้าถึงบริการได้สะดวกขึ้น ลดความซ้ำซ้อน และประหยัดงบประมาณในการบำรุงรักษา

(๒) หน่วยงานควรบูรณาการร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้น เนื่องจากทั้งสองหน่วยงานเป็นหน่วยงานหลักในการจำหน่ายและส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตร ซึ่งถือเป็นสินค้าสำคัญของประเทศในการส่งออกสู่ตลาดโลก เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคการเกษตรของประเทศ

(๓) หน่วยงานควรขยายขอบเขตการให้บริการของแอปพลิเคชัน MOC ให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ รวมถึงการให้บริการในต่างประเทศ โดยไม่จำกัดเฉพาะในระดับจังหวัดเท่านั้น

ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มโอกาสในการเชื่อมโยงตลาดและสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลายและกว้างขวางยิ่งขึ้น โดยเปิดโอกาสให้เกษตรกรสามารถนำเสนอและประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์เกษตรของตนเองได้โดยตรง ซึ่งจะช่วยลดการพึ่งพาคนกลาง และส่งเสริมเศรษฐกิจในระดับฐานราก อันจะส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืน

(๔) หน่วยงานควรปรับปรุงหลักสูตรการอบรมโดยเน้นการปฏิบัติจริงมากกว่าการบรรยายด้านทฤษฎี พร้อมทั้งควรจัดทำหลักสูตรที่ไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ

นอกจากนี้ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ได้เข้ารับการอบรมอย่างทั่วถึง เพื่อส่งเสริมการเติบโตของผู้ประกอบการรายใหม่และสร้างความหลากหลายในภาคธุรกิจ

(๕) หน่วยงานควรเสริมสร้างระบบการบริหารจัดการโดยทบทวนบทบาทของสำนักงานปลัดกระทรวงฯ ให้ทำหน้าที่เป็นหน่วยกำกับและติดตาม (Strategic Hub) มากกว่าการเป็นหน่วยปฏิบัติงาน (Operational Unit) พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้ ควรจัดทำแผนการเชื่อมโยงข้อมูลข้ามกระทรวง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ โดยใช้ต้นทุนการเข้าถึงข้อมูลที่ต่ำและคุ้มค่า

(๖) หน่วยงานควรเพิ่มช่องทางให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือร้องเรียนได้อย่างสะดวกผ่านแอปพลิเคชัน “Traffy Fondue” ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มของหน่วยงานภาครัฐที่ใช้ในการรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชน เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสในการดำเนินงาน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายหรือบริการของรัฐอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ หน่วยงานควรบูรณาการบริการรับเรื่องร้องเรียนกับสายด่วนหลักของรัฐบาล เช่น สายด่วนศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ ๑๑๑๑ แทนที่จะพัฒนาสายด่วนของหน่วยงานเอง (สายด่วน ๑๒๐๓)

(๗) หน่วยงานภายใต้กระทรวงพาณิชย์หลายหน่วยงานมีการจัดทำโครงการที่ซ้ำซ้อนกัน เช่น โครงการส่งเสริมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในสำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์และกรมพัฒนาธุรกิจการค้า โครงการส่งเสริมผู้ส่งออกในกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศและกรมการค้าต่างประเทศ

ดังนั้น หน่วยงานภายใต้กระทรวงพาณิชย์ควรมีการจัดสรรและกำหนดโครงการให้สอดคล้องกับบทบาท หน้าที่ และพันธกิจของแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจน เพื่อป้องกันความซ้ำซ้อนหรือความไม่ชัดเจนของขอบเขตการดำเนินงานระหว่างหน่วยงาน และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการโครงการ

**๒.๑๓.๒ กรมการค้าต่างประเทศ**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการให้มีความท้าทายและมีระดับเป้าหมายที่สูงขึ้น รวมทั้งควรสะท้อนถึงมูลค่าทางเศรษฐกิจที่ชัดเจน เพื่อยกระดับคุณภาพการดำเนินงานและเพิ่มโอกาสในการบรรลุผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

โดยเฉพาะการขยายตลาดส่งออกควรกำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณและคุณภาพที่วัดผลได้ เช่น การเพิ่มขึ้นของมูลค่าการส่งออกแยกตามกลุ่มสินค้าและตลาดเป้าหมาย จำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) รายใหม่ที่สามารถเข้าถึงตลาดต่างประเทศ อัตราการเติบโตของการส่งออกสินค้าในตลาดใหม่ รวมถึงจำนวนข้อตกลงทางการค้าหรือบันทึกข้อตกลงความร่วมมือที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผู้ประกอบการไทยเพื่อประเมินประสิทธิผลของการใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างเป็นรูปธรรม

(๒) หน่วยงานควรปราบปรามสินค้าที่มีการสวมสิทธิ์อย่างจริงจังและเข้มงวดกับผู้ประกอบการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการเจรจาการค้าและภาษีศุลกากรกับประเทศสหรัฐอเมริกา

(๓) หน่วยงานควรปรับตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ที่หน่วยงานดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับประเด็น “สงครามการค้า” เช่น การกำหนดตัวชี้วัดเกี่ยวกับการปราบปรามและจับกุมการละเมิดถิ่นกำเนิดสินค้า การทุ่มตลาดการค้าระหว่างประเทศ หรือมาตรการทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม

(๔) หน่วยงานควรมีมาตรการผลักดันการส่งออกและจัดทำแผนการขยายเป้าหมายทางการค้าอย่างเป็นระบบ รวมถึงการเปิดตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ เพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยและลดความเสี่ยงจากความผันผวนของตลาดเดิม

(๕) หน่วยงานควรใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อเพิ่มความสามารถของประเทศไทยในการดำเนินมาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น (Safeguard Measures) และมาตรการป้องกันการทุ่มตลาด เช่น การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการประเมินราคาสินค้าที่เกิดขึ้นในตลาดสินค้าออนไลน์ และการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ผู้ประกอบการไทยใช้ประกอบการตัดสินใจและปรับตัวให้สามารถแข่งขันกับสินค้านำเข้าได้

(๖) หน่วยงานควรพิจารณาอนุญาตการนำเข้าผลิตผลทางการเกษตรในเวลาที่ไม่กระทบกับราคาสินค้าในประเทศ เช่น ภายหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว หรือผลิตผลภายในประเทศได้วางจำหน่ายมาแล้วสักระยะหนึ่ง เพื่อไม่ให้การนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศกระทบกับราคาสินค้าในประเทศ

(๗) กรณีที่สาธารณรัฐประชาชนจีนมีมาตรการกีดกันการนำเข้าสินค้ารังนกบ้านจากประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทยอย่างมาก แม้ว่าสินค้าของประเทศไทยจะมีคุณภาพดีและราคาเหมาะสม แต่ไม่สามารถแข่งขันกับประเทศคู่แข่งได้ เนื่องจากปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเอกสารรับรองที่จำเป็น การรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าและระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability)

ทั้งนี้ หน่วยงานควรบูรณาการกับกรมปศุสัตว์เพื่อแก้ไขปัญหานี้ โดยการร่วมกันออกระเบียบเกี่ยวกับแหล่งที่มาของรังนกบ้านให้ถูกต้องตามมาตรฐานของต่างประเทศ

(๘) หน่วยงานควรหาแนวทางป้องกันสินค้าทางการเกษตรจากต่างประเทศ เช่น การนำเข้าปลากะพงจากประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีราคาต่ำจนกระทบกับราคาสินค้าและเกษตรกรในประเทศ โดยใช้มาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น (Safeguard Measures)

**๒.๑๓.๓ กรมการค้าภายใน**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดแนวทางในการติดตามและตรวจสอบอัตราเงินเฟ้อของค่ารักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าการเพิ่มขึ้นของค่ารักษาพยาบาลจะไม่เกินขีดความสามารถในการหารายได้และกำลังซื้อของประชาชน รวมทั้งไม่เบี่ยงเบนจากอัตราเงินเฟ้อทั่วไปหรืออัตราเงินเฟ้อพื้นฐานอย่างมีนัยสำคัญ พร้อมทั้งกำหนดมาตรการควบคุมที่เป็นรูปธรรมและสามารถบังคับใช้ได้จริง

นอกจากนี้ ควรมีการตรวจสอบปัญหาราคาค่ารักษาพยาบาล ค่ายา และเวชภัณฑ์ในสถานพยาบาลเอกชน ทั้งในส่วนของผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน ไม่ให้มีราคาสูงเกินสมควร แม้ว่าปัจจุบันจะมีมาตรการให้ผู้ป่วยสามารถตรวจสอบราคาได้ล่วงหน้า แต่ในทางปฏิบัติ เมื่อประชาชนอยู่ในภาวะเจ็บป่วยและได้รับการรักษาไปแล้ว ย่อมไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากต้องยินยอมชำระค่าบริการตามที่เรียกเก็บ ซึ่งส่งผลให้ต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายที่อาจไม่เป็นธรรมโดยปริยาย

ทั้งนี้ หากไม่มีการกำกับดูแลและควบคุมค่ารักษาพยาบาลให้มีความเหมาะสมและเป็นธรรม นอกจากจะส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไปแล้ว ยังอาจเป็นภาระทางงบประมาณของภาครัฐในส่วนของสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลสำหรับข้าราชการและผู้ที่เกษียณอายุราชการด้วย

(๒) หน่วยงานควรมีการวางแผนและกำหนดมาตรการรองรับอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการประกันราคาสินค้าเพื่อคุ้มครองเกษตรกรผู้ผลิตในประเทศ และการส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตในภาคเกษตร เพื่อรักษาเสถียรภาพของภาคการเกษตรและความมั่นคงทางอาหารของประเทศ ผ่านกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร เช่น ปริมาณข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด แต่ราคากลับไม่สะท้อนตามกลไกอุปสงค์และอุปทาน เช่น การนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หรือวัตถุดิบของอาหารสัตว์จากต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นภายหลังการเจรจาการค้ากับประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีข้อเสนอให้ประเทศไทยนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เพิ่มขึ้นในอนาคต

(๓) หน่วยงานควรมีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ควบคู่ไปกับการปฏิบัติหน้าที่ในด้านอื่น ๆ ที่เกินกว่าการควบคุมราคาสินค้าเพียงอย่างเดียว เพื่อให้สามารถดูแลและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชนได้อย่างครอบคลุมและยั่งยืน

นอกจากนี้ ควรมีแนวทางในการจัดกิจกรรมจำหน่ายสินค้าราคาประหยัด เช่น โครงการธงฟ้า โดยเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรายใหม่หรือรายย่อยเข้าร่วมอย่างเป็นธรรม และไม่ควรจำกัดอยู่เพียงผู้ประกอบการรายเดิมหรือกลุ่มทุนรายใหญ่เท่านั้น

(๔) หน่วยงานควรกำกับดูแลคุณภาพของสินค้าให้ได้มาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันการจำหน่ายสินค้าคุณภาพต่ำที่อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์เกษตรและรายได้ของเกษตรกรในระยะยาว

นอกจากนี้ ควรมุ่งเน้นการพัฒนามาตรการควบคุมคุณภาพและสร้างความมั่นคงด้านอุปทานอย่างยั่งยืน แทนการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายเฉพาะในช่วงที่เกิดภาวะขาดแคลนในตลาดเท่านั้น

(๕) หน่วยงานควรเพิ่มช่องทางการตลาดใหม่ ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้เข้าถึงกลไกการส่งเสริมการตลาดในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อขยายช่องทางการขายสินค้าเกษตรไปยังผู้บริโภคโดยตรงให้มากขึ้น

(๖) หน่วยงานควรเสริมสร้างศักยภาพในการขยายการตรวจสอบคุณภาพสินค้า โดยใช้ระบบ Mobile Lab เพื่อให้เข้าถึงพื้นที่ห่างไกลได้ และเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความเป็นธรรม

(๗) หน่วยงานควรเร่งรัดการดำเนินพันธกิจให้มีความรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ เนื่องจากพบว่าหลายโครงการยังคงอยู่ระหว่างขั้นตอนการดำเนินการ ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับความเร่งด่วนของสถานการณ์ จึงควรปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความคล่องตัว เพื่อลดผลกระทบต่อเกษตรกรและตลาดสินค้าเกษตรโดยรวม

**๒.๑๓.๔ กรมทรัพย์สินทางปัญญา**

หน่วยงานควรใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการวิเคราะห์ข้อมูลการขอจดทะเบียนสิทธิบัตรของผู้ประกอบการและผู้วิจัย รวมทั้งความซ้ำซ้อนของการจดลิขสิทธิ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถจดทะเบียนสิทธิบัตรได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

**๒.๑๓.๕ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า**

(๑) หน่วยงานควรพิจารณาปรับเพิ่มอัตรากำลัง และการลงทุนด้านเทคโนโลยีในการติดตามตรวจสอบระบบการจดทะเบียนของนิติบุคคล เพื่อสกัดกั้นและปราบปรามการกระทำความผิดในกรณีการใช้ตัวแทนอำพราง (Nominee) ในการจัดตั้งนิติบุคคล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ทุนเทาข้ามชาติใช้ประเทศไทยเป็นพื้นที่ในการฟอกเงินและทุ่มตลาดตัดราคาจนผู้ประกอบการไทยไม่สามารถแข่งขันได้

ทั้งนี้ ควรพิจารณาการดำเนินคดีอาญาและการพิจารณาค่าปรับให้อยู่ในระดับที่สูง พร้อมกับประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เพื่อยึดและอายัดทรัพย์ เนื่องจากการใช้ตัวแทนอำพรางถือเป็นความผิดมูลฐาน

(๒) จากกรณีที่มีชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทยโดยแสดงตัวว่า เป็นเพียงนักท่องเที่ยว ซึ่งไม่ต้องขอวีซ่าเพื่อทำงานในประเทศไทย แต่กลับเข้ามาหาประโยชน์ในประเทศไทย เช่น ทำการค้าในธุรกิจต่าง ๆ หรือเป็นแรงงานในภาคธุรกิจต่าง ๆ ของประเทศไทยจนทำให้เกิดผลกระทบกับผู้ประกอบการรายย่อยและแรงงานไทยอย่างมาก จนทำให้เกิดช่องโหว่ด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ รวมทั้งการโอนเงินออกไปยังต่างประเทศของชาวต่างชาติกลุ่มนี้ และภาษีศุลกากรที่หายไปจากระบบได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนอย่างมากในปัจจุบัน

ดังนั้น หน่วยงานควรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงแรงงาน เป็นต้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบ

**๒.๑๓.๖ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ**

(๑) หน่วยงานควรหาแนวทางช่วยเหลือผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมโคนมไทยให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ โดยควรสนับสนุนการส่งออก รวมทั้งติดตามและประเมินผลการส่งออกผลิตภัณฑ์โคนมไทยไปยังต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

(๒) หน่วยงานควรกำหนดยุทธศาสตร์ใหม่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของการค้าโลกและสงครามการค้าที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยการเปิดตลาดใหม่ให้กับผู้ประกอบการไทยที่ได้รับผลกระทบ

ทั้งนี้ หน่วยงานควรปรับตัวชี้วัดการเปิดตลาดใหม่ในต่างประเทศหรือภูมิภาคใหม่ โดยวัดมูลค่ารายได้ของตลาดใหม่ที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถตรวจสอบและประเมินความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

(๓) หน่วยงานควรรวมบริการการค้าทุกประเภทของหน่วยงานให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงได้ ผ่านแอปพลิเคชัน DITP ONE เพียงแพลตฟอร์มเดียว ทั้งนี้ หน่วยงานควรหลีกเลี่ยงการพัฒนาแอปพลิเคชันเพิ่มเติม

(๔) หน่วยงานควรประเมินผลการจัดโครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงานอย่างเป็นระบบ เพื่อระบุได้ว่าโครงการหรือกิจกรรมใดที่ไม่ประสบความสำเร็จและโครงการใดที่สามารถส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำผลการประเมินมาใช้วางแผนการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป

(๕) หน่วยงานควรเร่งขยายโอกาสทางการค้าและลดอุปสรรคในการส่งออก เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและสนับสนุนผู้ประกอบการรังนกไทยให้สามารถเข้าถึงตลาดต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

**๒.๑๓.๗ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ**

หน่วยงานควรหาแนวทางการเปิดเสรีการลงทุนเกี่ยวกับธุรกิจด้านโทรคมนาคม เนื่องจากนักลงทุนจากสหภาพยุโรปให้ความสนใจในธุรกิจนี้อย่างมาก โดยหน่วยงานควรทบทวนข้อจำกัดในขั้นตอนทางกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกให้นักลงทุนต่างประเทศสามารถเข้ามาประกอบกิจการด้านโทรคมนาคมในประเทศไทยได้

**๒.๑๓.๘ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า**

(๑) หน่วยงานควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์การส่งเสริมการส่งออกแบบเฉพาะเจาะจงรายสินค้าหรือรายประเทศ โดยเฉพาะหมวดสินค้าที่ตลาดมีแนวโน้มชะลอตัว เช่น ชิ้นส่วนยานยนต์ เพื่อตอบสนองการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศและขยายโอกาสทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

(๒) หน่วยงานควรนำเสนอข้อมูลทางการค้าและบทวิเคราะห์ให้กับประชาชนเพื่อส่งเสริมการประกอบธุรกิจการค้าให้ทันต่อสถานการณ์และครอบคลุม เช่นเดียวกับสถาบันวิจัยของธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากหน่วยงานมีฐานข้อมูลนโยบายและภาพรวมยุทธศาสตร์การค้าของประเทศอยู่แล้ว

(๓) หน่วยงานควรกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจนของแผนการลดต้นทุนด้านการขนส่งหรือโลจิสติกส์สำหรับผู้ประกอบการ เพื่อให้สามารถวัดผลการดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรมและช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจในระยะยาว

(๔) หน่วยงานควรมีการประเมินผลข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อรองรับการปรับตัวทางเศรษฐกิจการค้าและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางการค้าที่นำไปสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งการประเมินผลการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่หน่วยงานในกระทรวงฯ นำไปใช้งาน

นอกจากนี้ หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัดผลงานให้มีความชัดเจน เช่น จำนวนข้อเสนอแนะที่นำไปใช้ประโยชน์จริง เพื่อให้มีการประเมินผลกระทบเชิงนโยบาย (Policy Impact Assessment) ได้อย่างเป็นระบบ

(๕) หน่วยงานควรเป็นเจ้าภาพหลักในการแจ้งเตือนล่วงหน้าเกี่ยวกับราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ เพื่อให้เกษตรกรวางแผนการผลิตและการตลาดได้อย่างเหมาะสม ลดความเสี่ยงจากความผันผวนของราคา และสร้างเสถียรภาพให้กับภาคเกษตรกรรมของประเทศ

**๒.๑๓.๙ สถาบันส่งเสริมศิลปหัตถกรรมไทย**

(๑) หน่วยงานควรดำเนินการเชิงรุกเพื่อสืบค้นผลิตภัณฑ์และองค์ความรู้ในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อป้องกันการสูญหายของภูมิปัญญาอันทรงคุณค่า และเป็นหลักประกันว่ามรดกทางศิลปหัตถกรรมของไทยจะได้รับการค้นพบ บันทึก และสืบทอดต่อไปยังคนรุ่นหลังอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้ หน่วยงานควรเร่งดำเนินการค้นหาและส่งเสริมงานศิลปหัตถกรรมไทยตามท้องถิ่นให้มากขึ้น เนื่องจากผู้สร้างสรรค์ผลงานส่วนใหญ่มีอายุมากและขาดผู้สืบทอด อีกทั้งยังไม่สามารถเข้าถึงการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐได้อย่างทั่วถึง ดังนั้น จึงควรให้การสนับสนุนอย่างจริงจังเพื่ออนุรักษ์และปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมไทยมิให้สูญหายไป

(๒) หน่วยงานควรส่งเสริมการขายและการตลาดให้กับผู้ประกอบการด้วยวิธีการอื่น ๆ นอกเหนือจากการจัดกิจกรรมและส่งเสริมการขายในงานแสดงสินค้า เพื่อให้ผู้ประกอบการยังคงสามารถจำหน่ายสินค้าได้อย่างต่อเนื่องแม้ว่างานแสดงสินค้าจะสิ้นสุดลงแล้ว

(๓) หน่วยงานควรหาแนวทางสร้างรายได้เพิ่มเติมให้กับศิลปหัตถกรรมไทย เนื่องจากการสร้างรายได้จะช่วยดึงดูดให้ประชาชนสนใจศึกษาและส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมไทยได้เพิ่มขึ้น

(๔) หน่วยงานควรประสานกับตราสินค้าที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศเพื่อนำกระเป๋าจักสานและผลิตภัณฑ์หัตถกรรมอื่น ๆ ของประเทศไทยมาพัฒนาเป็นตราสินค้าร่วมกัน เพื่อวางจำหน่ายในห้างสรรพสินค้าหรือร้านค้าในต่างประเทศ เปิดโอกาสให้ศิลปหัตถกรรมไทยมีช่องทางการตลาดใหม่เพิ่มขึ้น

## ๒.๑๔ กระทรวงมหาดไทย

### ๒.๑๔.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

(๑) หน่วยงานควรบูรณาการในการแก้ปัญหายาเสพติดอย่างครบวงจรกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดในการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด อาทิ การเตรียมสถานที่บำบัดและนักบำบัดให้เพียงพอ พร้อมขอการสนับสนุนความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) สาธารณสุขจังหวัด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เขตพื้นที่การศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และค่ายทหารในพื้นที่

(๒) การกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดในการแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องสอดคล้องกับความเป็นจริง ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้บังคับการประจำจังหวัดต้องกำหนดตัวชี้วัดตามความเป็นจริง ไม่ต่ำจนเกินไปเพื่อให้สามารถบรรลุผลตามตัวชี้วัด

(๓) หน่วยงานควรกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการพิจารณาคัดเลือกผู้ว่าราชการจังหวัด โดยควรคำนึงถึงความเหมาะสมของบุคคลกับลักษณะของพื้นที่ เช่น ระดับปัญหาของประชาชน สภาพเศรษฐกิจ สังคม ความสามารถในการบริหารจัดการ และมีอายุราชการเหลือมากกว่า ๑ - ๒ ปี เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับการแต่งตั้งสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงจุด

(๔) หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัด (KPI) สำหรับข้าราชการในแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจน พร้อมทั้งเปิดระบบให้สามารถเปิดเผยข้อมูลการประเมินผลการปฏิบัติงานได้ เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานภาครัฐ

(๕) หน่วยงานควรแสดงให้เห็นถึงความโปร่งใสในการจัดสรรงบประมาณแต่ละระดับ ทั้งในระดับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ (Y) เป้าหมายระดับรองของประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ (Y2) เป้าหมายในระดับแผนย่อย (Y1) ตลอดจนเป้าหมายที่ครอบคลุมในภาพรวมของแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเห็นภาพรวมการใช้งบประมาณที่เป็นธรรมและทั่วถึง ไม่กระจุกตัวเฉพาะบางพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง

**๒.๑๔.๒ กรมการปกครอง**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ เช่น การวัดระดับความพึงพอใจของประชาชน ควบคู่ไปกับการวัดผลเชิงปริมาณในผลผลิตการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของแผนงานยุทธศาสตร์การรักษาความสงบในประเทศ เนื่องจากประเด็นเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อชีวิตประจำวันของประชาชน

(๒) หน่วยงานควรพัฒนากระบวนการคัดเลือกนายอำเภอให้มีความโปร่งใสและมีมาตรฐานที่รัดกุม เพื่อให้ได้บุคลากรที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ เนื่องจากนายอำเภอเป็นตำแหน่งที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐไปสู่ระดับพื้นที่ ทั้งในด้านการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาชุมชน เช่น การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน หรือการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่

(๓) หน่วยงานควรประสานให้หอกระจายข่าวในแต่ละพื้นที่เป็นช่องทางประชาสัมพันธ์ โดยให้ผู้นำหมู่บ้านมีบทบาทในการสื่อสารเพื่อส่งเสริมค่านิยมที่ดี มีวินัย มีคุณธรรม และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมให้กับประชาชนในระดับชุมชน

**๒.๑๔.๓ กรมการพัฒนาชุมชน**

(๑) หน่วยงานควรมีแนวทางในการบริหารจัดการปัญหาหนี้ค้างชำระอย่างเป็นระบบและยั่งยืน โดยควรพิจารณามาตรการเชิงป้องกัน การปรับโครงสร้างหนี้ ตลอดจนการส่งเสริมวินัยทางการเงินแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในบางพื้นที่ที่มีปัญหาหนี้ค้างชำระ ควรได้รับการวางแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๒) หน่วยงานควรวางแผนการออกแบบอาคารของหน่วยงาน ให้การใช้งานเอื้อต่อการเข้าถึงของประชาชน เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ รวมทั้งสามารถตอบสนองต่อประโยชน์สาธารณะได้อย่างคุ้มค่า เช่น การจัดสร้างห้องแห่งความภูมิใจ (Hall of Fame) ควรอยู่ในพื้นที่ที่ประชาชนทั่วไปสามารถเยี่ยมชมได้ หรือการจัดหาจุดพักคอยให้กับประชาชนที่มาติดต่อราชการพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ โรงอาหารหรือที่พักคอยในร่ม เป็นต้น

(๓) หน่วยงานควรพัฒนาและบริหารจัดการข้อมูลยอดจำหน่ายการจัดงานแสดงสินค้า OTOP ประจำปี ให้ถูกต้องและสะท้อนความเป็นจริงมากขึ้น เนื่องจากข้อมูลในปัจจุบันที่เผยแพร่ยังไม่สามารถสะท้อนยอดขายของผู้ประกอบการในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ส่งผลให้การวางแผนและแก้ไขปัญหาไม่สามารถตอบโจทย์ได้ตรงจุด ดังนั้น การพัฒนาระบบข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้การสนับสนุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

**๒.๑๔.๔ กรมที่ดิน**

(๑) หน่วยงานควรมีมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการออกเอกสารสิทธิที่ดินทับที่ธรณีสงฆ์ โดยดำเนินการตรวจสอบข้อมูลอย่างรอบด้าน ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเร่งรัดการแก้ไขให้เป็นไปตามกฎหมาย และระเบียบที่กำหนด เพื่อป้องกันการนำที่ดินของวัดหรือที่ดินธรณีสงฆ์ไปใช้โดยมิชอบ และคุ้มครองทรัพย์สินของศาสนาอย่างเหมาะสม

(๒) หน่วยงานควรแก้ไขระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพิสูจน์สิทธิที่ดินให้มีความยืดหยุ่นและเป็นธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งในปัจจุบันยังประสบปัญหาการเข้าถึงข้อมูลหรือการพิสูจน์สิทธิไม่ได้ เนื่องจากข้อมูลหรือเอกสารบางส่วนขาดความครบถ้วนหรือไม่สามารถตรวจสอบได้ การแก้ไขครั้งนี้จะช่วยแก้ไขปัญหาการพิสูจน์สิทธิที่ติดขัด เพิ่มโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเปราะบางได้รับสิทธิที่ดินอย่างถูกต้องและเป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมความมั่นคงของชุมชนและลดความขัดแย้งด้านที่ดินในพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

**๒.๑๔.๕ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย**

(๑) หน่วยงานควรเร่งรัดจัดทำระบบแจ้งเตือนภัยแห่งชาติ (ระบบ Cell Broadcast) ให้แล้วเสร็จภายในกรอบเวลาที่กำหนด เพื่อความปลอดภัยและสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนจากกรณีการเกิดแผ่นดินไหว สาธารณภัย หรือเหตุก่อการร้าย เป็นต้น

ทั้งนี้ หน่วยงานควรกำหนดแนวทางการกระจายอำนาจการตัดสินใจในการส่งข้อความแจ้งเตือนภัยแห่งชาติผ่านระบบ Cell Broadcast ให้เหมาะสมกับลักษณะของเหตุการณ์ เช่น กรณีภัยพิบัติในพื้นที่จังหวัดควรอยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด

(๒) หน่วยงานควรศึกษาแนวทางการแจ้งเตือนแผ่นดินไหวให้มีความรวดเร็วเพื่อให้ประชาชนสามารถรับมือกับเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่เกิดขึ้นอย่างไม่ตื่นตระหนก อันจะช่วยเพิ่มโอกาสในการป้องกันความเสียหาย และลดความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

**๒.๑๔.๖ กรมโยธาธิการและผังเมือง**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดนโยบายให้มีการใช้ปูนซีเมนต์ไฮดรอลิก (Hydraulic Cement) ซึ่งมีการปล่อยคาร์บอนต่ำกว่าซีเมนต์แบบดั้งเดิม เพื่อเป็นแนวทางในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และสนับสนุนเป้าหมายการลดภาวะโลกร้อนอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ หน่วยงานควรพิจารณาแนวทางในการออกแบบเขื่อนหรือกำแพงป้องกันตลิ่งให้มีความกลมกลืนกับธรรมชาติ หรือใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เพื่อให้การป้องกันภัยพิบัติทางน้ำเป็นไปอย่างยั่งยืน และไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศโดยรอบ

(๒) หน่วยงานควรมีแนวทางในการป้องกันและบรรเทาปัญหาน้ำท่วม โดยเรียนรู้จากบทเรียนในอดีต อาทิ การก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำ การเสริมคันกั้นน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและบรรเทาผลกระทบจากอุทกภัยในระยะยาว

ทั้งนี้ เมื่อหน่วยงานทราบถึงแนวทางที่เหมาะสมแล้ว จะได้ดำเนินการเท่าที่จำเป็นเท่านั้น โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า ความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ และผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ

(๓) การจ้างที่ปรึกษาเพื่อควบคุมงานก่อสร้างและศึกษาการพังทลายของตลิ่ง เช่น ค่าจ้างควบคุมงานก่อสร้างโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่ง ค่าจ้างสำรวจออกแบบควบคุมงานและบำรุงรักษา ค่าจ้างที่ปรึกษาศึกษาการพังทลายและป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำ ค่าจ้างออกแบบโครงการก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งริมแม่น้ำ และค่าจ้างที่ปรึกษาโครงการปรับปรุงฐานข้อมูลเขื่อนป้องกันตลิ่งและระบบป้องกันน้ำท่วมและงานพัฒนาเขื่อน เป็นต้น อาจสะท้อนถึงความไม่สมดุลในการใช้ทรัพยากรบุคลากรภายในหน่วยงานซึ่งมีประสบการณ์ในงานลักษณะนี้มาอย่างยาวนาน

ดังนั้น หน่วยงานจึงควรส่งเสริมให้ใช้บุคลากรภายในหน่วยงานที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญดำเนินงานควบคุมงานก่อสร้างและศึกษาการพังทลายของตลิ่ง เพื่อลดการพึ่งพาที่ปรึกษาภายนอกซึ่งใช้งบประมาณจำนวนมาก

**๒.๑๔.๗ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น**

(๑) หน่วยงานควรจัดทำเอกสารชี้แจงรายละเอียดของเงินอุดหนุนเฉพาะกิจให้มีความชัดเจน ครบถ้วน เป็นระบบ โดยแยกสรุปงบประมาณแต่ละจังหวัดให้เห็นว่ามีการกระจายงบประมาณอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง และลดความสับสนในการดำเนินงานตามภารกิจเฉพาะกิจของรัฐ กับการดำเนินงานตามความต้องการในพื้นที่

อีกทั้ง ยังช่วยให้สะดวกต่อการตรวจสอบงบประมาณของคณะอนุกรรมาธิการฯ คณะต่าง ๆ เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) หน่วยงานควรทบทวนการขอรับจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ ให้สอดคล้องกับภารกิจ ความจำเป็น และสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ เพื่อให้สามารถแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างแท้จริง

(๓) หน่วยงานควรประสานกับสำนักงบประมาณ ให้เตรียมความพร้อมการเป็นหน่วยรับงบประมาณตรงขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้สามารถส่งคำของบประมาณได้ตรงกับความต้องการในพื้นที่อย่างแท้จริง และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีโอกาสได้มาชี้แจงงบประมาณกับคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยงความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้หากให้ผู้แทนของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ชี้แจงงบประมาณแทน

(๔) หน่วยงานควรมีหลักเกณฑ์ในการขอรับจัดสรรงบประมาณการติดตั้งและบำรุงรักษาระบบประปาหมู่บ้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สะท้อนถึงความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ ทั้งในด้านคุณภาพน้ำ ความยากง่ายในการบริหารจัดการ ข้อจำกัดทางภูมิประเทศและแหล่งน้ำ เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณมีความเหมาะสม เป็นธรรม และเกิดประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณสูงสุด

(๕) หน่วยงานควรขอรับจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม โดยไม่กระจุกตัวอยู่กับโครงการก่อสร้าง เช่น ถนนหรือระบบไฟส่องสว่างเพียงอย่างเดียว แต่ควรให้ความสำคัญกับโครงการที่ช่วยสร้างรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตและการศึกษาของประชาชนในพื้นที่ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

**๒.๑๔.๘ การประปาส่วนภูมิภาค**

(๑) หน่วยงานควรมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับประชาชนเกี่ยวกับคุณภาพของน้ำ ทั้งในด้านความปลอดภัย การใช้ประโยชน์ และมาตรฐานที่ใช้ในการตรวจวัดน้ำ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้อง และสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค

(๒) หน่วยงานควรเร่งพัฒนาระบบประปาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการปรับปรุงแรงดันน้ำให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และซ่อมแซมจุดรั่วซึมของท่อส่งน้ำประปา ซึ่งจะช่วยควบคุมคุณภาพระบบประปาให้มีความสม่ำเสมอ และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพระบบประปา เพราะหากแรงดันน้ำสูงจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการติดตั้งปั๊มน้ำและถังเก็บน้ำในครัวเรือน ซึ่งจะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนในระยะยาว

(๓) หน่วยงานควรส่งเสริมนโยบาย “น้ำประปาดื่มได้” โดยเริ่มจากเมืองท่องเที่ยวที่มีความต้องการใช้น้ำสะอาดสูงและแหล่งน้ำมีจำกัด เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชน อีกทั้งยังเป็นการยกระดับมาตรฐานด้านสุขอนามัยและเป็นต้นแบบให้พื้นที่อื่นต่อไป

(๔) หน่วยงานควรมีแผนยุทธศาสตร์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ เพื่อป้องกันปัญหาการแย่งชิงน้ำระหว่างภาคการเกษตรและภาคการบริโภค ควรมีการจัดสรรน้ำอย่างสมดุล พร้อมจัดหาแหล่งน้ำสำรอง เช่น อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำบาดาล หรือระบบกักเก็บน้ำฝน และกำหนดแนวทางการซ่อมแซมท่อส่งน้ำประปาที่รั่วซึม เพื่อรองรับการใช้น้ำในช่วงวิกฤติและลดผลกระทบต่อการผลิตน้ำประปาและความเป็นอยู่ของประชาชน

**๒.๑๔.๙ องค์การจัดการน้ำเสีย**

(๑) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการรักษาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะในด้านการจัดการน้ำเสียให้มีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ควรมีการบูรณาการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยหรือสถาบันวิจัย เพื่อใช้องค์ความรู้และนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์มาสนับสนุนการบริหารจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีการบำบัดน้ำเสียอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

(๒) หน่วยงานควรดำเนินการแก้ไขปัญหาการจัดการน้ำเสียจากโรงพยาบาลและเรือนจำที่ไม่ได้มาตรฐานซึ่งส่งผลกระทบต่อชุมชน เพื่อให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพและตอบสนองต่อปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ของสภาผู้แทนราษฎรและคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ของวุฒิสภา ได้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับประเด็นนี้มา ๒ ปี ติดต่อกันแล้ว และครั้งนี้ถือเป็นครั้งที่ ๓

## ๒.๑๕ กระทรวงยุติธรรม

### ๒.๑๕.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

(๑) หน่วยงานควรปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานและการพิจารณาความช่วยเหลือของกองทุนยุติธรรมให้รวดเร็ว โปร่งใสและมีมาตรฐานในการพิจารณา โดยลดความซับซ้อนของเอกสารและขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง ผู้พิการ หรือผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล สามารถเข้าถึงสิทธิความช่วยเหลือได้อย่างสะดวกขึ้น

(๒) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์เชิงรุกให้ประชาชนได้รับรู้เกี่ยวกับสิทธิในการขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมอย่างกว้างขวางและทั่วถึง เนื่องจากประชาชนจำนวนมากยังไม่ทราบว่าตนมีสิทธิได้รับการสนับสนุนตามกฎหมาย

(๓) หน่วยงานควรดำเนินงานเชิงรุกมากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มความรวดเร็วในการใช้กลไกของกองทุนยุติธรรมให้ความช่วยเหลือและเข้าถึงผู้เสียหายอย่างรวดเร็ว เพื่อจำกัดความเสียหายที่เกิดขึ้นกับประชาชน และเสริมสร้างความเชื่อมั่นในการให้บริการของภาครัฐ

(๔) ปัจจุบันมีการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชนผ่านทนายอาสาตามสถานีตำรวจต่าง ๆ รวมถึงสายด่วนยุติธรรม ศูนย์ดำรงธรรม และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐหลายแห่ง

ดังนั้น หน่วยงานจึงควรบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูล ช่องทางการให้บริการ และการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความช่วยเหลือได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(๕) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ได้รับจัดสรรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากมีการกันเงินไว้เบิกเหลื่อมปีจำนวนมาก และใช้งบประมาณไม่ทันตามกรอบเวลาจนงบประมาณต้องส่งคืนคลังและเงินตกพับจำนวนมาก

(๖) หน่วยงานควรพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษของทนายอาสาประจำสถานีตำรวจในเมืองท่องเที่ยว หรือมีบริการปรึกษาปัญหากฎหมายเป็นภาษาอังกฤษในรูปแบบออนไลน์ เพื่อป้องกันปัญหาการเสนอแนะข้อมูลด้านกฎหมายหรือมีการสื่อสารผิดพลาดจนทำให้ชาวต่างชาติถูกดำเนินคดีโดยไม่ได้กระทำผิด

**๒.๑๕.๒ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ**

(๑) หน่วยงานควรเพิ่มการสร้างความตระหนักรู้ด้านกฎหมายเบื้องต้นให้กับประชาชนอย่างทั่วถึง เนื่องจากการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในสิทธิและกฎหมายพื้นฐาน เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันปัญหาเชิงระบบมากกว่าการจ่ายเงินชดเชยหลังเกิดเหตุ

(๒) หน่วยงานควรสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนให้กับเจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และลดความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยเจ้าหน้าที่รัฐเอง

(๓) หน่วยงานควรนำเอาตัวอย่างที่ดีของกองทัพอากาศที่มีการเปลี่ยนชื่อจากสมาคมแม่บ้านทหารอากาศ เป็นสมาคมคู่สมรสทหารอากาศ ไปขยายผลให้กับเหล่าทัพอื่น เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิกำลังพล รวมถึงการยอมรับการสมรสเท่าเทียมอันจะเป็นการส่งเสริมความเท่าเทียมและสิทธิมนุษยชนภายในกองทัพและสอดคล้องกับบริบทของสังคมในปัจจุบัน

(๔) หน่วยงานควรปรับปรุงแนวทางการเยียวยาเหยื่อคดีอาชญากรรมให้ครอบคลุมและมีความหลากหลายมากขึ้น เช่น การเยียวยาด้านจิตใจและสภาพความเป็นอยู่เพื่อให้ฟื้นฟูชีวิตได้อย่างรอบด้านและเกิดความยั่งยืนในระยะยาว

**๒.๑๕.๓ กรมบังคับคดี**

หน่วยงานควรจัดหาผู้ไกล่เกลี่ยให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนเพื่อช่วยเหลือประชาชนในการแก้ไขปัญหาหนี้สินที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน

**๒.๑๕.๔ กรมราชทัณฑ์**

(๑) หน่วยงานควรนำช่องทางการให้บริการการจัดส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ให้กับผู้ต้องขังกลับคืนมา ซึ่งสามารถตรวจสอบความปลอดภัยได้ดีกว่าการส่งจดหมายปกติ

(๒) หน่วยงานควรเชื่อมโยงระบบสารสนเทศเป็นระบบฐานข้อมูลกลาง เพื่อให้ทุกเรือนจำหรือญาติผู้ต้องขังสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการความปลอดภัย และความต่อเนื่องในการฟื้นฟูผู้ต้องขัง

**๒.๑๕.๕ กรมสอบสวนคดีพิเศษ**

หน่วยงานควรพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานให้สามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการสืบสวนสอบสวนมากขึ้น เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมและตอบสนองต่อปัญหาได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากปัจจุบันผู้กระทำผิดกฎหมายมีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการกระทำผิด เช่น การใช้สกุลเงินดิจิทัล หรือ คริปโทเคอร์เรนซี (Cryptocurrency) ในการฟอกเงินเพื่อเลี่ยงการถูกจับกุม

**๒.๑๕.๖ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์**

หน่วยงานควรเพิ่มอัตราบุคลากรในตำแหน่งทันตแพทย์ เพื่อทำหน้าที่เป็นนิติทันตวิทยาในการพิสูจน์อัตลักษณ์ของบุคคลซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากในกระบวนการนิติวิทยาศาสตร์

**๒.๑๕.๗ สำนักงานกิจการยุติธรรม**

หน่วยงานควรจัดทำระบบบริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ของศูนย์ปฏิบัติการฐานข้อมูลการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะให้หน่วยงานรัฐต่าง ๆ และประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ได้

**๒.๑๕.๘ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด**

(๑) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับ "การบำบัด" ควบคู่ไปกับการลดอันตรายจากยาเสพติด (Harm Reduction) เพื่อลดอุปสงค์การใช้ยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมทแอมเฟตามีน หรือยาบ้า ซึ่งเป็นปัญหาหลักของประเทศไทย

(๒) หน่วยงานควรสนับสนุนอุปกรณ์และเทคโนโลยี ในการตรวจค้น และปราบปรามยาเสพติด ให้แก่เจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง เพื่อให้การตรวจค้นยาเสพติดมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว แม่นยำ เช่น เครื่อง X-Ray อากาศยานไร้คนขับ (Drone) เป็นต้น โดยหน่วยงานควรดำเนินการจัดซื้อ จัดหา และส่งมอบให้กับหน่วยงานที่เป็นผู้ปฏิบัติ พร้อมดำเนินการฝึกอบรม เพื่อความรวดเร็วในการสกัดกั้นยาเสพติด โดยเฉพาะในพื้นที่ตามแนวชายแดน และตามลำน้ำต่าง ๆ

(๓) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับมาตรการยึดทรัพย์กระบวนการค้ายาเสพติด รวมทั้งผู้เกี่ยวข้อง และผู้สมคบ เพราะการจับกุมผู้ค้ารายย่อย ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดยาบ้าในฝั่งอุปทานได้

(๔) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการประสานงานด้านต่างประเทศให้มากขึ้น เพราะการค้าหรือขนส่งยาเสพติดส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับต่างประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องสร้างความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ เพื่อจัดการปัญหาดังกล่าว

(๕) หน่วยงานควรบูรณาการกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการป้องกันปัญหายาเสพติด โดยให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะในขั้นตอนการฟื้นฟู

นอกจากนี้ หน่วยงานควรบูรณาการกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในกลุ่มพระภิกษุสงฆ์ สามเณร และเยาวชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณวัด

(๖) หน่วยงานควรกำหนดแนวทางที่เข้มงวดในการปราบปรามเจ้าหน้าที่รัฐหรือตำรวจที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และควรมีแนวทางที่ชัดเจนในการปราบปรามการลำเลียงยาเสพติดตามแนวชายแดนจากประเทศเพื่อนบ้าน

(๗) หน่วยงานควรกำหนดแผนการป้องกันการเข้าถึงสื่อหรือเว็บไซต์ที่เสี่ยงต่อการชักจูงให้เยาวชนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เพื่อควบคุมและลดจำนวนเยาวชนที่อาจตกอยู่ในวงจรยาเสพติด

อีกทั้ง ควรกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการประเมินผลแต่ละโครงการ เพื่อสะท้อนถึงความสำเร็จของการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

**๒.๑๕.๙ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)**

(๑) หน่วยงานควรผลักดันงานวิจัยทางกฎหมายและข้อเสนอทางนโยบายสู่การปฏิบัติจริง (Policy Implementation)

นอกจากนี้ ควรสร้างการรับรู้ให้ประชาชนรู้จักการดำเนินงานของหน่วยงานให้มากขึ้น ไม่จำกัดเฉพาะกลุ่มนักวิชาการหรือผู้นำชุมชนเท่านั้น แต่ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มเปราะบางและประชาชนทั่วไปให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานด้วย

(๒) หน่วยงานควรมีกลไกในการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเทคโนโลยีข้ามชาติ ซึ่งมีความซับซ้อนและส่งผลกระทบวงกว้างต่อประชาชน

**๒.๑๕.๑๐ สถาบันอนุญาโตตุลาการ**

(๑) หน่วยงานควรใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการบริหารจัดการคดี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดระยะเวลาในการดำเนินงาน และสนับสนุนแผนและกระบวนการปฏิรูปกฎหมายให้มีความเป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับบริบททางสังคมและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป

(๒) หน่วยงานควรหายุทธศาสตร์ในการสร้างความแตกต่างระหว่างหน่วยงานกับสถาบันอนุญาโตตุลาการของสำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อแยกกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจนและสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ลดความซ้ำซ้อนและสร้างโอกาสในการเพิ่มผู้รับบริการ

## ๒.๑๖ กระทรวงแรงงาน

**๒.๑๖.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน**

(๑) หน่วยงานควรเร่งจัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลให้แล้วเสร็จโดยเร่งด่วน เพื่อการพัฒนาไปสู่รัฐบาลดิจิทัลได้ตามนโยบายรัฐบาล

(๒) หน่วยงานควรพิจารณาให้ความสำคัญในการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐและตอบสนองต่อปัญหาและความท้าทายของแรงงานต่างด้าวในปัจจุบัน

ทั้งนี้ ควรทบทวนความเหมาะสมของการมอบหมายภารกิจด้านแรงงานต่างด้าวกับกรมการจัดหางาน ในการกำหนดภารกิจรองรับการแก้ไขปัญหาประเด็นแรงงานต่างด้าวดังกล่าว

(๓) หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัด (KPI) ให้มีความชัดเจน ไม่คลุมเครือ และมีความท้าทายมากขึ้น เพื่อผลักดันประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวชี้วัดการเพิ่มสัดส่วนแรงงานไทยด้านเทคโนโลยี หน่วยงานควรมีโครงการเพื่อเพิ่มสัดส่วนแรงงานไทยด้านนี้ให้มากขึ้นตามเป้าหมายของตัวชี้วัด

(๔) หน่วยงานควรกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติราชการที่ชัดเจน เพื่อรองรับและขับเคลื่อนแรงงานไทยในอนาคต โดยเน้นการบูรณาการแผนงาน/โครงการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน เพื่อลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งบประมาณ โดยให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และการศึกษาเชิงลึก (Foresight Studies) เกี่ยวกับแนวโน้มแรงงานในอนาคต เช่น ผลกระทบของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ระบบอัตโนมัติ (Automation) เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ต่อตลาดแรงงาน รูปแบบการจ้างงานที่ยืดหยุ่น (Gig Economy) และสังคมสูงวัย

(๕) หน่วยงานควรกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากประกาศของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ เรื่อง การผ่อนผันการต่อใบอนุญาต ซึ่งการผ่อนผันได้สิ้นสุดในวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ ส่งผลให้เกิดความตื่นตระหนกและการถูกเอารัดเอาเปรียบในกลุ่มแรงงานต่างด้าว

ดังนั้น หน่วยงานควรเร่งหามาตรการป้องกันและอำนวยความสะดวกให้กับแรงงานต่างด้าวอย่างเหมาะสม

(๖) หน่วยงานควรทบทวนมาตรการ "การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวฝ่ายเดียว" แทน "การขึ้นทะเบียนแรงงานแบบ MOU" เนื่องจากปัจจุบัน มีเหตุการณ์สู้รบที่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ซึ่งนำมาสู่การลักลอบหนีภัยสงครามของชาวต่างชาติเข้ามาประเทศไทย โดยเฉพาะในจังหวัดที่มีพรมแดนติดกัน เช่น อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งมีการลักลอบเข้าประเทศไทยเป็นจำนวนมาก หากประเทศไทยไม่มีระเบียบในการขึ้นทะเบียนแรงงานฝ่ายเดียว จะทำให้หน่วยงานราชการไม่มีข้อมูลทางทะเบียนของแรงงานต่างด้าว ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาความมั่นคงปลอดภัย และทำให้เจ้าหน้าที่รัฐบางกลุ่มฉวยโอกาสในการเรียกรับสินบน รีดไถ และตั้งตัวเป็นผู้มีอิทธิพลในพื้นที่

(๗) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการจ้างแรงงานของบริษัทที่ได้รับงานโครงการก่อสร้างหรือโครงการปรับปรุงอาคาร/สิ่งปลูกสร้างของภาครัฐให้ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบอย่างเข้มงวด อาทิ การใช้แรงงานที่ไม่อยู่ในระบบกองทุนประกันสังคม และเป็นแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย

**๒.๑๖.๒ กรมการจัดหางาน**

(๑) หน่วยงานควรมีนโยบายที่พิจารณาความปลอดภัยให้กับแรงงานไทยอย่างรอบด้าน และใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง เพื่อให้มั่นใจว่า พื้นที่ที่จัดส่งแรงงานไปมีความปลอดภัยอย่างแท้จริง

(๒) หน่วยงานควรหาแนวทางช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาแรงงานไทยที่ถูกล่อลวงให้ไปทำงานยังต่างประเทศ แต่นายจ้างไม่ยอมจ่ายค่าแรงตามสัญญา และมีการแจ้งตำรวจให้มาจับแรงงานไทย เพื่อที่จะได้ไม่ต้องจ่ายค่าแรงให้กับแรงงานไทย

ทั้งนี้ หน่วยงานควรมีมาตรการปราบปรามตัวแทนกลุ่มบริษัทนายหน้าที่ล่อลวงแรงงานไทยไปทำงานผิดกฎหมายอย่างจริงจัง

(๓) หน่วยงานควรพิจารณามาตรการรองรับแรงงานไทยที่ไปทำงานต่างประเทศอย่างรอบด้าน โดยการเจรจา และผลักดันให้มีข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น การทำสัญญาแรงงานภาคเกษตรในประเทศเกาหลี เพื่อให้การเดินทางไปทำงานของแรงงานไทยเป็นไปอย่างถูกต้อง ปลอดภัย ลดปัญหาแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศอย่างผิดกฎหมาย (ผีน้อย) และเพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงหรือการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของแรงงานไทยในระยะยาว

(๔) หน่วยงานควรพัฒนาระบบการวิเคราะห์ข้อมูลตลาดแรงงานแบบเรียลไทม์ (Real-time Labor Market Intelligence) โดยใช้ Big Data และ AI เพื่อคาดการณ์ความต้องการทักษะและอาชีพในอนาคต (Demand-side) และทำความเข้าใจทักษะที่มีอยู่ของแรงงาน (Supply-side) ในเชิงลึก เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการกำหนดนโยบายจัดหางานและการฝึกอบรม

(๕) หน่วยงานควรจัดทำยุทธศาสตร์และแผนนำเข้าแรงงานต่างด้าวระยะยาว พร้อมทั้งจัดระเบียบการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวระบบใหม่ผ่านศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านแรงงาน (One Stop Service) รวมทั้งลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายการนำเข้าแรงงานต่างด้าวในอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้แรงงานคน เพื่อป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ด้านแรงงานและการคุ้มครองสิทธิ

(๖) หน่วยงานควรเน้นการจับคู่เชิงทักษะ (Skills-based Matching) โดยเปลี่ยนจากการจับคู่ตำแหน่งงานตามวุฒิการศึกษาเป็นหลัก มาเป็นการจับคู่ตามชุดทักษะ (Skill Sets) ที่จำเป็นสำหรับแต่ละตำแหน่งงาน โดยอาจใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลที่สามารถวิเคราะห์ทักษะของผู้สมัครและผู้ต้องการแรงงานได้อย่างละเอียด

(๗) จากกรณีที่มีชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทยโดยแสดงตัวว่า เป็นเพียงนักท่องเที่ยว ซึ่งไม่ต้องขอวีซ่าเพื่อทำงานในประเทศไทย แต่กลับเข้ามาหาประโยชน์ในประเทศไทย เช่น ทำการค้าในธุรกิจต่าง ๆ หรือเป็นแรงงานในภาคธุรกิจต่าง ๆ ของประเทศไทยจนทำให้เกิดผลกระทบกับผู้ประกอบการรายย่อยและแรงงานไทยอย่างมาก จนทำให้เกิดช่องโหว่ด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ รวมทั้งการโอนเงินออกไปยังต่างประเทศของชาวต่างชาติกลุ่มนี้ และภาษีศุลกากรที่หายไปจากระบบได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศและประชาชนอย่างมากในปัจจุบัน

ดังนั้น หน่วยงานควรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ และกระทรวงแรงงาน เป็นต้น เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบ

**๒.๑๖.๓ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน**

(๑) หน่วยงานควรเร่งแก้ปัญหาให้กับแรงงานที่ขอความเป็นธรรมหรือร้องเรียนเข้ามายังหน่วยงานจากปัญหาการถูกเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม ถูกรังแก หรือถูกเอารัดเอาเปรียบ เพื่อให้แรงงานได้รับความเป็นธรรมและเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

(๒) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับบทบาทและให้ความเป็นธรรมกับนายจ้างที่ถูกร้องเรียน ควบคู่ไปกับการคุ้มครองสิทธิของลูกจ้าง โดยดำเนินการอย่างเท่าเทียมและโปร่งใส เพื่อสร้างระบบแรงงานที่เป็นธรรมทั้งสองฝ่าย และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างในระยะยาว

(๓) ปัจจุบันช่องทางการร้องเรียนของแรงงานยังเน้นการใช้ภาษาไทยเป็นหลัก ซึ่งอาจไม่สะดวกต่อแรงงานต่างด้าวที่เป็นส่วนหนึ่งของภาคแรงงาน หน่วยงานจึงควรเพิ่มช่องทางการร้องเรียนที่รองรับภาษาของแรงงานต่างด้าว เพื่ออำนวยความสะดวก ลดความกังวลเกี่ยวกับสถานะแรงงาน และส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของแรงงานทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม

**๒.๑๖.๔ สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน**

หน่วยงานควรมีตัวชี้วัดเป้าหมายการส่งเสริมความปลอดภัยในการทำงานที่ครอบคลุม เพื่อดูแลแรงงานในเชิงนโยบายทั้งหมดในประเทศ และมีการขยายผลการส่งเสริมความปลอดภัย ไม่ใช่ครอบคลุมเป้าหมายเพียง ๖๐,๐๐๐ คนเท่านั้น

**๒.๑๖.๕ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดให้มีการสร้างเครือข่ายการประสานงานร่วมกับกลุ่มอุตสาหกรรม (Industry Clusters) ในแต่ละภูมิภาค เพื่อให้การพัฒนาทักษะแรงงานสามารถตอบโจทย์ความต้องการของอุตสาหกรรมนั้น ๆ โดยตรง และสามารถนำไปสู่การจ้างงานได้ทันที

(๒) หน่วยงานควรพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่สามารถติดตามและประเมินผลการมีงานทำและรายได้ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรม (เช่น ๑-๓ ปีหลังการฝึกอบรม) เพื่อเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการประเมินประสิทธิภาพของโครงการและหลักสูตรต่าง ๆ

(๓) หน่วยงานควรให้ความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการงบประมาณแก่หน่วยงานในพื้นที่ (ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด) เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของแรงงานและสถานประกอบกิจการในแต่ละภูมิภาคได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม

(๔) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาฝีมือแรงงานในภาคเศรษฐกิจดิจิทัล เช่น การผลิตสื่อดิจิทัล และการผลิตภาพยนตร์ เป็นต้น

(๕) หน่วยงานควรปรับปรุงระบบการรับรองฝีมือแรงงานให้มีความน่าเชื่อถือ และเป็นไปตามมาตรฐานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในประเทศและระดับสากล เพื่อยกระดับศักยภาพแรงงานไทยอย่างยั่งยืน

(๖) หน่วยงานควรส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรพื้นฐานด้านความรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy) อย่างเป็นระบบและครอบคลุม เพื่อให้แรงงานไทยมีทักษะด้านดิจิทัลมากขึ้น ซึ่งเป็นความจำเป็นของแรงงานไทยในการทำงานในปัจจุบัน

(๗) หน่วยงานควรประสานความร่วมมือกับภาคธุรกิจอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อให้ทราบถึงทักษะที่ตลาดแรงงานต้องการ พร้อมทั้งพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับแนวโน้มของตลาดแรงงานในอนาคต เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อให้การผลิตแรงงานของไทยสามารถตอบสนองความต้องการของภาคธุรกิจได้อย่างแท้จริงในระยะยาว

**๒.๑๖.๖ สำนักงานประกันสังคม**

(๑) หน่วยงานควรมีแนวทางในการฟื้นฟูและเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อความโปร่งใสในการทำงานและความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน จากวิกฤติด้านธรรมาภิบาลที่เกิดขึ้น

(๒) หน่วยงานควรเร่งแก้ไขและพัฒนาระบบแอปพลิเคชันให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับ รวมถึงควรพิจารณาผลลัพธ์ที่แท้จริงจากจำนวนผู้ใช้งานและระดับความพึงพอใจ เพื่อให้การใช้งบประมาณเกิดความคุ้มค่าสูงสุด

(๓) หน่วยงานควรวางแผนการใช้จ่ายและประมาณการเงินกองทุนล่วงหน้าอย่างน้อย ๕-๑๐ ปี เพื่อสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนให้แก่กองทุนในระยะยาว และเป็นหลักประกันสำคัญสำหรับผู้ประกันตนว่าจะยังคงได้รับสิทธิประโยชน์อย่างครบถ้วนตามภาระผูกพันในอนาคต เมื่อประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์โดยเฉพาะกรณีจ่ายเงินบำนาญชราภาพให้ผู้ประกันตน

## ๒.๑๗ กระทรวงวัฒนธรรม

**๒.๑๗.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม**

(๑) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมวัฒนธรรมร่วมสมัยและวัฒนธรรมของคนที่ยังมีชีวิต (Living Culture) มากกว่าการอนุรักษ์วัฒนธรรมเชิงพิธีกรรมหรือวัฒนธรรมหลังการเสียชีวิตเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเป็นวัฒนธรรมที่ร่วมสมัยกับสังคมยุคใหม่ได้

(๒) หน่วยงานควรพิจารณาการบูรณาการแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกันในการดำเนินงาน โดยเฉพาะในกรณีของโครงการส่งเสริม Soft Power หรือส่งเสริมการท่องเที่ยว ที่อาจถูกจัดทำขึ้นภายใต้หลายยุทธศาสตร์หรือหลายแผนงานของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การใช้งบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุด

(๓) หน่วยงานควรส่งเสริมสิ่งที่สะท้อนอัตลักษณ์ไทยและทำได้ง่าย เช่น การไหว้ การยิ้ม และการใช้ภาษาถิ่น ในการต้อนรับนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน ซึ่งเป็น Soft Power ด้านวัฒนธรรมที่ไม่ต้องใช้งบประมาณมาก แต่สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ประเทศได้อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ ควรส่งเสริมผลิตภัณฑ์พื้นถิ่นที่มีศักยภาพ เช่น อาหารพื้นถิ่นของไทยให้เป็นที่รู้จักในระดับสากล โดยคำนึงถึงมาตรฐานความปลอดภัยและการสร้างมูลค่าเพิ่ม

(๔) หน่วยงานควรบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดตั้ง One Stop Service สำหรับการให้บริการด้านการอนุญาตถ่ายทำภาพยนตร์ระดับโลกได้ทุกพื้นที่ทั่วประเทศไทย เพื่ออำนวยความสะดวก ลดขั้นตอน และแก้ไขปัญหาความซับซ้อนในการติดต่อหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีการถ่ายทำในหลายพื้นที่ เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์และสร้างรายได้ให้ประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

**๒.๑๗.๒ กรมศิลปากร**

(๑) หน่วยงานควรมีส่วนร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักสูตรพัฒนาการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้มีความถูกต้อง ครอบคลุม และอิงหลักฐานเชิงประจักษ์ โดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เชิงเปรียบเทียบ วิเคราะห์ และเข้าใจบริบท มากกว่าการท่องจำเพียงอย่างเดียว เพื่อสร้างพลเมืองที่มีวิจารณญาณและความเข้าใจประวัติศาสตร์อย่างลึกซึ้งถูกต้องตามหลักฐานเชิงประจักษ์

(๒) หน่วยงานควรพิจารณาจัดทำระบบบัตรผ่านแบบเหมารวม (One Pass Ticket) สำหรับเข้าชมวัดและโบราณสถานทั้งหมดภายใน

อุทยานประวัติศาสตร์ในจังหวัดต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ลดความรู้สึกแบ่งแยกในด้านค่าเข้าชมระหว่างชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมทั้งจูงใจให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาอยู่ในพื้นที่ได้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจและการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์โดยรวม

(๓) หน่วยงานควรปรับปรุงรูปแบบการจัดแสดงและการเล่าเรื่องในพิพิธภัณฑ์หรือแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ โดยจัดเตรียมเอกสารประกอบ หรือสื่ออธิบายเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เยี่ยมชมเข้าใจภาพรวมของเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นไม่เพียงแต่เยี่ยมชมโบราณวัตถุ แต่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลเข้ากับเหตุการณ์ บริบท และการตีความทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลายได้อย่างมีคุณภาพ

(๔) หน่วยงานควรมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบการใช้บัตรเข้าชมโบราณสถานในรูปแบบกระดาษ เนื่องจากระบบดังกล่าวมีช่องโหว่ที่อาจนำไปสู่การทุจริต ทั้งนี้ หน่วยงานควรเปลี่ยนแปลงระบบการออกบัตรเข้าชมไปสู่ระบบดิจิทัลหรืออิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถตรวจสอบข้อมูลได้แบบเรียลไทม์เพื่อลดการเกิดปัญหาเกี่ยวกับบัตรเข้าชมและการทุจริต

(๕) หน่วยงานควรเร่งรัดและติดตามโบราณวัตถุต่าง ๆ ของประเทศไทยที่อยู่ในต่างประเทศให้กลับมายังประเทศไทย

**๒.๑๗.๓ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม**

(๑) หน่วยงานควรเร่งการขอขึ้นทะเบียนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของประเทศไทยต่อองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เช่น ชุดไทย มวยไทย โขนไทย สถาปัตยกรรมไทย นาฏศิลป์ไทย ประเพณีไทย และอาหารไทย เป็นต้น เพื่อป้องกันการแอบอ้างนำมรดกภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของประเทศไทยไปเป็นของตน

(๒) หน่วยงานควรให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมอาหารไทย โดยมุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจจากอาหารไทยในระดับท้องถิ่นและระดับนานาชาติ รวมทั้งควรมีการบูรณาการการทำงานร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ ในด้านการตลาดและการส่งออก และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงอาหารอย่างยั่งยืน ซึ่งจะช่วยให้การส่งเสริมวัฒนธรรมอาหารไทยมีทั้งคุณค่าทางวัฒนธรรมและศักยภาพทางเศรษฐกิจอย่างเต็มที่และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

(๓) หน่วยงานควรมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการการดำเนินงานของกองถ่ายทำภาพยนต์ให้ชัดเจนและมีมาตรฐาน เช่น มาตรการด้านความปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุ การจัดเวลาพักของทีมงาน และสวัสดิการพื้นฐาน เพื่อให้การถ่ายทำภาพยนต์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และยกระดับคุณภาพการผลิตภาพยนตร์ไทยให้ได้มาตรฐานระดับสากล

**๒.๑๗.๔ กรมการศาสนา**

(๑) หน่วยงานควรหาแนวทางแก้ไขปัญหาความหมดศรัทธาของพุทธศาสนิกชนที่เกิดขึ้นจากกรณีพระชั้นผู้ใหญ่จำนวนมากกระทำผิดพระวินัยอย่างร้ายแรงหรืออาศัยตำแหน่งเพื่อหาประโยชน์ส่วนตัวโดยผิดกฎหมาย เพื่อฟื้นฟูความเชื่อมั่นและความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาและสถาบันสงฆ์ในสังคมไทย

(๒) หน่วยงานควรหารือกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เกี่ยวกับเงินบริจาคจากพุทธศาสนิกชนเพื่อนำเงินบางส่วนมาร่วมใช้ในการรักษาพระพุทธศาสนา

(๓) หน่วยงานควรมีบทบาทในการส่งเสริมความเข้าใจใน "แก่นแท้" ของแต่ละศาสนาอย่างลึกซึ้ง โดยการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรณรงค์สร้างค่านิยมแห่งความเคารพซึ่งกันและกัน เพื่อให้ประชาชนทุกศาสนาอยู่ร่วมกันได้อย่างมีสันติสุขและเกิดความเข้าใจกันอย่างแท้จริง

**๒.๑๗.๕ สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย**

หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัดของโครงการ/กิจกรรมให้ชัดเจน เช่น จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรม มูลค่าทางเศรษฐกิจและประโยชน์ในเชิงศิลปวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น โดยการถอดบทเรียนจากการจัดงานเบียนนาเล่ที่ผ่านมาทั้งจุดแข็ง ความสำเร็จ ตลอดจนข้อบกพร่องหรืออุปสรรค

## ๒.๑๘ กระทรวงศึกษาธิการ

### ๒.๑๘.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

(๑) หน่วยงานควรลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของครู เช่น การทำรายงานผลการดำเนินโครงการต่าง ๆ การจัดประกวดการแข่งขัน หรือการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน เพื่อให้ครูสามารถทุ่มเทเวลาในการดูแลนักเรียนและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้มากขึ้น

(๒) หลายหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการมีการพัฒนาแพลตฟอร์ม/แอปพลิเคชันที่คล้ายคลึงกัน ส่งผลให้เกิดความซ้ำซ้อนทั้งในด้านระบบและการใช้งาน ซึ่งไม่เป็นการอำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้และสร้างภาระงบประมาณที่ไม่จำเป็น ดังนั้น หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการควรบูรณาการระบบและใช้ฐานข้อมูลเดียวกันเพื่อให้เกิดความคุ้มค่า ลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชน

(๓) หน่วยงานควรสนับสนุนการถ่ายโอนสถานศึกษาให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อม เพื่อให้ท้องถิ่นดูแลประชากรตั้งแต่เด็กเล็กจนถึงประถมศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและสามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของพื้นที่ได้มากขึ้น เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญหลายด้าน ซึ่งจะช่วยลดภาระงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่มีความชำนาญในเรื่องดังกล่าว

(๔) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับความเสมอภาคในการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา เนื่องจากปัจจุบันพบว่าความเท่าเทียมด้านสวัสดิการพื้นฐานลดลง โดยเฉพาะอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนบางพื้นที่ยังขาดการจัดสรรอย่างเหมาะสม ขณะที่งบประมาณส่วนใหญ่มุ่งเน้นการก่อสร้างอาคารหรือโครงสร้างพื้นฐาน มากกว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเด็ก ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำและไม่ตอบโจทย์การพัฒนาการศึกษาที่แท้จริง

(๕) หน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการควรพัฒนาระบบโครงสร้างการบริหารจัดการและมาตรการความโปร่งใสอย่างเข้มงวด เพื่อยกระดับค่าดัชนีคุณธรรมและความโปร่งใส (Integrity and Transparency Assessment: ITA) ให้สูงขึ้น เพราะค่า ITA ในปัจจุบันยังต่ำกว่ามาตรฐาน ซึ่งส่งผลกระทบเชิงลบต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นของหน่วยงาน

(๖) หน่วยงานควรมีแนวทางในการปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณแบบรายหัวให้มีความเหมาะสมและเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเปิดโอกาสให้เยาวชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลหรือมีข้อจำกัดด้านรายได้ ให้สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศในระยะยาว

(๗) หน่วยงานควรจัดทำรายละเอียดของผลผลิต/โครงการที่ขอรับจัดสรรงบประมาณประเภทงบรายจ่ายอื่น เพื่อประกอบการพิจารณาว่าไม่ได้นำงบประมาณไปใช้จ่ายในกิจกรรมที่เป็นการสร้างภาระให้แก่ครูผู้สอน

(๘) หน่วยงานควรพิจารณาลดความซ้ำซ้อนของโครงการ Credit Bank และ Credit Portfolio กับหน่วยงานอื่น เพื่อลดภาระงบประมาณและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากร

ทั้งนี้ ควรตั้งงบประมาณของโครงการไว้ที่หน่วยงานเดียวและบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่มีโครงการในลักษณะเดียวกัน เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนและผู้เรียนในระบบการศึกษา

(๙) หน่วยงานควรหาแนวทางใหม่ ๆ เกี่ยวกับการเพิ่มทักษะในการใช้ชีวิตประจำวันในสังคมให้เด็กและเยาวชนไทย เช่น ทักษะการว่ายน้ำ ทักษะการข้ามถนน และทักษะอื่นที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อปลูกฝังวินัยและทักษะด้านความปลอดภัยให้กับเด็กและเยาวชนในการดูแลตัวเอง

**๒.๑๘.๒ กรมส่งเสริมการเรียนรู้**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนและเหมาะสมกับวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร และควรมีตัวชี้วัดที่สามารถประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ว่า การใช้งบประมาณดังกล่าวสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง

(๒) หน่วยงานควรปรับปรุงศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ให้ทันสมัย เพื่อดึงดูดให้ประชาชนสนใจที่จะเรียนรู้มากขึ้น

(๓) หน่วยงานควรมุ่งพัฒนาบทบาทในการเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนทุกช่วงวัย โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน พร้อมทั้งเน้นการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างเฉพาะเจาะจง

**๒.๑๘.๓ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดให้มีมาตรฐานความปลอดภัยของนักเรียนในทุกโรงเรียน เช่น การติดตั้งเบรกเกอร์ป้องกันไฟดูด โดยเฉพาะโครงการก่อสร้าง ซ่อมแซมและปรับปรุงอาคารเรียน รวมถึงให้มีการตรวจสอบระบบไฟของทุกโรงเรียน เพื่อสร้างความมั่นใจว่าจะไม่มีเด็กหรือบุคลากรในสถานศึกษาเสียชีวิตหรือได้รับอันตรายจากระบบไฟฟ้าภายในสถานศึกษา

นอกจากนี้ หน่วยงานควรหาแนวทางป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนขณะเดินทางไป-กลับโรงเรียน โดยกำหนดหลักเกณฑ์อย่างเข้มงวด เพื่อให้ผู้ขับขี่รถโรงเรียนต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เช่น ห้ามเล่นโทรศัพท์มือถือขณะขับรถ หรือขับรถด้วยความเร็วที่จำกัด ตรวจสอบนักเรียนที่ตกค้างในรถโรงเรียนทุกครั้งก่อนล็อกรถ เป็นต้น

(๒) การจัดโครงการหรือกิจกรรมของหน่วยงานไม่ควรเป็นการเพิ่มภาระงานโดยไม่จำเป็น อันส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของครู และส่งผลเสียต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้ หน่วยงานควรเปิดโอกาสให้โรงเรียนเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกโครงการตามบริบทและความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

(๓) หน่วยงานควรพิจารณาทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย และสอดคล้องกับองค์ความรู้และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ หรือทักษะแห่งอนาคต เช่น การบูรณาการความรู้ทักษะด้านดิจิทัล และทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถเผชิญกับความท้าทายของโลกอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) หน่วยงานควรให้ความช่วยเหลือโรงเรียนที่มีขนาดเล็กหรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกลที่ยังขาดแคลนทรัพยากรและบุคลากร ให้สามารถออกแบบการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

(๕) หน่วยงานควรมีมาตรการในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ระหว่างโรงเรียนในกรุงเทพมหานครและโรงเรียนในต่างจังหวัด เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนในทุกพื้นที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

(๖) หน่วยงานควรเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมสู่สาธารณะ เพื่อให้นักเรียน ครู ผู้บริหาร สามารถนำมาเป็นพื้นฐานในการสร้างบทสนทนา พูดคุยอย่างสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีธรรมาภิบาล และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

(๗) หน่วยงานควรจัดหานักจิตวิทยาประจำเขตพื้นที่การศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อช่วยเหลือและแนะแนว ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนที่มีปัญหาชีวิต มีความเครียด หรือมีสภาพจิตใจที่เปราะบาง เพื่อยกระดับการดูแลสุขภาวะทางด้านจิตใจของครู ผู้ปกครอง และนักเรียนได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

**๒.๑๘.๔ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา**

หน่วยงานควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าถึงการจัดการศึกษาในรูปแบบทวิภาคีหรือการให้นักเรียนฝึกปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการพร้อมกับการเรียนในสถานศึกษาเพิ่มขึ้นเพราะเป็นการพัฒนาทักษะอาชีพให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ หน่วยงานควรเร่งส่งเสริมระบบทวิภาคีในเชิงลึกและให้มีความหลากหลายมากขึ้น โดยกำหนดให้มีระยะเวลาในการฝึกงานมากกว่าครึ่งหนึ่งของระยะเวลาในหลักสูตร

พร้อมทั้งส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนในการออกแบบหลักสูตรร่วมกับหน่วยงาน เพื่อให้ได้หลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานอย่างแท้จริง รวมถึงให้ภาคเอกชนสนับสนุนทรัพยากร และแนวทางการเติบโตในสายงานของตน โดยจัดให้มีระบบรับประกันการจ้างงานหลังจากฝึกงานและจบการศึกษาแล้ว

**๒.๑๘.๕ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา**

หน่วยงานควรสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยและปราศจากการกลั่นแกล้ง (Bullying-Free School) อย่างแท้จริง โดยเริ่มต้นที่ครูผู้สอนก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่ครูใช้ความรุนแรงอย่างต่อเนื่องซ้ำซาก แม้จะมีการลงโทษทางวินัยไปแล้วก็ตาม หากพบพฤติกรรมเช่นนี้ ควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลที่มีพฤติกรรมรุนแรงอยู่ใกล้ชิดหรือมีอำนาจเหนือเด็กอีกต่อไป และเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรม

**๒.๑๘.๖ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา**

หน่วยงานและกองทุนหมุนเวียนเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครู ควรบูรณาการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินครูทั้งระบบ

**๒.๑๘.๗ โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์**

หน่วยงานควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ แนะแนวเทคนิค และแสดงความสามารถให้กับนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลหรือพื้นที่ชนบทของประเทศให้มากขึ้น เพื่อเปิดโลกทัศน์และสร้างประสบการณ์จริงให้กับนักเรียนของหน่วยงานและนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลได้มีการพัฒนาร่วมกัน

อีกทั้ง ยังจะช่วยให้นักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้ทางวิชาการระดับประเทศ สามารถเชื่อมโยงความรู้กับความเป็นจริงของสังคมไทย และตระหนักถึงบทบาทในการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

**๒.๑๘.๘ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**

หน่วยงานควรกำหนดหลักเกณฑ์และกำหนดเป้าหมายคะแนนวัดผลด้านการศึกษาให้ชัดเจนและมีความท้าทายมากขึ้น เพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาว อาทิ คะแนน PISA และจำนวนผู้เข้าเรียนต่อสาขาวิทยาศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา

ทั้งนี้ เพื่อประเมินผลและปรับปรุงแนวทางการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อวิทยาศาสตร์

**๒.๑๘.๙ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)**

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเด็กไทยยังเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาจากผลการประเมินระดับนานาชาติ เช่น PISA หรือ O-NET ที่สะท้อนว่าเด็กไทยยังมีจุดอ่อนในหลายด้าน ซึ่งนับเป็นสัญญาณเตือนที่ชัดเจนว่าระบบการศึกษายังต้องปรับปรุงอย่างจริงจัง หน่วยงานควรสรุปบทเรียนถึงจุดบกพร่องในการเรียนรู้ของนักเรียนไทย เพื่อส่งต่อให้หน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้การศึกษานำไปปรับปรุงต่อไป

ทั้งนี้ การสร้างชาติอย่างยั่งยืนต้องเริ่มจากการสร้างคน และการสร้างคนต้องอาศัยระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศต่อไป

**๒.๑๘.๑๐ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา**

(๑) ปัจจุบันนโยบายด้านการศึกษายังติดอยู่กับแนวคิด “Tailor-made” หรือการปรับให้เหมาะกับแต่ละกรณีโดยเฉพาะ ซึ่งแม้จะเป็นแนวทางที่ไม่ใช่แบบ “One size fits all” ก็ตาม แต่ยังขาดระบบที่สามารถขยายผลอย่างเป็นระบบในลักษณะของ Mass Customization ที่มีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ หน่วยงานควรมีการพัฒนา “โมเดลโรงเรียนต้นแบบ” ที่สามารถนำไปขยายผลได้จริงในระดับวงกว้าง (Mass Scalable Model) ไม่ใช่จำกัดอยู่เพียงโรงเรียนที่ได้รับงบประมาณพิเศษ เพราะเมื่อสิ้นสุดการสนับสนุน โรงเรียนต้นแบบเดิมมักจะกลับไปมีปัญหาเช่นเดิม

(๒) หน่วยงานควรพัฒนาระบบคุณภาพของโรงเรียนให้มีความยั่งยืน ไม่ผูกติดกับตัวบุคคล โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ดี (Best Practices) สำหรับแต่ละกลุ่มโรงเรียน และขยายผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถรักษาคุณภาพได้ แม้มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารหรือครูหลัก

**๒.๑๘.๑๑ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา**

(๑) หน่วยงานควรนำเสนอแนวทางหรือรูปแบบการขยายผลหรือต่อยอดในการจัดสรรทุนการศึกษาต่าง ๆ เช่น ทุนนวัตกรรมสายอาชีพ ทุนพระกนิษฐาสัมมาชีพ ทุนครูรักษ์ถิ่น

(๒) หน่วยงานควรจัดสรรงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาเด็กหลุดออกจากระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อขยายโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาที่ประสบปัญหาการเงินหรือขาดแคลนทุนทรัพย์และไม่ได้รับทุนจากหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ในกรณีที่กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษาปรับลดจำนวนทุนการศึกษาเนื่องจากปัญหาด้านงบประมาณ หน่วยงานสามารถสนับสนุนงบประมาณแทนได้

## ๒.๑๙ กระทรวงสาธารณสุข

**๒.๑๙.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข**

(๑) หน่วยงานควรมีระบบคัดกรองผู้ติดยาเสพติดที่มีประวัติการใช้ความรุนแรงอย่างเข้มงวดก่อนให้ไปบำบัดที่บ้านพัก เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับครอบครัวหรือชุมชนของผู้ติดยาเสพติด

(๒) หน่วยงานควรผลักดันนโยบายเพื่อให้จำนวนแพทย์และพยาบาลเพียงพอต่อประชากร โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทที่ยังมีการกระจายตัวของบุคลากรทางการแพทย์ไม่ทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนในทุกพื้นที่สามารถเข้าถึงบริการทางสาธารณสุขได้อย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพ

(๓) หน่วยงานควรติดตามและมีมาตรการควบคุมอัตราเงินเฟ้อด้านการรักษาพยาบาลให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เนื่องจากปัจจุบันต้นทุนค่ารักษาพยาบาลมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนสูงกว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปและอัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนและภาระงบประมาณด้านสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลของข้าราชการ ทั้งที่ยังอยู่ในราชการและเกษียณแล้ว หากปล่อยไว้เช่นนี้จะเกิดผลเสียต่อกำลังซื้อ การบริโภคภายในประเทศ และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในระยะยาว

(๔) หน่วยงานควรกำหนดแนวทางหรือเสนอปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการเสียภาษีของแพทย์ เพราะปัจจุบันแพทย์ในโรงพยาบาลของรัฐ ต้องเสียภาษีรายได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา ๔๐ (๑) และ ๔๐ (๒) ของประมวลรัษฎากร ในขณะที่แพทย์ที่ทำงานในโรงพยาบาลเอกชน สามารถวางแผนภาษีที่อาจเข้าข่ายการหลบเลี่ยงภาษี โดยอาศัยมาตรา ๔๐ (๖) ได้ ซึ่งเป็นการอ้างว่าแพทย์เช่าสถานที่โรงพยาบาลเอกชนในการหารายได้จากการประกอบวิชาชีพ และได้รับรายได้จากโรงพยาบาลเอกชนโดยไม่ได้เป็นลูกจ้างประจำ ซึ่งทำให้แพทย์ที่ทำงานในโรงพยาบาลรัฐถูกเอารัดเอาเปรียบ และทำให้รัฐบาลไม่สามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) หน่วยงานควรกำหนดกระบวนการเร่งรัดการพิจารณาเพื่อผลักดันยามุ่งเป้าสำหรับโรคมะเร็งเข้าสู่บัญชียาหลักแห่งชาติ เพื่อยกระดับคุณภาพการรักษาของคนไทย เนื่องจากยามุ่งเป้ามีบทบาทสำคัญในการรักษาโรคมะเร็งขั้นสูง และผู้ป่วยจำนวนมากยังไม่สามารถเข้าถึงยาได้

เนื่องจากไม่อยู่ในสิทธิประโยชน์ของระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

(๖) หน่วยงานควรพัฒนาระบบคลังข้อมูลสุขภาพ (Health Data Center: HDC) ให้มีความน่าเชื่อถือ โดยส่งเสริมการตรวจสอบความเที่ยงตรง ความถูกต้อง และความชัดเจนของข้อมูลที่ส่งมาจากต้นทาง เช่น โรงพยาบาล สถานีอนามัย หรือหน่วยบริการสุขภาพในพื้นที่ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารจัดการด้านสาธารณสุข การวางแผนนโยบาย และการติดตามผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งควรกำหนดมาตรฐานกลางในการจัดเก็บและรายงานข้อมูล รวมถึงมีระบบตรวจสอบภายในที่สามารถระบุความผิดพลาดของข้อมูลได้อย่างทันท่วงที

(๗) หน่วยงานควรมีแนวทางในการแก้ปัญหาความแออัดของโรงพยาบาลในพื้นที่ต่างจังหวัดอย่างจริงจัง ให้มีความพร้อมและเพียงพอ เพื่อลดการรอคอยและเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ เช่น กระจายงบประมาณเพื่อจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ จัดสรรงบประมาณด้านบุคลากรเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีงบประมาณในการจัดอาคารสถานที่ให้ทั่วถึงและเป็นธรรมในทุกโรงพยาบาลของรัฐ และปรับปรุงออกแบบอาคารโรงพยาบาลให้เหมาะกับทุกคน (Universal Design) โดยคำนึงถึงความจำเป็นเร่งด่วนเป็นสำคัญ

(๘) หน่วยงานควรมีแผนยุทธศาสตร์ระยะสั้นระยะยาว และแนวทางการแก้ไขปัญหาการลาออกของบุคลากรทางการแพทย์ โดยเฉพาะในกลุ่มแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของระบบบริการสุขภาพ เพื่อหาแนวทางแก้ไขอย่างตรงจุด

(๙) หน่วยงานควรพิจารณาปรับปรุงให้ระบบ MOPH Refer เชื่อมต่อกับโรงพยาบาลในทุกสังกัด ทั้งโรงพยาบาลในสังกัดกรุงเทพมหานคร กระทรวงกลาโหม และมหาวิทยาลัย เป็นต้น เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการส่งตัวของผู้ป่วยไปยังโรงพยาบาลที่มีเตียงว่าง หรือมีศักยภาพในการรักษาที่สูงกว่าเพื่อประโยชน์ในการรักษาพยาบาล และเพิ่มโอกาสการรอดชีวิตของผู้ป่วย เพราะปัจจุบันการเชื่อมโยงยังไม่ครบถ้วน ทำให้ประชาชนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ประสบปัญหาการหาเตียงและการส่งต่อผู้ป่วย โดยได้รับสิทธิในการเข้าถึงการรักษาพยาบาลของรัฐต่ำกว่าจังหวัดอื่น ๆ

(๑๐) หน่วยงานควรร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ในการหาแนวทางแก้ไขปัญหาสถานบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ "คลินิกชุมชนอบอุ่น" ในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่ไม่สามารถออกใบส่งตัว เพื่อส่งต่อผู้ป่วยที่ต้องการรับการตรวจวินิจฉัยโดยละเอียด หรือการรักษาจากแพทย์เฉพาะทางได้อย่างทันท่วงที เนื่องจากปัญหาที่ต้องถูกหักเงินซึ่งเป็นปัญหาภายในของระบบสาธารณสุข

**๒.๑๙.๒ กรมการแพทย์**

หน่วยงานควรมีนโยบายในการปรับปรุงให้ยามุ่งเป้าที่มีประสิทธิภาพในการรักษาโรคมะเร็งและเวชภัณฑ์ที่ทันสมัยอยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติเพิ่มขึ้น เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงยาที่มีประสิทธิภาพเท่าทันกับวิวัฒนาการของการรักษาพยาบาล และเท่าเทียมกับประชากรในประเทศอื่น

นอกจากนี้ ยังควรมีนโยบายที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนายามุ่งเป้าด้วยตนเองอย่างจริงจัง เพื่อลดต้นทุน และประหยัดงบประมาณในระยะยาว

**๒.๑๙.๓ กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก**

(๑) หน่วยงานควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาประยุกต์ใช้ในการกำกับดูแลคลินิกเอกชนของการแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบคุณภาพ ความปลอดภัย และมาตรฐานการให้บริการอย่างต่อเนื่อง

(๒) หน่วยงานควรเพิ่มการขออนุญาตพื้นที่เพาะปลูกกัญชาในใบอนุญาตประกอบธุรกิจเพื่อให้สามารถติดตามปริมาณการปลูกและการใช้กัญชาได้อย่างละเอียด เพื่อเป็นการควบคุมความปลอดภัยในการผลิต และป้องกันการนำกัญชาไปใช้ในทางที่ผิดกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ หน่วยงานควรควบคุมกระบวนการปลูกและเก็บเกี่ยวอย่างเคร่งครัด และมีการนำมาตรฐานสากลมาใช้ในการจัดหาสมุนไพรและกัญชา เช่น มาตรฐานการปลูกกัญชา (Good Agricultural and Collection Practices : GACP)

(๓) หน่วยงานควรมุ่งเน้นการบริการประชาชนมากกว่าการจำหน่ายยาสมุนไพรในโรงพยาบาลแพทย์แผนไทยและศูนย์บริการแพทย์แผนไทย

นอกจากนี้ หน่วยงานควรขยายศูนย์บริการแพทย์แผนไทยไปยังพื้นที่ห่างไกลให้มากขึ้น เพื่อให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง

**๒.๑๙.๔ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ**

หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนปัญหา Medical Inflation หรือภาวะค่ารักษาพยาบาลพุ่งสูงอย่างไม่เป็นธรรมในโรงพยาบาลเอกชน แม้ว่าจะมีขั้นตอนที่กำหนดให้โรงพยาบาลเอกชนต้องประกาศค่ายาและค่าเวชภัณฑ์ แต่ประชาชนต้องจ่ายอมจ่ายค่าบริการทางการแพทย์ที่ไม่เป็นธรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะค่ายาที่แพงเกินจริง ค่าห้องปฏิบัติการและค่าหัตถการที่ราคาสูง หรือการแยกเก็บค่าบริการโดยไม่มีคำอธิบายที่ชัดเจน

ทั้งนี้ ควรมีระบบตรวจสอบต้นทุนจริงของบริการทางการแพทย์และจัดทำดัชนีวัดความโปร่งใสและความเป็นธรรมของราคาทางการแพทย์เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคด้านสุขภาพอย่างเป็นรูปธรรม

**๒.๑๙.๕ กรมสุขภาพจิต**

(๑) หน่วยงานควรส่งเสริมการอบรมครูให้มีความรู้ด้านสุขภาพจิตพื้นฐาน เพื่อให้ครูสามารถสังเกต ติดตาม และช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิตในสถานศึกษาได้ตั้งแต่ระยะเริ่มต้น

(๒) ปัญหาสุขภาพจิตของประชาชนสูงขึ้นจากภาวะเศรษฐกิจและสภาพสังคมที่มีความผันผวน หน่วยงานควรมีแผนการดำเนินการเชิงรุกเพื่อให้หน่วยงานมีกำลังคนที่เพียงพอและสามารถปรับตัวตอบสนองความต้องการในการบริการสุขภาพของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันท่วงที

**๒.๑๙.๖ กรมอนามัย**

(๑) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับพัฒนาการของเด็กที่เป็นปัญหา ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม และความเหลื่อมล้ำ โดยร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้เด็กได้มีโอกาสเข้าถึงบริการด้านสุขภาพและการศึกษาอย่างเท่าเทียม

ทั้งนี้ หน่วยงานควรมีมาตรการเพื่อจัดทำแผนงานบูรณาการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างรอบด้าน รวมถึงการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำด้านพัฒนาการเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัย

(๒) หน่วยงานควรมีมาตรการที่เข้มงวดในเรื่องสุขอนามัย โดยเฉพาะร้านอาหารหรือตลาด เพื่อลดโอกาสการเกิดโรคกับประชาชน

**๒.๑๙.๗ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา**

(๑) หน่วยงานควรดำเนินการในเชิงรุกเพื่อเฝ้าระวังและตรวจสอบผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้รับอนุญาตจากหน่วยงาน โดยเฉพาะการลักลอบจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภค และยาปลอมที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน หรือการจำหน่ายอาหารเสริมผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในระบบคุ้มครองผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) หน่วยงานควรเข้มงวดในการตรวจสอบผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ และอาหาร ที่นำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนของสารเคมีหรือสารตกค้างที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

(๓) เนื่องจากในปัจจุบันกระบวนการรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานยังคงมีความล่าช้า ส่งผลให้ผู้ประกอบการได้รับผลกระทบในการนำสินค้าเข้าสู่ตลาดล่าช้าตามไปด้วย และยังอาจกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภค

ดังนั้น หน่วยงานจึงควรพัฒนาศักยภาพและบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นในการทำให้ห้องปฏิบัติการมีคุณภาพและได้มาตรฐานยิ่งขึ้นเพื่อรองรับการตรวจสอบและการรับรองผลิตภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งควรปรับปรุงกระบวนการให้มีความรวดเร็ว และโปร่งใสมากยิ่งขึ้นด้วย

**๒.๑๙.๘ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรทบทวนการดำเนินโครงการจัดสรรผ้าอ้อมผู้ใหญ่สำหรับคนพิการ เนื่องจากมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้ใช้งาน โดยเฉพาะในกลุ่มคนพิการที่มีข้อจำกัดในการดูแลตนเอง

(๒) หน่วยงานควรเร่งวางแผนและส่งเสริมการขยายการให้บริการ Telemedicine ให้ครอบคลุมและเข้าถึงประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มโรงพยาบาลระดับปฐมภูมิ ซึ่งเป็นด่านหน้าในการให้บริการด้านสุขภาพ เพื่อเพิ่มทางเลือกในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์ ลดภาระของโรงพยาบาลขนาดใหญ่ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในพื้นที่ห่างไกล

(๓) หน่วยงานควรพิจารณาการใช้สมุนไพรทางการแพทย์ให้มีมาตรฐานและความปลอดภัยเทียบเท่ากับยาทั่วไป โดยควรมีการขึ้นทะเบียน การทดสอบ และการควบคุมคุณภาพอย่างเข้มงวดก่อนนำไปใช้จริงกับประชาชน เพื่อป้องกันผลกระทบด้านสุขภาพและสร้างความเชื่อมั่นในการใช้สมุนไพรทางการแพทย์ในระบบสาธารณสุข

(๔) หน่วยงานควรทบทวนกลไกการจ่ายเงินของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้สอดคล้องกับต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงของโรงพยาบาล โดยเฉพาะการรักษาโรคที่ซับซ้อนและมีค่าใช้จ่ายสูงในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพสูง เช่น การรักษาโรคมะเร็ง โรคหัวใจและหลอดเลือด รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารจัดการเงินและแหล่งรายได้ให้หลากหลายมากขึ้น

**๒.๑๙.๙ สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรพัฒนาและขยายช่องทางการให้บริการฉุกเฉินที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ชายขอบ เช่น การจัดตั้งหน่วยบริการเคลื่อนที่ หรือศูนย์ช่วยเหลือฉุกเฉินชุมชน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลเข้าถึงบริการได้รวดเร็วขึ้น

(๒) หน่วยงานควรเพิ่มจำนวนหน่วยเฝ้าระวัง หน่วยกู้ชีพ หรืออาสาสมัครฉุกเฉิน ให้สอดคล้องกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นและเป็นไปตามมาตรฐานสากล เพื่อให้การเข้าถึงบริการฉุกเฉินมีประสิทธิภาพ รองรับเหตุการณ์ได้อย่างทันท่วงที และลดอัตราการสูญเสียชีวิตหรือความรุนแรงจากเหตุฉุกเฉิน

(๓) หน่วยงานควรมีแนวทางในการพัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินของประเทศไทยให้มีมาตรฐานทัดเทียมกับนานาประเทศ โดยเฉพาะในด้านการเข้าถึงการบริการ การตอบสนองอย่างรวดเร็ว และความสามารถในการรักษาอาการฉุกเฉินให้ทันท่วงที เพื่อรักษาชีวิตของประชาชน

ทั้งนี้ หน่วยงานควรเร่งขยายเครือข่ายการให้บริการด้านการแพทย์ฉุกเฉินให้ครอบคลุมทุกภูมิภาคอย่างทั่วถึง โดยการเพิ่มจำนวนแพทย์ฉุกเฉินให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และบูรณาการกับกองทัพซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการแพทย์ฉุกเฉินเช่นกัน พร้อมกับพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสายงานดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

**๒.๑๙.๑๐ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข**

หน่วยงานควรวิจัยเพื่อทบทวนสูตรคำนวณระบบการจ่ายเงินแบบเหมาจ่ายรายหัวอีกครั้งให้เหมาะสมกับปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันยังคงมีข้อจำกัดและปัญหาในการนำไปใช้จริงในบางพื้นที่ ซึ่งอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพในการให้บริการสุขภาพแก่ประชาชน โดยเฉพาะในสถานพยาบาลที่มีภาระงานสูงหรือมีทรัพยากรจำกัด

ทั้งนี้ ระบบดังกล่าวอาจไม่ตอบโจทย์ความต้องการทางสุขภาพในบริบทที่เปลี่ยนไป จึงควรมีการศึกษาทางเลือกหรือแนวทางปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

**๒.๑๙.๑๑ โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน)**

หน่วยงานควรเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการโรงพยาบาลของรัฐที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน เพื่อให้โรงพยาบาลอื่น ๆ สามารถบริหารจัดการรายรับรายจ่ายอย่างสมดุล พร้อมทั้งมีเงินสำรองสะสมอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการกำหนดราคาตั้งต้นของการก่อสร้างโรงพยาบาลที่มีความสมเหตุสมผลและเป็นไปอย่างรอบคอบ

## ๒.๒๐ กระทรวงอุตสาหกรรม

### ๒.๒๐.๑ ภาพรวมและสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม

(๑) จากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ผันผวนในปัจจุบัน หน่วยงานซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการผลิตสินค้าส่งออกไปยังต่างประเทศควรเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก โดยสนับสนุนให้ผู้ประกอบการไทยรายย่อยสามารถดำเนินธุรกิจได้ โดยการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนธุรกิจใหม่หรือ New S-Curve รวมทั้งให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม

(๒) สืบเนื่องจากสถานการณ์การขึ้นภาษีนำเข้าของประเทศสหรัฐอเมริกา ประกอบกับการผลิตสินค้าแบบเดิมของประเทศไทยอาจส่งผลให้ความสามารถในการแข่งขันของประเทศลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน

ดังนั้น หน่วยงานจึงควรจัดทำแผนงานในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อให้สามารถปรับตัวได้อย่างเข้มแข็ง ยืนหยัดอยู่ได้ในตลาดโลก และสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาว

(๓) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรแปรรูป

นอกจากนี้ ควรพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ ให้สามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากสินค้าเกษตรชีวภาพมีศักยภาพในการลดต้นทุนการผลิตและสามารถพัฒนาเป็นสินค้าพรีเมียมในอนาคต หากได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง จะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ และยกระดับอุตสาหกรรมการเกษตรของประเทศอย่างยั่งยืน

(๔) หน่วยงานควรเข้มงวดในการออกใบอนุญาตให้กับโรงงานรีไซเคิลและโรงงานหลอมพลาสติกที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดมลพิษด้านสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการควบคุมอย่างเข้มงวดจะช่วยป้องกันและลดผลกระทบด้านมลพิษที่อาจส่งผลเสียต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศในพื้นที่ หากละเลยจะส่งผลให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่รุนแรง และกระทบต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนโดยรอบ

(๕) ทุกโครงการของสำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมที่อยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์และแผนงานบูรณาการ ส่วนใหญ่กำหนดตัวชี้วัดผลผลิต/โครงการไว้เพียง “เชิงปริมาณ” เท่านั้น ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถวัดความสำเร็จในการดำเนินงานได้

ทั้งนี้ หน่วยงานควรทบทวนการกำหนดตัวชี้วัดผลผลิต/โครงการ โดยเพิ่มตัวชี้วัด “เชิงคุณภาพ” เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานของหน่วยงาน

**๒.๒๐.๒ กรมโรงงานอุตสาหกรรม**

(๑) หน่วยงานควรมีมาตรการที่ชัดเจนและเข้มงวดในการควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษทางกลิ่นที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในกรณีที่มีการลักลอบปล่อยกลิ่นหรือควันในช่วงเวลานอกราชการหรือขณะฝนตก ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในหลายพื้นที่ เช่น พื้นที่บริเวณชั้นในของกรุงเทพมหานคร

ทั้งนี้ ควรมีระบบการตรวจสอบและการรายงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถดำเนินการทางกฎหมายได้อย่างทันท่วงที

(๒) หน่วยงานควรหาแนวทางพัฒนารถยนต์เก่าที่ใช้พลังงานเชื้อเพลิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งรถกระบะให้กลายเป็นรถยนต์ไฟฟ้า เพื่อเป็นการสร้างงานสร้างอาชีพให้คนไทยในการเป็นประเทศสำคัญในการผลิตรถยนต์ไฟฟ้าของโลก

ทั้งนี้ หน่วยงานควรปรับมาตรฐานอุตสาหกรรมให้ผู้ประกอบการไทยสามารถขอใบอนุญาตได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

(๓) หน่วยงานควรเร่งตรวจสอบและทบทวนนโยบายในการให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนต่างชาติ โดยเฉพาะกรณีของโรงงานอุตสาหกรรมที่อาจมีลักษณะเป็นทุนข้ามชาติที่ผิดกฎหมาย ซึ่งใช้ประเทศไทยเป็นฐานในการลักลอบนำเข้าและสวมสิทธิการส่งออกสินค้าไปยังประเทศสหรัฐอเมริกา ส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือในการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งเป็นการเอาเปรียบผู้ประกอบการไทยในเชิงการแข่งขันด้วยต้นทุนที่ไม่เป็นธรรม

อีกทั้ง ยังมีการนำเทคโนโลยีเก่าที่ประเทศต้นทางเลิกใช้แล้ว เข้ามาสร้างปัญหาสิ่งแวดล้อมในไทย ดังนั้น หน่วยงานควรยกระดับมาตรการคัดกรองและกำกับดูแลการลงทุน พร้อมทั้งส่งเสริมผู้ประกอบการไทยให้สามารถแข่งขันได้อย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

**๒.๒๐.๓ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม**

(๑) หน่วยงานควรขยายโครงการสร้างรายได้และส่งเสริมการฝึกอาชีพให้ครอบคลุมประชาชนอย่างทั่วถึง เนื่องจากโครงการนี้ช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการประกอบอาชีพ และเป็นช่องทางให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

อีกทั้ง หากขยายโอกาสไปสู่กลุ่มผู้สูงอายุ จะช่วยให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ลดความรู้สึกโดดเดี่ยว และส่งเสริมสุขภาพจิต ควบคู่ไปกับการมีรายได้เสริม และจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในระดับครัวเรือนและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

(๒) การกำหนดตัวชี้วัดค่าเป้าหมายการให้บริการของหน่วยงานมีเฉพาะตัวชี้วัดเชิงคุณภาพที่แสดงผลเป็น “ร้อยละ” การกำหนดเฉพาะตัวชี้วัดเชิงคุณภาพเพียงตัวชี้วัดเดียว อาจไม่สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริงจากการให้บริการต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วนและชัดเจน

ทั้งนี้ หน่วยงานควรพิจารณาทบทวนตัวชี้วัดโดยเพิ่มตัวชี้วัดเชิงปริมาณที่มีความชัดเจน สามารถติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง และประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการได้อย่างโปร่งใสเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานของหน่วยงาน

(๓) กระทรวงอุตสาหกรรมและกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมมีการกำหนดตัวชี้วัด “ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ” ที่เหมือนกัน คือเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย และวิสาหกิจชุมชนให้สามารถสร้างรายได้และมูลค่าทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น แต่มีการกำหนดค่าเป้าหมายต่างกัน

ทั้งนี้ อาจก่อให้เกิดความไม่สอดคล้องเชิงยุทธศาสตร์และทำให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ในภาพรวมขาดความชัดเจน

ดังนั้น หน่วยงานจึงควรพิจารณาทบทวนและกำหนดตัวชี้วัด ให้เป็นค่าเป้าหมายเดียวกันเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานและเพื่อความสอดคล้องกันในเชิงยุทธศาสตร์ด้วย

(๔) หน่วยงานควรส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และผู้ประกอบการรุ่นใหม่ (Startups) ที่มีข้อจำกัดด้านเงินทุน หรือการลงทุนในเครื่องจักรและอุปกรณ์

ดังนั้น หากหน่วยงานสามารถส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์แปรรูปต้นแบบ/โรงงานต้นแบบโดยจัดให้มีระบบให้เช่าหรือใช้ร่วมกัน ให้แก่ผู้ประกอบการสามารถเช่าเพื่อใช้พื้นที่และเครื่องจักรเป็นรายชั่วโมง/รายวัน/รายล็อตการผลิต ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนเริ่มต้นได้

**๒.๒๐.๔ สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย**

(๑) หน่วยงานควรสนับสนุนเครื่องมือที่เหมาะสมในการทำไร่อ้อยสะอาดและลดปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) เพื่อไม่ให้เกิดการเผาอ้อยในพื้นที่การเกษตร

(๒) หน่วยงานควรมีแผนและแนวทางในการดำเนินงานเพื่อสนับสนุนและช่วยเหลือเกษตรกรไร่อ้อยที่ลดการเผาอ้อย โดยเฉพาะในด้านการลดภาระต้นทุนและแรงงานในการจัดการอ้อยสด เช่น เครื่องจักร

ทั้งนี้ การส่งเสริมแนวทางดังกล่าวยังเป็นการมีส่วนร่วมในการลดปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5) และส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

(๓) งบประมาณส่วนใหญ่ของหน่วยงานอยู่ภายใต้ “งบรายจ่ายอื่น” แต่รายละเอียดของเอกสารชี้แจงงบประมาณไม่ได้แสดงให้เห็นว่าการดำเนินการเป็นอย่างไร เป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานเอง หรือเป็นการจ้างให้หน่วยงานอื่นดำเนินการ

ทั้งนี้ หากหน่วยงานสามารถระบุรายการตามการจำแนกประเภทรายจ่ายได้ควรดำเนินการให้ถูกต้อง เช่น การจ้างดำเนินการแทนหน่วยงาน การจ้างทำโครงการต่อเนื่องหลายปี ควรจัดให้เป็นไปตามหลักการจำแนกประเภทรายจ่ายให้ถูกต้อง

**๒.๒๐.๕ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม**

(๑) งบประมาณส่วนใหญ่ของหน่วยงานอยู่ภายใต้ “งบรายจ่ายอื่น” แต่รายละเอียดของเอกสารชี้แจงงบประมาณไม่ได้แสดงให้เห็นว่าการดำเนินการเป็นอย่างไร เป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานเอง หรือเป็นการจ้างให้หน่วยงานอื่นดำเนินการ

ทั้งนี้ หากหน่วยงานสามารถระบุรายการตามการจำแนกประเภทรายจ่ายได้ควรดำเนินการให้ถูกต้อง เช่น การจ้างดำเนินการแทนหน่วยงาน การจ้างทำโครงการต่อเนื่องหลายปี ควรจัดให้เป็นไปตามหลักการจำแนกประเภทรายจ่ายให้ถูกต้อง

(๒) หน่วยงานควรพิจารณาทบทวนมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) โดยเฉพาะ มอก. ๒๔/๒๕๕๙ ซึ่งมีข้อกังวลว่าอาจเปิดช่องให้รองรับการใช้เทคโนโลยีเตาอินดักชัน (Induction Furnace) ที่สาธารณรัฐประชาชนจีนได้ยกเลิกไปแล้ว เนื่องจากไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและควบคุมคุณภาพวัตถุดิบได้ยาก

ทั้งนี้ โรงงานเหล็กบางแห่งจากสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ย้ายฐานการผลิตมายังประเทศไทยโดยใช้เทคโนโลยีดังกล่าว ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

ดังนั้น หน่วยงานควรมีแนวทางในการกำหนดมาตรฐานดังกล่าว และพิจารณาทบทวนมาตรฐานให้สอดคล้องกับแนวทางอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด

**๒.๒๐.๖ สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม**

หน่วยงานควรแสดงรายละเอียดในเอกสารชี้แจงงบประมาณเกี่ยวกับตัวชี้วัดโครงการของหน่วยงาน ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์และแผนงานบูรณาการ เนื่องจากมีระยะเวลาการดำเนินงานหลายปีและเริ่มดำเนินโครงการไปแล้ว แต่ไม่ปรากฏผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในเอกสารชี้แจงงบประมาณ

## ๒.๒๑ ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง และหน่วยงานภายใต้การควบคุมดูแลของนายกรัฐมนตรี

### ๒.๒๑.๑ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนใต้

(๑) หน่วยงานควรมีแนวทางในการใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรม โดยเน้นการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจ เคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรม และส่งเสริมสังคมสมานฉันท์อย่างยั่งยืน

(๒) หน่วยงานควรมีมาตรการป้องกันและรับมือกับอุทกภัยในพื้นที่ภาคใต้อย่างเป็นระบบ โดยจัดทำแผนงานและแนวทางในการบริหารจัดการน้ำท่วม ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อบรรเทาความเสียหายและเพิ่มความพร้อมของชุมชนในการรับมือกับภัยพิบัติ

### ๒.๒๑.๒ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ

หน่วยงานควรส่งเสริมความโปร่งใสโดยการเชื่อมโยงและเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เช่น ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างหรือข้อมูลโครงการ E-CMIS เพื่อให้ประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ สามารถเข้าถึงและนำข้อมูลไปวิเคราะห์ร่วมกันในการป้องกันและตรวจสอบการทุจริต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของหน่วยงานในภาพรวม

### ๒.๒๑.๓ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

(๑) หน่วยงานควรสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเกษตรกรในประเทศ โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามโครงการในพระราชดำริ เช่น โครงการไร่นาสวนผสม โครงการแหล่งน้ำในไร่นา โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ และโครงการโคกหนองนาโมเดล เป็นต้น

ทั้งนี้ หน่วยงานควรบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการสนับสนุนความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติเป็นหลักคิดให้กับเกษตรกรได้จริงในศูนย์การศึกษาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทุกพื้นที่

(๒) หน่วยงานมีศูนย์การเรียนรู้เป็นจำนวนมากถึง ๒๒๑ แห่ง รวมทั้งมีองค์ความรู้ในหลายสาขา เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรอินทรีย์ การประมง การปศุสัตว์ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และอื่น ๆ

ดังนั้น จึงควรพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ของหน่วยงานที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

(๓) หน่วยงานควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ดั้งเดิมของโครงการ เช่น โครงการพัฒนาห้วยแม่เพรียง มีวัตถุประสงค์ให้ประชาชนในชุมชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้และส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันมีการนำที่ดินหรือพื้นที่ของโครงการไปขายให้กับนายทุนเพื่อนำไปใช้หาผลประโยชน์ในกิจการที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ มีการเปลี่ยนการครอบครองที่ดินโดยผิดระเบียบ และยังมีอีกหลายโครงการที่มีปัญหาในลักษณะเดียวกัน เนื่องจากหน่วยงานขาดกลไกในการกำกับดูแลโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

ดังนั้น จึงควรจัดสรรงบประมาณในการตรวจสอบดูแลโครงการเดิมของหน่วยงาน เพื่อไม่ให้มีการดำเนินการที่ขัดกับวัตถุประสงค์หรือดำเนินการอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

**๒.๒๑.๔ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรทบทวนและกำหนดแนวทางการใช้ทางม้าลายให้มีความชัดเจน พร้อมทั้งบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ทั้งในกรณีที่มีและไม่มีสัญญาณไฟจราจรบริเวณทางม้าลาย เพื่อให้คนเดินถนนผู้ขับขี่รถยนต์ และรถจักรยานยนต์ สามารถปฏิบัติในทิศทางเดียวกันได้อย่างปลอดภัย นอกจากนี้ ควรมีการสร้างวัฒนธรรมการเคารพกฎจราจรในสังคมไทยอย่างยั่งยืน

(๒) หน่วยงานควรเร่งรัดการจัดทำและปรับปรุงฐานข้อมูลประวัติอาชญากรรมให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน และทันสมัย เพื่อใช้ในการติดตามและป้องกันการลุกลามของปัญหาอาชญากรรม รวมทั้งให้หน่วยงานอื่นสามารถตรวจสอบข้อมูลที่เป็นปัจจุบันได้

(๓) หน่วยงานควรพิจารณาทบทวนหรือปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของกลางที่ไม่เสื่อมสภาพหรือไม่เสื่อมราคา เพื่อไม่ให้ทรัพย์สินดังกล่าวต้องสูญเสียคุณค่าระหว่างกระบวนการดำเนินคดีหรือการดำเนินคดีจบลงแล้ว โดยอาจกำหนดแนวทางให้สามารถบริหารจัดการหรือใช้ประโยชน์จากของกลางบางประเภทได้อย่างเหมาะสมภายใต้กรอบกฎหมายที่ชัดเจน พร้อมทั้งมีระบบควบคุมตรวจสอบ และติดตามการใช้งาน เพื่อป้องกันความเสียหายและรักษามูลค่าทรัพย์สินให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อภาครัฐและสังคม

(๔) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการตรวจสอบและบำรุงรักษาอากาศยานและอาวุธยุทโธปกรณ์ตามวงรอบ เป็นระบบ และมีมาตรฐานตามงบประมาณที่ได้รับอย่างเพียงพอ เนื่องจากที่ผ่านมาเกิดเหตุอากาศยานตกบ่อยครั้ง มีการสูญเสียบุคลากร ซึ่งเป็นประเด็นที่ประชาชนห่วงใยต่อสภาพความพร้อมและความปลอดภัยของยุทโธปกรณ์ที่ใช้ในภารกิจของหน่วยงาน

(๕) การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเฉพาะในสถานีตำรวจที่ต้องเปิดให้บริการตลอด ๒๔ ชั่วโมง รวมถึงหน่วยปฏิบัติการเคลื่อนที่ซึ่งเปรียบเสมือนสถานีตำรวจเคลื่อนที่ จำเป็นต้องใช้น้ำมันเชื้อเพลิงและค่าสาธารณูปโภคในการดำเนินการต่อเนื่อง

ดังนั้น ค่าน้ำมันและค่าสาธารณูปโภคจึงถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสนับสนุนภารกิจของเจ้าหน้าที่ ซึ่งควรได้รับการจัดสรรอย่างเหมาะสม เพียงพอ และตรวจสอบได้เพื่อไม่ให้กระทบต่อประสิทธิภาพในการให้บริการและคุ้มครองประชาชน

(๖) หน่วยงานควรเพิ่มอัตรากำลังของพนักงานสอบสวนให้เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนคดีที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถดำเนินการสอบสวนคดีต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันต่อสถานการณ์ และลดความล่าช้าในการให้บริการประชาชน

นอกจากนี้ การเพิ่มอัตรากำลังยังช่วยลดภาระงานเฉลี่ยต่อพนักงานสอบสวนแต่ละราย ส่งผลให้การทำงานมีความรอบคอบ แม่นยำ และสามารถอำนวยความยุติธรรมได้อย่างทั่วถึงและทันท่วงที

(๗) หน่วยงานควรส่งเสริมการดำเนินงานเชิงรุกในระดับชุมชนให้มากขึ้น โดยเน้นการป้องกันและปรามการกระทำผิด เช่น การจัดส่งสายตรวจลงพื้นที่เยี่ยมเยียนชุมชนต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนรับรู้ถึงการมีอยู่ของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยลดโอกาสในการกระทำความผิดและสร้างความมั่นใจให้แก่ประชาชนในการดำรงชีวิตในชุมชน

(๘) หน่วยงานควรปรับปรุงแอปพลิเคชัน “แทนใจ” โดยให้เพิ่มข้อมูลค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าน้ำมัน ค่าที่พัก และค่าตอบแทนอื่น ๆ ในแอปพลิเคชันและใบแสดงรายรับของเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่ละคน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบย้อนกลับได้ ซึ่งจะเป็นการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงาน

(๙) หน่วยงานควรใช้ดุลยพินิจในการดำเนินการกับรถบรรทุกน้ำหนักเกินอย่างเหมาะสมและยึดหลักความเป็นธรรม โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้ประกอบการได้ผ่านการตรวจสอบน้ำหนักตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดแล้ว แต่เกิดความคลาดเคลื่อนทางเทคนิคจากระบบตรวจน้ำหนัก ซึ่งอาจนำไปสู่การดำเนินคดีที่ไม่เป็นธรรม

ดังนั้น จึงควรมีแนวทางในการพิจารณาอย่างรอบคอบ และสามารถอุทธรณ์หรือทบทวนผลการตรวจสอบได้ เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ประกอบการอย่างเป็นธรรม

(๑๐) หน่วยงานควรมีการตรวจสอบปรับปรุง เรื่องการตรวจวัดค่าควันดำที่เกินมาตรฐาน ตามประกาศของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความสับสนในการปฏิบัติว่าควรตรวจวัดขณะที่เครื่องยนต์ไม่มีภาระ แต่ในการปฏิบัติจริงเจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบยังให้เร่งเครื่องยนต์เกิน ๓,๕๐๐ รอบ ซึ่งไม่ตรงกับข้อความในประกาศ ตลอดจนควรปรับปรุงให้มีการออกใบสั่งทั้งผู้ขับขี่และมีการลงโทษปรับเจ้าของรถยนต์ด้วยเพื่อให้ได้ผลในการปฏิบัติจริง

(๑๑) หน่วยงานควรพิจารณาความเหมาะสมในการสร้างที่พักอาศัยใหม่ของบุคลากร โดยพิจารณาจากความเป็นเมืองและปริมาณที่พักอาศัยให้เช่าที่มีอยู่ในท้องตลาดในพื้นที่ เพื่อลดการสร้างอาคารที่พักอาศัยใหม่ เพราะจะมีค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาตามมา

ทั้งนี้ อาจพิจารณาเพิ่มสัดส่วนการใช้แนวทาง “ช่วยเหลือค่าเช่า” หรือ “คูปองที่พัก” ให้ตำรวจแต่ละนายสามารถเลือกที่พักได้ตามความเหมาะสม นอกจากจะลดภาระการลงทุนของรัฐแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจในพื้นที่และสนับสนุนผู้ประกอบการที่ให้บริการที่พักด้วย

(๑๒) การปูนบำเหน็จของหน่วยงานในปัจจุบันมักพิจารณาจากสถิติการจับกุมเป็นหลัก

อย่างไรก็ตาม หากมีการเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ด้านการป้องกันอาชญากรรมในพื้นที่เข้าเป็นตัวชี้วัดของหน่วยงานด้วย จะช่วยส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ตำรวจให้ความสำคัญกับการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๑๓) การรับแจ้งความดำเนินคดีแก๊งคอลเซ็นเตอร์ที่สถานีตำรวจ ควรมีระเบียบที่กำหนดให้พนักงานสอบสวนส่งข้อมูลบัญชีม้าและซิมม้าไปที่ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ศปอท.) ให้ทันท่วงที เพื่อให้สามารถสกัดกั้น และปราบปรามบัญชีม้าและเครือข่ายดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพและมีการบูรณาการกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑๔) หน่วยงานควรมีมาตรการในการแก้ไขปัญหาหนี้สินให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างจริงจัง มีการตรวจติดตามเงินเดือนสุทธิหลังหักภาระหนี้สหกรณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อให้มั่นใจว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจมีรายได้สุทธิไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓๐ หรือ ๙,๐๐๐ บาท ต่อเดือน

นอกจากนี้ หน่วยงานควรมีสวัสดิการเฉพาะตำแหน่งให้กับบุคลากรเป็นพิเศษ เช่น ตำรวจจราจรอาจมีสวัสดิการในการตรวจและรักษาโรคเฉพาะทางที่เกี่ยวกับทางเดินหายใจเป็นต้น

(๑๕) หน่วยงานควรปรับปรุงตัวชี้วัดการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยไม่ควรใช้จำนวนคดีเป็นตัวชี้วัดหลัก เพราะอาจเป็นการจูงใจให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้ค้ารายย่อยเพื่อให้บรรลุตัวชี้วัด

อย่างไรก็ตาม หากปรับปรุงโดยให้ความสำคัญกับจำนวนของกลาง มูลค่าทรัพย์ที่ยึดได้ รวมทั้งการดำเนินคดีฐานสมคบ จะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกภาคส่วน จะมุ่งเน้นไปที่การจับกุมและปราบปรามผู้ค้ารายใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการการยึดทรัพย์ซึ่งเป็นมาตรการที่ผู้ค้ารายใหญ่มีความเกรงกลัว จึงควรจะกำหนดให้เป็นตัวชี้วัดหลัก

(๑๖) เงินค่าสำนวนของพนักงานสอบสวน ควรพิจารณาหารือกับกรมบัญชีกลางเพื่อปรับปรุงให้มีอัตราที่เหมาะสมสอดคล้องกับค่าครองชีพ มีกระบวนการเบิกจ่ายที่รวดเร็ว เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเร่งรัดกระบวนการสืบสวนสอบสวน และสำนวนที่ประณีตมีคุณภาพ ซึ่งถือเป็นบันไดขั้นแรกของกระบวนการยุติธรรม

**๒.๒๑.๕ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน**

(๑) หน่วยงานควรประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับธนาคารแห่งประเทศไทยและสถาบันการเงินต่าง ๆ เพื่ออายัดบัญชีในคดีอาชญากรรมทางไซเบอร์และคอลเซ็นเตอร์

ทั้งนี้ เนื่องจากในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวนมักประสบปัญหาในการขอข้อมูลบัญชีจากธนาคาร ซึ่งใช้เวลานานจนผู้กระทำผิดสามารถโอนเงินหรือเปลี่ยนบัญชีได้ทันเวลา ทำให้ไม่สามารถติดตามทรัพย์สินคืนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานจึงควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันอย่างรวดเร็วระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ธนาคารพาณิชย์ และธนาคารแห่งประเทศไทย อีกทั้งควรมีแนวทางในการใช้โปรแกรมเพื่อตรวจสอบบัญชีที่มีการโอนไปยังต่างประเทศอยู่บ่อยครั้ง เพื่อยกระดับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในลักษณะนี้อย่างจริงจังและทันต่อสถานการณ์

(๒) หน่วยงานควรกำหนดแนวทางในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินผ่านสกุลเงินดิจิทัล (Cryptocurrency) และสินทรัพย์ดิจิทัล (Digital Asset) อย่างจริงจังและเป็นระบบ

**๒.๒๑.๖ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดหลักเกณฑ์ให้ทุกวัดจัดทำและเปิดเผยบัญชีรายรับ รายจ่าย และเงินบริจาคต่อสาธารณะอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้โดยง่าย และเป็นการป้องกันมิให้เกิดการทุจริตหรือการนำเงินทำบุญของพุทธศาสนิกชนไปใช้ในทางส่วนตัวโดยมิชอบ รวมถึงกำหนดให้มีเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินของพระที่มีสมณศักดิ์ทุก ๆ ๓ ปี

(๒) หน่วยงานควรถอดบทเรียนจากกรณีการทุจริตของพระสงฆ์ที่ผ่านมา เพื่อนำมาปรับปรุงมาตรการป้องกันและปราบปรามในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๓) หน่วยงานควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการตรวจสอบและติดตามการใช้จ่ายเงินอุดหนุนของวัดว่ามีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพหรือไม่ เพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตที่อาจเกิดขึ้น

(๔) หน่วยงานควรมีแนวทางในการจัดการในกรณีที่พระสงฆ์นำเงินของวัดไปใช้ในกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การเล่นพนันออนไลน์ โดยดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างรอบด้าน หากพบว่ามีการกระทำผิดจริง ควรดำเนินมาตรการทั้งทางวินัยและกฎหมายอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งส่งเสริมให้วัดมีระบบบริหารจัดการทางการเงินที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และให้ความรู้แก่พระสงฆ์เกี่ยวกับการใช้เงินทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาอย่างเหมาะสม

**๒.๒๑.๗ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก**

(๑) หน่วยงานควรสร้างการมีส่วนร่วมและการรับรู้กับภาคประชาชน โดยเฉพาะผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากโครงการต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจหน่วยงานให้ดีขึ้น

(๒) หน่วยงานควรดูแลด้านสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ตามพันธกิจที่ได้ตั้งไว้

(๓) หน่วยงานควรพิจารณาการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะกรณีที่มีการส่งเสริมการลงทุนผ่านสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องให้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมจากหน่วยงานภาษีอื่น เพื่อลดความเสี่ยงในการเอื้อประโยชน์เกินควร และช่วยให้สามารถมองเห็นผลกระทบในภาพรวมของสิทธิประโยชน์ที่รัฐมอบให้แก่นักลงทุนได้อย่างชัดเจนตลอดจนหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อน

(๔) หน่วยงานควรเน้นย้ำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาผลกระทบในเชิงเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปกับการประเมินด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีการส่งเสริมการลงทุนเข้มข้น เช่น เขตเมืองการบิน (EECa)

ทั้งนี้ การให้สิทธิประโยชน์พิเศษในพื้นที่ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบทางอ้อมต่อธุรกิจท้องถิ่น ในส่วนของร้านค้าและสถานประกอบการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง เช่น เมืองพัทยา ซึ่งอาจสูญเสียความสามารถในการแข่งขันและเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจซบเซาหากภาครัฐมุ่งเน้นสนับสนุนเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อเมืองรอบข้าง

**๒.๒๑.๘ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม**

(๑) หน่วยงานควรสนับสนุนให้เกิดโครงการที่สร้างประโยชน์ต่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรมมีผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง เช่น การสนับสนุนโรงพยาบาล หน่วยบริการสุขภาพ หรือศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ห่างไกล เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง

(๒) หน่วยงานควรมีแผนระยะยาวในการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการเพื่อสังคมให้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสังคมไทยยังขาดแคลนวิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) ที่สามารถแก้ไขปัญหาสังคมอย่างยั่งยืน เพื่อสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการเติบโตของภาคธุรกิจที่มีเป้าหมายในการสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

(๓) หน่วยงานควรมีการพัฒนาโครงการที่มีความหลากหลายมากขึ้น ไม่ควรมุ่งเน้นเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานเท่านั้น แต่ควรขยายขอบเขตไปสู่โครงการด้านสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมสุขภาวะ การศึกษา และการพัฒนาสาธารณะ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในมิติต่าง ๆ และสร้างผลกระทบเชิงบวกอย่างรอบด้าน ทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้เกิดผลประโยชน์ทางสังคมที่สอดรับกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนอีกด้วย

## ๒.๒๒ จังหวัดและกลุ่มจังหวัด

**๒.๒๒.๑ ภาพรวมจังหวัดและกลุ่มจังหวัด**

(๑) ทุกจังหวัดควรให้ความสำคัญกับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในภาพรวม ทั้งในด้านอาชีพ รายได้ และปัญหาความยากจน เช่น รายได้ของเกษตรกรหรือความเดือดร้อนของประชาชนในแต่ละพื้นที่ การศึกษา และการรักษาพยาบาล โดยควรหลีกเลี่ยงการดำเนินโครงการเกี่ยวกับการก่อสร้างถนนหรือสาธารณูปโภคพื้นฐานที่มีหน่วยงานจากส่วนกลางได้ตั้งงบประมาณไว้เป็นจำนวนมากอยู่แล้ว เช่น กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท และกรมโยธาธิการและผังเมือง ยกเว้นเป็นโครงการปรับปรุงถนนในโครงข่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเสียหายแต่ไม่มีงบประมาณดำเนินการ

(๒) ทุกจังหวัดควรให้ความสำคัญกับปัญหาของแต่ละจังหวัดที่มีความเฉพาะเจาะจง (Specific) และแตกต่างกันไปตามบริบทในพื้นที่

ดังนั้น การวางแผนและจัดสรรงบประมาณควรมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในพื้นที่โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

(๓) ทุกจังหวัดควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีสถานชีวาภิบาลสำหรับพระภิกษุสงฆ์ เพื่อช่วยเหลือพระสงฆ์อาพาธหรือสูงอายุ

เนื่องจากปัจจุบันยังขาดระบบการดูแลที่เหมาะสมในหลายพื้นที่ เพื่อไม่ให้พระสงฆ์จำเป็นต้องลาสิกขา ซึ่งไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการอุปสมบทและการดำรงชีวิตในสมณเพศ

(๔) ทุกจังหวัดควรให้ความสำคัญกับโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลงอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุ โดยพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อรองรับความต้องการด้านสุขภาพ คุณภาพชีวิต และบริการสังคมของผู้สูงอายุ ไม่ใช่มุ่งเน้นเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน เพียงอย่างเดียว

(๕) ทุกจังหวัดควรมีการสนับสนุนเด็กแรกเกิดในทุกพื้นที่ให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างครอบคลุม ไม่ว่าจะอยู่ในบริบทสังคมหรือครอบครัวแบบใด เพื่อสร้างหลักประกันที่มั่นคงตั้งแต่เริ่มต้นชีวิต และลดความเหลื่อมล้ำทางโอกาสในระยะยาว

(๖) ทุกจังหวัดและกลุ่มจังหวัดควรประเมินผลโครงการของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดอันเป็นกลไกสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของจังหวัดต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถนำผลของการประเมินไปเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดี หรือเป็นแบบอย่างให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดอื่น ๆ ได้

(๗) ทุกจังหวัดควรบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน ปราบปราม บำบัด และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อย่างจริงจัง เนื่องจากปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนในระดับพื้นที่ และต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการดำเนินการ

(๘) ทุกจังหวัดควรแจ้งกรอบระยะเวลาในการยื่นคำขอรับการจัดสรรงบประมาณจังหวัดและกลุ่มจังหวัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำโครงการเสนอจังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้ทันเวลา

(๙) ทุกจังหวัดควรดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ของโครงการได้อย่างแท้จริง

(๑๐) ทุกจังหวัดควรกำหนดชื่อโครงการให้สอดคล้องกับวิธีดำเนินงาน ไม่ควรกำหนดชื่อโครงการว่าเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวหรือการพัฒนาด้านต่าง ๆ แต่ความจริงแล้วเป็นการดำเนินโครงการในลักษณะการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน

(๑๑) การดำเนินโครงการติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างบนท้องถนน จังหวัดและกลุ่มจังหวัดควรพิจารณาเลือกใช้ระบบไฟฟ้าแสงสว่างให้เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ โดยอาจเลือกใช้ทั้งหลอดไฟแอลอีดี (LED) ที่เชื่อมต่อกับระบบไฟฟ้าปกติ และระบบแอลอีดีพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar LED) ในพื้นที่ที่ไม่สามารถเข้าถึงระบบจำหน่ายไฟฟ้า หรือมีข้อจำกัดด้านโครงข่าย

ทั้งนี้ การเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมตามบริบทของแต่ละพื้นที่ จะช่วยให้การใช้จ่ายงบประมาณเกิดความคุ้มค่าประหยัด และยั่งยืนในระยะยาว ทั้งยังสามารถสนับสนุนการใช้พลังงานทางเลือกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาที่ยั่งยืนของภาครัฐ

**๒.๒๒.๒ ภาคกลาง**

(๑) จังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลางควรเตรียมการรับมือกับสถานการณ์น้ำท่วมที่อาจเกิดขึ้นในช่วงฤดูฝนและรองรับน้ำหลากโดยบูรณาการแผนบริหารจัดการน้ำร่วมกับจังหวัดตามลุ่มแม่น้ำอย่างรัดกุม พร้อมทั้งจัดระบบแจ้งเตือนล่วงหน้าและเตรียมความพร้อมประชาชนในพื้นที่เสี่ยงให้สามารถรับมือน้ำท่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น จังหวัดลพบุรี จังหวัดชัยนาท และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นกลุ่มจังหวัดที่รับน้ำจากภาคเหนือ เพื่อลดผลกระทบจากน้ำท่วมที่อาจส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ภาคกลางควรมีบทบาทเป็นแกนกลางในการประสานและขับเคลื่อนการจัดหาสถานที่บำบัด รวมทั้งฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดในพื้นที่ เพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับบริบทของแต่ละจังหวัด

**๒.๒๒.๓ ภาคใต้**

(๑) จังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการสร้างงานและสร้างอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่อย่างจริงจัง พร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนาอัตลักษณ์เฉพาะตัวของแต่ละจังหวัดเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ ควรใช้งบประมาณในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัด

(๒) การกำหนดราคากลางในการจัดซื้อจัดจ้าง ควรปรับตามข้อเท็จจริงของแต่ละพื้นที่ เช่น ค่าครองชีพและค่าแรง เพื่อให้เหมาะสมและเป็นธรรม ไม่เช่นนั้นจะหาผู้รับจ้างไม่ได้ และเสี่ยงต่อการทิ้งงาน

(๓) จังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้ควรให้ความสำคัญกับการดูแลและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม เนื่องจากมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศในระยะยาว

ทั้งนี้ การมีระบบขนส่งสาธารณะที่เชื่อมโยงและมีประสิทธิภาพจะช่วยลดปัญหาการจราจร เสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน และสนับสนุนการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน

(๒) จังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกควรส่งเสริมและพัฒนาทักษะแรงงานไทยในพื้นที่ให้มีความรู้และทักษะที่สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีโรงงานและสถานประกอบการจำนวนมาก การยกระดับทักษะแรงงานจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และลดการพึ่งพาแรงงานต่างชาติในระยะยาว

(๓) จังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกควรเร่งดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาราคาพืชผลทางการเกษตรตกต่ำ โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในช่วงปลายฤดูให้ทันต่อสถานการณ์ โดยเฉพาะในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมาก เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร และรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระดับพื้นที่

**๒.๒๒.๔ ภาคตะวันออก**

(๑) จังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกควรวางแผนและพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองและการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต โดยเฉพาะในพื้นที่ที่อยู่ในเขตระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ซึ่งมีแนวโน้มเติบโตอย่างรวดเร็ว

(๔) จังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกควรให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาขยะมีพิษในเขตอุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะกรณีการฝังกลบที่ทำให้สารเคมีตกค้างกระจายสู่สิ่งแวดล้อม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศโดยรอบ

นอกจากนี้ ควรมีการตรวจสอบโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการนำขยะมาทิ้งว่ามีการคัดแยกอย่างเข้มงวดตามมาตรฐานของภาครัฐหรือไม่ และควรมีการตรวจสอบเป็นประจำ

(๕) จังหวัดระยองควรหาแนวทางในการจัดการและป้องกันปัญหาการลักขโมยสายไฟในพื้นที่อย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เพื่อป้องกันความเสียหายต่อระบบโครงสร้างพื้นฐานและความปลอดภัยของประชาชน

**๒.๒๒.๕ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

(๑) จังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรเน้นจัดสรร “งบประมาณ” เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดในจังหวัดที่มีผู้ติดยาเสพติดจำนวนมาก แทนการใช้งบประมาณเพื่อก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งงบประมาณรายการดังกล่าวมีไม่เพียงพอในการก่อสร้างได้ทั้งหมด และมีหน่วยงานหลักอื่น ๆ มีหน้าที่ก่อสร้างอยู่แล้ว

(๒) จังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่เกษียณอายุแล้ว ให้มีโอกาสร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานหรือกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เพื่อส่งเสริมศักยภาพและคุณค่าของผู้สูงวัยอันเป็นการเตรียมความพร้อมในการรองรับการเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

(๓) จังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์เฉพาะพื้นที่ในการใช้งบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบ โดยพิจารณาจากสถานการณ์และความรุนแรงของปัญหาในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางการป้องกันและปราบปรามตลอดจนการฟื้นฟูผู้เสพอย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ

(๔) จังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรมีการบูรณาการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

(๕) จังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความอุดมสมบูรณ์ทางวัฒนธรรมทั้งด้านประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ จึงควรส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านวัฒนธรรมในพื้นที่อย่างเป็นระบบ เพื่อยกระดับและต่อยอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและสนับสนุนเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างยั่งยืน

(๖) จังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดหาหรือสนับสนุนเครื่องอัดฟางให้แก่กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่มีการเผาตอซังเป็นประจำ เนื่องจากเกษตรกรและชาวนาบางรายไม่มีทุนทรัพย์เพียงพอในการเช่าเครื่องอัดฟาง จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการเผา ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM 2.5)

ทั้งนี้ หากภาครัฐสามารถจัดสรรเครื่องอัดฟางในลักษณะสาธารณะประโยชน์ และให้เกษตรกรสามารถนำไปใช้ได้ จะช่วยลดปัญหามลพิษและส่งเสริมการจัดการเกษตรอย่างยั่งยืน

(๗) จังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรให้ความสำคัญกับการบูรณะแหล่งท่องเที่ยว โบราณสถาน เจดีย์ และดูแลบำรุงรักษาห้องน้ำในแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะอาด เพียงพอ และได้มาตรฐาน เนื่องจากเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์และความประทับใจของนักท่องเที่ยวโดยตรง

(๘) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ๑ ควรมีแนวทางสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขาดศักยภาพในการจัดการน้ำประปาที่มีปัญหาด้านคุณภาพ เช่น มีกลิ่นสารเคมี โดยสามารถใช้งบประมาณของจังหวัดในการเร่งแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อความปลอดภัยของประชาชน และร่วมกันวางแผนระยะยาวเพื่อยกระดับคุณภาพระบบประปาในพื้นที่

**๒.๒๒.๖ ภาคเหนือ**

(๑) จังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือควรได้รับการจัดสรรงบประมาณในส่วนของงบดำเนินงานให้เพียงพอ และจัดสรรงบลงทุนกับงบดำเนินงานอย่างเหมาะสมเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้ เสริมสร้างศักยภาพแรงงาน และลดปัญหาความยากจนในระดับชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

(๒) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๑ ควรมีมาตรการเชิงโครงสร้างในการแก้ไขปัญหาด้านราคาผลผลิตทางการเกษตรที่ผันผวน เช่น ลำไย กระเทียม และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ควบคู่กับการจัดการปัญหาหมอกควันที่กระทบต่อการท่องเที่ยว และการบุกรุกป่าที่กระทบแหล่งน้ำ โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีปัญหาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมเชื่อมโยงอำเภอห่างไกล การท่องเที่ยวยังไม่ทั่วถึง และกระจุกตัวในจังหวัดยอดนิยม

ทั้งนี้ หน่วยงานควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเมืองรอง โดยเฉพาะในช่วงนอกฤดูท่องเที่ยว (Low Season) พร้อมส่งเสริมการตลาดอย่างจริงจังเพื่อกระจายรายได้และสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชน

(๓) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ ควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการทำเกษตรเชิงเดี่ยว เช่น ข้าวโพด ขิง และยางพารา ที่มีความเสี่ยงต่อรายได้ที่ผันผวน และปัญหาการบุกรุกป่า โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดน่าน รวมถึงปัญหาสิทธิในที่ดินทำกินที่ไม่ชัดเจน ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ประชาชนไม่กล้าลงทุนหรือพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ อีกทั้งกลุ่มจังหวัดควรมีการแนะนำหาพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นที่มีตลาดรองรับมาส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่เพาะปลูก

(๔) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือควรเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาสินค้า OTOP ให้มีคุณภาพและตลาดรองรับ พร้อมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวและระบบคมนาคมให้เชื่อมโยงกับชุมชน และสนับสนุนเกษตรกรรมทางเลือกตามนโยบายของรัฐบาลที่ไม่เน้นเกษตรเชิงเดี่ยว เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นคงในระยะยาว

(๕) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนควรบูรณาการและวางแผนหาทางแก้ไขปัญหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นเป็นประจำ

(๖) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ ควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาภัยแล้งซ้ำซากในพื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับผลกระทบเป็นประจำอย่างเป็นระบบและยั่งยืน นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาตลาดทางการเกษตรให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจประจำถิ่น เช่น ลิ้นจี่ ลำไย ลองกอง และลางสาด ที่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอในด้านการตลาดและการสร้างมูลค่าเพิ่ม

นอกจากนี้ การค้าชายแดนของพื้นที่ยังขาดความมั่นคงและเสถียรภาพ ทำให้เกิดข้อจำกัดต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน ขณะที่ด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะแหล่งประวัติศาสตร์ เช่น จังหวัดสุโขทัย จังหวัดเพชรบูรณ์ และแหล่งธรรมชาติสวยงาม ยังขาดการประชาสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์ที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศได้อย่างยั่งยืน

(๗) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๒ ควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างจริงจัง เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเฉพาะการปลูกข้าวและข้าวโพด ซึ่งได้รับผลกระทบจากความผันผวนของตลาดโลก และปัญหาน้ำท่วมซ้ำซากที่เกิดขึ้นเกือบทุกปี จึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งส่งเสริมระบบตลาดที่เป็นธรรมและเข้มแข็ง เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงช่องทางการค้าขายที่ยั่งยืน

นอกจากนี้ ควรเร่งส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและวัฒนธรรม ซึ่งมีศักยภาพสูงและมีเรื่องราวที่น่าสนใจ แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักในวงกว้าง การส่งเสริมควรดำเนินการอย่างสร้างสรรค์ควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยงกับชุมชน เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นแหล่งรายได้ใหม่ และสามารถกระจายประโยชน์สู่ท้องถิ่นได้อย่างยั่งยืน

(๘) กลุ่มจังหวัดภาคเหนือควรจัดทำและซ่อมแซมเขื่อนป้องกันตลิ่งให้อยู่ในสภาพดี เพื่อป้องกันน้ำท่วมและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่

## ๒.๒๓ รัฐวิสาหกิจ

**หมายเหตุ : ได้มีข้อสังเกตอยู่ในรายกระทรวงที่กำกับดูแลรัฐวิสาหกิจแล้ว**

## ๒.๒๔ หน่วยงานของรัฐสภา

### ๒.๒๔.๑ สถาบันพระปกเกล้า

(๑) หน่วยงานควรปรับตัวชี้วัดให้มีความชัดเจน สามารถแสดงผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการตามผลผลิต/โครงการ ได้อย่างเป็นรูปธรรม

(๒) หน่วยงานควรเพิ่มการจัดอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ผ่านระบบออนไลน์ให้มากขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้ประชาชนทั่วไปในการเข้ารับการฝึกอบรม

นอกจากนี้ หน่วยงานควรติดตามประเมินผลผู้เข้ารับการอบรมในหลักสูตรของหน่วยงานว่าได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปใช้ประโยชน์อย่างไรหลังจบการศึกษา

(๓) หน่วยงานควรประสานความร่วมมือเพื่อขอใช้แพลตฟอร์มของหน่วยงานอื่นที่มีอยู่แล้ว เช่น สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ หรือ Thai MOOC แทนการสร้างแพลตฟอร์มใหม่ ซึ่งจะช่วยประหยัดงบประมาณ ลดความซ้ำซ้อนในการพัฒนาระบบ และเป็นการใช้ทรัพยากรของรัฐที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งยังสามารถขยายผลการดำเนินงานได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๔) หน่วยงานตระหนักดีว่า หนึ่งในต้นตอสำคัญของการทุจริตคือระบบอุปถัมภ์ (Patronage System) และระบบพวกพ้อง (Nepotism) ซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าแฝงอยู่ในหลักสูตรของหน่วยงานจนกลายเป็นเครื่องมือสร้างเครือข่ายผลประโยชน์ บ่อนทำลายหลักประชาธิปไตย และขัดขวางกระบวนการยุติธรรมที่โปร่งใสซึ่งขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของหน่วยงาน

ดังนั้น หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนความโปร่งใส ป้องกันการบ่มเพาะระบบพวกพ้อง และเปิดโอกาสให้การคัดเลือกผู้เข้าอบรมกระจายตัวอย่างเสมอภาค ไม่ผูกขาดกับเครือข่ายรุ่น

นอกจากนี้ ควรมีมาตรการและระเบียบที่ชัดเจนเพื่อรับผิดชอบต่อสังคม กรณีมีการใช้เครือข่ายในทางมิชอบ เพื่อธำรงเกียรติภูมิของสถาบันพระปกเกล้าไว้ให้คู่ควรกับบทบาทที่พึงมี

(๕) หน่วยงานควรส่งเสริมบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ให้มีความรู้ด้านงานวิชาการทั้งในและต่างประเทศให้มากขึ้น เช่น ความรู้ทางด้านนิติศาสตร์ และหลักกฎหมายมหาชนเพื่อให้สำนักกฎหมายมีความรู้ที่เทียบเคียงได้กับคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยการสนับสนุนทุนการศึกษาให้กับบุคลากรของรัฐสภาเพื่อการพัฒนาตัวเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๖) หน่วยงานควรเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ผลการวิจัยและบทความทางวิชาการให้เข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น รวมทั้งจัดทำระบบฐานข้อมูลที่รวบรวมข้อมูลการวิจัยต่าง ๆ ให้สามารถสืบค้นได้ง่าย และรับฟังความคิดเห็นสื่อสารโดยตรงกับประชาชนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ให้มากขึ้น

(๗) หน่วยงานควรเป็นต้นแบบในการพัฒนากลไกและกระบวนการวัดผลด้านธรรมาภิบาล จริยธรรม คุณธรรม ซึ่งมักเป็นชื่อหลักสูตร โครงการ และเป้าหมายของการฝึกอบรมสัมมนา ให้กับหน่วยงานอื่น รวมถึงในด้านความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม และการบริหารจัดการที่เป็นธรรมอย่างยั่งยืน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ยึดหลักธรรมาภิบาลในระดับสังคมโดยรวม

(๘) หน่วยงานควรสนับสนุนโครงการของรัฐสภาที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗

**๒.๒๔.๒ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา**

(๑) หน่วยงานควรรวมแอปพลิเคชันของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่มีวัตถุประสงค์/เนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลของทั้ง ๒ หน่วยงานได้ เช่น การติดตามขั้นตอนการพิจารณากฎหมายต่าง ๆ

(๒) หน่วยงานควรบูรณาการกับสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ในการจัดทำระบบการอนุญาตเข้าออกอาคารรัฐสภาและแสดงเส้นทางภายในของอาคารรัฐสภาร่วมกัน เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาและบุคลากรในวงงานรัฐสภาสามารถเดินทางไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและถูกต้อง

(๓) หน่วยงานควรพิจารณาลดโครงการจัดอบรมสัมมนาในหัวข้อเรื่องการทุจริตสำหรับเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน เพราะภาระงานที่มากเกินไปอาจทำให้บุคลากรเสียเวลาและทรัพยากร โดยไม่เกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจน การลดภาระเหล่านี้จะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถมุ่งเน้นการปฏิบัติงานหลักได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองต่อภารกิจที่แท้จริงของหน่วยงานได้ดียิ่งขึ้น

**๒.๒๔.๓ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร**

(๑) หน่วยงานควรรวมแอปพลิเคชันของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่มีวัตถุประสงค์/เนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลของทั้ง ๒ หน่วยงานได้ เช่น การติดตามขั้นตอนการพิจารณากฎหมายต่าง ๆ

(๒) หน่วยงานควรหาแนวทางให้การเสนอขออภิปรายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้วิธีการกดปุ่มแสดงความต้องการแทนการแจ้งความประสงค์ต่อเจ้าหน้าที่ด้วยตนเองที่หน้าบัลลังก์ โดยเทียบเคียงวิธีการของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเป็นแบบอย่าง

(๓) หน่วยงานควรหาแนวทางร่วมกับสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในการจัดทำระบบการอนุญาตเข้าออกอาคารรัฐสภาและแสดงเส้นทางภายในของอาคารรัฐสภาร่วมกันเพื่อให้สมาชิกรัฐสภาและบุคลากรในวงงานรัฐสภาสามารถเดินทางไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและถูกต้อง

(๔) หน่วยงานควรหาแนวทางให้ประชาชนสามารถเข้าถึงห้องสมุดรัฐสภาได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น และควรจัดระบบให้ประชาชนสามารถเข้าถึงชั้น ๙ ซึ่งเป็นที่ตั้งของห้องสมุดรัฐสภาได้โดยไม่กระทบกับการรักษาความปลอดภัยของหน่วยงาน หรืออาจใช้ระบบแลกบัตรหรือระบบลงทะเบียน เพื่อรักษาความปลอดภัยควบคู่กับการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม

(๕) หน่วยงานควรหาแนวทางให้ตำรวจรัฐสภาที่ปฏิบัติหน้าที่ล่วงเวลาในช่วงนอกเวลาราชการหรือช่วงที่มีการประท้วงในพื้นที่อาคารรัฐสภาให้ได้รับค่าเสี่ยงภัย และมีอุปกรณ์ป้องกันภัยที่เหมาะสม เพื่อเป็นขวัญกำลังใจและเพิ่มความปลอดภัยให้กับตำรวจรัฐสภาในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๖) หน่วยงานควรพิจารณาการจัดสร้างอาคารจอดรถที่มีจำนวนช่องจอดที่เพียงพอและมีจุดพักคอยพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่มาติดต่อราชการด้วยงบประมาณที่เหมาะสม เพื่อให้ประชาชนรับรู้ว่า รัฐสภาเป็นพื้นที่ของประชาชน

โดยพิจารณาใช้พื้นที่บริเวณรอบอาคารรัฐสภาข้างเคียง เพราะการสร้างที่จอดรถบนดินใช้งบประมาณต่ำกว่าที่จอดรถใต้ดิน

## ๒.๒๕ หน่วยงานของศาล

### ๒.๒๕.๑ ภาพรวมหน่วยงานของศาล

หน่วยงานควรปรับปรุงการให้บริการของศาลให้ประชาชนเข้าถึงได้ง่ายขึ้นทั้งในด้านข้อมูล ขั้นตอน และช่องทางการติดต่อ เนื่องจากกระบวนการศาลซับซ้อนและเข้าใจยาก ส่งผลให้ประชาชนหลายกลุ่มไม่กล้าใช้สิทธิและขาดโอกาสเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียม

### ๒.๒๕.๒ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

(๑) หน่วยงานควรทบทวนการพัฒนาแอปพลิเคชันที่สร้างขึ้นโดยมีเป้าหมายใช้งานเฉพาะบุคลากรภายในหน่วยงาน ซึ่งฟังก์ชันการใช้งานนั้นสามารถดำเนินการผ่านเว็บไซต์ได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่แล้ว

ทั้งนี้ อาจไม่มีความจำเป็นต้องลงทุนพัฒนาแอปพลิเคชันเพิ่มเติม เพื่อลดการใช้งบประมาณและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งบประมาณอย่างเต็มที่

(๒) หน่วยงานควรให้ความสำคัญถึงระดับความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อองค์กร ทั้งนี้ หน่วยงานควรสร้างความเชื่อมั่นและเสริมสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรให้เข้าถึงและได้รับการยอมรับจากประชาชนให้มากขึ้น

(๓) หน่วยงานควรหาแนวทางในการสร้างความกระจ่างแก่ประชาชนเกี่ยวกับคำวินิจฉัยของศาล โดยเฉพาะกรณีที่มีความซับซ้อนหรืออาจนำไปสู่การตีความที่แตกต่างกันซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนและความขัดแย้งในสังคม

ดังนั้น หน่วยงานควรมีการอธิบายคำวินิจฉัยในรูปแบบที่ประชาชนเข้าใจง่าย เพื่อป้องกันความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ซึ่งจะช่วยลดช่องว่างความเข้าใจและเสริมสร้างความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม

(๔) หน่วยงานควรกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลำดับการพิจารณาคำร้องของศาลรัฐธรรมนูญให้ชัดเจน โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ โดยควรมีการเรียงลำดับความสำคัญของคดีอย่างมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน เพื่อป้องกันข้อครหาของประชาชนที่อาจเกิดขึ้นต่อการดำเนินงานของหน่วยงาน

(๕) หน่วยงานควรเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างตรงไปตรงมา ผ่านช่องทางโซเชียลมีเดีย และแพลตฟอร์มออนไลน์อื่น ๆ ร่วมกับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

เพื่อสะท้อนความคิดเห็นที่แท้จริงของประชาชนทั้งหมด หน่วยงานจะได้รับข้อมูลเพื่อใช้สำหรับการตัดสินใจที่ครบถ้วน และถูกต้องตามเสียงส่วนรวม

ทั้งนี้ การเปิดรับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางจะช่วยให้ตุลาการได้รับข้อมูลที่หลากหลายและสะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อประกอบการพิจารณาอย่างรอบด้านและเป็นธรรมมากขึ้น

**๒.๒๕.๓ สำนักงานศาลปกครอง**

หน่วยงานควรกำหนดแนวทางการพิจารณาคดีที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันคดีค้างการพิจารณา เนื่องจากบทบาทของศาลที่ขยายตัวมากขึ้นอาจทำให้จำนวนคดีความค้างพิจารณาสะสม ส่งผลกระทบต่อความรวดเร็วในการตัดสินคดีและกระทบต่อความยุติธรรม

**๒.๒๕.๔ สำนักงานศาลยุติธรรม**

(๑) หน่วยงานควรทำสรุปคำพิพากษาที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายสำหรับประชาชน เนื่องจากการเผยแพร่ข้อมูลในรูปแบบที่เข้าถึงได้ง่ายจะช่วยลดความสับสนและป้องกันความคลาดเคลื่อนในการตีความ

(๒) หน่วยงานควรทบทวนค่าธรรมเนียมการดำเนินคดีให้เหมาะสมกับประชาชน เนื่องจากค่าธรรมเนียมที่มากเกินไปอาจเป็นอุปสรรคในการเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชน

นอกจากนี้ควรเพิ่มความร่วมมือกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด กรมราชทัณฑ์ กรมบังคับคดี ในการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดปัญหาการดำเนินการที่ล่าช้าและส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยรวม

(๓) หน่วยงานควรปรับปรุงระบบการคืนเงินวางศาลในคดีฟ้องร้องให้มีความรวดเร็วและโปร่งใส เนื่องจากปัจจุบันการเรียกคืนเงินหลังคดีสิ้นสุดมักล่าช้า ส่งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับความเดือดร้อนและเสียความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม

(๔) หน่วยงานควรปรับปรุงหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บยส.) โดยการแบ่งประเภทผู้เข้าอบรมอย่างชัดเจน เพื่อป้องกันการใช้หลักสูตรดังกล่าวสร้างระบบอุปถัมภ์ และเครือข่ายพวกพ้องซึ่งอาจถูกวิพากษ์วิจารณ์จากสังคมว่าเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อการพิพากษาคดีที่อาจนำไปสู่ความไม่โปร่งใสและลดทอนความเป็นธรรมในระบบยุติธรรม

(๕) หน่วยงานควรปรับปรุงระบบการสอบผู้พิพากษาให้มีความเท่าเทียมและมาตรฐานเดียวกันสำหรับผู้เข้าสอบในทุกสนาม ทั้งผู้ที่จบการศึกษาภายในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากปัจจุบันระดับความยากของข้อสอบและกระบวนการสอบมีความแตกต่างกัน

(๖) หน่วยงานควรปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม (Court Integral Online System หรือ CIOS) หรือ

ระบบอื่น ให้ทันสมัยและทัดเทียมกระบวนการยุติธรรมในระบบสากล โดยเฉพาะระบบการยื่นหรือคัดถ่ายคำคู่ความหรือเอกสาร หรือการติดตามคำสั่งผ่านบริการออนไลน์ให้สะดวกรวดเร็วและลดภาระให้แก่ประชาชน อีกทั้งช่วยลดต้นทุนในการบริหารจัดการเอกสารที่มีจำนวนมากและช่วยให้การดำเนินกระบวนพิจารณารวดเร็วและลดปริมาณคดีที่คงค้างในศาล

(๗) หน่วยงานควรพิจารณาใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยให้คู่ความสามารถดำเนินกระบวนพิจารณาบางส่วนผ่านระบบออนไลน์โดยไม่ต้องเดินทางมาที่ศาลได้ เช่น กรณีนัดพร้อมในคดีแพ่งที่ยังไม่มีการไต่สวนพยาน ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มความสะดวกและลดภาระให้แก่ประชาชน อีกทั้งช่วยให้การดำเนินกระบวนพิจารณารวดเร็วและลดปริมาณคดีที่คงค้างในศาล

(๘) หน่วยงานควรพิจารณาใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เพื่อช่วยเหลือศาลและคู่ความในการจดและตรวจสอบบันทึกถ้อยคำในการพิจารณาคดีให้สะดวก ถูกต้องครบถ้วนแม่นยำ และรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมที่เป็นธรรม

## ๒.๒๖ หน่วยงานขององค์กรอิสระและองค์กรอัยการ

**๒.๒๖.๑ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน**

(๑) หน่วยงานควรเปิดให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและสนับสนุนการตรวจสอบ (e-Audit) เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสในการใช้งบประมาณแผ่นดินและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

(๒) หน่วยงานควรพิจารณาทบทวนแนวทางการตีความกฎ ระเบียบ หรือข้อกำหนดทางการเงินในการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นที่เหมาะสมในการพิจารณาเรื่องที่มีเจตนาทำเพื่อประโยชน์ของประชาชน

ทั้งนี้ การตรวจสอบควรมุ่งพิจารณาที่เจตนาความโปร่งใส และผลสัมฤทธิ์ทางราชการ มากกว่าการยึดถือเพียงตัวบทระเบียบอย่างตายตัวเพื่อป้องกันไม่ให้เจ้าหน้าที่รัฐต้องยุติการปฏิบัติหน้าที่ที่ควรทำเพื่อประชาชน เพียงเพราะเกรงกลัวการถูกจับผิดเพ่งโทษ

(๓) หน่วยงานควรกำหนดกลไกการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมถึงเจ้าหน้าที่ของตนเอง เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสในการทำงานและสร้างความน่าเชื่อถือในสายตาของประชาชน

ทั้งนี้ หน่วยงานไม่ควรจำกัดการตรวจสอบเพียงหน่วยงานภายนอกหรือบุคคลอื่น แต่ควรมีระบบ “ตรวจสอบภายใน” ที่เข้มแข็ง ซึ่งสามารถดำเนินการได้อย่างอิสระและเป็นธรรม

**๒.๒๖.๒ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง**

(๑) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการลดจำนวนบัตรเสียในการเลือกตั้ง โดยแนะนำการลงคะแนนที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับทุกกลุ่มประชาชน เนื่องจากการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นช่องทางสำคัญในการสะท้อนเสียงของประชาชน

ทั้งนี้ หน่วยงานควรมีแนวทางในการเปิดหีบบัตรเสียที่ผ่านการเลือกตั้งมาแล้วเพื่อนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและเชิงสถิติเพื่อระบุสาเหตุของการเกิดบัตรเสีย เช่น ความสับสนจากรูปแบบของบัตร หรือชื่อผู้สมัครที่คล้ายกัน เป็นต้น เพื่อหาแนวทางลดการเกิดบัตรเสีย

(๒) หน่วยงานควรพัฒนารูปแบบบัตรเลือกตั้งให้มีข้อมูลของผู้สมัคร โดยมีรายชื่อปรากฏอย่างชัดเจน เพื่อลดความสับสน ป้องกันการจำหมายเลขผิด และลดจำนวนบัตรเสีย อันจะช่วยให้การเลือกตั้งมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมยิ่งขึ้น

(๓) การเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแจ้งเหตุผลการไม่ไปใช้สิทธิภายหลังการเลือกตั้งได้ โดยไม่ถูกตัดสิทธิทางการเมืองตามกฎหมาย ควรดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างระมัดระวัง เพื่อป้องกันไม่ให้การประชาสัมพันธ์กลายเป็นการชักจูงหรือสนับสนุนให้ประชาชนละเว้นการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

(๔) หน่วยงานควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งทราบถึงรูปแบบและการใช้คำนำหน้านามที่ถูกต้องในการจัดทำป้ายหาเสียง เพื่อให้ผู้สมัครมีความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับข้อกำหนดตามระเบียบการเลือกตั้ง ซึ่งจะช่วยลดความสับสน ป้องกันการสร้างความเข้าใจผิดถึงระดับการศึกษาหรือตำแหน่งทางวิชาการ และเพื่อลดข้อร้องเรียนที่อาจเกิดขึ้นภายหลัง

อีกทั้ง ยังเป็นการส่งเสริมความเป็นธรรมและความโปร่งใสในการเลือกตั้งโดยรวม

(๕) หน่วยงานควรมีการทำงานเชิงรุกในการตรวจสอบพฤติกรรมที่อาจเข้าข่ายการซื้อเสียงในการเลือกตั้ง โดยไม่ควรรอให้มีการร้องเรียนจากประชาชนเพียงอย่างเดียว

ทั้งนี้ หน่วยงานควรพิจารณาใช้มาตรการเชิงรุก เช่น การสืบสวน สังเกตการณ์ หรือแม้แต่การดำเนินการโดยการแฝงตัวภายใต้กรอบของกฎหมาย เพื่อให้สามารถตรวจจับพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคมว่าการเลือกตั้งมีความโปร่งใสและเป็นธรรม

(๖) หน่วยงานควรมีแนวทางที่ชัดเจนในการตรวจจับการทุจริต โดยจัดตั้งทีมงานหรือเครือข่ายภาคประชาชนที่สามารถมีส่วนร่วมในการสอดส่องและรายงานพฤติกรรมที่เข้าข่ายไม่โปร่งใส

นอกจากนี้ ควรมีการให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และรูปแบบของการทุจริต เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม และทำให้กระบวนการตรวจสอบเกิดขึ้นได้อย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

**๒.๒๖.๓ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรนำข้อมูลบัญชีทรัพย์สินของนักการเมืองไปเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ของหน่วยงาน โดยควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์ความโปร่งใส ความเป็นปัจจุบัน และการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานนโยบายรัฐบาลดิจิทัล เช่น การปรับปรุงข้อมูลให้เปิดเผยนานกว่า ๑๘๐ วัน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล

(๒) หน่วยงานควรประชาสัมพันธ์ช่องทางที่ประชาชนสามารถร้องเรียนการทุจริตของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอย่างเปิดเผยว่ามีช่องทางใดบ้างและดำรงตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่หน่วยงานอื่น ทั้งในด้านความโปร่งใสและการเปิดเผยข้อมูลตามพันธกิจที่ได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลและการตรวจสอบ หน่วยงานจึงยิ่งต้องแสดงบทบาทนำในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด เพื่อสร้างมาตรฐานและความเชื่อมั่นในระบบราชการโดยรวม

(๓) หน่วยงานควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกองทุนในการสนับสนุนภาคประชาชนและสื่อสาธารณะ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม และสามารถตอบสนองเป้าหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

**๒.๒๖.๔ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ**

(๑) หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการติดตามและตรวจสอบคดีที่มีลักษณะเป็นคดีทางการเมือง เพื่อประเมินว่า ประชาชน ผู้ถูกร้อง หรือผู้ถูกดำเนินคดีได้รับความเป็นธรรมตามหลักสิทธิมนุษยชนหรือไม่ โดยเฉพาะในกรณีที่การกระทำของผู้ถูกร้องอาจเป็นเพียงการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองโดยสุจริตและชอบด้วยกฎหมาย

(๒) หน่วยงานควรหาแนวทางช่วยเหลือผู้ที่ติดเชื้อ HIV ซึ่งในทางปฏิบัติยังคงมีมาตรการกึ่งบังคับให้ตรวจ ทั้งๆ ที่ปัจจุบันกระทรวงแรงงานและกระทรวงสาธารณสุขห้ามมิให้มีการตรวจ HIV ในกระบวนการสมัครงาน

**๒.๒๖.๕ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน**

หน่วยงานควรให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามพันธกิจและวิสัยทัศน์ของหน่วยงานเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในบทบาทด้านการตรวจสอบและการส่งเสริมความโปร่งใส

ทั้งนี้ หน่วยงานไม่ควรขยายบทบาทไปดำเนินการในภารกิจหรือความรับผิดชอบของหน่วยงานอื่นซึ่งทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการใช้จ่ายงบประมาณ หรือหากมีการดำเนินการในภารกิจของหน่วยงานอื่น ควรมีการจัดส่งผลการดำเนินงานโครงการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาด้วย เช่น โครงการศึกษาด้านต่าง ๆ ควรส่งต่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงเพื่อวางแผนการดำเนินงานให้เป็นรูปธรรมต่อไป

**๒.๒๖.๖ สำนักงานอัยการสูงสุด**

(๑) หน่วยงานควรกำหนดตัวชี้วัดความดีความชอบของอัยการที่สะท้อนถึงผลการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง โดยอาจพิจารณานำผลของคดี เช่น อัตราการแพ้-ชนะคดี การมีคำพิพากษายืนตามคำขอของอัยการ หรือความพึงพอใจของประชาชนมาเป็นองค์ประกอบในการประเมิน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความรับผิดชอบในเชิงประสิทธิภาพ และลดแรงจูงใจในการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ

(๒) หน่วยงานควรมีการประเมินผลและกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับค่าตอบแทนและสวัสดิการของอัยการและเจ้าหน้าที่อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในประเด็นความแตกต่างระหว่างส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม เหมาะสมกับภาระงานและสภาพพื้นที่ปฏิบัติงาน ตลอดจนเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและลดความเหลื่อมล้ำภายในองค์กร

(๓) หน่วยงานควรเร่งรัดการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ของสำนักงานอัยการสูงสุดให้ทันต่อความต้องการของประชาชน เนื่องจากเป็นข้อมูลที่ประชาชนต้องใช้ในการอ้างอิง ติดตามหรือประกอบการดำเนินคดี ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสและเพิ่มความเชื่อมั่นในระบบยุติธรรม

## ๒.๒๗ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

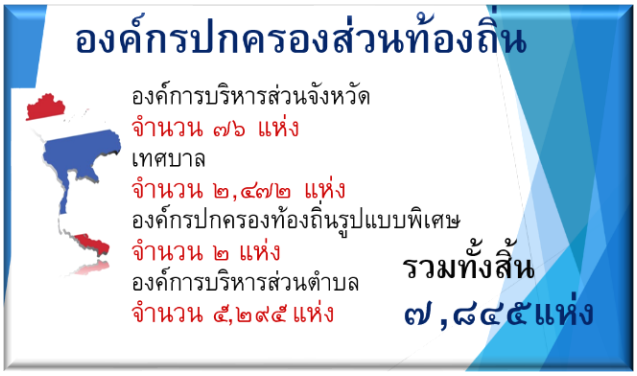


**๒.๒๗.๑ ภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนของเทศบาลตำบล จำนวน ๑,๕๔๗ หน่วย**

(๑) เทศบาลตำบลควรกำหนดแนวทางหรือออกนโยบายในการดูแลกลุ่มเปราะบางทางสังคม เช่น ผู้ยากไร้ คนพิการ และผู้สูงอายุ ในด้านการป้องกันยาเสพติด ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากปัญหายาเสพติดที่กำลังระบาดอย่างรุนแรงในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยควรเร่งดำเนินการแก้ไขในระดับชุมชนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการดูแลจากภาครัฐ

(๒) เทศบาลตำบล ควรจัดการขยะโดยกำหนดสีของถุงขยะโดยเฉพาะ เพื่อให้ประชาชนสามารถแยกประเภทขยะได้อย่างชัดเจนและสะดวกต่อการจัดเก็บ โดยถุงขยะที่มีการกำหนดสีหรือประเภทเฉพาะจะช่วยให้ประชาชนปฏิบัติตามได้ง่าย และช่วยให้หน่วยงานสามารถวางแผนระบบการจัดเก็บขยะให้เหมาะสมกับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๓) เทศบาลตำบลควรจัดสรรการฉีดวัคซีนและการทำหมันสัตว์เลี้ยงอย่างเป็นระบบ พร้อมบูรณาการความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ใกล้เคียงกรมปศุสัตว์และกรมควบคุมโรค เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมประชากรสัตว์เลี้ยง รวมทั้งส่งเสริมสุขอนามัยในชุมชนอย่างยั่งยืน

**๒.๒๗.๑.๒ เทศบาลตำบลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

(๑) เทศบาลตำบลภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรจัดสรรงบอุดหนุนอย่างเหมาะสมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามข้อกำหนดพื้นฐานของการให้บริการสาธารณสุขในพื้นที่ท้องถิ่นอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะการจัดหาและดูแลรถพยาบาลฉุกเฉินให้เพียงพอในทุกตำบล เพื่อให้ประชาชนได้รับการช่วยเหลือทางการแพทย์อย่างทันท่วงที ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการสุขภาพ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกพื้นที่อย่างเป็นธรรม

(๒) เทศบาลตำบลภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรเร่งวางแผนการแก้ไขปัญหา

การจัดส่งน้ำดิบและน้ำสะอาดให้ครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ ในท้องถิ่น อย่างทั่วถึงและเป็นระบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มได้รับน้ำที่มีคุณภาพเพียงพอและสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการรักษาสุขอนามัยและการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

(๓) เทศบาลตำบลภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรเร่งหาแนวทางในการบริหารจัดการพื้นที่กำจัดขยะให้มีความเหมาะสม โดยเฉพาะกรณีที่บ่อขยะตั้งอยู่ในพื้นที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งไม่สามารถใช้เพื่อการจัดการขยะได้ในระยะยาว จึงจำเป็นต้องขนย้ายไปยังพื้นที่อื่นที่อยู่ไกลออกไป ทำให้ค่าใช้จ่ายในการขนส่งสูงและส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการขยะโดยรวม

ดังนั้น เทศบาลตำบลภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรมีการจัดสรรพื้นที่ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งวางแผนระยะยาวเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการขยะอย่างยั่งยืน

(๔) เทศบาลตำบลภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรจัดให้มีหน่วยรับเรื่องร้องทุกข์หรือแจ้งเหตุอุทกภัยตลอด ๒๔ ชั่วโมง เพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างทันท่วงที ลดความเสี่ยงต่อการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ทั้งนี้ ควรมีระบบติดตามระดับน้ำและแจ้งเตือนภัยอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันเหตุร้ายที่อาจเกิดขึ้นในช่วงกลางคืน

**๒.๒๗.๑.๓ เทศบาลตำบลภาคตะวันออก**

เทศบาลตำบลภาคตะวันออกควรเร่งดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาการทรุดตัวของบ่อน้ำในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นรูปธรรม โดยควรดำเนินการตรวจสอบ วิเคราะห์สาเหตุ และวางแผนซ่อมแซมหรือปรับปรุงโครงสร้างบ่อน้ำให้มีความมั่นคงปลอดภัย เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งน้ำที่มีคุณภาพสำหรับการอุปโภคบริโภค พร้อมทั้งควรจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

**๒.๒๗.๑.๔ เทศบาลตำบลภาคใต้**

(๑) เทศบาลตำบลภาคใต้ควรบริหารงานให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะการดำเนินโครงการควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความต้องการและบริบทของชุมชน

นอกจากนี้ เทศบาลตำบลภาคใต้ควรคัดเลือกเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับปัญหาในพื้นที่โดยตรง เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประโยชน์สูงสุดและตอบสนองต่อความจำเป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) เทศบาลตำบลภาคใต้ควรให้ความร่วมมือในการควบคุมและกำกับดูแลปัญหายาเสพติดอย่างเข้มงวด เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ จึงสามารถเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในฐานะผู้ป่วย โดยใช้ชุมชนบำบัดเป็นกลไกหลัก เพื่อส่งเสริมการฟื้นฟูและลดปัญหาการกลับมาเสพซ้ำอย่างยั่งยืน

(๓) เทศบาลตำบลภาคใต้ควรใช้อำนาจหน้าที่ตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนดในการกำกับดูแลและควบคุมการระบาดของพืชกระท่อมในพื้นที่ภาคใต้ โดยให้ดำเนินมาตรการอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง เพื่อป้องกันและลดผลกระทบทางสังคม เศรษฐกิจ และสุขภาพของประชาชนในพื้นที่

(๔) เทศบาลตำบลภาคใต้ควรวางมาตรการแก้ไขปัญหาน้ำแล้งและน้ำท่วมในท้องถิ่นอย่างรัดกุม โดยเน้นการป้องกัน บรรเทาผลกระทบและการฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างความมั่นคงทางทรัพยากรน้ำและรักษาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน

(๕) เทศบาลตำบลภาคใต้ควรส่งเสริมการดำเนินงานร่วมกันกับกองทุนของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูและบำบัดผู้ติดยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการบำบัดในชุมชนและประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดูแลสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่และยั่งยืนในระยะยาว

**๒.๒๗.๑.๕ เทศบาลตำบลภาคกลาง**

(๑) เทศบาลตำบลภาคกลางควรหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บและพัฒนารายได้จากภาคการท่องเที่ยว เนื่องจากปัจจุบันกลุ่มจังหวัดภาคกลางโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคกลางตอนล่างมีจำนวนนักท่องเที่ยวจำนวนมาก แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังได้รับรายได้ในระดับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

ทั้งนี้ เทศบาลตำบลภาคกลางควรปรับปรุงกลไกและพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวให้สามารถสร้างรายได้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง

(๒) เทศบาลตำบลภาคกลางควรเร่งรัดการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ที่ยังไม่มีเอกสารสิทธิ์อย่างชัดเจน เนื่องจากเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ โดยเฉพาะการดึงดูดนักลงทุนที่ยังไม่สามารถเข้ามาลงทุนได้อย่างมั่นใจ จึงควรดำเนินการตรวจสอบ ออกเอกสารสิทธิ์ และวางระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินให้ถูกต้องตามกฎหมาย

(๓) เทศบาลตำบลภาคกลางควรดำเนินมาตรการควบคุมและลดปริมาณฝุ่นละออง PM 2.5 อย่างจริงจัง เนื่องจากในพื้นที่ภาคกลางตอนล่างเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ควรมีคุณภาพอากาศที่ปลอดภัยและเหมาะสมต่อสุขภาพของประชาชนและนักท่องเที่ยว มิฉะนั้นอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และเศรษฐกิจในพื้นที่

นอกจากนี้ เทศบาลตำบลภาคกลางควรให้ความสำคัญกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ โดยส่งเสริมการแยกขยะอย่างเป็นระบบ มีการจัดเก็บและกำจัดขยะที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในระยะยาว

(๔) เทศบาลตำบลภาคกลางควรหาแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางและมีความเสี่ยงต่อการถูกชักจูงเข้าสู่วงจรยาเสพติด ควรมีมาตรการเชิงรุกทั้งด้านการป้องกัน การเฝ้าระวัง และการฟื้นฟูอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในชุมชน

นอกจากนี้ เทศบาลตำบลภาคกลางควรหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งอย่างเป็นระบบ โดยวางแผนรับมือและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่เพาะปลูกและความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่

**๒.๒๗.๑.๖ เทศบาลตำบลภาคเหนือ**

(๑) เทศบาลตำบลภาคเหนือควรดำเนินมาตรการควบคุมและลดปริมาณฝุ่นละออง PM 2.5 และร่วมแก้ไขปัญหาไฟป่าและการเผาในพื้นที่อย่างจริงจัง เนื่องจากในพื้นที่ภาคเหนือเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ควรมีคุณภาพอากาศที่ปลอดภัยและเหมาะสมต่อสุขภาพของประชาชนและนักท่องเที่ยว มิฉะนั้นอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และเศรษฐกิจในพื้นที่

นอกจากนี้ เทศบาลตำบลภาคเหนือควรให้ความสำคัญกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกสุขลักษณะ โดยส่งเสริมการแยกขยะอย่างเป็นระบบ มีการจัดเก็บและกำจัดขยะที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในระยะยาว

(๒) เทศบาลตำบลภาคเหนือควรหาแนวทางแก้ไขปัญหาสารพิษปนเปื้อนในแม่น้ำกก ซึ่งกระทบกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน โดยมุ่งเน้นการประสานงานกับหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขและกองทุนสุขภาพตำบลในการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนเข้าใจข้อเท็จจริง โดยไม่ตื่นตระหนก และดำเนินมาตรการเพื่อความปลอดภัยของประชาชนในการอุปโภคบริโภคน้ำตามสมควร

**๒.๒๗.๒ ภาพรวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร และเทศบาลเมือง จำนวน ๓๓๐ หน่วย**

(๑) องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร และเทศบาลเมืองทุกจังหวัดควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอโดยเพิ่มสัดส่วนไปที่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เช่น ด้านสาธารณสุข การศึกษา การดูแลผู้สูงอายุ เด็ก คนพิการ เพื่อให้มีปัจจัยพื้นฐานที่พอเพียงและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

(๒) องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร และเทศบาลเมืองทุกจังหวัดควรเร่งรัดและปรับปรุงกระบวนการต่อใบอนุญาตต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าหรือเป็นภาระต่อประชาชนมากเกินไป

เนื่องจากการดำเนินการต่อใบอนุญาตที่ล่าช้า ส่งผลให้ประชาชนและภาคธุรกิจได้รับผลกระทบในด้านเวลาหรือโอกาสทางเศรษฐกิจ อีกทั้งยังลดความเชื่อมั่นในหน่วยงานท้องถิ่นด้วย

(๓) องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรเป็นกลไกหลักในการสนับสนุนและแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่เลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร หรือขาดความเชี่ยวชาญในการดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

(๔) องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร และเทศบาลเมืองทุกจังหวัดควรให้ความสำคัญและดำเนินมาตรการด้านสุขอนามัยของประชาชนในพื้นที่อย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการจัดระบบการเก็บขยะให้มีประสิทธิภาพ การควบคุมและป้องกันโรคในชุมชน การดูแลความสะอาดในพื้นที่สาธารณะ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

(๕) องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร และเทศบาลเมืองทุกจังหวัดควรจัดการขยะโดยกำหนดสีของถุงขยะโดยเฉพาะ เพื่อให้ประชาชนสามารถแยกประเภทขยะได้อย่างชัดเจนและสะดวกต่อการจัดเก็บ โดยถุงขยะที่มีการกำหนดสีหรือประเภทเฉพาะจะช่วยให้ประชาชนปฏิบัติตามได้ง่าย และช่วยให้หน่วยงานสามารถวางแผนระบบการจัดเก็บขยะให้เหมาะสมกับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๖) องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร และเทศบาลเมืองทุกจังหวัดควรจัดสรรการฉีดวัคซีนและการทำหมันสัตว์เลี้ยงอย่างเป็นระบบ พร้อมบูรณาการความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ใกล้เคียง กรมปศุสัตว์ และกรมควบคุมโรค เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน และเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมประชากรสัตว์เลี้ยง รวมทั้งส่งเสริมสุขอนามัยในชุมชนอย่างยั่งยืน

**๒.๒๗.๒.๑ กลุ่มภาคเหนือ**

(๑) กลุ่มภาคเหนือตอนบน เช่น จังหวัดเชียงรายควรมีแผนในการรับมือกับปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่เขตเทศบาลนครอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่และชุมชน เพื่อให้การบริหารจัดการสอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและวิถีชีวิตของประชาชนในแต่ละท้องที่ รวมทั้งควรมีการปรับปรุงแผนงานให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เช่น การปรับแผนระบายน้ำ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถลดผลกระทบและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) กลุ่มภาคเหนือตอนบน เช่น จังหวัดเชียงรายควรมีแผนการขุดลอกและปรับปรุงระบบท่อระบายน้ำในพื้นที่เทศบาลนครเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วม โดยเฉพาะในชุมชนที่มีท่อระบายน้ำขนาดเล็ก ตื้น และตั้งอยู่ในพื้นที่ต่ำกว่าถนน ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดน้ำท่วมขังเมื่อฝนตก เนื่องจากน้ำไม่สามารถระบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวางระบบท่อที่เหมาะสมจะช่วยป้องกันปัญหาอุทกภัย ลดผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน

(๓) องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรมีการเชื่อมโยงการทำงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ทั่วทั้งจังหวัดอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องกันในภาพรวมของทั้งจังหวัด และตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างครอบคลุมและทันท่วงที

(๔) กลุ่มภาคเหนือควรหาแนวทางป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ภาคเหนืออย่างจริงจังและเป็นระบบ เนื่องจากพื้นที่กลุ่มภาคเหนือของประเทศมีลักษณะภูมิประเทศที่เอื้อต่อการลักลอบขนส่งยาเสพติด และยังเป็นเส้นทางสำคัญที่ขบวนการค้ายาเสพติดใช้ในการลำเลียงจากแหล่งผลิตในประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่ประเทศไทย โดยเฉพาะบริเวณแนวชายแดนที่มีช่องทางธรรมชาติจำนวนมาก

**๒.๒๗.๒.๒ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

(๑) กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรมีการเปรียบเทียบการได้รับจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณที่ผ่านมากับปีงบประมาณปัจจุบันอย่างชัดเจน เพื่อให้คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ สามารถพิจารณาได้ว่า หน่วยงานได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นหรือลดลง และงบประมาณที่ได้รับนั้นเพียงพอต่อภารกิจและภาระค่าใช้จ่ายหรือไม่

นอกจากนี้ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรชี้แจงด้วยว่าหากมีข้อจำกัดหรือปัญหาใดในการใช้งบประมาณ เช่น งบประมาณไม่เพียงพอ ล่าช้า หรือไม่สามารถเบิกจ่ายได้เต็มจำนวน ควรระบุสาเหตุหรืออุปสรรคเหล่านั้นในเอกสารชี้แจงงบประมาณให้ชัดเจน เพื่อให้คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ สามารถพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณถัดไปได้อย่างตรงประเด็นและเหมาะสม

(๒) กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรให้ความสำคัญและดำเนินการอย่างจริงจังในการแก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐานในระดับชุมชน เช่น ถนนระหว่างหมู่บ้าน ระบบประปา และสาธารณูปโภคพื้นฐานอื่น ๆ ที่ยังขาดการพัฒนาและไม่ได้มาตรฐาน

(๓) กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรกำหนดตัวชี้วัดในการจัดเก็บรายได้ โดยอ้างอิงข้อมูลเปรียบเทียบกับปีงบประมาณที่ผ่านมา เพื่อใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของการบริหารจัดการรายได้และการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่

(๔) กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรปรับปรุงการสื่อสารและขั้นตอนในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อไม่ให้สร้างความตื่นตระหนกหรือความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนแก่ประชาชนผู้เสียภาษี

แม้ว่ากฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะระบุถึงบทลงโทษในกรณีที่มีการค้างชำระ รวมถึงขั้นตอนในการติดตามหนี้ เช่น การยึดทรัพย์หรือที่ดิน แต่ในทางปฏิบัติ รัฐไม่มีนโยบายที่จะดำเนินการยึดที่ดินของประชาชนทั่วไปโดยง่าย โดยเฉพาะในกรณีที่ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ หรือไม่มีเจตนาเลี่ยงภาษี

(๕) การถ่ายโอนภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดสรรงบประมาณในรูปแบบ “เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ” ให้เพียงพอ เพื่อไม่ให้เป็นภาระทางงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะกรณีการถ่ายโอนภารกิจของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ต้องใช้งบลงทุนสูง เช่น การก่อสร้างและบำรุงรักษา หากไม่มีการสนับสนุนที่เพียงพออาจกระทบต่อประสิทธิภาพการให้บริการของท้องถิ่นได้

**๒.๒๗.๒.๓ กลุ่มภาคกลาง**

(๑) กลุ่มภาคกลางควรมีการเปรียบเทียบการได้รับจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณที่ผ่านมา กับปีงบประมาณปัจจุบันอย่างชัดเจน เพื่อให้คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ สามารถพิจารณาได้ว่า หน่วยงานได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นหรือลดลง และงบประมาณที่ได้รับนั้นเพียงพอต่อภารกิจและภาระค่าใช้จ่ายหรือไม่

นอกจากนี้ กลุ่มภาคกลางควรชี้แจงด้วยว่าหากมีข้อจำกัดหรือปัญหาใดในการใช้งบประมาณ เช่น งบประมาณไม่เพียงพอ ล่าช้า หรือไม่สามารถเบิกจ่ายได้เต็มจำนวน ควรระบุสาเหตุหรืออุปสรรคเหล่านั้นในเอกสารชี้แจงงบประมาณให้ชัดเจน เพื่อให้คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ สามารถพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะในการจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณถัดไปได้อย่างตรงประเด็นและเหมาะสม

(๒) กลุ่มภาคกลางควรปรับปรุงการสื่อสารและขั้นตอนในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อไม่ให้สร้างความตื่นตระหนกหรือความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนแก่ประชาชนผู้เสียภาษี

แม้ว่ากฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจะระบุถึงบทลงโทษในกรณีที่มีการค้างชำระ รวมถึงขั้นตอนในการติดตามหนี้ เช่น การยึดทรัพย์หรือที่ดิน แต่ในทางปฏิบัติ รัฐไม่มีนโยบายที่จะดำเนินการยึดที่ดินของประชาชนทั่วไปโดยง่าย โดยเฉพาะในกรณีที่ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ หรือไม่มีเจตนาเลี่ยงภาษี

(๓) กลุ่มภาคกลางควรหาแนวทางในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ของตนอย่างจริงจังและเป็นระบบโดยให้ความสำคัญกับการบูรณาการกับหน่วยงานด้านความมั่นคงต่าง ๆ เพื่อควบคุมพื้นที่เสี่ยง ป้องกันการแพร่ระบาด และสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังในระดับหมู่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพ

**๒.๒๗.๒.๔ กลุ่มภาคตะวันออก**

กลุ่มภาคตะวันออกควรหาแนวทางในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่ของตนอย่างจริงจังและเป็นระบบโดยให้ความสำคัญกับการบูรณาการกับหน่วยงานด้านความมั่นคงต่าง ๆ เพื่อควบคุมพื้นที่เสี่ยง ป้องกันการแพร่ระบาด และสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังในระดับหมู่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพ

**๒.๒๗.๒.๕ กลุ่มภาคใต้**

(๑) กลุ่มภาคใต้ควรมีแนวทางหรือโครงการเพื่อรับมือกับปัญหาน้ำท่วมอย่างเป็นระบบ พร้อมวางแผนแก้ไขในระยะยาว โดยประสานการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถป้องกันและลดผลกระทบจากอุทกภัยที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี และสร้างความมั่นคงด้านสาธารณูปโภค พื้นที่การเกษตร และความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างยั่งยืน

(๒) กลุ่มภาคใต้ควรจัดกิจกรรมตรวจหาสารเสพติดในสถานศึกษา และประสานความร่วมมือกับตำรวจในพื้นที่ เพื่อรณรงค์ให้นักเรียนปลอดภัยจากยาเสพติดโดยเน้นการสร้างความตระหนักรู้ควบคู่กับการป้องกัน

(๓) กลุ่มภาคใต้ควรหาแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับใบกระท่อม ซึ่งอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านจากการเป็นยาเสพติดสู่การควบคุมตามกฎหมาย จึงควรมีการออกข้อบัญญัติหรือแนวทางรองรับที่ชัดเจนในระดับจังหวัดหรือท้องถิ่น เพื่อป้องกันการนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ และลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน

**๒.๒๗.๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ**

**๒.๒๗.๓.๑ กรุงเทพมหานคร**

(๑) กรุงเทพมหานครควรพิจารณาจัดตั้งหรือส่งเสริมการสร้าง “ศูนย์กิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ” ในทุกเขต เพื่อให้ผู้สูงอายุมีพื้นที่ใกล้ที่อยู่อาศัยในการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันในแต่ละเขตของกรุงเทพมหานคร

(๒) กรุงเทพมหานครควรมีการประเมินผลกระทบทางการเงิน ในกรณีที่จำเป็นต้องชำระเงินตามคำพิพากษาของศาลซึ่งอาจส่งผลต่อโครงสร้างทางการคลังของกรุงเทพมหานคร และควรมีแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อทรัพย์สินและงบประมาณในการพัฒนาบริการสาธารณะในอนาคตของกรุงเทพมหานคร

(๓) กรุงเทพมหานครควรมีการประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อภาพลักษณ์และการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน หากต้องมีการชะลอการชำระเงินตามคำพิพากษาที่ส่งผลต่อสถานะทางการเงินขององค์กร พร้อมทั้งวางแผนรองรับล่วงหน้าเพื่อไม่ให้กระทบต่อคุณภาพและความต่อเนื่องของการบริการประชาชน

(๔) กรุงเทพมหานครควรมีมาตรการกำกับดูแลการใช้ยานพาหนะบนผิวจราจรอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบังคับใช้กฎหมายกับรถจักรยานยนต์ที่ขับขี่บนทางเท้า สำหรับการบังคับใช้กฎหมายจราจร หน่วยงานควรประสานความร่วมมือกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสริมสร้างวินัยจราจร และลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนอย่างเป็นรูปธรรมและบังคับใช้กฎหมายอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีระบบสารสนเทศด้านการจราจรที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้

(๕) กรุงเทพมหานครควรเร่งดำเนินการจัดทำหรือยกร่างข้อบัญญัติหรือแนวทางในการจัดเก็บภาษีบุหรี่ในระดับท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นมาตรการสำคัญในการควบคุมการบริโภคยาสูบในพื้นที่ ลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน และเพิ่มรายได้ให้ท้องถิ่นนำมาใช้ในกิจกรรมด้านสาธารณสุข

(๖) กรุงเทพมหานครควรมีมาตรการแก้ไขปัญหาขอทาน คนเร่ร่อน และคนไร้บ้านจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างจริงจัง ทั้งในด้านการคัดกรอง การบังคับใช้กฎหมาย และการประสานงานกับประเทศต้นทาง เพื่อลดปัญหาอาชญากรรมแฝงและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีด้านการท่องเที่ยวของประเทศ

(๗) กรุงเทพมหานครควรหาแนวทางเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้มากขึ้นอย่างเป็นระบบและยั่งยืน โดยเฉพาะการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่ถือครองที่ดินขนาดใหญ่ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เช่น กรมธนารักษ์ หรือการรถไฟแห่งประเทศไทย ซึ่งมีที่ดินว่างเปล่าหรือพื้นที่ที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในหลายเขตของกรุงเทพฯ ที่สามารถนำมาปรับปรุงเป็นสวนสาธารณะ พื้นที่พักผ่อน หรือสวนป่าในเมืองเพิ่มเติม

(๘) กรุงเทพมหานครควรเร่งแก้ไขปัญหาการ "เช่าช่วง" พื้นที่ในตลาดนัดจตุจักร ซึ่งส่งผลให้รายได้ที่ควรเป็นของกรุงเทพมหานครจำนวนมากตกไปอยู่กับผู้ให้เช่าช่วง

ทั้งนี้ กรุงเทพมหานครควรพิจารณาปรับปรุงข้อสัญญาการเช่าพื้นที่ โดยระบุชัดเจนเรื่องการห้ามเช่าช่วง หรือหากมีการอนุญาตให้เช่าช่วง ต้องมีระบบควบคุมและจัดเก็บส่วนต่างรายได้จากการเช่าช่วงกลับคืนเข้าสู่กรุงเทพมหานครตามระบบอย่างเป็นธรรม ซึ่งจะเพิ่มรายได้ให้กับกรุงเทพมหานครในการพัฒนาเมือง

**๒.๒๗.๓.๒ เมืองพัทยา**

(๑) เมืองพัทยาควรมีแนวทางในการกระจายกลุ่มนักท่องเที่ยวโดยการส่งเสริมและดึงดูดนักท่องเที่ยวจากประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากประเทศจีนให้มากขึ้น เพื่อสร้างความหลากหลายของตลาดนักท่องเที่ยวและลดความเสี่ยงจากการพึ่งพิงตลาดใดตลาดหนึ่งมากเกินไป

(๒) เมืองพัทยาควรพิจารณารื้อถอนอาคารร้างบริเวณแหลมบาลีฮาย เพื่อฟื้นฟูทัศนียภาพและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับเมืองพัทยาในฐานะแหล่งท่องเที่ยวระดับนานาชาติ เพื่อคืนพื้นที่ชายหาดและทะเลให้กับประชาชนและนักท่องเที่ยว

(๓) การจัดกิจกรรมหรือโครงการในเมืองพัทยา โดยเฉพาะกิจกรรมที่ใช้งบประมาณจากภาครัฐ ควรมีการพิจารณาอย่างรอบคอบในเรื่องของการคัดเลือกบริษัทเอเจนซี่ ที่เข้ามารับผิดชอบการจัดงาน โดยเฉพาะในกรณีที่มีข้อร้องเรียนจากประชาชนเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ความโปร่งใส หรือความเหมาะสมในการดำเนินงานของบริษัทเอเจนซี่รายเดิม

ทั้งนี้ เมืองพัทยาควรมีการทบทวนหรือพิจารณาคัดเลือกผู้รับจ้างรายใหม่อย่างโปร่งใสและเป็นธรรม รวมทั้งมีระบบประเมินผลการดำเนินกิจกรรมแต่ละโครงการอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการวัดผลสัมฤทธิ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และงบประมาณที่ใช้จ่ายไป เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและสามารถตรวจสอบได้ เช่น การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมงาน ผลกระทบต่อเศรษฐกิจในพื้นที่ หรือภาพลักษณ์ของเมืองพัทยาในสายตาของนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป เป็นต้น

## ๒.๒๘ หน่วยงานอื่นของรัฐ

### ๒.๒๘.๑ สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

(๑) หน่วยงานควรเป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินนโยบายแข่งขันทางการค้าของประเทศ และให้คำแนะนำกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่น ๆ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย กรมการค้าภายใน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมการแข่งขันและกำกับดูแลตลาดให้มีความเป็นธรรม โปร่งใส

(๒) หน่วยงานควรเร่งดำเนินมาตรการเพื่อแก้ปัญหาการผูกขาดในประเทศอย่างจริงจัง เนื่องจากปัจจุบันมีการควบรวมกิจการของบริษัทขนาดใหญ่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ตลาดการค้าเกิดการกระจุกตัว ขาดการแข่งขันอย่างเสรี บริษัทขนาดเล็กเสียเปรียบในการแข่งขัน และประชาชนได้รับผลกระทบจากการไม่มีทางเลือกในการบริโภค

(๓) หน่วยงานควรมุ่งเน้นการสร้างความเป็นธรรมในการแข่งขันทางการค้าอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในภาคธุรกิจที่มีแนวโน้มรวมศูนย์อำนาจทางเศรษฐกิจ เช่น ภาคการเกษตร แทนการให้ความสำคัญเพียงการส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ ซึ่งอาจยิ่งเพิ่มความเหลื่อมล้ำและลดโอกาสของผู้ประกอบการรายย่อยในระบบเศรษฐกิจ

(๔) หน่วยงานควรพัฒนาการดำเนินงานเชิงรุกให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ในมหาวิทยาลัยหรือสถานประกอบการต่าง ๆ โดยควรกระจายการดำเนินการไปยังกลุ่มที่เกี่ยวข้องให้หลากหลายมากขึ้น

(๕) หน่วยงานควรส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไป รวมถึงหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง เข้าใจความแตกต่างระหว่าง “การแข่งขันที่เป็นธรรม” กับ “การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน”

### ๒.๒๘.๒ สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

หน่วยงานควรบริหารจัดการงบประมาณระบบสารสนเทศอย่างรัดกุม เพื่อให้การดำเนินงานสามารถตอบสนองความต้องการของเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งทำให้ระบบสารสนเทศสามารถนำมาใช้ประโยชน์แก่เกษตรกรได้จริง ส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเพิ่มความคุ้มค่าในการลงทุนของภาครัฐ

## ๒.๒๙ สภากาชาดไทย

### ๒.๒๙.๑ สภากาชาดไทย

(๑) หน่วยงานควรพัฒนาและประชาสัมพันธ์การใช้ระบบ LINE Official Account (LINE OA) ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบการให้บริการ และความสะดวกในการเข้าถึง เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้เป็นช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสาร ติดต่อสอบถาม หรือเข้าถึงบริการของหน่วยงานได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุและประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งอาจมีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากช่องทางอื่น ๆ

(๒) หน่วยงานควรดำเนินการหาแนวทางในการเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่อาจเข้าถึงบริการด้านสุขภาพได้ยาก การลงพื้นที่ของหน่วยงานจะช่วยให้สามารถตรวจสุขภาพเบื้องต้น ให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการบริจาคโลหิต

นอกจากนี้ ยังสามารถรับบริจาคโลหิตจากประชาชนในพื้นที่ได้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อระบบสาธารณสุขโดยรวม

## ๒.๓๐ แผนงานบูรณาการ

### ๒.๓๐.๑ แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

(๑) หน่วยงานควรตรวจสอบและทบทวนงบประมาณในแผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างรอบคอบ โดยเฉพาะการพิจารณาว่ามีภารกิจสำคัญบางประการที่ยังไม่ได้ดำเนินการ หรือได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมหรือไม่ เพื่อให้การดำเนินงานในพื้นที่มีความครอบคลุมและตอบสนองต่อปัญหาในทุกมิติอย่างแท้จริง

(๒) หน่วยงานเจ้าภาพของแผนงานบูรณาการควรกำหนดกลไกในการประเมินความสอดคล้องของแต่ละโครงการกับเป้าหมายของแผนอย่างรอบด้าน

ทั้งนี้ หากโครงการใดไม่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมาย ตัวชี้วัดหลัก หรือไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาในอนาคต หน่วยงานเจ้าภาพควรพิจารณายกเลิกหรือปรับเปลี่ยนแผนงานบูรณาการดังกล่าว เพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณไปยังโครงการที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

### ๒.๓๐.๒ แผนงานบูรณาการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

(๑) หน่วยงานควรให้การดำเนินงานสอดคล้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องการบริหารจัดการแหล่งน้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีพของประชาชนในพื้นที่ เช่น กรณีที่ประชาชนเปลี่ยนจากการทำนามาเป็นการเลี้ยงสัตว์น้ำ

ทั้งนี้ ควรมีการสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์น้ำในระบบน้ำกร่อยอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

(๒) หน่วยงานเจ้าภาพของแผนงานบูรณาการควรกำหนดกลไกในการประเมินความสอดคล้องของแต่ละโครงการกับเป้าหมายของแผนอย่างรอบด้าน

ทั้งนี้ หากโครงการใดไม่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมาย ตัวชี้วัดหลัก หรือไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาในอนาคต หน่วยงานเจ้าภาพควรพิจารณายกเลิกหรือปรับเปลี่ยนแผนงานบูรณาการดังกล่าว เพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณไปยังโครงการที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

**๒.๓๐.๓ แผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ**

(๑) หน่วยงานควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณโดยมุ่งเน้นการพัฒนาแนวทางป้องกันและปราบปรามการทุจริตในกระบวนการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบตรวจสอบติดตาม หรือฐานข้อมูลแบบบูรณาการ มาใช้ในการกำกับ ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มความโปร่งใส ลดโอกาสในการทุจริต

(๒) หน่วยงานเจ้าภาพของแผนงานบูรณาการควรกำหนดกลไกในการประเมินความสอดคล้องของแต่ละโครงการกับเป้าหมายของแผนอย่างรอบด้าน

ทั้งนี้ หากโครงการใดไม่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายตัวชี้วัดหลัก หรือไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาในอนาคต หน่วยงานเจ้าภาพควรพิจารณายกเลิกหรือปรับเปลี่ยนแผนงานบูรณาการดังกล่าว เพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณไปยังโครงการที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

(๓) หน่วยงานควรดำเนินกระบวนการยุติธรรมอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างทันท่วงที สอดคล้องกับหลักนิติธรรม

เนื่องจากหากกระบวนการยุติธรรมเกิดความล่าช้า จะเป็นการบั่นทอนความเชื่อมั่นของประชาชน

(๔) หน่วยงานให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าในขณะที่ระบบยังไม่มีความพร้อม ทำให้มีหลายโครงการที่มุ่งเน้นการสื่อสารสร้างความตระหนักรู้ หรือปลุกกระแสสังคมต่อต้านการทุจริต เช่น การจัดทำสื่อ รณรงค์ผ่านช่องทางออนไลน์ การจัดกิจกรรม หรือการสร้างต้นแบบทางสังคม แต่ลักษณะการดำเนินงานส่วนใหญ่ยังเป็น “การสื่อสารทางเดียว” โดยไม่มีรายละเอียดว่ามีการทดสอบประสิทธิภาพของเนื้อหา หรือรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายก่อนสื่อสารออกไป ซึ่งมีความเสี่ยงในการเกิดผลย้อนกลับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเด็นทุจริตที่อ่อนไหวและซับซ้อน

นอกจากนี้ โครงการส่วนใหญ่ขาดรายละเอียดการศึกษากลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน หรือขาดการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือภาคส่วนอื่นมีส่วนร่วมในการออกแบบข้อความ แนวทาง หรือเครื่องมือสื่อสาร ทั้ง ๆ ที่งานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่า การสื่อสารเรื่องคอร์รัปชัน ต้องทำแบบมีส่วนร่วมและผ่านการทดสอบผลกระทบ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงกว่าในระยะยาว

(๕) หน่วยงานมุ่งเน้นการปลูกฝัง แต่ไม่มีระบบติดตามหรือวัดผลจากการวิเคราะห์ พบว่าโครงการส่วนใหญ่ในแผนงานปี พ.ศ. ๒๕๖๙ ยังมุ่งเน้นที่การอบรม ปลูกฝังทัศนคติ หรือจัดกิจกรรมกับเยาวชนและข้าราชการ เช่น การสร้างต้นแบบข้าราชการคุณธรรม โรงเรียนคุณธรรม หรือเยาวชนต้านโกง รวมวงเงินกว่า ๕๐๖.๙ ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๗ ของแผนงาน)

อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดของโครงการเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นเชิงปริมาณ เช่น จำนวนผู้เข้าร่วมหรือจำนวนกิจกรรม โดยไม่มีการติดตามผลลัพธ์เชิงคุณภาพ หรือการเปลี่ยนแปลงในเชิงพฤติกรรมและระบบราชการ จึงยังไม่สามารถยืนยันได้ว่าการปลูกฝังดังกล่าวมีผลจริงหรือไม่

ในทางตรงกันข้าม งบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันเชิงระบบมีเพียง ๑๘๖.๕ ล้านบาท หรือร้อยละ ๑๙.๔ ซึ่งสะท้อนว่า ยังไม่มีการลงทุนอย่างจริงจังในกลไกที่ยั่งยืน เช่น ระบบควบคุมภายในการออกแบบเชิงนโยบาย หรือการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยข้อมูล

(๖) หน่วยงานขาดการลงทุนในระบบและเทคโนโลยีที่ยั่งยืนแม้ในยุคที่เทคโนโลยีและข้อมูลสามารถเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันการทุจริต แต่โครงการที่เสนอในปี พ.ศ. ๒๕๖๙ กลับเน้นเรื่องระบบรับเรื่องร้องเรียนหรือแอปพลิเคชันภายในมีเพียงบางโครงการที่น่าสนใจ เช่น ระบบ E-CMIS ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐ แต่สำหรับโครงการอื่น ๆ ยังไม่เห็นรายละเอียดการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน การเปิดต่อสาธารณะ เพื่อตรวจจับความเสี่ยงแบบเชิงรุกอย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้ ยังมีสัดส่วนน้อยที่จัดสรรเพื่อการออกแบบระบบควบคุมภายในใหม่ให้ทันสมัย หรือใช้เชื่อมโยงข้อมูลจากหลากหลายหน่วยงาน เพื่อติดตามและตรวจสอบการเบิกจ่ายงบประมาณและจัดซื้อจัดจ้างอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นรากฐานของการลดช่องโหว่การทุจริตในเชิงโครงสร้าง

(๗) หน่วยงานลงทุนในข้อมูลเปิดน้อยเกินไป ทำให้ไม่เกิดระบบตรวจสอบ ทั้งนี้ แผนงานบูรณาการด้านการต่อต้านทุจริตปี พ.ศ. ๒๕๖๙ ยังไม่มีความชัดเจนในโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการต่อต้านการทุจริต ได้แก่ การเปิดเผยและเชื่อมโยงข้อมูลตามมาตรฐานสากล เช่น การเปิดข้อมูลงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง หรือผลการดำเนินงานของหน่วยงานในรูปแบบที่ประชาชนหรือภาคส่วนอื่นสามารถเข้าถึงและนำไปใช้ต่อได้

แม้จะมีบางหน่วยงานที่เริ่มพัฒนาระบบ เช่น คลังข้อมูลร้องเรียน แต่หากไม่มีข้อมูลเปิดเป็นพื้นฐาน ระบบเหล่านี้จะกลายเป็นเพียงเครื่องมือภายในที่ไม่สามารถเชื่อมโยงหรือสร้างการตรวจสอบจากภายนอกได้อย่างแท้จริง ปัญหานี้ยังเชื่อมโยงกับแผนงานอื่น เช่น แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล ที่แม้จะลงทุนในระบบจำนวนมาก แต่กลับไม่มีมาตรฐานร่วมด้านข้อมูลเปิด ทั้ง ๆ ที่สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (สพร.) ได้กำหนดมาตรฐานไว้ชัดเจนแล้ว ทำให้ไม่สามารถขยายผลการต่อต้านการทุจริตในเชิงโครงสร้างอย่างเป็นระบบได้

**๒.๓๐.๔ แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย**

(๑) หน่วยงานควรพิจารณาการจัดลำดับความสำคัญของโครงการให้ชัดเจนในการขอรับจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้แผนงานบูรณาการเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของแผนงานอย่างแท้จริง นอกจากนี้ หน่วยงานเจ้าภาพควรส่งเสริมให้หน่วยงานที่มีภารกิจหรือวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยเข้าร่วมดำเนินการในแผนงานบูรณาการ เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณในการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัยเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชากรผู้สูงอายุได้อย่างแท้จริง

(๒) หน่วยงานเจ้าภาพของแผนงานบูรณาการควรกำหนดกลไกในการประเมินความสอดคล้องของแต่ละโครงการกับเป้าหมายของแผนอย่างรอบด้าน

ทั้งนี้ หากโครงการใดไม่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมาย ตัวชี้วัดหลัก หรือไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาในอนาคต หน่วยงานเจ้าภาพควรพิจารณายกเลิกหรือปรับเปลี่ยนแผนงานบูรณาการดังกล่าว เพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณไปยังโครงการที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

(๓) หน่วยงานควรเร่งหาแนวทางแก้ไขปัญหาหนี้สินของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกร ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากกลุ่มนี้มักเผชิญกับรายได้ที่ไม่แน่นอนและมีภาระค่าใช้จ่ายสูง ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีในวัยสูงอายุ

ดังนั้น จึงควรมีมาตรการสนับสนุนทั้งด้านการเงิน การให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการหนี้สิน รวมถึงการส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มรายได้และความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาว

(๔) หน่วยงานควรพัฒนากรอบความรู้ด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและทักษะที่จำเป็นในการใช้งานอย่างปลอดภัย รวมถึงการป้องกันตนเองจากอาชญากรรมออนไลน์ที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยการจัดอบรมหรือให้คำแนะนำที่เหมาะสมกับผู้สูงวัย เพื่อเพิ่มความมั่นใจและลดความเสี่ยงในการถูกหลอกลวงผ่านช่องทางดิจิทัล

**๒.๓๐.๕ แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ**

(๑) หน่วยงานเจ้าภาพของแผนงานบูรณาการควรกำหนดกลไกในการประเมินความสอดคล้องของแต่ละโครงการกับเป้าหมายของแผนอย่างรอบด้าน

ทั้งนี้ หากโครงการใดไม่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมาย ตัวชี้วัดหลัก หรือไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาในอนาคต หน่วยงานเจ้าภาพควรพิจารณายกเลิกหรือปรับเปลี่ยนแผนงานบูรณาการดังกล่าว เพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณไปยังโครงการที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

(๒) หน่วยงานควรเร่งดำเนินมาตรการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม พร้อมทั้งดำเนินการป้องกันการพังทลายของหน้าดินอย่างเป็นระบบ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของทรัพยากรน้ำในระยะยาว และลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับน้ำในพื้นที่ต้นน้ำและพื้นที่ลุ่มน้ำต่อเนื่อง รวมทั้งควรบูรณาการร่วมกันในการจัดทำฝายชะลอน้ำในเขตอนุรักษ์ให้สะดวกและง่ายขึ้น

(๓) หน่วยงานควรเร่งดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาสารพิษปนเปื้อนในแหล่งน้ำ เนื่องจากปัญหาดังกล่าวก่อให้เกิดความวิตกกังวลในหมู่ประชาชน และส่งผลกระทบในวงกว้างต่อทุกภาคส่วนที่ใช้น้ำ เช่น ภาคประมง เกษตรกรรม ตลอดจนการอุปโภคบริโภคของประชาชนทั่วไป ซึ่งอาจส่งผลต่อสุขภาพในระยะยาว

ดังนั้น การตรวจสอบคุณภาพน้ำอย่างต่อเนื่อง การควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษ และการฟื้นฟูแหล่งน้ำจึงเป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วนที่หน่วยงานต้องให้ความสำคัญ

(๔) หน่วยงานควรทบทวนการจัดสรรงบประมาณในโครงการพัฒนาระบบประปาหมู่บ้านอย่างรอบคอบ เพื่อให้สามารถรองรับความต้องการของประชาชนได้อย่างเพียงพอและทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลหรือพื้นที่ที่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำสะอาดอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ การจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมจะช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งน้ำที่มีคุณภาพ ส่งเสริมสุขอนามัย และคุณภาพชีวิตที่ดีในระยะยาว

**๒.๓๐.๖ แผนงานบูรณาการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด**

(๑) หน่วยงานควรเพิ่มพื้นที่บำบัดและฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดโดยเฉพาะในกรณีที่ผู้เสพมีพฤติกรรมรุนแรง เพราะการส่งกลับไปฟื้นฟูที่บ้านเสี่ยงต่อความรุนแรงและการเสพซ้ำ เนื่องจากสภาพแวดล้อมเดิมอาจกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมเหล่านี้ การมีพื้นที่บำบัดที่ปลอดภัยและเหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงและเพิ่มโอกาสการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดที่มีพฤติกรรมรุนแรงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(๒) หน่วยงานเจ้าภาพของแผนงานบูรณาการควรกำหนดกลไกในการประเมินความสอดคล้องของแต่ละโครงการกับเป้าหมายของแผนอย่างรอบด้าน

ทั้งนี้ หากโครงการใดไม่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมาย ตัวชี้วัดหลัก หรือไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาในอนาคต หน่วยงานเจ้าภาพควรพิจารณายกเลิกหรือปรับเปลี่ยนแผนงานบูรณาการดังกล่าว เพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณไปยังโครงการที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

(๓) หน่วยงานควรเพิ่มมาตรการตรวจค้นยาเสพติดอย่างทั่วถึงและเข้มงวดยิ่งขึ้น เนื่องจากปัจจุบันยังพบการลักลอบขนยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ยาเสพติดแพร่หลายและเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น จึงจำเป็นต้องขยายการตรวจสอบในทุกจุดเสี่ยง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการลักลอบขนยาเสพติดและปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มข้น

**๒.๓๐.๗ แผนงานบูรณาการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต**

(๑) หน่วยงานควรเร่งพัฒนาศักยภาพแรงงานของไทยให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนและนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในสายงานปฏิบัติการ เนื่องจากปัจจุบันพบว่าแรงงานไทยยังขาดทักษะที่จำเป็นต่อการรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ ทั้งที่มีภาคเอกชนจำนวนมากแสดงความสนใจจะย้ายฐานการผลิตมายังประเทศไทย แต่ติดข้อจำกัดด้านคุณภาพแรงงานภายในประเทศ

(๒) หน่วยงานเจ้าภาพของแผนงานบูรณาการควรกำหนดกลไกในการประเมินความสอดคล้องของแต่ละโครงการกับเป้าหมายของแผนอย่างรอบด้าน

ทั้งนี้ หากโครงการใดไม่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมาย ตัวชี้วัดหลัก หรือไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาในอนาคต หน่วยงานเจ้าภาพควรพิจารณายกเลิกหรือปรับเปลี่ยนแผนงานบูรณาการดังกล่าว เพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณไปยังโครงการที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

**๒.๓๐.๘ แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว**

(๑) หน่วยงานควรเร่งรัด และแก้ไขปัญหาความล่าช้าในการเบิกจ่ายงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เนื่องจากส่งผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการและความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่

(๒) หน่วยงานควรปรับปรุงแนวทางในการกระตุ้นการท่องเที่ยวให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สภาพอากาศ หรือเหตุการณ์เฉพาะหน้าในแต่ละพื้นที่ และสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อให้การดำเนินงานภายใต้แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และทันต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

(๓) หน่วยงานควรสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะการส่งเสริมในแหล่งท่องเที่ยวบริเวณวัดที่มีโบราณสถาน พร้อมทั้งดำเนินการบูรณะ ปรับปรุงและพัฒนาให้เหมาะสมกับการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

(๔) หน่วยงานเจ้าภาพของแผนงานบูรณาการควรกำหนดกลไกในการประเมินความสอดคล้องของแต่ละโครงการกับเป้าหมายของแผนอย่างรอบด้าน

ทั้งนี้ หากโครงการใดไม่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมาย ตัวชี้วัดหลัก หรือไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาในอนาคต หน่วยงานเจ้าภาพควรพิจารณายกเลิกหรือปรับเปลี่ยนแผนงานบูรณาการดังกล่าว เพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณไปยังโครงการที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

**๒.๓๐.๙ แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล**

(๑) หน่วยงานควรตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของแอปพลิเคชันในหน่วยงานต่าง ๆ อย่างละเอียด เพื่อคัดกรองและควบรวมแอปพลิเคชันที่มีความซับซ้อนหรือทำงานซ้ำซ้อนกัน ให้มาอยู่ในแอปพลิเคชันเดียวกัน เพื่อลดการใช้งบประมาณและทรัพยากรที่ไม่จำเป็น

นอกจากนี้ ในการขออนุมัติงบประมาณสำหรับพัฒนาแอปพลิเคชันใหม่ ควรกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการพัฒนาอย่างชัดเจน เพื่อให้แอปพลิเคชันที่พัฒนาขึ้น สามารถใช้งานได้จริง เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน และป้องกันการดำเนินงานซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของแผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัลให้เป็นไปอย่างบูรณาการและยั่งยืน

(๒) หน่วยงานเจ้าภาพของแผนงานบูรณาการควรกำหนดกลไกในการประเมินความสอดคล้องของแต่ละโครงการกับเป้าหมายของแผนอย่างรอบด้าน

ทั้งนี้ หากโครงการใดไม่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมาย ตัวชี้วัดหลัก หรือไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาในอนาคต หน่วยงานเจ้าภาพควรพิจารณายกเลิกหรือปรับเปลี่ยนแผนงานบูรณาการดังกล่าว เพื่อให้สามารถจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณไปยังโครงการที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

(๓) หน่วยงานควรเร่งดำเนินมาตรการเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ห่างไกล สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและบริการดิจิทัลได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน เนื่องจากปัจจุบันยังมีประชากรส่วนหนึ่งที่ขาดโอกาสในการเข้าถึง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการรับบริการและข้อมูลข่าวสารของรัฐ จึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและส่งเสริมการเรียนรู้ด้านดิจิทัลควบคู่กันไป เพื่อสร้างความเสมอภาคในสังคมดิจิทัล